

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu stärks det nordiska kunskapssamarbetet

Publicerad 26 april 2018

Vi har mycket att vara stolta över i Norden, men vi står inför stora samhällsutmaningar och oroande tendenser i vårt närområde. Vid det nordiska ministermötet i Stockholm har de nordiska ministrarna för utbildning och forskning därför fattat en rad beslut för att skapa starka och trygga samhällen, genom ökat samarbete inom områden som lärarutbildning, integration och språk samt forskning. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, och hennes Nordiska ministerkollegor i en debattartikel i Dagens Samhälle den 26 april.

Det nordiska samarbetet blir allt viktigare när omvärldens präglas av osäkerhet. Vårt samarbete vilar på att våra länder har en stark demokrati, välfärd och gemensamma värdegrunder. Vi har en hög social tillit till det gemensamma i våra samhällen, den är kittet i den nordiska modellen. I en allt mer osäker värld måste vi nu värna om allt detta samtidigt som vi utvecklar det som gör våra länder så starka och innovativa.

Idag ser vi oroande trender som inte bara får fäste i andra delar av världen utan även i vår närhet. Det förekommer hot och hat, det sprids desinformation, propaganda och osanning. Den akademiska friheten för universitet och högskolor har hotats i länder i vår närhet. I sådana tider är det viktigt att värna om kunskapens, bildningens och vetenskapens roll. De nordiska ländernas och de självstyrande områdenas utbildning och forskning bygger på starka gemensamma kärnvärden med öppna universitet och

högskolor där den akademiska friheten är skyddad. Vi måste också främja goda möjligheter till utbildning för att ge människor ökade möjligheter i livet och även ökad trygghet när arbetsmarknaden förändras snabbt av digitaliseringen. Om detta står vi som är Nordens ministrar för utbildning och forskning eniga.

Forskning och kunskap står för hopp och trygghet i en föränderlig tid.

Under Sveriges ordförandeskap har Sverige valt att fokusera på frågor som stärker grunden i det nordiska samarbetet för utbildning och forskning. En grund för mötet i Stockholm har varit att vi ser att arbetet behöver fortsätta för att stärka våra länders utbildning och forskning, och för att se till att människor kan ta del av utbildning under hela livet oavsett var de bor.

Ministermötet i Stockholm har nu landat i tre konkreta beslut:

- Vi har beslutat att förstärka samarbetet i Norden inom utbildning. Fokus för detta arbete blir på områden som förskola, integration och språkutveckling hur lärarutbildningarna kan utvecklas samt erkännande av kvalifikationer. Vi ser att det är viktigt att vi lär av varandra för att möta de utmaningar och möjligheter som dagens flerspråkiga samhällen innebär. Språkkunskaper blir allt viktigare i ett globalt samhälle, och de flesta nordiska länderna har gemensamt att vi har många elever och studenter som talar ett eller flera språk utöver undervisningsspråket. Här kan vi dra nytta av det nordiska språksamarbetet för att främja och vidareutveckla dagens flerspråkighet.
- Vid mötet har ett avtal signerats om tillträde till högre utbildning. Den innebär att sökande till högskoleutbildning som är bosatta i ett annat nordiskt land kommer ges tillträde till sina offentliga högre utbildningar på samma eller likvärdiga villkor som sökande från det egna landet. Tidigare i år har vi också tillsatt en expertgrupp om automatiskt erkännande av kvalifikationer i Norden. Genom dessa två steg kan högre utbildning göras mer tillgänglig för alla i Norden. Samtidigt som människors möjlighet att röra sig inom Norden kan öka.
- Vi har också beslutat att utveckla och förstärka det existerande nordiska forskningssamarbetet genom en rad principer och en gemensam vision för samarbetet.

Nu fortsätter arbetet. Vårt mål är att Norden även i framtiden ska vara en ledande kunskaps- och kompetensregion. Tillsammans kan de nordiska länderna och de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland

verka som en stark enad kraft i Europa, och vara en region som fortsatt är en global förebild för kunskap och välfärd.

Helene Hellmark Knutsson, Sveriges minister för högre utbildning och forskning (S)

Sanni Grahn-Laasonen, Finlands utbildningsminister (saml.)

Søren Pind, Danmarks uddannelses- og forskningsminister (V)

Iselin Nybø, Norges forsknings- og høyere utdanningsminister (V)

Jan Tore Sanner, Norges Kunnskaps- og integreringsminister (H)

Tony Asumaa, Ålands minister kultur, idrott, IT och utbildningspolitik (lib)

Lilja Alfreðsdóttir, Islands utbildnings, forsknings och kulturminister (Framstegspartiet)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu inleder vi arbetet för att stärka läraryrket

Publicerad 29 mars 2018

För att fortsätta stärka läraryrket i Sverige och få fler att vilja bli lärare behöver vi skapa bättre möjligheter att kunna utvecklas i yrket, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, i Dagens samhälle den 29 mars.

Att vara lärare innebär att tillhöra en profession med ett kunnande grundat i en lång akademisk utbildning. Det är rätt och riktigt: barn och elever förtjänar att möta kompetenta och behöriga lärare. Samtidigt ser vi att en lärarutbildning inte räcker för att kunna undervisa under ett helt yrkesliv. Undervisningen i skolan måste hänga med när det gäller nya fakta och ny forskning. Och vi ser även att det behöver finnas bättre möjligheter att göra karriär inom läraryrket – utan att behöva byta arbetsplats.

För länge har Sverige saknat dessa möjligheter för lärares utveckling. Men nu har ett arbete påbörjats med Björn Åstrands utredning Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling. Den beskriver en etablering av ett statligt program för lärare och skolledares professionsutveckling. Vi menar att utredningen är starten på ett omfattande arbete, men som nu måste tas vidare utifrån flera viktiga perspektiv:

För det första, behöver vi skapa ett program för att utveckla läraryrket som profession, samtidigt som det måste utgå från de olika behov som lärare, skolor och huvudmän har. Därför behöver utvecklingen av professionen hänga nära samman med ansvar och mandat. De som har ansvar för den kompetens som behövs i den egna skolan behöver ha möjlighet och mandat att påverka vilken kompetensutveckling som behövs. Där individernas

ambitioner och önskemål till utveckling blir bemötta. Till detta behövs en nationell struktur för att möjliggöra framtida karriärvägar och vidareutveckling.

För det andra, arbetsgivarna behöver bli tydligare i att formulera både kortsiktiga och långsiktiga behov för medarbetares kompetensutveckling och hur den fortbildning som behövs kan möjliggöras. Dessutom måste systemet vara anpassat till hur den svenska modellen för arbetsmarknaden fungerar och klara att möta lokala behov och förutsättningar hos enskilda skolor.

För det tredje, det behövs skapas en nära samverkan mellan skolhuvudmän och universitet och högskolor om vi ska möjliggöra en gedigen professionsutveckling på vetenskaplig grund. Därför måste universitet och högskolor vara nyckelspelare i det framtida systemet. Staten behöver förbättra utbudet av utbildningar och främja denna samverkan. Här blir Cecilia Christerssons utredning om praktiktäna forskning en viktig pusselbit.

Utöver detta måste vi också låta professionen vara den som håller i taktspinnen när det kommer till bedömningar av skicklighet inom det egna ansvarsområdet. Det kan varken stat eller arbetsgivare ta över.

Utifrån dessa perspektiv väntar nu ett viktigt arbete utifrån både Åstrands och Christerssons utredningar, där synpunkter från remissinstanserna blir ett första steg.

Vår utgångspunkt är att våra lärare är avgörande för en positiv utveckling av svensk skola. De utför varje dag ett oerhört viktigt arbete i hundratals klassrum runtom i Sverige. Ett arbete som också givit resultat, vilket vi har kunnat se i de uppåtvändande Pisa-resultaten. Men vi ser att läraryrket måste stärkas om fler ska vilja bli och förbli lärare. Något som i längden är helt avgörande för att skapa en stark och jämlik kunskapsskola.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning
Kenneth Nilsson (S), ordförande i SKL:s utbildningsberedning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi skapar fler vägar till högre studier

Publicerad 26 mars 2018

Det blir nu möjligt att till exempel ställa krav på lämplighet för den som söker till lärarutbildningen. Samtidigt ska högskolan vara öppen för fler människor, under hela yrkeslivet. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, i en debattartikel i Svenska dagbladet den 23 mars.

Nu lägger regeringen fram ett nytt ramverk för antagningen till högskolan. Det blir ett viktigt verktyg för en modern högskola i takt med tiden. Förslaget fokuserar på kompetens och lägger grunden för att kunna värdera arbetslivserfarenhet. Samtidigt som det öppnar för att ställa särskilda krav som till exempel lämplighetsbedömning för de som vill läsa på vissa utbildningar som lärarutbildningar.

Arbetsmarknaden förändras snabbt. Både välfärd och industri letar ständigt efter fler personer att anställa. Behovet är stort. Det finns idag över 100 000 lediga jobb som måste fyllas. Samtidigt ser vi att digitalisering, robotisering gör att många kommer behöva fylla på med nya kunskaper senare i livet. Tiden då det räckte att utbilda sig en gång i början av karriären är förbi, istället kommer det krävas mer av livslångt lärande. Här har högskolan en avgörande roll. Den behöver främja ett tryggt och hållbart arbetsliv för att möta 2020-talets behov.

Därför arbetar regeringen för att öka möjligheterna för människor att kunna studera under hela livet och i hela landet oavsett vart du bor. Framtidens campus kommer vara fyllda av människor i alla åldrar.

En viktig pusselbit i det arbetet är antagningen till högskolan. Här lägger vi

nu en proposition med ett nytt ramverk som fokuserar på kompetens. Det ställer både krav samtidigt som det öppnar nya vägar till högskolan. Propositionen innehåller en rad viktiga förslag:

För det första så föreslår vi att den grundläggande behörigheten till högskolan ska anges i kompetenser. Det nya ramverket kommer därför göra det tydligt att de som kommer in på en utbildning ska ha det som krävs för att ta till sig och slutföra utbildningen. Det är viktigt både för enskilda människor och för samhället. Dessutom är det viktigt för att tydliggöra för sökande vad som krävs för att klara en högskoleutbildning, framför allt för dem som tagit en annan väg än gymnasieskolan. Det lägger också grunden för att i framtiden kunna införa ett nytt nationellt behörighetsprov för att värdera människors kompetens. Något som kan bli ett verktyg för att kunna värdera bland annat arbetslivserfarenhet.

För det andra föreslår regeringen att när det gäller särskilda förkunskapskrav så bör det kunna ställas särskilda krav för vissa utbildningar. Detta kan i framtiden ge möjlighet att kunna införa lämplighetsprov för utbildningar som till exempel lärarutbildningar.

För det tredje så kommer urvalet bland dem som blir behöriga att fortsatt utgå från att minst en tredjedel ska antas utifrån betyg, minst en tredjedel utifrån resultat från högskoleprovet och högst en tredjedel utifrån av högskolan bestämda urvalsgrunder. Men i propositionen förtydligas att det även ska gå att anta en mindre andel än en tredjedel utifrån högskoleprovet till utbildningar där det råder låg konkurrens om platserna och där högskoleprovet har en dålig förmåga att förutse studieframgång. Målet med det är fler ska kunna läsa klart utbildningarna.

Regeringens proposition skapar fler vägar till högskolan och lägger fokus på kompetens. Kärnan är både och – både krav och rätt. Det är en politik som kommer skapa fler vägar till högre studier, men också göra det tydligare vad som krävs för att studera på högskolan. Det kommer skapa bättre möjligheter att studera vidare i Sverige och främja ett tryggt arbetsliv.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Arbetet för trygga campus utan trakasserier måste fortsätta

Publicerad 08 mars 2018

"Det är de med ansvar och makt som har kraften att förändra. Bekämpandet av sexuella trakasserier kan aldrig vara ett individuellt ansvar", skriver Helene Hellmark Knutsson och Nasra Ali i en debattartikel i Ergo, den 8 mars 2018.

#Metoo-rörelsen har med all tydlighet visat att vi fortfarande har lång väg att gå för att stoppa sexuella trakasserier. Det gäller för samhället i stort och högskolan är inte på något sätt förskonad. #Akademiupproppet underskrivet av 2 400 akademiker har fört fram hårresande berättelser om trakasserier. Det som skildras är helt oacceptabelt. Ingen student, doktorand eller anställd ska utsättas för sexuella trakasserier.

Uppropen har haft en viktig funktion i att lyfta fram problematiken och visa på det arbete som återstår att göra. Nu efter uppropen är det viktigt att säkerställa att arbetet fortsätter.

Det är de med ansvar och makt som har kraften att förändra. Bekämpandet av sexuella trakasserier kan aldrig vara ett individuellt ansvar. Alla som sitter på makt måste nu därför aktivt verka för förändring. Konsekvenserna av att modiga berättar om sina upplevelser måste leda till konkreta och varaktiga åtgärder.

Det finns tydlig lagstiftning när det gäller sexuella trakasserier. Dels finns en sexualbrottslagstiftning som nu också planeras att stärkas ytterligare genom ett nytt förslag som arbetas fram. Utöver detta måste också högskolor följa arbetsmiljölagen och arbeta med aktiva åtgärder mot sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen. Men vad som synliggjorts i akademiupproppet är

att lagstiftning i sig inte alltid räcker. Ledningarna för våra lärosäten har därför en viktig skyldighet och ett stort ansvar. Jämställdhetsarbetet behöver ha högsta prioritet och vara välkänt på alla nivåer inom lärosätena. Detta ansvar rör inte enbart bara de krav som finns i diskrimineringslagen och ett välfungerande arbete med studenters och doktoranders arbetsmiljö är förebyggande. Det skapar också tydligare vägar för vart du kan vända sig.

Regeringen har vidtagit en rad konkreta åtgärder genom att ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att samlat synliggöra lärosätenas arbete för att förebygga sexuella trakasserier. Universitet och högskolor har även fått i uppdrag att synliggöra sitt förebyggande och främjande arbete för att motverka sexuella trakasserier. Dessa uppdrag blir viktiga verktyg i arbetet för att förebygga trakasserier, fånga upp dem i ett tidigt skede och även för att sprida arbetssätt som fungerar.

Vi ser det här som en början på ett arbete som måste fortgå och utvärderas. Högskolan är den största statliga arbetsgivaren och inrymmer 400 000 studenter runt om i landet. Därför måste en så viktig verksamhet prioritera arbetet mot diskriminering och sexuella trakasserier. För att fler ska kunna plugga måste vi kunna garantera att den högre utbildningen är en säker, modern och en trygg miljö, både i föreläsningssalen men också på campusområden. För individernas skull, men också för samhällets skull. Högskolan lägger grunden för framtidens arbetsliv och samhällsbärare.

Sexuella trakasserier är allt som akademien inte ska vara. Fler vågar nu höja sin röst. Då är det viktigt att alla som har verktygen för att skapa förändring också lyssnar och agerar. Alla studenter, doktorander och anställda måste kunna känna sig helt trygga på högskolan.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)
Nasra Ali, ordförande för Socialdemokratiska studentförbundet

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

Regeringen tar ett helhetsgrepp om life science

Publicerad 07 februari 2018

Nu tar vi nästa steg i arbetet med life science – så att Sverige kan vara fortsatt konkurrenskraftigt, skriver Mikael Damberg, Helene Hellmark Knutsson och Annika Strandhäll i Dagens medicin, den 5 februari 2018.

Exporten från life science-sektorn har stor betydelse för Sverige. Under flera år genomfördes neddragningar i life science-företagens FoU-verksamhet och exporten minskade. På senare år har trenden börjat vända men den globala konkurrensen ökar och krafttag behövs för att stärka vår position.

Därför måste vi ta ett helhetsgrepp kring hälsa och life science. Ett exempel är antibiotikaresistens – en av våra stora globala utmaningar. Antalet fall av resistens i Sverige kommer att fördubblas på drygt tio år och fortsätta öka. Vi behöver därför fortsätta arbetet.

Till följd av osäker lönsamhet har många företag avvecklat sina program för antibiotikautveckling. Här krävs ny kunskap och bättre affärsmodeller för att vända trenden, där Sverige kan vara ett föregångsland.

För att hantera aktuella utmaningar och möjligheter tillsatte regeringen – efter diskussion i Nationella innovationsrådet – Anders Lönnberg som nationell samordnare och ett samverkansprogram inrättades. Nu tar vi nästa steg och etablerar ett kontor för life science inom regeringskansliet på Näringsdepartementet. Vi gör det för att samordna politiken, tydliggöra prioriteringarna och ytterligare höja tempot i arbetet. Kontoret kommer att ledas av Jenni Nordborg, avdelningschef för Hälsa vid Vinnova.

Ska Sverige vara konkurrenskraftigt inom life science måste vi vässa arbetet med:

- Ökad innovationstakt i hälso- och sjukvården och omsorgen. Vi har en åldrande befolkning med nya komplexa vård- och omsorgsbehov. För att Sveriges invånare ska få tillgång till den bästa vården och omsorgen krävs att nya, innovativa behandlingsmetoder testas och utvecklas här.
- Fler kliniska prövningar i Sverige. Vårdprocesser måste utvecklas till att i större utsträckning omfatta forskning, innovation och utbildning. Genom samordnade prioriteringar för forsknings-, utbildnings-, vård- och näringspolitik och mellan stat, landsting och kommuner kan vi öka förändringstakten.
- Snabba på samordningen av kvalitetsregistren och nationella biobanker. Sverige har ett stort antal unika register och biobanker, men det är först när dessa samutnyttjas som industrin och den akademiska forskningen kan utnyttja deras fulla potential.
- Sverige som internationell testmarknad. I den globala konkurrensen behöver Sverige ett attraktivt erbjudande för investeringar i produktion av läkemedel och medicinteknik. Fler satsningar behövs på nationella testbäddar likt den för innovativ strålterapi, där landets sju universitetssjukhus genomför samordnade tester i klinisk miljö tillsammans med innovatörer och specialistföretag.
- Satsning på digitalisering. Dagens digitala tekniker skapar helt nya möjligheter att diagnostisera sjukdomar och föreslå individanpassade behandlingar. Med hjälp av artificiell intelligens går det att utveckla beslutsstöd för vårdpersonal som vilar på en större mängd data än någon läkare kan ackumulera under sitt yrkesliv. Sådana beslutsstöd kan göra vården och omsorgen säkrare och mer jämlik.
- Kostnadseffektiv och snabbare utveckling av nya läkemedel. Genom att integrera nya molekylära teknologier, digitala tekniker och informations- och kommunikationsteknologier för hantering av big data, samt hälso- och sjukvårdens register och biobanker kan läkemedelsutvecklingsprocessen förkortas, kostnaderna reduceras för företagen och nya effektiva och säkra behandlingar snabbare nå patienterna. Här har Sverige alla möjligheter att gå i spetsen.

Parallellt krävs fortsatt starkt stöd till universitet och högskolor. Högkvalitativ forskning och tillgång till spetskompetens är viktiga förutsättningar för att skapa en välmående life science-sektor. Sverige har inget annat val än att öka investeringarna och innovationstakten om vi ska kunna tackla framtidens hälsoutmaningar och behålla en konkurrenskraftig life science-sektor. Den svenska modellen med samverkan mellan hälso- och

sjukvård, akademi, patienter och industri är den avgörande pusselbiten för att förverkliga vår vision om att förbättra människors hälsa.

Mikael Damberg (S), närings- och innovationsminister

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Annika Strandhäll (S), socialminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Investera i utbildning!

Publicerad 11 januari 2018

Vi bygger ut högskolan i hela landet för att öka människors möjlighet att utbilda sig och få jobb. Men också för att se till att välfärden och företagen får den kompetens som behövs, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, i Jönköpings-posten den 10 januari 2018.

Både välfärd och industri söker med ljus och lykta efter personal. De satsningar på högskolan som nu blir verklighet utifrån att regeringens budget beslutats i riksdagen blir viktiga för att möta dessa behov och för att öka människors möjligheter att kunna studera. Och satsningarna kommer Stiftelsen högskolan i Jönköping till del.

Sverige står inför en stor brist på personer med högskoleutbildning. Det finns idag över 100 000 lediga jobb. Då behöver politiken ta ansvar och möta de stora behoven genom investeringar i kunskap och kompetens. Det går före otrygga villkor och låga löner.

Vi bygger därför ut högskolan med fler platser på viktiga utbildningar i hela landet. Det gör vi för att öka människors möjlighet att utbilda sig och få jobb och för att se till att välfärden och företagen får den kompetens som behövs. Höstbudgeten har klubbats i riksdagen och regeringens satsningar fördelas nu till lärosäten runt om i landet via regleringsbrev.

Regeringens satsningar, inklusive höstens budget, innebär totalt pengar för 25 000 permanenta utbildningsplatser år 2021. Där riktade medel går till bland annat fler ingenjörer, sjuksköterskor och lärare.

De nya utbildningsplatserna kommer stärka Stiftelsen högskolan i Jönköping som genom regeringens politik totalt tillförs nära 60 miljoner kronor

motsvarande cirka 740 nya utbildningsplatser till år 2021.

För utbyggnaden tillför regeringen nya permanenta resurser för varje ny högskoleplats, och utöver detta görs stora satsningar på forskning som kommer öka forskningsanknytningen i utbildningen.

Om vi inte gör dessa investeringar skulle det i längden slå mot vårt välstånd och människors möjlighet att få jobb.

Investeringarna behövs också då den tidigare borgerliga regeringen gjorde tillfälliga satsningar på högskolans utbildningar som nu löper ut. Något som skapat osäkerhet och lett till att pengar som borde ha gått till utbildning inte kommit till användning.

För att antalet platser ska öka så fler kan studera vidare behövs därför långsiktiga satsningar. Regeringens utbyggnad sker över hela landet så att fler kan välja att läsa en kurs eller en hel utbildning där de bor.

Vi fördelar pengarna så eftersom vi ser att människors möjlighet att kunna studera vidare, byta karriär och utbilda sig måste öka under hela livet och i hela landet.

Parallellt med utbyggnaden stärker vi också utbildningarnas kvalitet. Sverige har redan många framgångsrika universitet och högskolor med utbildning av hög kvalitet. Tre lärosäten återfinns bland de 100 högst rankade i världen och 11 bland de högst 400 rankade. Men kvalitetsarbetet måste fortsätta.

För att säkra kvaliteten har vi infört ett nytt granskningssystem och på regeringens initiativ kommer Sverige för första gången få ett system som tar ett samlat grepp om kvalitetssäkringen av både utbildning och forskning.

Utöver detta investerar regeringen 250 miljoner kronor per år för att stärka kvaliteten på lärarutbildningarna och andra utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap. Och vi har startat en stor översyn om hur högskolan bäst ska finansieras och styras i framtiden.

Att investera i kunskap och utbildning av hög kvalitet är rätt väg framåt. Inte att skära ner på våra universitet och högskolor som vissa debattörer föreslår. Det skulle slå hårt mot jobb, hela regioner, forskning och möjligheten för människor att kunna studera.

Den svenska modellen bygger på goda möjligheter att kunna studera oavsett tjockleken på din plånbok eller var du bor. Det ska vi bygga vidare på. Ett starkt samhällsbygge måste vila på investeringar i utbildning och forskning av högsta kvalitet i hela landet.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Thomas Strand (S)
Riksdagsledamot från Jönköpings län

Regeringskansliet

Debattartikel från Justitiedepartementet, Utbildningsdepartementet

Polisskola i Malmö bra för tryggheten

Publicerad 21 december 2017

Debattartikel av bland andra Helene Hellmark Knutsson och Morgan Johansson i Expressen Kvällsposten 21 december 2017.

Regeringen har nu fattat beslut som möjliggör starten av utbildning av poliser vid Malmö högskola. Det är ett viktigt beslut för fler poliser och ökad trygghet i Malmö och övriga Sydsverige.

Andelen Malmöbor som säger sig ha utsatts för brott sjunker. Men samtidigt ökar andelen som känner sig otrygga. En faktor till otrygghet, vilket gäller i hela landet, är känslan av att det finns för få poliser. Det vill vi ändra på. Regeringens beslut innebär att Malmö högskola, snart Malmö universitet, nu kan starta och bedriva polisutbildning. Det är ett viktigt steg för ett tryggare Malmö.

Att ha utbildningen i Malmö kommer förbättra möjligheterna att rekrytera poliser i Malmö. I dag finns utmaningar i att rekrytera poliser som utbildat sig på andra orter. Med ytterligare en polisutbildning, i en region där det bor många människor, gör vi utbildningen tillgänglig för många fler som är intresserade av polisycket.

Det kommer också göra att fler poliser framöver kommer ha en nära förankring till Malmö och stadens utmaningar. Att Malmöborna blir bättre representerade i poliskåren kan inte minst spela roll för en fungerande dialog mellan invånare och rättssamhället. Om poliserna redan från början har en god lokalkännedom innebär också fördelar både för den enskilde polisen och för Malmöborna.

Fler poliser är viktigt för Malmö men även för hela Sverige. Sverige ska vara

ett land där alla kan vara trygga oavsett var de bor. Då krävs en närvarande polis i hela landet. Vi har ett tydligt mål, antalet polisanställda behöver öka med 10 000 personer till år 2024. Därför investerar regeringen i historiska tillskott till Polismyndigheten de kommande tre åren - drygt 7 miljarder kronor.

För att nå målet behöver fler poliser utbildas. I år börjar drygt 1 300 personer studera till polis, vilket är nästan dubbelt så många som vid början av mandatperioden. Nu behöver arbetet för fler polisstuderande fortsätta, både nationellt och regionalt. För att lyckas behöver det startas polisutbildningar på fler platser i landet. Här är regeringens beslut om att möjliggöra polisutbildning vid Malmö högskola ett viktigt steg på vägen.

Det här är också en annan politik än den som fördes av den förra regeringen, som ledde till att för få poliser utbildades. För att öka antalet poliser i linje med den här regeringens ambitioner kommer vi därför behöva utbilda fler under lång tid framöver. Ytterligare en polisutbildning är helt nödvändig för att nå målet.

Tryggheten ska öka i hela landet – och för det krävs fler poliser.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Morgan Johansson (S)
Justitie- och inrikesminister

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S)
Kommunstyrelsens ordförande i Malmö

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi kräver förändring

Publicerad 16 november 2017

Sexuella trakasserier vid Sveriges högskolor och universitet är fullkomligt oacceptabelt, skriver Helene Hellmark Knutsson, Charlotta Tjårdahl och Mats Ericson i Upsala nya tidning, den 16 november 2017.

Den senaste tiden har vi kunnat läsa om djupt upprörande berättelser om hur sexuella trakasserier sker inom högskole- och studentvärlden. Det som skildras är helt oacceptabelt. Ingen student, doktorand eller anställd ska behöva utsättas för sexuella trakasserier.

Högskolan har i dag 400 000 studenter och 75 000 anställda. En så omfattande verksamhet som rör så många människor har ett viktigt ansvar att prioritera arbetet mot alla typer av diskriminering och trakasserier. Verksamheten präglas också av tydliga maktförhållanden som måste hanteras professionellt, till exempel mellan lärare och studenter och mellan handledare och doktorander.

Trakasserier kan utöver svåra personliga trauman ge konsekvenser som att människor inte slutför sina studier eller ens söker sig till högskolan. Varje drabbad, varje händelse är en förlust för hela samhället. För att inte tala om det lidande och de konsekvenser som detta får för enskilda personer. För att bekämpa sexuella trakasserier behöver vi flytta fokus från att ansvaret ligger på individen. Det är de med ansvar och makt som har kraften att förändra. Ansvaret får aldrig läggas på den som har utsatts. Alla som sitter på makt måste därför nu visa att de verkar för förändring. Konsekvenserna av att modiga berättar om sina upplevelser måste leda till åtgärder.

Det finns tydlig lagstiftning när det gäller sexuella trakasserier. Ledningarna för våra lärosäten har därför en viktig skyldighet, de måste vara tydliga när det gäller att arbeta mot sexuella trakasserier. Jämställdhetsarbetet behöver

ha högsta prioritet och vara välkänt på alla nivåer inom lärosätena. Lärosätenas ansvar rör inte bara de krav som finns i diskrimineringslagen.

Ett välfungerande arbete med studenters och doktoranders psykosociala arbetsmiljö fungerar förebyggande och skapar tydliga vägar för vart du kan vända dig. En säker och trygg arbets- och studiemiljö på landets lärosäten gynnar inte endast dem bland studerande och personal som drabbas direkt. Det gynnar samtliga inom akademien. Som student eller doktorand delar du, och skapar, en god lärandemiljö gemensamt med dem omkring dig. Detta leder i sin tur till att höja kvaliteten i din utbildning. Samma kollektiva intresse för en trygg miljö gäller för personal, ledning och studentrörelse.

Det är viktigt att göra det som krävs från regeringens håll för att främja arbetet mot diskriminering och sexuella trakasserier. Sektorsmyndigheterna Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet samt Vetenskapsrådet har nu kallats till Utbildningsdepartementet för att ge sin bild om sexuella trakasserier i högskolan, och lyfta vad de ser behövs gällande kartläggning eller nya åtgärder.

Trakasserierna sker även inom studentrörelsen. Den behöver liksom alla andra aktörer syna sin egen verksamhet. Hur garanteras trygga miljöer även inom studenternas egna led? Det finns ett stort arbete att göra, och då behöver blicken även vändas inåt. Utöver detta kan däremot studenterna genom sin organisering stärka arbetet. Studentrörelsen har ansvar för att se över rutiner när det gäller studiemiljö samt att följa att lärosätenas arbete med jämställdhet efterlevs. För att visa att studentrörelsen står på sina medstudenters sida så får inte detta bli en notis i dess historia. Studentrörelsen behöver vara drivande i att skapa strukturell och kulturell förändring. En hög andel av den forskande och undervisande personalen har osäkra anställningar, vilket gör dem extra sårbara för maktrelaterade trakasserier.

Liksom i andra branscher med osäkra villkor är det svårt att höja sin röst för den som riskerar sin anställning. Facket har den svåra uppgiften att stödja den medlem som utsatts för sexuella trakasserier men också den medlem som anklagats. En öppen dialog mellan arbetsgivare och de fackliga organisationerna är en förutsättning för att bra rutiner finns på plats och att de efterlevs. Att så inte sker är ett stort misslyckande både för facket och för arbetsgivaren. För att komma tillrätta med problemen kommer Sveriges universitetslärare och forskare (SULF) att syna den egna organisationen i syfte att förstärka arbetet mot sexuella trakasserier.

Fler vågar nu höja sin röst. Då är det viktigt att alla som har verktygen för att skapa förändring också lyssnar och agerar. Alla studenter, doktorander och anställda måste kunna känna sig helt trygga på högskolan.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Charlotta Tjårdahl
Ordförande Sveriges förenade studentkårer, SFS

Mats Ericson
Ordförande Sveriges universitetslärare och forskare, SULF

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vill investera i kunskap

Publicerad 18 september 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Värmlands Folkblad, 14 september 2017. Det är en spännande och viktig period i livet för alla de som får börja studera på högskolan. I vårt och regeringens arbete prioriterar vi att alla studenter ska få läsa utbildningar av hög kvalitet – oavsett om du valt att studera i Uppsala eller i Karlstad.

Sverige har många framgångsrika universitet och högskolor. Tre lärosäten återfinns bland de 100 högst rankade i världen. Och den fakta som finns visar på att Sveriges högskoleutbildningar generellt håller hög kvalitet. Men samtidigt behöver arbetet med att stärka kvaliteten fortsätta. Det förtjänar Sveriges studenter. Regeringen prioriterar därför ökad kvalitet i högskolans utbildningar.

För att säkra kvaliteten har vi infört ett nytt granskningssystem som är mer omfattande än vad som tidigare varit fallet. På regeringens initiativ kommer Sverige också för första gången få ett sammanhållet system för kvalitetssäkring av både utbildning och forskning. Högskoleutbildningar ska baseras på forskning och då är denna åtgärd viktig för kvaliteten. Utöver detta satsar regeringen 250 miljoner kronor per år på att stärka kvaliteten på lärarutbildningarna och andra utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap. Och en stor översyn har startat om hur högskolan ska finansieras och styras i framtiden.

Den svenska modellen bygger på goda möjligheter att kunna studera oavsett tjockleken på din plånbok eller var du bor. Ett viktigt vägval som legat till grund för detta är den utbyggnad av universitet och högskolor som genomförts under 1900-talet och början av 2000-talet av en rad regeringar. Sverige har gått från ca 17 000 studenter år 1956 till ca 400 000 studenter år

2015. En viktig drivkraft i politiken för utbyggnaden har varit att ge fler möjlighet att studera vidare. Det har skapat tillväxt, jobb och nya banbrytande upptäckter. Vi anser att alla Sveriges universitet och högskolor, oavsett storlek och verksamhetsort, har ett viktigt regionalt, nationellt och internationellt uppdrag. De stärker samhällsbygget.

Nu står Sverige inför en stor brist på personer med högskoleutbildning. När fler människor vill studera på högskolan samtidigt som vårt samhälle behöver många fler lärare, läkare och ingenjörer vore det ett slöseri med kompetens att inte ta till vara på deras ambitioner. Regeringen förstärker därför högskolan i hela landet med totalt 25 000 nya utbildningsplatser till 2021. Det här kommer stärka Karlstads universitet. För utbyggnaden tillför regeringen nya permanenta resurser för att bekosta varje ny högskoleplats. Därtill stärks forskningsresurserna genom regeringens stora forskningssatsning vilket även kommer att främja forskningsanknytningen i utbildningen.

Att investera i kunskap är rätt väg framåt. Inte att skära ner på våra universitet och högskolor som vissa debattörer föreslår. Det skulle slå hårt mot jobb, hela regioner, forskning och möjligheten för människor att kunna studera. Ett starkt samhällsbygge bygger vi genom investeringar i utbildning och forskning av högsta kvalitet i hela landet.

Helene Hellmark Knutsson (S), högskoleminister och Gunilla Svantorp (S), ledamot riksdagens utbildningsutskott

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Därför ska forskares villkor bli bättre

Publicerad 15 augusti 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, Svenska Dagbladet, debattartikel, 12 juli 2017.

Den svenska modellen vilar på en lång tradition av omfattande investeringar i utbildning och forskning. Det har lett till ökat välstånd, goda möjligheter att studera i hela landet och till att Sverige är konkurrenskraftigt som ett av världens mest innovativa länder. Nu när många andra länder drar ned på sina forskningsinventeringar väljer Sverige att öka dem med 3 miljarder kronor till 2020. Vi gör det vägvalet för vi vet att investeringar i kunskap bygger samhället starkt, skapar jobb och säkrar vår välfärd och tillväxt.

Men mer pengar garanterar emellertid inte några nya forskningsgenombrott. För att satsningarna ska få utväxling måste det finnas bra villkor för forskare att bedriva forskning.

Dagens situation är inte acceptabel. En forskare kan idag hanka sig fram i flera år på otrygga och korta anställningar innan de får en trygg anställning. Av de som undervisar och forskar vid våra statliga universitet och högskolor var hela 28 procent visstidsanställda 2016. En betydligt högre andel än för arbetsmarknaden i stort.

Otryggheten leder till att forskarkarriären inte blir ett attraktivt val, många väljer bort Sverige som forskningsland eller väljer bort en forskarkarriär till förmån för andra yrken med bättre villkor. Korta anställningar riskerar dessutom leda till att få forskare vågar röra sig mellan olika lärosäten. På sikt hotar detta kvaliteten i svensk forskning och Sveriges konkurrenskraft.

Unga forskare behöver få möjlighet att prova sina vingar och satsa på nya

forskningsområden för att göra nya upptäckter och nå framgång. Bra villkor är också nödvändiga om forskarkarriären ska vara attraktiv så att de mest kvalificerade väljer forskarbanan.

Mitt och regeringens val är tydligt, investeringar i kompetens går före låga löner och dåliga anställningsvillkor. Därför har regeringen nu fattat ett beslut med syfte att göra forskarkarriären mer attraktiv genom bättre karriärvägar. Detta genom att införa en ny form av meriteringsanställning, biträdande lektor. Meriteringen är en viktig fas i forskarkarriären, både för unga forskare som vill inleda en akademisk karriär och för universitet och högskolor som vill satsa på dem som har förutsättningar att bli framgångsrika. Syftet är att en biträdande lektor ska ges möjlighet att meritera sig vetenskapligt och pedagogiskt under 4 till 6 år för att sedan ha rättighet att söka och få en tillsvidareanställning som lektor om de uppfylla meriteringskraven uppfylls.

Att anställa fler på meriteringsanställningar där rekryteringen sker i öppen konkurrens och sedan göra det tydligt vad som gäller för att meritera sig för att få tillsvidareanställning skapar en attraktiv och mer förutsägbar karriärväg. Det behövs, det måste vara tydligt vad som krävs för en tillsvidareanställning. Regeringens beslut är helt i linje med den ambition som regeringen haft sedan den första regeringsförklaringen, där statsminister Stefan Löfven deklarerade att unga forskares villkor ska förbättras.

Detta beslut är ett av flera som regeringen gör för att förbättra villkoren för forskare. Utbildningsbidraget för doktorander, som ger ett sämre socialt skydd jämfört med en anställning som doktorand avskaffades nyligen. Jämställdhetsarbetet stärks upp med mer ambitiösa mål för rekryteringen av professorer som är kvinnor och basanslagen ökas för universitet och högskolor med 1,3 miljarder kronor till 2020. Dessutom har ett arbete påbörjats där staten kommer följa upp hur staplingen av visstidsanställningar används inom högskolan.

Det här besluten betyder mycket för att Sverige ska få nya duktiga forskare i framtiden. Det är lätt att vi fastnar i diskussioner om resurssystemen och forskningens infrastruktur. Det är viktiga frågor, men vi får aldrig glömma att kvalitativ forskning tar tid och kräver långsiktighet, och det börjar med en motiverad forskare. Det är hos individerna som idéerna och drivkrafterna finns. Därför förbättrar regeringen villkoren för Sveriges forskare.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Högskolan ska bli bättre på validering

Publicerad 21 juni 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel/replik, Dagens Nyheter Debatt, 19 juni 2017. REPLIK DN Debatt 13/6. Tobias Krantz och Martin Linder från Svenskt Näringsliv respektive Unionen skriver att högskolan inte är tillräckligt duktig på att validera tidigare kompetenser bland yrkesverksamma. Jag instämmer i det. Svensk högskola kan och ska bli bättre på att validera kompetenser och kunskaper, skriver högskoleminister Helene Hellmark Knutsson.

Mycket talar för att nästan hälften av alla som jobbar i dag kommer behöva utbilda sig på nytt inom 20 år. De snabba förändringarna som den nya tekniken medför ställer nya krav på möjligheter till vidareutbildning, validering och utveckling i yrkesrollen. Vår levnadsstandard och de möjligheter vi vill ge våra barn och barnbarn är beroende av att vi som land klarar av att möta förändringarna som den nya tekniken innebär för hur vi arbetar och lever. En modern högskola och ett välrustat utbildningsväsende kommer att vara nyckeln för att möta den förändringen. Just nu pågår ett intensivt reformarbete för att ställa om högskolan inför denna framtid.

Högskolesektorn är Sveriges enskilt största statliga verksamhet med drygt 400.000 studenter, 75.000 anställda och en årlig omsättning på 67 miljarder. En så viktig och omfattande verksamhet måste fungera effektivt. Dagens system för styrning och resurstilldelning är i sin grundkonstruktion nästan 25 år gammalt.

Regeringen har därför tillsatt en utredning för att se över hur staten styr Sveriges högskolor och universitet. Utredningen ska föreslå hur högskolan ska bli bättre på att tillgodose olika gruppers utbildningsbehov särskilt när det gäller möjligheten till livslångt lärande. För att möjligheten till livslångt lärande ska vara reell krävs det flexibilitet i både utbildningsutbud och utbildningsformer, till exempel genom utbildning på distans och deltid, och inte minst genom validering av tidigare kunskaper och erfarenheter.

Artikelförfattarna efterfrågar en centralisering av valideringsarbetet så att det fungerar bättre för individen. De efterfrågar också bättre finansiering till lärosätena så att de kan utveckla sitt valideringsarbete. Här finns det konkreta åtgärder.

Regeringen har skjutit till pengar för att höja kvaliteten och utveckla valideringsarbetet. Ett arbete med att strukturera upp arbetsformerna för validering har startat under Universitets- och högskolerådets ledning. Målet är att vi ska få till stånd en varaktig struktur för valideringsarbetet. Regeringen har också gjort det möjligt för fler aktörer, som till exempel företag, stiftelser och fackföreningar, att köpa uppdragsutbildning av högskolan utifrån arbetsmarknadsskäl. Tidigare fick bara offentliga myndigheter som Arbetsförmedlingen göra det.

Nu kan företag som till exempel Ericsson köpa utbildningar för personal som sagts upp eller som riskerar att sägas upp. Det gör det lättare att ge människor som har förlorat eller riskerar att förlora jobbet en snabbare väg tillbaka till arbetslivet. Slutligen har regeringen samlat representanter från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer tillsammans med de mest berörda myndigheterna i den så kallade Valideringsdelegationen som fram till 2019 ska följa, stödja och driva på utvecklingen av validering både nationellt och regionalt.

För mig och regeringen är det centralt att det ska vara möjligt att kunna studera vidare, byta karriär och bilda sig under hela livet och hela landet. Den svenska modellens goda tillgång till högre utbildning måste utvecklas utifrån 2020-talets behov. Det handlar om jobb, välstånd och möjligheten att möta framtiden med tillförsikt och trygghet.

Debattartikel från Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Branschen viktig för livsmedelsstrategins förverkligande

Publicerad 05 juni 2017

Göteborgsposten, den 2 juni 2017

I januari fattade regeringen beslut om Sveriges första livsmedelsstrategi, i juni klubbas de övergripande målen i riksdagen. Fokus för politikens inriktning är att skapa ökad konkurrenskraft, stärkt lönsamhet och ökad hållbar produktion inom hela livsmedelskedjan. Beslutet är möjligt efter en bred överenskommelse med sju av åtta riksdagspartier om målen för livsmedelsstrategi fram till 2030. Riksdagsbeslutet ger en tydlig signal om att livsmedelssektorn är en av våra viktiga framtidsbranscher. Med en livsmedelsstrategi på plats har mat och jordbruk potentialen att bli Sveriges nästa framgångssaga.

Den tidigare regeringen gjorde viktiga insatser för att uppmärksamma och stärka livsmedelssektorn genom Matlandet Sverige. Vi vill ta det ett steg längre och ge ännu bättre förutsättningar för en livsmedelssektor i framkant. Det innebär att forskning, utveckling och innovation behöver stärkas i livsmedelskedjans alla led - från produktion, via förädling, distribution och försäljning till slutlig konsumtion och export. En utveckling som sätter konsumentens behov och framtidens utmaningar i centrum kommer att gynna företag och människor i hela Sverige.

Men våra visioner kan inte bara nås genom politiska beslut, arbetet måste på motsvarande sätt bäras av branschen.

I somras tillsatte därför regeringen en kontaktperson gentemot näringen. Uppdraget var tydligt. Kontaktpersonen skulle kartlägga och väcka intresse hos livsmedelskedjans aktörer till att ta egna initiativ för att bidra till livsmedelsstrategins mål om ökad konkurrenskraft, stärkt lönsamhet och

ökad hållbar produktion. Slutsatserna från arbetet blev tydligt; för att hela livsmedelskedjan ska utvecklas är det nödvändigt att näringen hittar ett bättre och mer kraftfullt sätt för att agera tillsammans. Kontaktpersonen föreslog därför att företagen tillsammans skulle bilda en organisation och kraftigt höja ambitionsnivån när det gäller innovationskraft och kompetensförsörjning.

Vi delar de här slutsatserna. Livsmedelssektorn är Sveriges fjärde största industrigren och vi är övertygade om att vi behöver en ökad samverkan mellan livsmedelsskedjans olika aktörer. Det gäller företag, branschorganisationer, akademi och myndigheter. Motsvarande samverkan finns inom andra branscher och är en viktig anledning till framgångarna för exempelvis den svenska stål- och järnindustrin.

Till vår stora glädje ser vi att många inom livsmedelsbranschen delar synen på behovet av ökad samverkan. Ett flertal företag och branschaktörer har förklarat sig beredda att påbörja en process för att etablera en samverkansorganisation med målet att skapa en livsmedelskedja i världsklass. Därför har regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att aktivt stötta branschens etablering av en sådan gemensam organisation, som ägs och drivs av företagen själva.

Vi går nya tider till mötes. Vi har en unik livsmedelsstrategi på plats. Och tillsammans med livsmedelssverige lägger vi nu grund för att bygga motsvarande samverkansarena som finns på många andra områden. En samlad och starkare livsmedelssektor är till nytta för hela Sverige, för ekonomin, för jobben och utvecklingen på både landsbygder och i städer.

landsbygdsminister Sven-Erik Bucht
närings- och innovationsminister Mikael Damberg
minister för högre utbildning och forskning
Helene Hellmark Knutsson

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Rättvisa lärarlöner kräver lokala satsningar

Publicerad 20 april 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Dagens Samhälle, 20 april 2017. Lärarlöner. Lärarlönelyftet behövs för att på sikt få fler att vilja bli och förbli lärare, men tyvärr har genomförandet lett till kritik.

Undersökningar visar att där processen varit tydlig och transparent har reformen tagits emot positivt. Det är viktiga lärdomar i de fortsatta samtalen om reformen.

Under Lärarlönelyftets första halvår har 65 000 lärare fått i genomsnitt 2 600 kronor mer i månadslön. Det är bra, men nu krävs en fortsatt uppvärdering av lärarkåren och ett fortsatt arbete med reformen för att öka lärares löner och förbättra deras förutsättningar.

Alla elever förtjänar att möta kompetenta och behöriga lärare, men för att detta ska vara möjligt måste fler vilja bli och förbli lärare i Sverige. Med detta som mål utformade regeringen under våren 2015 en satsning på höjda lärarlöner, där arbetsmarknadens parter inom skolan var med och tog fram kriterierna för reformen. Detta arbete ledde till att Lärarlönelyftet kunde träda i kraft förra sommaren. Nu visar Skolverket att reformen under sitt första halvår gett 65 369 lärare, förskollärare och fritidspedagoger högre lön, och att den som fått högre lön har fått en medelökning på 2600 kronor i månaden.

Tiden för genomförandet var kort och det har varit en mycket stor reform att genomföra, med olika förutsättningar runtom i landet. Tyvärr har det lokala genomförandet på en del håll bidragit till berättigad kritik från lärare och

skolledare. Det har ofta hängt samman med att det känts oklart hur processen för lönehöjningen sett ut.

Undersökningar pekar på att kritiken främst uppstått där processerna varit mer otydliga, med sämre insyn. Samtidigt ser vi att där det funnits processer med tydlighet och transparens, där har också Lärarlönelyftet fallit väl ut och tagits emot positivt. Detta är viktiga lärdomar som vi nu tar med oss i de fortsatta samtalen om reformen. Det är viktigt att implementeringen och genomförandet sker tydligt och rättvist.

Lärares löneläge har bidragit till stor lärarbrist. Därför investerar regeringen 3 miljarder per år i Lärarlönelyftet. Vi är övertygade om att lärarna är nyckeln till att på sikt stärka svensk skola. Därför behövs ökade möjligheter att få högre lön utifrån ökad kompetens, kunskap och erfarenhet.

De nationella kriterierna som anger vilka lärare som kan komma i fråga för Lärarlönelyftet baseras därför på sådana typer av arbetsuppgifter erfarna lärare i alla tider tagit på sig, men tidigare inte alltid värderats för. Regeringens lönesatsning ligger därför helt i linje med OECD:s rekommendationer om att Sverige behöver öka möjligheterna till löneutveckling för kompetenta lärare. Men sedan behöver det finnas en röd tråd mellan rektors bedömning utifrån skolans lönekriterier och kriterierna för lärarlönelyftet.

Lärarlönelyftet är också en långsiktig satsning och ska ses som en sådan. Här behöver det bli tydligare med att detta är en permanent reform med brett parlamentariskt stöd.

Kommuner och friskolor har som arbetsgivare ett avgörande ansvar för lärarnas löner, att det sker en löneutveckling och att de statliga medlen fördelas tydligt och rättvist.

Statsbidraget ska vara ett stimulerande bidrag till skolans och friskolors lokala arbete med att nå skolans målbild och uppvärdera Sveriges lärare för det kvalificerade arbete de gör.

Vi är överens om att det krävs fler långsiktiga satsningar på flera fronter för att stärka läraryrket. Det som sker inom ramen för regeringens nationella samling för läraryrket, men också de satsningar som skolhuvudmännen måste fortsätta göra. Vi ser att kommuner och friskolor satsar mer på sina lärare sedan några år och nu förstärker lönebildningen ytterligare med lokala satsningar. Det är helt avgörande att det fortsätter och att det sker i hela

landet.

Vi vet att fler lärare är helt avgörande om vi på sikt ska kunna stärka den svenska skolan. Det är deras arbete som gör skillnad varje dag i skolor och klassrum runtom i landet. Därför måste också läraryrket värderas som ett av våra viktigaste yrken.

Det är vägledande för oss i arbetet för att alla barn och elever ska få möta kompetenta och behöriga lärare. Det förtjänar eleverna och det förtjänar Sveriges lärare.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)
Johanna Jaara Åstrand, ordförande Lärarförbundet
Åsa Fahlén, ordförande Lärarnas riksförbund

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige ska ta tillvara på alla människors kompetens

Publicerad 17 februari 2017 Uppdaterad 17 februari 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Dalarnas Tidningar, 16 februari 2017. På regeringssammanträdet i Falun togs ett beslut som ger 40 nya studenter möjlighet att 2017 komplettera sina utbildningar till systemvetare och ekonomer vid Högskolan Dalarna.

Det centralt att vi tar tillvara på alla människors kompetens – både för individerna och för att stärka vårt samhälle. För många personer med utländsk högskoleutbildning kan möjligheten att komplettera sin tidigare utbildning vid en svensk högskola vara avgörande för att få ett jobb.

En studie från Universitetskanslersämbetet visar att nära 80 procent av dem som har en utländsk utbildning och som har genomgått kompletterande utbildning i Sverige var etablerade på arbetsmarknaden tre år efter avslutad utbildning. Därmed når de nästan den etableringsgrad på 85 procent som de som läst hela sin grundutbildning i Sverige har. Därför ger regeringen universitet och högskolor runtom i landet medel för arbetet med att starta nya kompletterande utbildningar för personer med utländsk högskoleutbildning.

Regeringen har gett medel till 19 universitet och högskolor för att planera och starta nya kompletterande utbildningar. Det handlar om nya kompletterande utbildningar för läkare, tandläkare, apotekare, arkitekt, barnmorska, biomedicinsk analytiker, ekonom, fysioterapeut, ingenjör, psykolog, sjuksköterska, socionom och systemvetare. Och i torsdags tog regeringen beslut på att 40 nya studenter 2017 ska kunna komplettera sina utbildningar till systemvetare och ekonomer vid Högskolan Dalarna.

Investeringen i kompletterande utbildningar på olika universitet och högskolor runt om i landet syftar – förutom att ge människor bättre möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden – även till att stärka kompetensförsörjningen inom branscher och regioner där det i dag råder brist på utbildad arbetskraft.

Sverige har sedan 1900-talets början gått från att vara ett av Europas fattigaste länder till att vara ett av de rikaste, en viktig orsak har varit att vi tagit tillvara på de erfarenheter och kunskaper som människor som kommit hit burit med sig. Men vi måste bli ännu bättre på detta. Regeringens satsningar på kompletterande utbildningar blir viktiga steg för att utveckla den svenska modellen.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Ordning och arbetsro måste prioriteras i skolan

Publicerad 09 februari 2017 Uppdaterad 09 februari 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Dalarnas Tidningar, 6 februari 2017. Den senaste PISA-mätningen med förbättrade kunskapsresultat är ett styrkebesked för svensk skola. Det arbete lärare, rektorer och elever gör varje dag har gett resultat. Men samtidigt visar mätningen att ojämlikheten ökar i skolan. Det är allvarligt. Den svenska modellen ska vila på en stark och jämlik kunskapsskola där ingen elev lämnas efter, men ingen heller hålls tillbaka.

För att nå dit krävs ett gemensamt ansvar och fortsatt hårt arbete för att stärka svensk skola. Alla barn och elever ska få möta behöriga och kompetenta lärare som går in i klassrummet med både krav och höga förväntningar på var och en – och rätt förutsättningar att skapa studiero och fokus på lärande i skolan.

Därför investerar den socialdemokratiskt ledda regeringen i fler lärare och ger 60 000 lärare högre lön. Fler måste välja att bli lärare, fortsätta i yrket eller återvända, och lärare ska kunna utvecklas och växa i sin profession. Lärare och skolledare måste få de verktyg och den respekt de behöver för att utöva sitt yrke.

Många elever säger att det blir studiero när det finns en tydlig struktur och när läraren tar ett tydligt ansvar för ordningen i klassrummet. Regeringen kommer därför att ge Skolverket i uppdrag att ta fram modeller för kollegial kompetensutveckling kring trygghet och studiero med utgångspunkt i

lärarens ledarskap. Dessutom kommer vi se över hur rektorer bättre ska kunna arbeta med detta viktiga uppdrag.

För att lärare redan från start ska ges rätt förutsättningar att skapa ett positivt klassrumsklimat krävs också att lärarutbildningarna ska ge rätt förutsättningar och därför granskas nu deras kvalitet.

Regeringen gör i år sammanlagt investeringar på 10 miljarder kronor i skolan. Halvvägs in i denna mandatperiod har vi bland annat satsat på fler lärare och annan personal i förskoleklass och lågstadiet. Vi har investerat i fler speciallärare och specialpedagoger i skolan och i att höja den generella specialpedagogiska kompetensen bland lärare. Vi satsar på fritids, utökad läxhjälp och lovskola och vi har stärkt elevhälsan. Inte minst har vi riktat stora resurser till skolor med störst behov, så att de till exempel ska kunna rekrytera riktigt skickliga lärare.

Alla barn och elever förtjänar bra undervisning och studiero under ledning av kompetenta och behöriga lärare. Därför kommer vi socialdemokrater alltid att prioritera satsningar på skolan och våra barns framtid före skattesänkningar. Det är vårt löfte till dig.

Helene Hellmark Knutsson, Minister för högre utbildning och forskning (S)
Roza Güclü Hedin, Riksdagsledamot från Dalarna (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Ska Sverige hålla måttet krävs jämställd högskola

Publicerad 03 januari 2017 Uppdaterad 03 januari 2017

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Göteborgs-Posten, den 3 januari 2017. De mest kompetenta ska bli professorer. Därför fastställer regeringen nu mer ambitiösa rekryteringsmål för Sveriges universitet och högskolor och har en ny nationell målbild: lika många kvinnor som män ska rekryteras som professorer senast år 2030.

Trots att Sverige är världsledande när det gäller andelen kvinnor på arbetsmarknaden, och trots att 60 procent av studenterna länge varit kvinnor, är fortfarande tre av fyra professorer män. Vi måste ha högre ambitioner än så. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till karriär. Alltför ofta har föreställningar om manliga genier fått gå före kompetens i högskolan och alltför ofta har internrekrytering och nätverk fått spela större roll än hårt arbete. Det är i längden skadligt för kvaliteten på svensk forskning.

Staten investerar varje år drygt 60 miljarder kronor i högskoleutbildning och forskning. En så omfattande och viktig verksamhet måste ha ett aktivt och starkt jämställdhetsarbete – och ge lika möjligheter att forska och utbilda sig oavsett kön.

Vi höjer ambitionsnivån

Nu höjer regeringen ambitionsnivån avsevärt för perioden 2017–2019. Nya rekryteringsmål för jämn könsfördelning bland nyrekryterade professorer

skrivs in i de nya regleringsbrev för universitet och högskolor. I genomsnitt handlar det om en ökning om nio procentenheter per lärosäte för kommande målperiod. Dessutom har regeringen för första gången satt en nationell målbild: lika många kvinnor som män ska rekryteras som professorer senast år 2030.

I den forskningspolitiska propositionen presenterar regeringen också flera viktiga åtgärder för att stärka jämställdhetsarbetet och kvaliteten på forskningen. Vi vet att det spelar roll för jämställdheten hur pengar fördelas till forskningen. Därför ger regeringen universitet och högskolor i uppdrag att följa upp fördelningen av forskningsanslag ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är viktigt att varje lärosäte ser över fördelningen av forskningsmedel mellan kvinnor och män samt om det varierar på olika ämnesområden. Med de 1,3 miljarder kronor i ökade basanslag till forskning som regeringen presenterat ges universitet och högskolor större möjligheter att själva styra fördelningen av medel till de anställda och motverka snedfördelning på grund av kön.

Förbättrar karriärvillkoren

Regeringen förbättrar också karriärvillkoren för unga forskare genom att propositionen slår fast att utbildningsbidraget för doktorander avskaffas och att en rad principer om bättre meritering införs. Det är många gånger avgörande att det finns attraktiva och tydliga karriärvägar för att unga forskare ska välja en fortsatt karriär inom högskolan. Det finns annars en risk att många, inte minst kvinnor, väljer bort en sådan karriär. Det är därför angeläget att visstidsanställningarna inom högskolan minskar och att det blir tydligare vad som gäller för att meritera sig för en tillsvidareanställning.

Samtidigt är det viktigt att mobiliteten bland högskolans undervisande och forskande personal ökar. Akademin har under för lång tid varit allt för bra på att rekrytera sina hemmasöner. För att skapa en tydligare karriärstruktur och samtidigt främja mobiliteten behöver meriteringsanställningen bli mer enhetligt nationellt reglerad och utlysas i öppen konkurrens, nationellt och så långt det är möjligt även internationellt. Det blir viktigt för att främja jämställdheten.

Mer jämställd forskning

Regeringen kommer även att ge alla statliga myndigheter som avsätter mer än 100 miljoner kronor per år till forskning och utveckling i uppdrag att

jämställdhetsintegrera sina verksamheter och att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid fördelningen av forskningsmedel. Forskningsråden som fördelar stora forskningsmedel ska få stärkta instruktioner om hur de ska arbeta för att främja jämställdhet.

Om Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation krävs en mer jämställd högskola. Största möjliga transparens i både rekryteringsprocesser och tilldelning av forskningsmedel är avgörande. Det ska inte vara ditt kontaktnät som avgör om du blir professor eller får forskningsmedel, utan att du är kompetent och utför forskning av hög kvalitet.

Helene Hellmark Knutsson (S) minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Klyftorna i skolan måste vi besegra

Publicerad 03 januari 2017 Uppdaterad 03 januari 2017

Utbildningsminister Gustav Fridolin, gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström, minister för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, debattartikel, Länstidningen Södertälje, den 3 januari 2017. Svenska barns väg till skolan ser olika ut. Några har läst med sina föräldrar sedan de var små, andra stakar sig fortfarande genom bokstäverna.

Skolans uppdrag är att ge alla möjligheter att tillgodogöra sig kunskap och nå sin fulla potential oavsett bakgrund. Rektorer och lärare jobbar hårt varje dag för våra elever, men det finns utmaningar på systemnivå som behöver mötas politiskt.

Den senaste Pisa-mätningen visar att fler elever lär sig mer. Trenden har vänt, kunskapsnivåerna ökar. Det är ett styrkebesked för svensk skola och ett bevis på att det arbete som rektorer, lärare och elever gör varje dag har gett resultat. Men samtidigt växer ojämlikheten. Det drabbar alla.

Starka skolsystem i världen kännetecknas av att de ger alla elever en ärlig chans. Vi kommer aldrig kunna fortsätta stärka skolan om den inte är jämlik. Sverige har byggts av människor med olika bakgrund, men som haft det gemensamt att de fått en bra skola. När ojämlikheten ökar slarvar vi bort kompetens. Det kommer vi aldrig acceptera.

Därför investerar vi i de skolor som har haft det tuffast, och i det som är viktigast för elever som har det tufft. Det handlar om elevhälsa, fritidshem, bemannade skolbibliotek, specialpedagogik och mer tid med sin lärare. Det där är såklart bra för alla elever, men viktigast för de som behöver skolan

mest.

Vi investerar i höjda lärarlöner. Vi minskar administrationen runt nationella prov och särskilt stöd. Fler läser till lärare. Vi har brutit med nedskärningarna och anställer fler i skolan. Så kan eleverna få mer tid med sina lärare och lärare och skolledare kan fokusera på sina huvuduppgifter. Fler lärare läser vidare till speciallärare och antalet speciallärare ökar. Vi inför en läsa-skriva-räkna-garanti som ger lärarna mandat att i tid sätta in stöd som vi vet kan göra skillnad för elevers läsning och räkning.

Skolans resurser ska fördelas så att de elever som har störst behov också får mest stöd. I regeringens Skolkommision möts forskare och profession med fria mandat att lägga fram förslag för att bryta segregationen och bygga ett starkare skolsystem. Ständiga snabba reformer med svag majoritet har tvingat lärarna att ägna mer tid åt politiska utspel än åt sina elever. Med Skolkommisionen låter vi professionen och forskningen gå först.

Lärare, rektorer och elever har jobbat hårt för att få till den svenska Pisa-vändningen. Bakom varje höjd poäng ligger lärares engagemang och elevers ansträngning. Det är rätt att förvänta sig att politiken gör det som krävs för att ge rätt stöd i arbetet.

Viktiga reformer görs redan men nu krävs ihållighet och hårt och målmedvetet arbete. Vi kommer fortsätta arbeta för en jämlik och stark skola med fokus på kunskap och bildning, där alla barn och elever får träffa kompetenta och behöriga lärare som har höga förväntningar och kan ge rätt stöd och arbetsro i klassrummet.

Alla elever ska få en ärlig chans. Ingen ska lämnas efter, ingen ska hållas tillbaka.

Gustav Fridolin (MP) Utbildningsminister

Anna Ekström (S) Gymnasie- och kunskapslyftsminister

Heléne Hellmark Knutsson (S) Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Fusket ska stoppas

Publicerad 21 december 2016 Uppdaterad 21 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, SVT, den 21 december 2016.

Det ska inte förekomma fusk på högskoleprovet. Att fuska bryter samhällskontraktet som bygger på att alla gör rätt för sig och följer de gemensamma reglerna. Det ska få tydliga konsekvenser.

Fusk undergräver förtroendet för hela antagningsprocessen till högskolan och själva värdet av högskoleprovet. Därför måste arbetet med att förhindra fuskarna prioriteras så de inte på sikt förstör möjligheten att använda högskoleprovet som urvalsmetod.

Något som skulle få stora negativa följder för de som behöver en andra chans att komma in på högskolan.

Regeringen införde i somras åtgärder som innebär att de som fuskar på högskoleprovet nu kan stängas av från provet i två år.

En ytterligare åtgärd från regeringen är att myndigheten Universitets- och högskolerådet, UHR, nu kan kräva att provsvaren lämnas på heder och samvete. Något som gör att fusk kan bedömas som brottsligt, där fällande dom ger böter eller upp till sex månaders fängelse.

Dessa nya bestämmelser som regeringen beslutat har redan börjat användas. Målet är både att stoppa pågående fusk och att avskräcka dem som funderar på att bryta mot reglerna.

Vid genomförandet av högskoleprovet i höstas användes flera olika versioner av den kvantitativa provdelen på olika orter där provet skrevs.

Genom analyser av svaren på de olika provdelarna kunde UHR konstatera

att ett antal personer hade använt sig av otillåtna hjälpmedel.

Myndigheten har beslutat att inte godkänna provresultatet för 51 personer och att stänga av dem från provet under två år. UHR har också polisanmält samtliga av dessa avstängda provdeltagare.

Regeringen införde åtgärderna som gör det möjligt att stänga av och polisanmäla. Det är positivt att UHR snabbt börjat använda de ändrade föreskrifterna och fångat fuskare vid höstens prov. Men nu behöver arbetet fortsätta.

Här har UHR som ansvarig myndighet för provet en viktig roll och jag förväntar mig ett uthålligt och hårt arbete mot fusk. Jag för också en dialog med myndigheten om arbetet och behovet av eventuella ytterligare åtgärder.

Dessutom ser regeringen över högskoleprovet i stort. Vi vill skapa ett tydligt och rättvist tillträde till högskolan. Idag är reglerna för mycket av ett lapptäcke.

En utredare ska därför lämna ett övergripande förslag om hela systemet för tillträde till högskolan inklusive högskoleprovets roll i mars.

Högskoleprovet ska vara en andra chans för att komma in på högskolan. Det ska inte vara möjligt att fuska sig till en högskoleplats på bekostnad av de som skriver provet utifrån sin kompetens och kunskap.

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen satsar på Södertörns högskola

Publicerad 14 december 2016 Uppdaterad 14 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, LT, den 14 december 2016. Nyligen presenterade regeringen den forskningspolitiska propositionen. Tillsammans med de satsningar som är kopplade till energiforskningspropositionen innebär det att anslagen för forskning och innovation höjs med över tre miljarder kronor till 2020.

Resurstillskotten går bland annat till satsningar kopplade till stora samhällsutmaningar som klimat, digitalisering, hälsa, hållbart samhällsbyggande och kvaliteten i den svenska skolan. Regeringen prioriterar också ökade anslag direkt till universitet och högskolor för att stärka långsiktigheten i forskning och högre utbildning.

Genom regeringens satsningar förstärks alla Stockholmsregionens tre stora universitet: Karolinska Institutet, Kungliga tekniska högskolan och Stockholms universitet. Det ökar vår regions attraktionskraft i den allt hårdare globala konkurrensen mellan olika storstadsområden för att locka investeringar och kompetens.

Regeringen gör dessutom en stor satsning på Södertörns högskola. Södertörns högskolas så kallade basanslag för forskning har varit betydligt mindre jämfört med andra högskolor med motsvarande storlek.

Det beror på att den förra borgerliga regeringen särbehandlade Södertörns högskola negativt i fråga om direkta anslag. De ansåg att forskningen vid

Södertörns högskola huvudsakligen skulle finansieras via Östersjöstiftelsen.

Den tidigare politiken med att hålla Södertörns forskningsanslag på en låg nivå har hämmat högskolans möjligheter till utveckling. Regeringen förstärker därför de direkta forskningsanslagen till Södertörns högskola vid sidan av den finansiering som kan ges via Östersjöstiftelsen.

För att förbättra utbildningarnas forskningsanknytning kommer från och med 2018 de statliga högskolorna garanteras basanslag om minst 12 000 kronor per helårsstudent. Södertörns högskola ska inte utgöra något undantag från detta. Det är viktigt att de utbildningar som inte har en direkt Östersjökoppling ges en starkare forskningsanknytning – till exempel lärarutbildningarna.

Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2018 med de exakta anslagen för Södertörns högskola, men redan nu kan konstateras att basanslagen till högskolan kommer öka med cirka 20 miljoner kronor.

Södertörns högskola har allt sedan sin tillkomst 1996 gjort betydande insatser för att motverka segregation och att bredda rekryteringen till studenter från studieovana miljöer. Det har varit betydelsefullt för utvecklingen på Södertörn.

Högskolans nuvarande vision sätter fokus på hållbar samhällsutveckling, bildning och kritiska samtal om vår tids stora frågor. I och med den satsning som nu görs på Södertörns högskola ges goda möjligheter att fortsätta förverkliga visionen.

Helene Hellmark Knutsson (S) minister för högre utbildning och forskning

Ingela Nylund Watz (S) riksdagsledamot Södertälje

Rasmus Lenefors (S) oppositionsråd Huddinge

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nyckeln är lärare som får göra sitt jobb

Publicerad 13 december 2016 Uppdaterad 13 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Dagens Samhälle, den 13 december 2016. Pisa. Regeringen har sedan dag ett arbetat med att vända kunskapsresultaten i svensk skola och i PISA-mätningen ser vi tydliga tendenser till en positiv trend. Men för att regeringens satsningar ska få effekt måste även arbetsgivarna ta sitt ansvar. Alla barn och elever ska få möta behöriga och kompetenta lärare som ges förutsättningar att utföra det arbete de är utbildade för.

Regeringen vet att nyckeln för att vända utvecklingen är att varje barn och elev får möta behöriga och kompetenta lärare som kan fokusera på sitt jobb.

Vi ser att staten har ett ansvar för skolan och lärarna som vi också tar. Därför satsar vi på fler lärare och på skolan. Vi investerar i höjda lärarlöner för nära 60 000 lärare, förstärkta lärarutbildningar med 10 000 nya utbildningsplatser till 2021 och i minskad administration. Regeringen har även tillsatt Skolkommissionen där forskningen och professionen just nu arbetar med full kraft för att ta fram förslag för en jämlik skola som fungerar.

I budgetpropositionen för 2017 tillför regeringen 10 välfärds miljarder för ökad kvalitet och fler anställda i skolan och välfärden. Regeringen har dessutom gjort skolsatsningar på totalt över 10 miljarder för 2017 inklusive årets budget utöver välfärds miljarderna.

Men för att dessa satsningar ska få effekt måste även arbetsgivarna ta sitt ansvar. Både samhälle och individer lägger pengar och tid på långa

akademisk utbildningar för att bli lärare. Då ska dessa investeringar inte slösas bort. Lärare ska få använda sin kompetens och få jobba med det de är utbildade till. De ska kunna fokusera på att undervisa, planera undervisning och följa upp och utveckla den. Lärarna ska inte vara diversearbetare i skolan. Att lärarna får lägga fokus på sitt jobb är också en förutsättning för att minska ojämlikheten genom att se till att inga elever lämnas efter.

Sverige har inte råd att lärare lämnar sina jobb på grund av undermålig arbetsmiljö eller brist på löne- och kompetensutveckling. Eller för att de måste utföra arbete som andra yrkeskategorier kan göra och skulle göra bättre. Därför behöver ansvariga arbetsgivare göra sitt. Och jag vet att det finns många goda exempel att lära av.

Fler måste välja att bli lärare, fortsätta i yrket eller återvända, och lärare ska kunna utvecklas och växa i sin profession. Yrket ska värderas högre i lön och god arbetsmiljö – och lärare och skolledare måste få de verktyg och den respekt de behöver för att utöva sitt yrke.

Hela samhället måste dessutom värdera läraryrket högre. Det är oroande att lärarna i Sverige upplever att samhället värderar dem lågt. Om politiker pratar negativt om lärarna så påverkar det läraryrkets status. Sanningen är att vi har kompetenta och engagerade lärare i våra skolor. Jag har själv träffat många av dem, och vi måste lyfta dem och det viktiga arbete de gör varje dag. Nu ser vi också en arbetsseger för lärarnas hårda arbete tillsammans med rektorer och elever i de trender de internationella mätningarna som PISA verkar visa.

Mitt besked för vägen framåt är tydligt. Viktiga reformer görs men nu krävs ihållighet och fortsatt hårt och målmedvetet arbete. Att investera i lärarna och skolan är att investera i vår framtid. Under de kommande åren kommer regeringen fortsätta reformarbetet med att möta lärarbristen och skapa en stark och jämlik kunskapsskola. Och här behöver också arbetsgivarna ta sitt ansvar.

Vi har ett gemensamt mål: alla barn och elever ska få möta kompetenta och behöriga lärare som har tid att undervisa med ordning och reda i klassrummet. Och precis som inga barn och elever ska hållas tillbaka så ska inga lämnas efter. Tillsammans kan vi stärka skolan och genom detta hela samhällsbygget.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Bättre rymdpolitik med fötterna på jorden

Publicerad 13 december 2016 Uppdaterad 13 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, replik, Dagens Nyheter, den 12 december 2016. Debattörerna (DN Debatt 9/12) använder rymdutredningen i sin argumentation för spektakulära förslag som att skicka svenskar till Mars. Den kopplingen är konstig. Utredningens huvudtes är nämligen att i stället ta sikte på de möjligheter till ökad samhällsnytta och kommersialisering som rymden kan ge oss här på jorden.

De liberala riksdagsledamöterna Mathias Sundin och Maria Weimer tillsammans med Christer Fuglesang, Karin Nilsson och Jennifer Andersson efterlyser en ny svensk rymdstrategi. De presenterar också tre tämligen högtflygande förslag som en sådan strategi bör bygga på: en satsning på fler svenska astronauter, rymdturism och ett mål om att ta en svensk till Mars senast på 2030-talet.

Som debattörerna mycket riktigt skriver finns sedan förra året ett utredningsförslag om en ny rymdstrategi. Många remissvar kom in från en stor mängd instanser. Utbildningsdepartementet har också genomfört en kunskapsinhämtning om marknadsbehovet av att kunna skicka upp små satelliter från Esrange, vilken blev klar för en dryg månad sedan. Dessutom var jag angelägen om att den forskningspolitiska propositionen, i vilken rymdtillämpningar har en viktig roll för miljö- och klimatområdet, skulle vara framlagd vilket den blev förra veckan. Utredningens förslag bereds nu därför vidare inom Regeringskansliet tillsammans med det ytterligare underlag som

Regeringskansliet tagit fram.

Det är intressant att debattörerna återoppar utredningen om en ny svensk rymdstrategi som grund för sina idéer om rymdpolitiken. Kopplingen är konstig. Utredningens inriktning är nämligen inte spektakulära förslag som att skicka svenskar till Mars. Tvärtom är huvudtesen att ta sikte på de möjligheter till ökad samhällsnytta och kommersialisering som rymden kan ge oss här på jorden.

Med nytta för samhället menas att det utvecklas produkter och tjänster som med hjälp av rymdsystemen leder till effektivare samhällsfunktioner eller enklare vardag för medborgarna. Sammanfattningsvis framhåller utredningen tre saker som särskilt angelägna:

- 1) bättre helhetssyn på nyttan för samhället i stort och med beaktande av de synergier civil och militär samverkan kan ge
- 2) mer fokus på hur vi kan utnyttja ett bredare internationellt samarbete
- 3) bättre samverkan mellan de olika forskningsfinansiärerna för ökade synergier mellan statens satsningar.

Svenska staten satsar cirka 1,7 miljarder kronor per år på olika rymdverksamheter. Vi har blivit mer beroende av rymdverksamheten, framför allt för samhällsfunktioner som använder satellitdata i sina beslutsunderlag. Rymdforskning ger oss till exempel ny och unik kunskap om livsbetingelserna på jorden och i universum. Forskning baserad på satellitdata om tillståndet på jorden, i haven och i atmosfären är helt avgörande för att förstå och hantera den globala miljö- och klimatutmaningen. Även de företag och den allmänhet som litar till satellitdata för till exempel väderprognoser, kommunikation och navigering. Här öppnar den fortgående digitaliseringen nya möjligheter.

Det utredningen har föreslagit är en ökad samverkan mellan alla inblandade, men också att Rymdstyrelsen ges en utökad och tydligare roll som sammanhållande och koordinerande expertmyndighet.

Debattörerna framhåller att rymdresor och astronauter skapar intresse för teknik och naturvetenskap. Det är bra, men regeringen vill betona betydelsen av att se rymden som en del av allas vår vardag och fokusera på att de medel vi avsätter till rymdverksamhet ger stor samhällsnytta och ökad kunskap för att möta klimatutmaningen. Pengar är en ändlig resurs och därför fordras

prioriteringar. Rympolitik är viktigt, men den utformas bäst med fötterna på jorden.

Helene Hellmark Knutsson (S), rymdminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Forskarutbildad lärare säkrar kvaliteten i skolan

Publicerad 09 december 2016 Uppdaterad 09 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Lärarnas tidning, den 9 december 2016. Nationella forskarskolor för lärare vid lärarutbildningarna och mer praktisknära forskning. Så vill regeringen stärka den vetenskapliga grunden i skolan.

I regeringens forskningspolitiska proposition tas två viktiga initiativ för att stärka den vetenskapliga grunden i skolan. För att öka antalet disputerade lärare vid lärarutbildningarna investerar regeringen i nationella forskarskolor för lärare vid lärarutbildningarna. Regeringen föreslår också en försöksverksamhet för att stärka praktisknära forskning och samverkan mellan skola och högskola. Detta är viktiga pusselbitar i regeringens långsiktiga arbete för att stärka svensk skola.

Regeringen har sedan dag ett arbetat för att stärka läraryrket och öka dess attraktivitet. Vi vet att ett starkt läraryrke är en nyckel för att vända kunskapsresultaten i svensk skola. Regeringen investerar i höjda lärarlöner, fler vägar att bli lärare och mindre administration – och vi bygger ut lärarutbildningarna med över 10.000 platser fram till 2021. Kopplat till detta ges utökade resurser för kvalitetshöjande åtgärder med sammantaget nära en miljard kronor under mandatperioden.

En viktig del i att säkra kvaliteten i utbildningar på högskolan är tillgången till forskarutbildade lärare. Att studenter genomgår utbildning med tydlig forskningsanknytning innebär att de kan ta med sig ett vetenskapligt förhållningssätt även när de börjar jobba i skolan. Därmed bidrar de till att stärka den vetenskapliga grunden för utbildningen i skolväsendet.

Vi menar därför att ett viktigt led i att förbättra kvaliteten i skolan går via en starkare vetenskaplig grund i lärar- och förskollärarytbildningarna. I den forskningspolitiska proposition som regeringen lämnat till riksdagen tas ytterligare initiativ. Regeringen aviserar där att medel ska avsättas för nationella forskarskolor för anställda vid lärarutbildningarna. Fullt utbyggt handlar det om 90 miljoner kronor per år som berörda lärosäten får ansöka om via Vetenskapsrådet.

Sedan tidigare satsar regeringen även på förbättrade möjligheter för forskarutbildade att bli lärare i skolan och därmed öka antalet behöriga sökanden till lektorstjänster. Ett särskilt utbildningsbidrag på 25.000 kronor i månaden ges för forskare som läser in kompletterande pedagogik under ett år.

I den forskningspolitiska propositionen föreslås vidare en försöksverksamhet inom praktikinrä forskning som ska pröva och utveckla modeller för samverkan mellan skolhuvudmän och universitet och högskolor med lärarutbildning.

Samverkan mellan utbildning, praktik och forskning är av avgörande betydelse för att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt och främja kunskap om effektiva undervisningsmetoder och för att stärka forskningsanknytningen i lärar- och förskollärarytbildningarna. Modellerna ska därför kunna stärka utvecklingen av skolväsendet och undervisningen samt öka kvaliteten på den praktikinrä forskningen.

Kunskaper och erfarenheter från det s.k. ALF-avtalet inom hälso- och sjukvården bör här tas tillvara när försöksverksamheten utformas, bland annat rörande möjligheter till karriärvägar och delade tjänster. Avsikten är att försöksverksamheten ska pågå i fem år och startas redan 2017. Satsningen omfattar 15 miljoner kronor 2017 och utökas sedan successivt till 30 miljoner kronor 2020.

Vårt mål är en stark och jämlik kunskapsskola som ger alla barn och unga en bra start i livet oavsett bakgrund. En skola där ingen ska lämnas efter och ingen hållas tillbaka, utan där alla får möta behöriga och kompetenta lärare. En viktig del i att nå målet är att säkra forskningsanknytningen i hela skolverksamheten. Vägledande för de insatser som regeringen nu gör är portalparagrafen i skollagen om att skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Regeringen är fast besluten att säkra att Sverige långsiktigt ska kunna förbli

en av världens ledande kunskapsnationer. Förbättrade kunskapsresultat i den svenska skolan är en förutsättning för detta och därför fortsätter regeringen att prioritera och långsiktigt investera i skola och lärarutbildning.

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi vill se över resurstilldelningen

Publicerad 08 december 2016 Uppdaterad 08 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, slutreplik, Dagens Nyheter, den 7 december 2016. **SLUTREPLIK.** Regeringen är beredd att göra en översyn av resurstilldelningen och de tankar som Sörlin och Benner för fram i sin replik är värda att beaktas i detta sammanhang. Visst kan man vara frustrerad över att saker och ting tar tid i politiken, men ett nytt resurstilldelningssystem är ingen liten sak och fordrar en grundlig utredning.

Sverker Sörlin och Mats Benner välkomnar propositionen både vad gäller inriktning och det faktum att regeringen gör betydande tillskott till forskning och innovation. Deras invändning rör att ett ännu mer samlat grepp borde tas som sammanfogar forskningen med den högre utbildningen. Sörlin och Benner noterar visserligen att regeringen gör viktiga sådana ansatser, till exempel kravet på att de tioåriga nationella forskningsprogrammen ska omfatta sammanhållna kunskapsmiljöer som även inbegriper högre utbildning. Men Sörlin och Benner framhåller behovet av att förändra hela resurstilldelningssystemet.

Regeringen är beredd att göra en översyn av resurstilldelningen och de tankar som Sörlin och Benner för fram är värda att beaktas i detta sammanhang. Visst kan man vara frustrerad över att saker och ting tar tid i politiken, men ett nytt resurstilldelningssystem är ingen liten sak och fordrar en grundlig utredning. Andra regeringar har försökt reformera systemet, men misslyckats. Den här regeringen vill förvissa sig om att ha ett ordentligt utredningsmaterial för att inte riskera samma öde.

Forskarna Maria Grafström, Anna Jonsson och Mikael Klintman uppmanar såväl regering som lärosäten att förvissa sig om att ta till sig den forskning som bedrivs om samverkan mellan akademi och samhälle. Jag välkomnar deras kommentarer. Regeringen vill främja en ökad samverkan och det är viktigt att det sker utifrån de vetenskapliga kunskapsunderlag som finns. Regeringen pekar också på vikten av att de mål som sätts för samverkan och den uppföljning av samverkansaktiviteterna som görs synliggör den stora bredden av samverkansaktiviteter.

Sveriges Unga Akademi menar att åtgärderna för ökad jämställdhet leder till en alltför långsam förbättring. Ändå höjer regeringen ambitionerna avsevärt vad gäller rekryteringsmålen för nyrekryterade professorer, vilket inte minst remissopinionen vid universitet och högskolor noterat och i vissa fall tyckt varit väl långtgående. Vad gäller kvinnliga professorer är regeringens utgångspunkt att snabba på ökningstakten vid nyrekryteringar och därmed vända den avtagande ökningstakt som varit fallet under senare år. Ambitionen är inte att använda kvoter eller åtgärder som riskerar att göra avkall på att grunden för meritvärdering och tjänstetillsättningar ska vara förtjänst och skicklighet. Istället bör största möjliga transparens i både rekryteringsprocesser och tilldelning av forskningsmedel eftersträvas.

Såväl Saco som Sveriges Unga Akademi anser att höjningen av basanslagen till universitet och högskolor är för liten eftersom den inte på något avgörande sätt ökar basanslagens andel i relation till sökbara konkurrensutsatta forskningsmedel. Man kan dock inte komma ifrån att höjningen av de så kallade basanslagen till universitet och högskolor med 1.300 miljoner kronor är en real satsning som förstärker universitets och högskolors forskningsbudgetar. Basanslagen räknas de facto upp med ovanstående belopp fram till 2020. Få andra delar av offentlig sektor i Sverige kan räkna med så stora ekonomiska tillskott den närmaste fyraårsperioden som högskolesektorn.

Den centrala frågan borde istället vara hur basanslagen används. Både den förra och den nuvarande regeringens satsningar på ökade basanslag ger lärosätena förutsättningar att öka antalet meriteringsanställningar. Men sedan 2001 har antalet meriteringsanställningar dock legat på en konstant låg nivå. I dag är antalet 1.138 jämfört med 1.022 år 2001. Under samma period har den undervisande och forskande personalen ökat med hela 37 procent. Motsvarande ökning i kvalitet kan inte skönjas, till exempel mätt som antalet internationellt högciterade publikationer.

Tydliga karriärvägar och goda villkor för unga forskare borde enligt

regeringens mening vara prioriterat. Frågor om rekrytering, meritering och mobilitet är avgörande för ett lärosätes strategiska utveckling och bör ses som viktiga uppgifter för ledningsorganen vid ett lärosäte. Tillsammans med de omfattande resurser som redan läggs på svensk forskning kan den nu aviserade höjningen av basanslagen lägga grunden för att våra universitet och högskolor kan ta ett långsiktigt ansvar och leda arbetet med åtgärder som höjer kvaliteten på svensk forskning. Det är regeringens förväntan på lärosätena.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Klyftorna i skolan måste vi bekämpa

Publicerad 07 december 2016 Uppdaterad 07 december 2016

Utbildningsminister Gustav Fridolin, gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström, minister för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, debattartikel, Aftonbladet, den 6 december 2016. Pisa-resultatet ett styrkebesked – men ingen elev får lämnas efter.

Skolans uppdrag är att ge alla barn och unga samma möjlighet att tillgodogöra sig kunskap och nå sin fulla potential oavsett bakgrund. Skolans förmåga att hantera detta uppdrag är avgörande för barnens livsmöjligheter och jämlikheten i hela samhället.

Rektorer och lärare genomför varje dag viktiga insatser som stärker jämlikheten i svensk skola, men det finns utmaningar på systemnivå som behöver mötas politiskt. En jämlik skola med tydligt fokus på kunskap och bildning är en viktig del i att stärka samhällsbygget.

Regeringen följer och analyserar olika kunskaps- och jämlikhetsmätningar noggrant. En central mätning är Pisa. Den är världens största elevstudie och undersöker 15-åringars kunskaper samt jämlikheten i svensk skola.

Den senaste Pisa-mätningen gjordes i början av 2015 och presenterades i dag. Det återstår att göra en närmare analys men vi kan konstatera att slutsatserna är tudelade.

Pisa visar på höjda kunskapsresultat och är i linje med andra positiva besked som kom under hösten; den förbättrade behörigheten till gymnasiet och det positiva resultatet i TIMSS-studierna.

Sammantaget är detta ett styrkebesked för svensk skola och ett bevis på att det arbete som rektorer, lärare och elever gör varje dag har gett resultat. Tillsammans har de lyckats höja kunskapsnivån i svensk skola.

Men både Pisa och TIMSS visar på att ojämlikheten är stor och har ökat. Regeringen identifierade tidigt detta område som prioriterat och har arbetat sedan starten för att bryta trenden och skapa en jämlik skola.

Detta till skillnad mot den förra regeringen som inte prioriterade att minska klyftorna i skolan.

Regeringen tar resultaten från Pisa på mycket stort allvar. Vi har brutit med kortsiktigheten i skolpolitiken. Den svenska skoldebatten har i för hög utsträckning kännetecknats av ideologiska låsningar och enkla lösningar som har missgynnat långsiktig utveckling av skolan.

Regeringens svar på Pisa är att ojämlikheten måste fortsatt bekämpas. Regeringen har sedan dag ett tydligt prioriterat en jämlik kunskapsskola, tidiga insatser och ett attraktivt läraryrke. Dessa prioriteringar ligger fast.

Regeringens satsningar bidrar till att utveckla svensk skola och ger varje lärare mer tid med sina elever och eleverna mer tid med sina lärare. Lärarna ska ha goda möjligheter att utvecklas i yrket och utföra sitt jobb.

Regeringen satsar därför på att långsiktigt stärka undervisningen i skolan. Alla elever ska känna sig sedda, uppskattade och få stöd att uppnå sin fulla potential.

Regeringen har även tillsatt Skolkommissionen där forskningen och professionen just nu arbetar med full kraft för att ta fram förslag för en jämlik skola som fungerar. Skolkommissionen arbetar övergripande, forskningsbaserat och utan ideologiska skygglappar – vilket är precis det som svensk skola behöver. Kommissionen kommer i april lägga fram en rad omfattande förslag för att åter göra svensk skola till en jämlik skola.

Regeringen kommer att ytterligare förstärka politiken genom ett större statligt ansvar för skolan, prioritera skolan och lärarna i kommande budgetar och tydligt fokusera på en jämlik skola.

Vi känner glädje inför de kunskapsresultat som rektorer, lärare och elever nu tillsammans har åstadkommit och som syns i Pisa-mätningen. Samtidigt känner vi en enorm kampvilja inför den ojämlikhet som mätningen synliggör.

Viktiga reformer görs redan men nu krävs ihållighet och hårt och

målmedvetet arbete. Regeringen kommer att fortsätta arbeta för en jämlik och stark kunskapsskola där alla barn och elever får träffa kompetenta och behöriga lärare som har höga förväntningar och ger rätt stöd med ordning och reda i klassrummet.

Precis som ingen elev ska hållas tillbaka så ska ingen lämnas efter. Med den jämlika skolan byggs samhället inte bara upp, utan även samman.

Gustav Fridolin, utbildningsminister (MP)

Anna Ekström, gymnasie- och kunskapslyftsminister (S)

Heléne Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

Regeringen satsar på life science

Publicerad 01 december 2016 Uppdaterad 01 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, Gabriel Wikström och Mikael Damberg, debattartikel, Dagens Medicin, den 28 november 2016. I den forskningspolitiska proposition som regeringen presenterar i dag föreslår vi en successiv höjning av de årliga anslagen till forskning och innovation med över 3 miljarder kronor till 2020.

Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation driver på samhällets utveckling, stärker näringslivets konkurrenskraft, utvecklar välfärden och svarar upp mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt.

Därför investerar regeringen i att bygga ett modernt kunskapssamhälle med högkvalitativ forskning som stärker närings- och samhällslivet i hela Sverige. Regeringen föreslår en successiv höjning av de årliga anslagen till forskning och innovation med över 3 miljarder kronor till 2020. Satsningarna och forsknings- och innovationspolitikens inriktning utvecklas i den forskningspolitiska proposition som regeringen presenterar i dag.

Regeringens ambition är att värna den fria forskningen samtidigt som forsknings- och innovationspolitiken prioriterar samhällsutmaningar som är relevanta för vår tid och vårt samhälle. En av dessa prioriterade samhällsutmaningar handlar om hälsa och livsvetenskap.

Regeringen föreslår i den forskningspolitiska propositionen att Vetenskapsrådets forskningsanslag för medicinsk forskning successivt ska öka och till 2020 tillföras 115 miljoner kronor. Vetenskapsrådet ska för dessa medel genomföra tre forskningssatsningar för att möta hälsoutmaningen:

- en nationell forskningsinfrastruktur för biobanker, och en ny satsning på tvärsektoriell registerbaserad forskning,
- en förstärkning av klinisk behandlingsforskning, och stöd för att stimulera tematiska forsknings- och innovationssamarbeten, och
- forskning för att angripa det växande problemet med antibiotikaresistens.

För att omsätta ny kunskap till tillämpning gör regeringen också stora satsningar på innovation. Fem så kallade samverkansprogram har lanserats, varav life science är ett. Inom ramen för dessa samverkansprogram avser vi nu att – via Vinnova – satsa 400 miljoner kronor på strategiska innovationsområden, så kallade SIOs. Life science är ett av dessa innovationsområden.

Regeringen gör vidare en satsning på biologiska läkemedel. Syftet är att skapa en unik innovationsmiljö för att överbygga steget från forskning till industriell produktion av biologiska läkemedel. För detta ändamål avsätts 90 miljoner kronor nästa år till Vinnova.

Regeringen prioriterar också att öka de forskningsmedel som går direkt till universitet och högskolor – de så kallade basanslagen – med 1,3 miljarder kronor i successiv upptrappning till år 2020. Erfarenhetsmässigt kommer cirka en tredjedel av dessa medel att komma medicinområdet tillgodo. Regeringen kommer vidare att stimulera universitet och högskolors samverkan med näringsliv och samhälle genom ekonomiska incitament.

Forskningsrådet Forte ges nya medel genom en satsningen som fram till 2020 innebär att 115 miljoner kronor kommer att avsättas till tillämpad välfärdsforskning och forskning om välfärdens kvalitet, styrning och processer.

Sverige har de grundläggande förutsättningar som behövs för att vara internationellt konkurrenskraftigt och attraktivt inom life science. Vi har unika datamaterial och register, en internationellt stark forskning och utbildning, en modern och avancerad infrastruktur, stora och små företag inom life science samt en hälso- och sjukvård av hög internationell standard.

Den stora utmaningen för Sverige är att stärka samverkan mellan akademi, näringsliv och hälso- och sjukvård för att bli mer internationellt attraktivt för investeringar i life science-sektorn. Därigenom kan vi, utöver arbetstillfällen och växande företag, också åstadkomma förbättringar och utveckling inom hälso- och sjukvården. Regeringen har därför sedan sitt tillträde för två år

sedan haft life science-frågorna högt på agendan.

En avgörande pusselbit för att för att locka kompetens och investeringar internationellt är dock att vi kan fortsätta erbjuda attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer. Därför väljer regeringen att tillföra ytterligare resurser till forskning och innovation inom life science.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

De resurser vi tillför är betydande

Publicerad 01 december 2016 Uppdaterad 01 december 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Svenska Dagbladet, 29 november 2016. Ordföranden för Sveriges universitetslärare och forskare (SULF), Mats Ericson välkomnar delar av den argumentation och den inriktning som regeringen bygger sin forskningspolitiska proposition på. SULF anser dock att höjningen av basanslagen är för liten

På en önskelista kan man naturligtvis ha den uppfattningen och jag är medveten om att det finns argument för att minska andelen konkurrensutsatta medel till förmån för basanslag. Samtidigt kan man inte komma ifrån att en höjning av de så kallade basanslagen till universitet och högskolor med 1 300 miljoner kronor fram till 2020 inte är någon liten satsning. Få andra delar av offentlig sektor i Sverige kan räkna med så stora ekonomiska tillskott den närmaste fyraårsperioden som högskolesektorn.

Regeringen anser att såväl fri grundforskning som mer tillämpad forskning är avgörande för Sveriges framtid. De statliga medlen för forskning måste nyttjas effektivt för att höja kvaliteten och bidra till att möta vårt samhälles stora utmaningar. Därför kommer också Universitetskanslersämbetet ges en roll för att säkra att lärosätena har fungerande modeller för att utvärdera sin forskning.

Tillsammans med de omfattande resurser som redan läggs på svensk forskning kan den nu aviserade höjningen av basanslagen lägga grunden för att våra universitet och högskolor kan ta ett långsiktigt ansvar och leda arbetet med åtgärder som höjer kvaliteten på svensk forskning. Men det ställer höga krav på ledningarna för våra universitet och högskolor.

Trots att mycket stora satsningar gjorts på svensk forskning – inklusive höjningar av basanslagen – under de senaste åtta åren har inte forskningskvaliteten ökat. Under perioden 2008 till 2015 ökade antalet forskande och undervisande personal vid våra lärosäten med 6 700 anställda. Men motsvarande höjning i kvalitet kan inte skönjas, till exempel mätt som antalet internationellt högciterade publikationer. Det som hänt är att de satsningar som gjorts i huvudsak medfört en ökad volym – inte ökad kvalitet.

Samtidigt har villkoren för unga forskare inte förbättrats. Antalet meriteringsanställningar har exempelvis legat på en konstant låg nivå. I dag är antalet 1 138 jämfört med 1 022 år 2001. Frågor om rekrytering, meritering och mobilitet är avgörande för ett lärosätes strategiska utveckling och bör ses som viktiga uppgifter för ledningsorganen vid ett lärosäte. Resurser för att förbättra situationen har inte saknats.

Min utgångspunkt är därför att nya medel måste tillföras på ett ansvarsfullt sätt. Personalstyrkan ska inte växa, den ska ges en annan struktur som bland annat handlar om trygga villkor för unga forskare, transparenta och tydliga karriärvägar samt ökad jämställdhet. Det är regeringens förväntan att lärosätena förmår ta detta ansvar och har för avsikt att i ökad utsträckning följa upp utvecklingen framöver.

Flera länder i vår omvärld har under de senaste åren gjort besparingar inom sin forskning och högskolesektor. Sverige följer inte den trenden. Regeringen har tagit ansvar för ekonomin och är fast besluten att fortsätta investera i kunskap och kompetens, samtidigt som vi fokuserar på att få ut det maximala av investerade medel.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel

Höjda basanslag ska öka kvaliteten i forskningen

Publicerad 28 november 2016 Uppdaterad 28 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Dagens Nyheter, den 28 november 2016. Forskningsproposition i dag. Universitets och högskolors basanslag höjs med 1,3 miljarder kronor till 2020. Regeringens syfte med ökningen är inte att öka antalet forskare. Avsikten är att höja kvaliteten och att ge större utrymme för forskning inom anställningarna samt en tydlig karriärstruktur.

I dag presenterar regeringen den forskningspolitiska propositionen. Forskningspolitiken har under en tid haft en övertro på att politiskt identifiera framstående forskning och få fram snabba resultat. Nu behövs ett nytt fokus som utifrån ett tioårigt perspektiv leder till ökad kvalitet, ett effektivt resursanvändande, möter våra stora samhällsutmaningar och främjar samverkan mellan lärosäten och det omgivande samhället.

Sverige är en internationellt sett framgångsrik forsknings- och innovationsnation. Men Sveriges position har under senare år relativt sett försvagats i jämförelse med andra framstående nationer. De offentliga resurser som tillförs måste långsiktigt höja kvaliteten på svensk forskning och högre utbildning, stärka innovationsförmågan och öka nyttiggörandet. Sverige ska bli mer attraktivt för näringslivets investeringar i forskning och utveckling.

Regeringen har i höstbudgeten aviserat en höjning av anslagen för forskning och innovation på över 3 miljarder kronor till 2020. Satsningarna utvecklas i den forskningspolitiska propositionen och i den energiforskningsproposition

som presenteras inom kort.

Resurstillskotten går bland annat till forsknings- och innovationssatsningar som ska svara upp mot några av vårt samhälles stora utmaningar. Det rör sig om satsningar kopplade till klimat, en ökad digitalisering, hälsa, hållbart samhällsbyggande och kvaliteten i den svenska skolan. Bland annat lanseras sex tioåriga nationella forskningsprogram samt en rad innovationspolitiska satsningar.

Universitets och högskolors så kallade basanslag höjs med 1,3 miljarder kronor till 2020. Regeringens syfte med ökningen är inte att öka antalet forskare. Avsikten är att höja kvaliteten och att ge större utrymme för forskning inom anställningarna samt en tydlig karriärstruktur.

Med ökade forskningsresurser förväntas universitet och högskolor ta ett större ansvar för att jämställdheten, sambandet mellan utbildning och forskning, samverkan med det omgivande samhället, nyttiggörande av forskning samt för utbildning på forskarnivå och för forskares karriärvägar. Vidare förväntas lärosätena ta större ansvar för forskningsinfrastruktur samt framgångsrikt kunna delta i och medfinansiera större EU-program.

För att värna långsiktigheten ska den tidigare regeringens satsning på strategiska forskningsområden fortsätta, men utvecklas avseende samverkan, forskningsanknytning och jämställdhet.

För att fördela medel till lärosätena har två kvalitetsindikatorer använts - publiceringar och citeringar samt externa medel. Dessa bör förfinas så att de bättre speglar forskningens mångfald och olika ämnesområdets egenart.

Regeringen inför dessutom fördelning av nya medel utifrån lärosätenas samverkan med det omgivande samhället, som får samma vikt som publiceringar och citeringar samt externa medel.

Satsningarna på innovation avser en förstärkning av strategiska innovationsområden, vilka kopplas till prioriteringarna i de samverkansprogram för forskning och innovation som tagits fram av Nationella innovationsrådet. Vidare genomförs en förstärkning av svenska test- och demonstrationsmiljöer. Syftet med dessa satsningar är att lägga grunden för ny, långsiktig och fördjupad gränsöverskridande samverkan och stärkt innovationsförmåga.

Även industriforskningsinstitut, och deras uppgift att knyta samman

forskning och företagande, förstärks. Detta är särskilt angeläget för små och medelstora företags förutsättningar att växa och utnyttja de möjligheter som följer av den snabba tekniska utvecklingen.

För att förbättra utbildningarnas forskningsanknytning kommer regeringen inom ramen för den höjning av basanslagen som beräknas från och med 2018 att prioritera att alla statliga högskolor, inklusive de två stiftelsehögskolorna, garanteras basanslag om minst 12 000 kronor per helårsstudent. Övriga enskilda utbildningsanordnare garanteras basanslag om minst 8 000 kronor per helårsstudent. Som tidigare avviserats ges Malmö högskola status som universitet från den 1 januari 2018 och tillförs basanslag för att stärka lärosätets forskningsmiljö och ge goda förutsättningar att utvecklas som universitet.

Universitetskanslersämbetet är i dag ansvarig för kvalitetssäkring av högre utbildning, tillsyn och uppföljning av högskolans verksamhet. För att få ett mer sammanhållet system avser regeringen att ge myndigheten i uppgift att ansvara för kvalitetssäkring även av forskning.

Trygga villkor under forskarutbildningen gör utbildningen mer attraktiv och förbättrar förutsättningarna för doktorander att slutföra den inom utsatt tid. Doktorandernas villkor skiljer sig åt beroende på finansieringsform. Utbildningsbidraget för doktorander, som ger ett sämre socialt skydd jämfört med en anställning som doktorand, tas bort.

Efter doktorsexamen är det många gånger avgörande att det finns attraktiva och tydliga karriärvägar för att framstående unga forskare ska välja en fortsatt karriär inom högskolan. Det finns annars en risk att många, inte minst kvinnor, väljer bort en sådan karriär. Det är därför angeläget att visstidsanställningarna inom högskolan minskar och att det blir tydligare vad som gäller för att meritera sig för en tillsvidareanställning.

Samtidigt är det viktigt att mobiliteten bland högskolans undervisande och forskande personal ökar. För att skapa en tydligare karriärstruktur och samtidigt främja mobiliteten behöver meriteringsanställningen bli mer enhetligt nationellt reglerad och utlysas i öppen konkurrens, nationellt och så långt det är möjligt även internationellt. En sådan struktur och transparent rekrytering väntas även ge viktiga jämställdhetsvinster.

Ökningen av andelen kvinnor bland professorer har saktat in. Trots att andelen kvinnor under lång tid varit större än andelen män inom högre utbildning, och att andelen kvinnor är nära hälften bland lektorerna, så är

endast 26 procent av professorerna kvinnor. Regeringens slutsats är att det för målperioden 2017-2019 behövs ambitiösa mål för att öka andelen kvinnor som blir professorer. Regeringen anser att 50 procent av de nyrekryterade professorerna bör vara kvinnor senast 2030.

Vidare ges flertalet statliga myndigheter som finansierar forskning och utveckling i uppgift att integrera ett jämställdhetsperspektiv vid fördelning av forskningsmedel.

Sverige har under lång tid investerat i utbildning och forskning. Det har bidragit till samhällets utveckling och därmed till den svenska modellen. Genom de investeringar och de åtgärder som förslås i den forskningspolitiska propositionen fortsätter regeringen att stärka Sverige som kunskapsnation.

"Regeringen inför dessutom fördelning av nya medel utifrån lärosätenas samverkan med det omgivande samhället, som får samma vikt som publiceringar och citeringar samt externa medel."

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Pengar till högskolorna ska ses över

Publicerad 23 november 2016 Uppdaterad 23 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Svenska Dagbladet, den 22 november 2016. Nuvarande system för resurstilldelning till universitet och högskolor infördes 1993 och är i behov av en översyn. Därför bör en ny modell utredas.

Staten investerar varje år drygt 60 miljarder kronor i högskoleutbildning och forskning. Sveriges universitet och högskolor är den största statliga arbetsgivaren med omkring 60 000 anställda och i högskolan studerar cirka 400 000 studenter. Det är en omfattande och viktig verksamhet som måste fungera väl.

Högre utbildning och forskning spelar en avgörande roll för vår förmåga att möta samhällets stora framtidsutmaningar. Därför är det viktigt att universitet och högskolor har rätt förutsättningar att ta sig an samhällets förväntningar och behov. Det gäller inte minst frågan på vilket sätt resurser tilldelas våra lärosäten.

Det nuvarande systemet för resurstilldelning till universitet och högskolor infördes i och med 1993 års högskolereform. Flera företrädare för högskolor och universitet har efterfrågat en översyn av systemet, detsamma gäller organisationer som bland annat Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och Sveriges förenade studentkårer (SFS). Behovet av en översyn har även förts fram genom den så kallade Ledningsutredningen i betänkandet "Utvecklad ledning av universitet och högskolor" som presenterades hösten 2015.

Jag kan i dag lämna besked om att regeringen under 2017 kommer att tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag till ett nytt system för styrning och resurstilldelning. Utredningen bör omfatta resurser till såväl högre utbildning som forskning samt utbildning på forskarnivå.

Utredningen bör föreslå ett styr- och resurstilldelningssystem som stödjer universitet och högskolor och ger dem incitament att utveckla verksamheten i enlighet med de lagar, förordningar och mål som riksdag och regering har fastställt för högre utbildning och forskning. Detta inkluderar uppgiften att samverka med det omgivande samhället. Styrningen och finansieringen ska utformas så att den stödjer lärosätenas möjligheter att möta de stora samhällsutmaningar som Sverige står inför.

Man kan dock konstatera att det nuvarande systemet för resurstilldelning också har flera fördelar då det lämnar stor flexibilitet åt universitet och högskolor att utforma sin verksamhet. Detaljeringsgraden i regeringens styrning av resurserna är relativt låg och sätter stor tillit till lärosätenas egen förmåga och ansvarstagande, vilket ligger i linje med de generella principerna för regeringens styrning av myndigheter. Regeringens generella förvaltningspolitiska inriktning är att detaljstyrningen ska minska och mer tillitsbaserad styrning införas.

Samtidigt innehåller dagens system för resurstilldelning i högskolan redan en mycket långtgående decentralisering. Genom åren har det framförts kritik mot bland annat lärosätenas förmåga att dimensionera utbildningar utifrån behovet av kompetensförsörjning. Det har också framförts att resurstilldelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå enbart fungerar väl i tider av expansion i högskolan.

Modellen för tilldelning av anslag för forskning och utbildning på forskarnivå har även kritiserats för att ha lett till att resurser har samlats vid ett fåtal lärosäten. Vidare har modellen medfört att angelägna aspekter av högskolans verksamhet har påverkats negativt, till exempel jämställdhet och utbildning på forskarnivå.

Sverige ska ha starka och ansvarstagande universitet och högskolor. Därför måste ett nytt styr- och resurstilldelningssystem kunna fungera under en lång tidsperiod. Det ska ge staten verktyg för en ändamålsenlig styrning och ge universitet och högskolor möjlighet att agera strategiskt och långsiktigt.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Utbildningen till ämneslärare ska bli bättre

Publicerad 18 november 2016 Uppdaterad 18 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Svenska Dagbladet, den 18 november 2016. Bara hälften av de som i dag börjar på utbildningen för lärare i årskurs 7–9 tar sig igenom utbildningen. Antalet sökande är också lågt. Därför måste lärarutbildningen bli mer attraktiv. Vi har flera förslag på hur detta kan göras.

Sverige behöver en mer attraktiv ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9. Regeringen skickar idag ut ett remissförslag på en bättre och mer attraktiv utbildning. Regeringens förslag ska öka kvaliteten på en viktig del av Sveriges lärarutbildning – ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9. Idag finns problem med för få sökande och för få som tar sig igenom denna utbildning. Samtidigt behöver Sverige fler behöriga och kompetenta lärare för att vända kunskapsresultaten i skolan.

Förslaget som regeringen nu skickar ut på remiss syftar till att skapa en mer attraktiv ämneslärarutbildning av högre kvalitet. Det ökar flexibiliteten för studenterna och det innebär djupare och mer omfattande ämnesstudier som kan bidra till att öka utbildningens kvalitet och status.

I dag tar bara cirka 50 procent av dem som börjar på ämneslärarutbildningen för årskurs 7-9 igenom utbildningen. En alldeles för låg siffra, på till exempel förskollärarutbildningen tar 80 procent av de som påbörjar utbildningen examen. Det är också relativt få förstahandssökande per plats till ämneslärarutbildningarna i stort, 1,6 personer per plats jämfört med 2,4 för till exempel förskollärarutbildningen. Ämneslärarna är mycket viktiga i

skolan och åtgärder behövs för att få fler lärare till den svenska skolan.

Läraryrket är en oerhört viktig utbildning. I elevernas möte med sina lärare läggs grunden för samhällsbygget. Förändringar av läraryrket måste därför vara väl genomtänkta och inte hastas fram. Därför har regeringen valt att ta fram ett förslag på en ny ämnesläraryrket med inriktning på årskurs 7-9 utifrån tidigare utredningsförslag och genom en nära dialog med parterna inom nationell samling för läraryrket.

Förslaget innebär att en ny tvåämnesutbildning för årskurs 7–9-lärare skapas vid sidan av dagens treämnesutbildning. Antalet ämnen som går att kombinera justeras så att de i högre grad överensstämmer med de som är tillåtna för inriktningen mot gymnasieskolan. Fler ämneskombinationer tillåts också för båda inriktningarna. Bland annat tillåts kombinationen matematik och svenska. Syftet är sammantaget att göra utbildningen mer flexibel och studenternas valfrihet större. Svenska som andraspråk ska också gå att kombinera med alla ämnen för att möta de stora behov som finns i skolan.

Kravet på ämnesstudier höjs för att stärka kvaliteten. Den lägsta omfattningen av ämnesstudier föreslås bli 60 högskolepoäng för årskurs 7–9-lärare istället för dagens 45 poäng. Den ökade ämnesfördjupningen innebär en kvalitetshöjning och en mer attraktiv utbildning. Dessutom möjliggör den en högre grad av samläsning mellan inriktningen mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och den mot arbete i gymnasieskolan.

Dagens situation med en ämnesläraryrket med inriktning på årskurs 7-9 som inte är tillräckligt attraktiv och där många hoppar av är inte hållbar i längden. Med utgångspunkt i det nya förslaget som regeringen nu remitterar kan Sverige få en bättre och mer attraktiv ämnesläraryrket. Sammantaget ger regeringens förslag möjlighet till en mer flexibel utbildning, det ökar valfriheten för studenter och sist men inte minst ökar det kvaliteten genom mer omfattande ämnesstudier.

Regeringens förslag blir därmed en viktig pusselbit i arbetet för att möta lärarbristen och ge alla elever rätt att möta behöriga och kompetenta lärare.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen satsar på utbildning och forskning i Jönköping

Publicerad 18 november 2016 Uppdaterad 18 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Jönköpings-Posten, den 18 november 2016. DEN SVENSKA MODELLENS goda möjligheter för människor att utbilda sig oavsett inkomst, bostadsort och bakgrund har historiskt lagt grunden till vårt välstånd och vår konkurrenskraft - och gett människor ökad frihet.

Stiftelsen högskolan i Jönköping har närmare 10 000 studenter och är ett bra exempel på att Sverige har högskolor som håller hög kvalitet i hela landet.

Vi står inför en föränderlig omvärld och en arbetsmarknad som präglas av snabb omställning och digitalisering. För att möta dessa förändringar krävs ett starkt samhällsbygge som ger trygghet under hela livet och god tillgång till utbildning.

Fler kommer med största sannolikhet att behöva vidareutbilda sig senare i livet. För oss är det därför viktigt att Sveriges utbildningssystem ska ha hög kvalitet och vara i takt med tiden. Du ska kunna studera vidare, byta karriär och bilda dig under hela livet och i hela landet.

ETT VIKTIGT STEG i detta är att föra en framåtsyftande utbildningspolitik för hela landet. Därför genomför regeringen ett omfattande kunskapslyft. Det föreslås omfatta nära 70 000 utbildningsplatser till bland annat komvux, yrkesvux, yrkeshögskola, folkhögskola och den första större utbyggnaden på 10 år av högskolan med permanenta utbildningsplatser över hela landet.

Regeringen föreslår i den senaste budgetpropositionen för 2017 att

utbyggnaden av högskolan förstärks med nya utbildningsplatser på lärarutbildningarna.

Totalt medför regeringens politik 500 nya permanenta utbildningsplatser för Stiftelsen högskolan i Jönköping till 2018. Det kommer göra att fler kan läsa till sjuksköterska, specialistsjuksköterska och lärare och förskollärare i Jönköping.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING är grundläggande för orters och regioners utveckling, och en närhet till högre utbildning är nödvändig för att bredda rekryteringen till högskolan och ge fler möjlighet att utbilda sig. Att människor kan få tillgång till utbildning oavsett var de bor i landet är viktigt och det tänker vi prioritera politiskt.

Det behövs efter att satsningarna på utbildning i hela landet stannade av under den gamla borgerliga regeringen.

UNDER DE BORGERLIGA regeringsåren fick högskolorna och de nya universiteten avsevärt mindre forskningsmedel än de äldre universiteten. För att ge stabilare förutsättningar samt skapa en bättre balans och koppling mellan forskning och utbildning har regeringen för 2016 ökat forskningsanslagen till de nya universiteten och högskolorna.

Det innebär att Stiftelsen högskolan i Jönköping fått ca 9 miljoner kronor i ytterligare forskningsmedel. Och inom kort lägger regeringen fram sin forskningspolitiska proposition för att stärka universiteten och högskolorna i arbetet med att möta samhällsutmaningarna.

DET SKA VARA möjligt att kunna studera vidare, byta karriär och bilda sig under hela livet och i hela landet.

Därför för vi en politik som ser alla universitet och högskolor som centrala för samhällsbygget. Det är så vi utvecklar den svenska modellen.

Helene Hellmark Knutsson (S) Minister för högre utbildning och forskning ,
Thomas Strand (S) Riksdagsledamot Ilan De Basso (S) Kommunalråd

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Närhet till högskola viktigt för landets tillväxt

Publicerad 17 november 2016 Uppdaterad 17 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Dagens Samhälle, den 17 november 2016. Det finns inga regionala högskolor, alla är nationella. Bakgrund eller bostadsort ska inte begränsa möjligheterna att studera. Att Högskolan Dalarna ska finnas i både Borlänge och Falun är ingen marginell fråga, svarar regeringen.

REPLIK Saco-företrädare kritiserar i debattartikeln "Högskolan är ingen regionalpolitisk sandlåda" på Dagens samhälle regeringens politik för högre utbildning och utbyggnaden av högskolan i hela landet. De menar att högre utbildning förvisso är ett fundament för tillväxt, samhällsutveckling och individens utveckling – något jag håller med om – men att de positiva effekterna endast beror på "historiska samband". Att påskina att politikens påverkan på den positiva utvecklingen har varit liten är både fel och historielöst.

Närmare hälften av Sveriges tillväxt 2001-2010 kan förklaras av högutbildad arbetskraft, visade till exempel en rapport från Entreprenörskapsforum 2014. Utvecklingen var möjlig tack vare en strategisk utbyggnad av högskolan under 1990-talet, som i sin tur byggde på att ett antal högskolor inrättades genom 1977 års högskolereform. Dessa två reformer har visat sig vara framgångsrika. Utgångspunkten för de socialdemokratiska regeringar som genomförde reformerna var att öka tillgängligheten till högskolan i hela landet och att bredda rekryteringen.

Det är samma övertygelse som driver nuvarande regering när vi stärker kvaliteten och bygger ut högskolan med 16 800 platser till 2019.

Expansionen behövs för att säkra Sveriges kompetensförsörjning och tillväxt samt för att ge fler människor de möjligheter som högre studier innebär.

Regeringen vill att fler ska kunna studera vidare. Fortfarande är det dubbelt så vanligt att de med högutbildade föräldrar studerar vidare än att de vars föräldrar har kortare utbildning gör det. Det är ett slöseri med kompetens som Sverige inte har råd med. I Sverige finns 31 statliga högskolor och universitet, samt ett antal enskilda utbildningsanordnare.

Samtliga högskolor och universitet har ett nationellt uppdrag att bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet, även om de verkar i en regional kontext.

Med andra ord finns det inga regionala högskolor, alla är nationella. Saco kritiserar att regeringen nyligen har fattat beslut om att Högskolan Dalarna även fortsatt ska bedriva verksamhet i både Borlänge och Falun och anser det är en "marginell lokaliseringsfråga". Jag anser inte att frågan är marginell, vare sig ur regionalt eller nationellt perspektiv.

Lokalisering av högskolor och universitet har betydelse. Studier visar att närheten till en högskola kan påverka benägenheten att flytta: de som studerar nära sin hemkommun är mer benägna att bo i sin hemkommun efter utbildningen.

Saco förbiser i sin artikel att långt ifrån alla som studerar vidare gör det direkt efter gymnasiet. Så är det inte, ungefär en femtedel av studenterna har familj. Det minskar möjligheterna att flytta för att studera. Dessa personer är lika värdefulla för vår kompetensförsörjning som de yngre Saco lyfter fram och de förtjänar samma möjlighet att välja sin väg i livet. Bakgrund eller bostadsort ska inte begränsa möjligheterna att studera.

Kompetensförsörjning är en viktig del av högskolans uppdrag. I sin artikel tar Saco inte upp var stora delar av vår industri finns. En stor del av Sveriges tillväxt och export kommer från basindustrin. Den finns inte i de stora universitetsstäderna, men icke desto mindre är den beroende av kompetens från universitet och högskola.

Kunskap blir inte mindre för att den delas av fler. Mer kunskap, inte mindre, är vägen framåt. Det har den svenska modellen visat historiskt. Vi kommer att fortsätta stärka den. Det behövs för att Sverige ska stå sig i internationell konkurrens och för att vi ska kunna möta de samhällsutmaningarna.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet

Regeringen satsar över halv miljard på medicinsk forskning

Publicerad 14 november 2016 Uppdaterad 14 november 2016

Gabriel Wikström, folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister och Helene Hellmark Knutsson, högskole- och forskningsminister, debattartikel, Dagens Medicin, den 11 november 2016. Regeringen gör flera satsningar och de kommer att utvecklas vidare i den forskningspolitiska propositionen i slutet av november, skriver sjukvårdsminister Gabriel Wikström (S) och Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, i en replik.

Den 1 november skriver företrädare för Hjärt-Lungfonden om flera viktiga frågor på dagensmedicin.se. Vi uppskattar organisationens starka engagemang för hälso- och sjukvården och för den medicinska forskningen. Svensk sjukvård är bra men den kan bli ännu bättre och det finns viktiga utmaningar kvar att hantera.

Det är en viktig anledning till att regeringen prioriterar välfärden och hälso- och sjukvården före stora skattesänkningar. Vi tillför från nästa år tio nya välfärdsmiljarder till kommuner och landsting varje år. Vi gör också stora riktade satsningar på vården.

Hjärt-Lungfonden lyfter exempel där rekommendationer från Socialstyrelsen inte följs fullt ut. Att nationella riktlinjer och andra kunskapsstöd inte används så som de borde för att garantera en god och jämlik vård är ett problem som också regeringen ser. Vi har därför tillsatt en utredning under ledning av Sofia Wallström som bland annat tittar på hur vi ska kunna få en ökad följsamhet till nationella kunskapsstöd inom hälso- och sjukvården.

Det är glädjande att också vikten av de förebyggande insatserna lyfts. Här är det viktigt såväl med vårdens insatser, som med de insatser som görs inom folkhälsopolitiken. Regeringen har bland annat presenterat åtgärder mot rökning, höjt stödet till idrottsrörelsen och gett Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket ett gemensamt uppdrag att se över vilka insatser som behövs för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet.

I Sverige finns det ett nära samarbete mellan sjukvården, den medicinska forskningen och den så kallade life science-sektorn. Detta är viktigt inte minst för att snabba upp implementeringen av nya forskningsresultat i vården så att de kan komma patienterna till del. Sverige avsätter stora resurser på forskning och nuvarande regering fortsätter dessa satsningar. I budgetpropositionen för 2017 föreslås en successiv höjning av de årliga anslagen till forskning och innovation med 2,8 miljarder kronor. Av satsningen går 1,3 miljarder kronor direkt till universitet och högskolor. Erfarenhetsmässigt kommer cirka en tredjedel, alltså drygt 400 miljoner kronor årligen, att användas till medicinsk forskning.

Regeringen vill värna den fria forskningen samtidigt som relevanta samhällsutmaningar prioriteras. Ett prioriterat område är hälsa och livsvetenskap. Regeringen föreslår att Vetenskapsrådets årliga forskningsanslag för detta successivt ökas med 115 miljoner kronor.

Regeringen gör också en särskild satsning på 90 miljoner kronor för utveckling av biologiska läkemedel. Syftet är att skapa en unik innovationsmiljö och minska avståndet från forskning till industriell produktion.

De nya satsningarna på medicinsk forskning kommer att utvecklas vidare i den forskningspolitiska propositionen i slutet av november. Vi respekterar Hjärt-Lungfondens viktiga arbete och stöd till svensk medicinsk forskning och är glada att kunna konstatera att den forskningspolitiska propositionen innebär rejäla tillskott från staten.

En modern, jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård som samverkar med universitet och forskning är en viktig hörnsten i den svenska modellen. Att fortsätta utveckla den är en central prioritering för regeringen.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi kan inte ge alla lärare ett lönelyft

Publicerad 11 november 2016 Uppdaterad 11 november 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, utbildningsminister Gustav Fridolin, debattartikel, Aftonbladet, den 11 november 2016. Ministrarna: Staten tar sitt ansvar – nu är det upp till kommuner och friskolor att följa efter

DEBATT. Lärandet i skolan börjar i relationen mellan lärare och elev. Sverige har engagerade och kunniga lärare som varje dag arbetar för att våra barn ska nå kunskapsmålen.

Men under alltför lång tid har läraryrket halkat efter i lön och arbetsmiljön försämrats. Det arbetar regeringen för att vända. Läraryrket ska värderas som ett av våra viktigaste yrken, inte bara i ord utan också i pengar.

Regeringen skjuter via Lärarlöne lyftet därför till tre miljarder per år till kommuner och friskolor för en bättre löneutveckling för lärare. Nära 1,4 miljarder kronor har begärts ut av de 1,5 miljarder som finns tillgängliga det första halvåret, en mycket högre siffra jämfört med de prognoser som funnits.

Det är ett tecken på att kommuner och friskolor vill ta ansvar för att stärka läraryrket och jobba med lärarnas löneutveckling. Det visar att reformen möter ett stort behov.

Lärarlöne lyftet räcker till fler än 60 000 lärare. Men om det finns fler lärare som har fel lön måste det ansvaret tas lokalt. Staten har inte, och ska inte, ta över ansvaret för lönesättningen.

Vi ser huvudmän som nu tar eget ansvar genom lokala löne lyft för att höja

lönen för fler lärare än de som det statliga bidraget räcker till, till exempel Nybro kommun och Botkyrka kommun. Det är välkommet och vi hoppas att fler följer efter. Det går inte att välja bort att möta lärarbristen. Alla behöver ta ansvar för att stärka läraryrket.

Lärlönelyftets 3 miljarder per år ska vara en katalysator för en bättre lokal lönebildning där lärare ska uppvärderas och få högre lön för det kvalificerade arbete de gör.

Lärlönelyftets syfte är att värdera att lärare stannar kvar, tar ansvar för utvecklingen i skolan och för eleverna samt utvecklas i yrket. Det är en extraordinär satsning för att få fart på löneutvecklingen. Och den behövs.

Bara fem procent av Sveriges lärare anser att yrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja det igen. Mellan 2006 och 2011 lämnade var fjärde lärare yrket av andra skäl än pension.

Läraryrket har alldeles för länge värderats för lågt och framför allt visar OECD att lärare inte värderas i lön för sin erfarenhet. Det måste finnas en möjlighet att få högre lön för de som har jobbat många år som lärare och därmed har mer kunskap och erfarenhet än de nyutexaminerade. Det enda sättet att få högre lön kan inte vara att byta arbetsgivare.

Kriterierna för att ha möjlighet att ta del av Lärlönelyftet togs fram i dialog med lärarfacken och arbetsgivarna inom skolan. De motsvarar just den typen av arbetsuppgifter erfarna lärare i alla tider tagit på sig, till exempel att ta ansvar för särskilt komplicerade undervisningssituationer, vidareutbilda sig eller handleda lärarstudenter och nya kollegor. Lärlönelyftets medel för löneökningar till ca 60 000 lärare når, tillsammans med medel för ca 17 000 karriärtjänster, en klar majoritet av de knappt 100 000 legitimerade lärare som arbetar i grund- och gymnasieskolan.

Det betyder att inte alla får ett löne lyft direkt, men satsningen är så stor att alla som stannar och utvecklas i yrket kan komma i fråga för ett statligt lönepåslag.

I reformens utformning är det tydligt att ett eller flera av kriterierna ska vara uppfyllda för att komma i fråga för högre lön. Men vilka som ska få högre lön måste bedömas lokalt, och av de som har det pedagogiska ledarskapet och ansvaret i skolan.

Från regeringens sida kommer vi följa implementeringen och i dag hålls ett

möte med skolans parter. Men det är kommuner och friskolor som har ansvaret för lärarnas löner och att det faktiskt sker en löneutveckling samt att de statliga medlen fördelas tydligt och rättvist.

Reformens kriterier togs fram av lärarfacken och arbetsgivarna och måste nu bäras lokalt. Här vilar ett stort ansvar på de som slutligt har ansvaret för lärarnas löner – kommuner och friskolor.

Lärlönelyftet är inte ett bidrag som bara tekniskt ska fördelas ut. Det ska vara en katalysator för en bättre lönebildning där lärare ska uppvärderas och få högre lön för det kvalificerade arbete de gör.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)
Gustav Fridolin, utbildningsminister (MP)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Det handlar om att hela Sverige ska leva

Publicerad 19 oktober 2016 Uppdaterad 19 oktober 2016

Helen Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, SvD, 15 oktober 2016. Människor och orter ska inte överges av staten. Det är ett avgörande skäl till varför regeringen engagerar sig i frågor om myndigheternas lokalisering, skriver Helene Hellmark Knutsson i en replik till 35 rektorer för högskolor och universitet.

I en artikel på SvD Debatt kritiserar rektorer vid universitet och högskolor regeringens beslut att ändra regleringsbrevet för Högskolan Dalarna så att det tydligt framgår att högskolan ska bedriva verksamhet i både Borlänge och Falun. Jag kommer här att förklara skälen för regeringens beslut.

Den svenska modellen ger goda möjligheter för människor att utbilda sig oavsett inkomst, bostadsort och bakgrund. Detta har lagt grunden till Sveriges välstånd och konkurrenskraft – och gett människor ökad frihet att forma sina liv. En viktig del av regeringens politik är därför att det ska vara möjligt att kunna studera vidare, byta karriär och fortbilda sig under hela livet och i hela landet. Regeringen har därför beslutat att Högskolan Dalarna även fortsatt ska vara lokaliserad i både Borlänge och Falun.

I regeringens nationella strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft är en av utgångspunkterna i arbetet allas möjlighet att bo, utvecklas och driva företag i hela Sverige. I regeringens nyindustrialiseringsstrategi betonas dessutom vikten av att kompetensförsörjningssystemet på lokal, regional och nationell nivå ska möta industrins behov och främja dess långsiktiga utveckling. Kompetensförsörjning är grundläggande för orters och regioners utveckling,

och en närhet till högre utbildning är dessutom nödvändig för att bredda rekryteringen till högskolan och ge fler möjlighet att utbilda sig. Människor och orter ska inte överges av staten. Det är ett avgörande skäl till varför regeringen engagerar sig i frågor om myndigheternas lokalisering. I arbetet med ett Sverige som håller ihop kommer regeringen att fortsätta verka för att öka spridningen av statliga myndigheter.

Sverige har 31 statliga universitet och högskolor, och därtill ett femtontal så kallade enskilda utbildningsanordnare som i olika hög utsträckning får bidrag av staten. Runt 400 000 personer studerar i Sverige, och med sina cirka 60 000 anställda är universitet och högskolor även den största statliga arbetsgivaren. Staten investerar varje år ungefär 60 miljarder kronor i högskoleutbildning och forskning. Universitets och högskolors uppgift är att bedriva utbildning och forskning, och det arbetet måste vara underställt ett reellt demokratiskt inflytande. Medborgarna måste kunna kräva ett ansvarsfullt och effektivt utnyttjande av våra gemensamma resurser. Riksdag och regering ska därför ta ansvar för utbildning och forskning genom att använda de styrmedel som finns till förfogande för detta.

Riksdag och regering har bedömt att universitet och högskolor själva har bäst kompetens att utforma innehåll och upplägg på utbildning och forskning. Den autonomi som regering och riksdag ger lärosätena syftar till att underlätta samarbeten, långsiktighet och akademisk frihet för dem som verkar inom forskning och utbildning. Detta är på inget sätt oförenligt med att staten tar ett ansvar för frågor om utbildning och forskning.

Den akademiska friheten handlar om att forskare fritt ska kunna välja sitt forskningsämne och formulera sina forskningsfrågor. En högskolas lokaliseringssort är en annan fråga, som bland annat måste utgå från nationella behov, strategier och prioriteringar.

Det är viktigt att statliga högskolor och universitet för en god dialog med det omgivande samhälle och sin uppdragsgivare, regeringen, om stora förändringar som påverkar lärosätet. En myndighets lokalisering är ingen liten eller obetydlig detaljfråga, tvärtom.

Regeringen har ett samlat ansvar för de effekter enskilda myndigheters beslut får för staten som helhet. Regeringen har bedömt att en samlokalisering skulle inverka negativt på bland annat tillgången till utbildning i Borlänge. Högskolan i Falun/Borlänge bildades 1977. En bärande tanke var ökad tillgänglighet och en breddad rekrytering till högre utbildning. Den tanken kvarstår. Sedan starten 1977 har högskolan genom

campus Borlänge byggt upp ett nära samarbete med det lokala näringslivet inom både utbildning och forskning. Verksamheten i Borlänge har en tydlig industriprofil och ett nära samarbete med näringslivet.

Att Högskolan Dalarna även fortsatt bedriver verksamhet i Borlänge ligger i linje med regeringens politik att det ska finnas goda möjligheter att bo och verka i hela landet. Tack vare Campus Borlänge finns tillgång till hela utbildningskedjan i Borlänge. Att högskolan bedriver verksamhet i Borlänge överensstämmer också med regeringens syn på att statlig verksamhet ska finnas i hela Sverige, och i arbetet med ett Sverige som håller ihop kommer regeringen att verka för att spridningen av statliga myndigheter ska öka. När hela landet lever så byggs Sverige starkt.

Helene Hellmark Knutsson (S) minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nytt avtal: Sverige och USA ska samarbeta om cancerforskning

Publicerad 03 oktober 2016 Uppdaterad 03 oktober 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Curie, 3 oktober 2016. De flesta av oss känner någon som drabbats av cancer. Idag är en cancerdiagnos inte alltid liktydigt med en dödsdom. En allt större andel av de svenskar som drabbas av cancer lever fem år efter beskedet – men vi är många som hjälplöst sett en vän eller anhörig som drabbats tyna bort och till slut duka under och lämna oss. Globalt är cancer direkt kopplat till minst åtta miljoner människors förtida död varje år. I USA dör cirka 650 000 och i Sverige cirka 23 000 människor årligen.

Att förstå, förbättra behandlingen och förhoppningsvis bota cancer är följaktligen en i allra högsta grad global utmaning. De senaste årens landvinningar inom grundforskningen – som kartläggningen av människans DNA, framsteg inom molekylärbiologin och ökad förståelse av hur virus som HPA och Hepatit B kan ge upphov till cancer – har ökat vår kunskap och lett till flera nya behandlingar och sätt att förebygga sjukdomen. Trots framstegen är världen dock långt från målet att förstå cancer och hitta botemedel, eller för den delen förebyggande insatser, mot alla de över 400 olika cancersjukdomar vi idag känner till.

Sverige har precis som andra stater ett moraliskt ansvar att, efter förmåga och tillgängliga resurser, bidra till cancerforskningen. Såväl nuvarande som tidigare regeringar har också satsat stora resurser på cancerforskning, men det är naturligtvis ytterst osannolikt att den svenska forskningen ensam

kommer att lösa cancers gåta. Cancer är en oerhört komplex utmaning och det kommer krävas stora resurser men framförallt ökat kunskapsutbyte och forskningssamarbete om substantiella framsteg ska nås.

Ökat kunskapsutbyte och forskningssamarbete är vid sidan av ökade resurser till forskningen grunden för president Obamas och vice president Joe Bidens projekt Cancer Moonshot, som har den ytterst djärva målsättningen att lösa cancers gåta till år 2030.

Vicepresident Biden förlorade i maj 2015 sin son i cancer och delar där ett öde med alltför många andra föräldrar. Han döljer inte att detta har bidragit till hans stora engagemang för forskning och nya behandlingsmetoder inom cancerområdet. Vid Bidens besök i Stockholm i augusti 2016 tog han upp Cancer Moonshot i samtalen med Stefan Löfvén. USA och Sverige har sedan dess diskuterat möjligheten att genom ett samarbetsavtal öka vår samverkan inom cancerforskning.

Det behövs mer resurser till forskningen om cancers orsaker för att hitta nya behandlingar. Jag delar dock vicepresident Bidens bedömning att det inte primärt är bristande resurser för cancerforskning som är problemet idag utan även att befintliga resurser inte används så effektivt som de skulle kunna göra.

Den amerikanska regeringen avser därför att inom satsningen på Cancer Moonshot förutom att öka insatserna för forskning även öka samarbete mellan forskare och utbytet av data, prover, register och kunskap. I det arbetet har de identifierat några länder som är särskilt intressanta att arbeta med. Glädjande nog är ett av dessa länder Sverige. Svensk medicinsk forskning tillhör världen främsta och flera världsledande forskningsmiljöer inom cancerområdet finns i Sverige. Sveriges register och biobanker tillhör världens bästa och långsiktiga studier är viktiga för att bättre förstå orsakerna bakom hur cancer uppkommer.

Vi vet att svensk medicin är framstående och att banbrytande forskning inom cancerområdet görs här. Genom ett avtal kan USA få fler samarbeten med våra bästa forskningsmiljöer och genom dem även använda den kunskap svenska forskare får från våra register och biobanker. Sverige som ett litet land får i gengäld fler och närmare kontakter med USA inom cancerforskningsområdet, vilket förhoppningsvis också kommer leda till att nya banbrytande behandlingsmetoder, efter noggrann prövning, snabbt kan introduceras i Sverige.

I Sverige avsätter vi stora belopp på medicinsk forskning. Universitet och högskolor avsätter årligen mer än 11 miljarder kronor för medicinsk forskning. I den kommande forskningspropositionen kommer vi att presentera en satsning på livsvetenskap om ytterligare 115 miljoner kronor, vari ingår en satsning att bättre använda våra register och biobanker. Vidare ökar basanslagen till universitet och högskolor med 1,9 miljarder kronor, varav mer än 600 miljoner kronor uppskattningsvis kommer att tillföras medicin. Föregående regering tillförde medel för flera starka forskningsmiljöer inom cancerområdet. En utvärdering av denna satsning på strategiska forskningsområden, där cancer var ett av åtta områden inom medicin och hälsa, gav mycket goda omdömen till flera medicinska forskningsmiljöer inklusive flera inom cancer.

Nu när avtalet om cancerforskningssamarbete är undertecknat finns förutsättningar för ännu effektivare användning av de medel som Sverige årligen satsar på cancerforskning. Samtidigt blir vårt potentiella bidrag till att lösa cancers gåtor större. Givetvis avspeglar också undertecknandet av avtalet med USA regeringens ambition att prioritera forskning på cancer.

Cancer är en fruktansvärd sjukdom och det enda sättet att bättre förstå och behandla cancer är ökad forskning och intensivare forskningssamarbete för att snabbare kunna tillämpa nya behandlingsmetoder. Nu har vi tagit ett viktigt steg på vägen.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi miljardsatsar på svensk forskning

Publicerad 17 september 2016 Uppdaterad 17 september 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, SvD, 17 september 2016. Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Därför investerar regeringen 2,8 miljarder i svensk forskning för att möta våra stora samhällsutmaningar med forskningsbaserad kunskap. Vi gör det utifrån förståelsen att svenskt näringsliv och vårt välfärdssamhälle är beroende av den framstående forskning och kunskapsutveckling som framförallt sker vid våra universitet och högskolor. Genom högkvalitativ forskning stärks näringslivet och hela samhällsbygget.

En del länder i vår omvärld har under de senaste åren tvingats göra kraftiga besparingar i sina statliga satsningar på forskning. Sverige ska inte följa den trenden. Regeringen har tagit ansvar för ekonomin och är fast besluten att fortsätta investera i kunskap och kompetens för att stärka samhällsbygget. I höstbudgeten, som bygger på en överenskommelse med Vänsterpartiet, föreslår regeringen därför en successiv höjning av de årliga anslagen till forskning. Vi föreslår en höjning med 390 miljoner kronor för 2017 och sedan en fortsatt ökning av anslagen till en nivå på drygt 2,8 miljarder år 2020.

Satsningen kommer att bygga vidare på en lång tradition för Sverige av att investera i forskning och utveckling. Sedan 2008 har statens anslag till forskning och innovation ökat kraftigt. Men trots att så stora resurser avsatts,

så visar internationella jämförelser att det finns andra länder som får ut mer kvalitet per insatt resurs. Det medför på sikt en relativ försvagning av det svenska forsknings- och innovationssystemet i jämförelse med andra framstående nationer, varför regeringen anser att Sverige nu måste vidta tydliga åtgärder. Därför kommer regeringen att föreslå en ny inriktning på forsknings- och innovationspolitiken som främjar ett mer effektivt och långsiktigt resursanvändande.

De nya resurser som tillförs forskningen måste läggas på smarta reformer och investeringar som syftar till att dels skapa ökad kvalitet och långsiktighet, dels attrahera ökade privata investeringar i forskning och utveckling. Regeringens utgångspunkt är att nya resurser måste tillföras på ett ansvarsfullt sätt i syfte att långsiktigt höja kvaliteten på svensk forskning, högre utbildning och innovation. På så sätt får vi ut mer av de skattemedel som investeras.

För att universitet och högskolor i hela landet ska kunna ta ett större och mer långsiktigt ansvar för utvecklingen av forskningen och på så vis bidra till att Sverige kan behålla sin tätposition i världen föreslår regeringen en ökning av de så kallade basanslagen som går direkt till universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå. Det har funnits en övertro på att det politiskt går att identifiera framstående forskning för att nå snabba resultat. För regeringen är det istället viktigt att skapa goda och långsiktiga förutsättningar för forskare och forskningen att få fram den främsta forskningen. Det finns inga genvägar till framstående forskning.

Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2017 att en satsning görs på en successiv ökning av anslagen för forskning direkt till universitet och högskolor så att anslagsnivån ökat med 1,3 miljarder kronor år 2020.

Regeringens ambition är att värna den fria forskningen. Samtidigt behöver forskningspolitiken också se de stora samhällsutmaningar som är relevanta för vår tid och vårt samhälle. I budgetpropositionen tas därför ett antal initiativ som stärker den fria forskningen samtidigt som forsknings- och innovationspolitiken tar hänsyn till samhällsutmaningarna. Regeringen gör en rad strategiska forskningsatsningar för att möta både globala och nationella samhällsutmaningar som miljö- och klimatförändringarna, hälsoutmaningen, hållbart samhällsbyggande och en ökad digitalisering. För att öka kvaliteten i skolan behöver den vetenskapliga grunden i lärar- och förskollärarytbildningarna stärkas och regeringen föreslår att medel avsätts för forskarskolor för lärare vid universitet och högskolor. Dessutom investerar regeringen i en försöksverksamhet som ska pröva och utveckla

modeller för att öka samverkan mellan skolhuvudmän och universitet och högskolor med lärarutbildningar om praktiska forskning.

Ökade forskningsanslag möjliggör ett antal förändringar som förväntas bidra till att svensk forskning kan behålla sin tätposition i världen. De ger lärosäten större kontroll över både forskningens inriktning och hur den genomförs. Men med ökade forskningsresurser kommer också ett ökat ansvar för universitet och högskolor för sin verksamhet och forskning. De behöver öka jämställdheten och stärka kopplingen till den vetenskapliga grunden inom högre utbildning. Lärosätena behöver också ta ett större ansvar för forskningsinfrastruktur och skapa mer attraktiva karriärvägar med genomtänkta karriärsystem. Dessutom behöver samverkan med det omgivande samhället stärkas. Därför avser regeringen att ekonomiskt premiera universitet och högskolors samverkan med det omgivande samhället.

Regeringen gör även bedömningen att Malmö högskola ska bli universitet från och med 2018 och att högskolans resurser till forskning och utbildning på forskarnivå därför behöver en förstärkning.

Senare i höst kommer regeringen att presentera sin forskningspolitiska proposition där satsningarna som nu presenteras i budgetpropositionen samt regeringens prioriteringar inom forskning, innovation och högre utbildning kommer att utvecklas ytterligare. Viktiga prioriteringar i propositionen kommer vara att forskningen håller hög kvalitet, att förbättra nyttiggörande av forskningsresultaten och att säkra att Sverige får största möjliga utdelning på satsade medel.

Den svenska modellen bygger på omfattande gemensamma satsningar på utbildning och forskning. Regeringen fortsätter att stärka samhällsbygget genom långsiktiga investeringar i forskning, utbildning och innovation.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Utbildning i hela landet – hela livet

Publicerad 26 augusti 2016 Uppdaterad 26 augusti 2016

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning och Sven-Erik Bucht, landsbygdsminister, debattartikel, Vestmanlands Läns Tidning, 25 augusti 2016 Utbildning ger människor kunskap – och kunskap ger i sin tur människor frihet och makt. Utan tillgång till utbildning i en region blir det svårt för den att utvecklas.

Den svenska modellen bygger därför på goda möjligheter att utbilda sig – oavsett inkomst, bakgrund eller var i landet som man bor. Det har lagt grunden till svenskt välstånd och konkurrenskraft.

Flera strategiska politiska beslut ligger bakom, bland annat utbyggnaden av den svenska högskolan.

Under den gamla borgerliga regeringen stannade tyvärr satsningarna på utbildning i hela landet av. Den här regeringen vägrar lämna någon del av landet i sticket.

Vi ser de enorma möjligheter som god tillgång till utbildning ger. Bland annat har produktionen ett stort behov av kompetent arbetskraft.

Eftersom produktionen till stor del ligger på landsbygden måste det finnas möjlighet att utbilda sig där jobben finns. Och att vidareutbilda sig där du bor.

Regeringen genomför därför ett betydande nytt kunskapslyft med så här långt mer än 50 000 aviserade utbildningsplatser till bland annat Komvux, Yrkesvux, yrkeshögskola och folkhögskola. Samt den första större utbyggnaden av högskolan på över tio år med permanenta utbildningsplatser

över hela landet.

Det här kunskapslyftet är helt nödvändigt, eftersom vi står inför en situation där stora delar av landet riskerar att få brist på högutbildad arbetskraft. Det handlar framför allt om brist på personal inom utbildning/skola, vård och omsorg men även om kompetens till det privata näringslivet.

Då måste möjligheterna att studera oavsett var du bor, eller var i livet du befinner dig, stärkas.

Sverige ska klara av att möta behoven lokalt på hemmaplan likväl som stora globala samhällsutmaningar. Utifrån detta blir vårt vägval framåt tydligt.

För att skapa ett livslångt lärande investerar regeringen i utbildning av hög kvalitet som är tillgänglig att läsa under olika skeden av livet och i hela landet. Ett arbete som kommer att fortsätta under mandatperioden.

Det ska vara möjligt att kunna studera vidare, byta karriär och bilda sig under hela livet – och i hela landet.

Det är så vi utvecklar den svenska modellen.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning
Sven-Erik Bucht (S), landsbygdsminister
Anna Wallén (S), riksdagsledamot från Västmanland

Debattartikel från Statsrådsberedningen, Utbildningsdepartementet

Ny satsning på lärarutbildningen

Publicerad 22 augusti 2016 Uppdaterad 22 augusti 2016

Stefan Löfven, Helene Hellmark Knutsson, debattartikel, Aktuellt i politiken 22 augusti 2016 Det finns inget viktigare för att vända kunskapsresultaten i skolan än skickliga och engagerade lärare. Därför har regeringen arbetat sedan dag ett för att möta lärarbristen. Nu kommer regeringen i höstens budget att investera i 3 600 nya utbildningsplatser på lärar- och förskollärarytbildningarna, fullt utbyggt 2021.

I dagarna går över en miljon barn till skolan. 120 000 för första gången. De har höga förväntningar och samhället har ett stort ansvar att leva upp till dessa. För vår framtid ligger i deras hunger efter kunskap. Ett grundfundament för den svenska modellen ska därför vara en jämlik kunskapsskola som ger alla barn och unga en bra start i livet oavsett bakgrund. Där ingen lämnas efter, men inte heller någon hålls tillbaka. En skola där alla elevers förväntningar uppfylls.

Tyvärr lämnade den gamla borgerliga regeringen ett dystert facit efter sig. Under för lång tid fick skattesänkningar gå före kunskap i skolan. En prioriterad del av regeringens samhällsbygge är därför arbetet med att vända kunskapsresultaten och den ökade ojämlikheten i den svenska skolan.

Vi vet att nyckeln till att vända utvecklingen är skickliga och engagerade lärare. Därför måste läraryrket bli mer attraktivt och Sverige klara av att möta den stora lärarbrist landet står inför. Regeringen har redan investerat i lärar- och förskollärarytbildningarna för att få fler lärare. Under 2015 och 2016 har universitet och högskolor haft i uppdrag av regeringen att bygga ut utbildningarna. Samtidigt investerar vi i utbildningarnas kvalitet. Men vi ser att mer behövs för att möta lärarbristen.

En ny satsning på lärar- och förskollärarytbildningarna är både möjlig och nödvändig. Intresset för att läsa till lärare och förskollärare har ökat kraftigt. Antalet antagna till lärar- och förskollärarytbildningarna ökade med 12 procent förra terminen och fortsätter öka den här terminen. Dessutom har majoriteten av Sveriges universitet och högskolor bedömt att de kan bygga ut utbildningarna med bibehållen kvalitet. Därför kommer regeringen att i höstens budget presentera en ytterligare utbyggnad på 3 600 helårsstudenter fullt utbyggt 2021 på lärar- och förskollärarytbildningarna.

Denna satsning blir ett centralt verktyg för att möta lärarbristen. Men inte det enda. Lärarbristen kräver en kombination av både snabba och långsiktiga satsningar. Regeringen arbetar därför också för att fler ska vilja bli, kunna bli och sedan förbli lärare.

Vi ger lärarna mer tid för undervisning genom att minska administrationen. Färre nationella prov och personalförstärkningar är åtgärder som gör skillnad. Vi skapar fler vägar till att bli lärare genom till exempel kompletterande utbildningar i pedagogik för de som vill byta bana. Och vi stärker läraryrkets attraktivitet genom att höja lönerna för skickliga lärare genom Lärarlönelyftet. En extraordinär satsning som trädde i kraft i somras. Utgångspunkterna för satsningen är dessutom framtagna i dialog med skolans parter.

Regeringens satsningar står i stark kontrast till den förra regeringen som valde att satsa 19 gånger mer på skattesänkningar än på skolan. Regeringen kommer alltid att sätta investeringar i skolan först. För det är i skolan som grunden för våra barns framtid läggs. Skolan är vägen till frihet och jämlikhet. Och den vägen ska alla barn få gå.

Stefan Löfven, statsminister

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Det finns inga 'sistelärare' - Varje lärare gör viktiga insatser i den svenska skolan

Publicerad 22 augusti 2016 Uppdaterad 22 augusti 2016

Gustav Fridolin och Helene Hellmark Knutsson,
debattartikel, Helsingborgs Dagblad, 18 augusti 2016
Alla lärare som stannar och utvecklas i yrket kan komma
i fråga för en extra statlig löneförhöjning.

Den svenska modellen bygger på en skola som ger alla elever, oavsett bakgrund, tillgång till kunskap och lärande som rustar dem för livet och arbetslivet.

Att utveckla skolan genom att förbättra kunskapsresultaten är ett måste om Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.

Nyckeln för att vända utvecklingen i den svenska skolan är rätt förutsättningar för skickliga och engagerade lärare. Från dag ett har regeringen därför prioriterat arbetet för att vända de sjunkande skolresultaten och möta den lärarbrist Sverige står inför.

Vår regering vill lämna den skoldebatt där ansvariga för skolan på olika nivåer pekat på varandra istället för att ta gemensamt ansvar. För att vi tillsammans ska klara att möta den stora lärarbristen behöver vi värdera läraryrket högre och förbättra arbetsmiljön. Regeringen behöver vara med, inte bara i ord utan också i handling.

I somras trädde lärarlönelyftet i kraft, en viktig satsning som ska fördela 3 miljarder kronor på årsbasis för högre lärarlöner och få fler att vilja bli lärare. Satsningen ligger i linje med våra vallöften om att staten ska ta ansvar för höjda lärarlöner.

Lärlönelyftet är inte ett nytt karriärsteg för vissa lärare, utan en lönehöjning som är utformad för att främja bättre resultat i skolan. Det måste finnas en löneutveckling för dem som har jobbat i yrket och därmed har mer kunskap och erfarenhet än dem som är nyutexaminerade. Man ska inte behöva byta arbetsgivare för att få upp sin lön. Det ska finnas tydliga och transparenta kriterier för vad löneutvecklingen ska baseras på.

Utgångspunkterna för kriterierna i lärlönelyftet är framtagna inom nationell samling för läraryrket där skolans parter ingår. Kriterierna har förhandlats fram av parterna i dialog med regeringen. De motsvarar just den typen av arbetsuppgifter erfarna lärare i alla tider tagit på sig, men tidigare inte värderats för. Regeringen följer nu noga genomförandet av satsningen och den diskussion som finns på skolorna om lärarnas löneutveckling.

Skolhuvudmännen är lönebildare och lönesättare. Inget i den reform lärlönelyftet utgör hindrar dem från att ge fler en bättre löneutveckling. Tvärtom är det välkommet eftersom löneutvecklingen har varit eftersatt under många år.

Lärarna har själva förhandlat fram så kallade sifferlösa centrala avtal vilket innebär att man lokalt förhandlar om löneökningar som sedan sätts individuellt. Statens sökbara medel räcker till cirka 60 000 lärare. Det är en bra start, men arbetet för bättre löneutveckling måste fortsätta lokalt om vi ska behålla våra skickliga lärare och få fler att både välja och vilja vara kvar i yrket.

Lärlönelyftet är en extraordinär insats som görs för att vända en utveckling där lönerna halkat efter länge. Vi har förståelse för att det kan uppstå utmaningar på enskilda skolor då alla lärare inte får del av just den här satsningen. Men det finns inga "sistelärare", så som skolledningen på Malmö latinskola skriver i ett öppet brev till utbildningsministern (Aktuella frågor 14/8).

Varje lärare gör viktiga insatser i den svenska skolan. De statliga lönesatsningarna för lärare innebär att alla lärare som stannar och utvecklas i yrket kan komma i fråga för en extra statlig löneförhöjning. Det är tydligt när vi ser volymerna av satsningarna.

Tillsammans med karriärtjänsterna når, fullt utbyggt, statliga lönesatsningar en mycket stor andel av legitimerade lärare i till exempel grundskolan och gymnasiet. Därtill kommer andra insatser som handlar om lärares arbetsmiljö och arbetsbelastning. Med anledning av detta har regeringen tagit initiativ till

den nationella samlingen för läraryrket där samtliga huvudaktörer inom skolan deltar för att hitta lösningar. Det har redan inneburit att lärarlönelyftet blivit verklighet.

Vår regering har brutit med nedskärningspolitiken i skolan, sedan vi tillträdde har antalet pedagogisk personal i skolan ökat med 13 000 personer.

Nu fortsätter samtalen för att stärka läraryrkets attraktivitet. Fler ska välja att bli lärare, fortsätta i yrket eller återvända, och lärare ska kunna utvecklas och växa i sin profession. Yrket ska värderas högre i lön och god arbetsmiljö.

Lärare och skolledare måste få de verktyg och den respekt de behöver för att utöva sitt yrke. Regeringen har skolan som prioritering och har hittills gjort många satsningar för skolan och läraryrket. Det är ett arbete som kommer att fortsätta för att nå högre kunskapsresultat genom en jämlik skola och ett attraktivt läraryrke.

utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Så styr vi om skolan för att få fler lärare

Publicerad 12 augusti 2016 Uppdaterad 12 augusti 2016

Aftonbladet Debatt, 11 augusti 2016. Ministrarna: Här är regeringens åtgärder för att få fler att vilja bli lärare - och stanna i yrket

DEBATT. Lärarna är nyckeln för att vända utvecklingen i den svenska skolan. För att möta den lärarbrist Sverige står inför och ge lärarna tid att vara lärare måste vi arbeta tillsammans på alla nivåer och använda de möjligheter som finns.

Vi är många som bär med oss minnen av speciella lärare som gjort skillnad för oss. Lärare som öppnat ögonen till nya världar, fått oss att ompröva tankar, utmana oss själva och kanske till och med bidragit till att vi valt den yrkesbana vi valt.

För att vända resultaten i skolan är det regeringens övertygelse att alla elever måste få möta sådana lärare. Regeringen har sedan dag ett arbetat för att stärka läraryrket och för att få fler att vilja bli och förbli lärare.

Fler ska vilja bli lärare. Under våren 2015 fördes samtal med arbetsmarknadens parter inom skolan som resulterade i regeringens omfattande satsning Lärarlönelyftet, där tre miljarder på årsbasis ska gå till att höja lärarnas löner. Satsningens syfte är att vända utvecklingen i den svenska skolan genom att öka läraryrkets attraktionskraft och lärares karriärmöjligheter.

Fler ska kunna bli lärare. Regeringen bygger ut lärarutbildningarna med 2 300 platser och ser över behoven av ytterligare. Riksdagen har också beslutat att införa regeringens förslag på system för att säkra kvaliteten på högskoleutbildningarna inklusive lärarutbildningen. Vi investerar även i

Teach for Sweden och annan kompletterande pedagogisk utbildning för att det ska bli lättare att gå från ett annat akademiskt yrke till att bli lärare. Vårt samhällsbygge ska även ta tillvara på den värdefulla kompetensen hos de som kommer till Sverige med utländsk lärarerfarenhet. Därför har snabbspår startats för lärare med utländsk utbildning och vi satsar även kraftigt på kompletterande utbildning.

Fler ska förbli lärare. Alltför många lärare lämnar skolan trots att de brinner för sina elever och sitt yrke. Vi måste se till att vara aktsamma så att de som gått en lång lärarutbildning jobbar med det som de ska. Vi förbättrar därför arbetsvillkoren i skolan genom att minska administrationen och satsa på fler vuxna i skolan och vi tar nu tillsammans med skolans parter fram förslag angående lärarassistenter.

Lärare ska jobba med lärande. Regeringen har vidtagit åtgärder för att minska bristen på lärare, men på orter där behoven är särskilt stora kan det finnas skäl att förstärka skolan med annan personal. Det kan handla om trygga vuxna som kan erbjuda stöd till elever och lärare på svenska och på barnens modersmål. Tjänsterna ersätter inte lärare, utan är tvärtom tänkt att avlasta lärarna och stötta eleverna, och bidra till att lärare kan göra det de är bäst på att göra – lära ut.

Arbetsförmedlingen hjälper gärna skolhuvudmännen att rekrytera utifrån de behov som finns. Genom att använda extratjänster och subventionerade anställningar inom skolan ger vi dessutom personer med svag förankring på arbetsmarknaden nya vägar till jobb. Kanske kan en anställning på en skola också få fler att få upp ögonen för själva i framtiden jobba med ungas lärande.

Den svenska skolan ska vara en jämlik kunskapsskola i världsklass där inte en enda elev lämnas efter eller hålls tillbaka. Nu behöver alla hjälpas åt – politiker, lärare, skolledare, föräldrar och elever. Det finns resurser avsatta för detta, nu gäller det att vi använder dem tillsammans.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Ylva Johansson, arbetsmarknad- och etableringsminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige ska sluta slösa bort värdefull kompetens

Publicerad 30 juni 2016 Uppdaterad 30 juni 2016

Debattartikel av Helene Hellmark Knutsson i Uppsala Nya Tidning 30 juni 2016. Regeringen satsar nu på kompletterande utbildning i Uppsala för apotekare och receptarier.

Många utrikes födda i Sverige har jobb som inte motsvarar deras kompetens och utbildningsnivå. Detta kompetensslöseri måste upphöra om vi ska stärka samhällsbygget. Du ska inte bara få ett jobb – utan också rätt jobb som motsvarar din kompetens. Därför har regeringen nu gett uppdrag om flera nya kompletterande utbildningar för läkare, tandläkare, receptarier och apotekare.

I dag har många utrikes födda i Sverige jobb som varken motsvarar deras kompetens eller utbildningsnivå. Vi vet till exempel att det finns utrikes utbildade läkare som kör taxi eller städar. Det är ett slöseri med kompetens, både för den enskilde och för hela samhällsbygget. Det gör dessutom att arbeten som inte kräver högre utbildning upptas av de som har en sådan.

För många personer med utländsk utbildning kan möjligheten att komplettera sin tidigare utbildning vid en svensk högskola vara avgörande för att få ett jobb. Detta gäller inte minst inom de yrken där det krävs legitimation.

Utländska akademiker ska inte bara få ett jobb utan rätt jobb. Nu tar regeringen nästa viktiga steg i detta arbete genom att ge flera uppdrag om att planera och bygga upp kompletterande utbildningar på nya platser och inom nya områden. Lunds universitet och Umeå universitet får i uppdrag att göra det för läkare, Uppsala universitet för apotekare och receptarier och Malmö högskola för tandläkare.

Satsningen på kompletterande utbildning kommer också att ge bättre möjligheter att trygga kompetensförsörjningen inom områden där det i dag råder brist på utbildad arbetskraft – i hela eller delar av landet. Att de kompletterande utbildningarna nu startas på fler orter och inom fler områden möjliggör för fler personer att ta del av utbildningarna inom sitt yrke.

Regeringen kommer fortsätta det här arbetet. I budgetpropositionen för 2016 lades grunden för en kraftig utbyggnad av de kompletterande utbildningarna. 25 miljoner kronor mer fördelas till detta under 2016 och sedan beräknas satsningen öka kraftigt till hela 340 miljoner 2019. Under det kommande året kommer vi att återkomma med ytterligare uppdrag, ett exempel är att det finns intresse från flera lärosäten om att anordna kompletterande utbildning för psykologer och för biomedicinska analytiker.

För att fler ska kunna få sin utländska utbildning bedömd i Sverige ger regeringen också Universitets- och högskolerådet, UHR, i uppdrag att utveckla bedömningen av utländska utbildningar. Bland annat så att personer som har med sig bristande dokumentation av sin eftergymnasiala utbildning ska kunna få den bedömd, något som inte är möjligt i dag. UHR får även i uppdrag att anordna en konferens för att sprida goda exempel om universitets och högskolors mycket aktiva arbete med anledning av flyktingsituationen.

Sverige har sedan 1900-talets början gått från att vara ett av Europas fattigaste länder till att vara ett av de rikaste, en viktig orsak har varit att vi tagit tillvara de erfarenheter och kunskaper som människor som kommer hit haft med sig. Sverige ska fortsätta på den vägen för att utveckla den svenska modellen.

De insatser som regeringen nu genomför kommer att skapa bättre förutsättningar för att använda kompetens och skapa möjligheter för snabbare etablering. Det är centralt både för individerna och för att stärka Sverige. Det är rätt väg framåt för att utveckla den svenska modellen.

Helene Hellmark Knutsson, minister (S) för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Malmö högskola ska bli universitet

Publicerad 16 juni 2016 Uppdaterad 16 juni 2016

Sydsvenskan debatt 16 juni 2016. Nu kommer klartecknet – Malmö högskola blir universitet. Beskedet ges här och nu av Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, och Henrik Fritzon (S), regionstyrelsens ordförande i Region Skåne.

Skåne och Öresundsregionen växer. Skånes befolkning väntas öka med 13 procent inom en tioårsperiod. Det innebär stora utmaningar och utvecklingsmöjligheter.

Skåne är på många sätt en fantastisk region. Här finns många unga människor och en stark innovationsstruktur. Här finns starka noder för forskning och högre utbildning genom Lunds universitet, en fakultet av SLU i Alnarp, Högskolan Kristianstad och Malmö högskola.

Viktiga forskningsatsningar görs genom investeringarna i de två världsunika anläggningarna Max IV och ESS utanför Lund. Såväl staten som Region Skåne är centrala finansiärer av dessa satsningar. Inom länet är skillnaderna stora när det gäller sysselsättning, inkomster och utbildning. För att fullt ut ta vara på all den utvecklingskraft och potential som regionen rymmer behöver Skåne satsningar på forskning och högre utbildning.

Inte minst Malmö högskola har en stor betydelse när det gäller den fortsatta utvecklingen i Malmö och i regionen. Malmö högskola har varit av avgörande betydelse för Malmös omvandling från industristad till en modern kunskapsstad.

Malmö högskola har i sitt budgetunderlag fört fram att regeringen ska göra det möjligt för lärosätet att erhålla universitetsstatus. Region Skåne har

instämt i denna begäran. Universitetsstatus för Malmö högskola skulle ha stor betydelse och ge ytterligare drivkraft i både Malmö och i Skåne-regionen i stort.

Universitetsstatus innebär framför allt en generell rätt att anordna utbildning på forskarnivå och utfärda doktorsexamen, medan högskolorna ansöker om tillstånd för detta hos Universitetskanslersämbetet. Ett universitet har också forskning inom fler områden än en högskola och därmed generellt mer medel för forskning. Om regeringen bedömer att särskilda resurser ska satsas på att bygga ut något eller några lärosäten till universitet kan ett lärosäte få universitetsstatus.

Regeringen anser att det nu finns starka skäl för att successivt tillföra resurser för att bygga upp ett nytt universitet i Malmö som en del av en långsiktig utbildnings- och forskningspolitisk satsning. Regeringen ser därmed positivt på Malmö högskolas begäran om universitetsstatus. Bedömningen är ett led i regeringens politik att stärka den högre utbildningen och forskningen i Sverige och för att stärka Skåne som tillväxtregion, liksom utvecklingen i Sveriges tredje största stad.

Högskolan uppmanas att till regeringen inkomma med en fördjupad framställan om att få erhålla universitetsstatus. Regeringens ambition är att kunna ge Malmö högskola universitetsstatus från och med den 1 januari 2018.

Det kan konstateras att Malmö högskola har en mycket framstående position bland landets högskolor. Det är landets största högskola med cirka 1 800 anställda och cirka 24 000 studenter. Högskolan har flest examenstillstånd på forskarnivå bland landets högskolor och större externa forskningsintäkter än flera av de nyare universiteten.

Högskolan har dessutom en tydlig koppling till arbetsmarknaden och främjar ett breddat deltagande i högre utbildning. En stor andel av högskolans utbud är programutbildningar som i hög grad efterfrågas på arbetsmarknaden. Omkring 70 procent av högskolans studenter tillhör första generationens akademiker.

Skåne och övriga Sverige står i dagsläget inför stora utmaningar, men som även rymmer möjligheter för den framtida samhällsutvecklingen. Det gäller bland annat ett stort antal nyanlända, hög arbetslöshet och brist på personal inom vård och skola. Det finns alltså stora behov inom sektorer där Malmö högskola hävdar sig mycket väl och i hög grad kan bidra med lösningar såväl

vad gäller forskning och innovation som utbildnings- och valideringsinsatser.

Högskolans utbildning och forskning fokuserar på att lösa olika samhällsutmaningar, såsom jämlik hälsa, migration, framtidens skola, hållbara och smarta städer. Detta är områden som både regeringen och regionen vill stärka.

Malmö högskola profilerar sig genom att kombinera hög akademisk kvalitet med fler- och tvärvetenskapliga angreppssätt och ett nära samarbete med det omgivande samhället. Högskolan har redan satt sin prägel på och är en aktiv part i Malmö, i Skåne och i Öresundsregionen. Genom att nu ge högskolan förutsättningar att utvecklas till universitet kan tillväxt och utvecklingskraft i den växande Skåne-regionen stärkas, vilket samtidigt ligger i linje med regeringens politik om ett samhällsbygge som möter våra stora samhällsutmaningar.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning och
Henrik Fritzon, regionstyrelsens ordförande i Region Skåne

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu tar vi krafttag för en jämställd akademi

Publicerad 08 juni 2016 Uppdaterad 08 juni 2016

ETC Debatt 7 juni 2016 Endast var fjärde professor i Sverige är kvinna i dag. Det duger inte. Regeringen vill att de mest kompetenta blir professorer och då krävs en jämställd akademi. Vi höjer därför ambitionerna och sätter som mål att hälften av de nyrekryterade professorerna ska vara kvinnor 2030.

En framgångsfaktor för den svenska modellen har varit reformer för ett jämställt samhälle, men trots att Sverige är världsledande när det gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden så är tre av fyra professorer män. Och utvecklingen mot en jämställd könsfördelning har saktat in. Vi måste ha högre ambitioner än så. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till karriär. För ofta har föreställningar om manliga genier fått gå före kompetens i akademien. Och för ofta har internrekrytering och nätverk fått spela större roll än hårt arbete.

Riksdagen fastställde 1997 att det ska finnas mål för jämställdheten för nyrekryterade professorer vid universitet och högskolor. Nu höjer regeringen ambitionsnivån avsevärt inför perioden 2017-2019. De nya rekryteringsmålen för kvinnliga professorer kommer ha en genomsnitt ökning om nio procentenheter per lärosäte för kommande målperiod. Dessutom sätter vi för första gången en nationell målbild: lika många kvinnor som män ska rekryteras som professorer år 2030. Det är en tydlig ambitionshöjning.

För att uppnå en jämställd akademi genomför regeringen även ytterligare insatser. Regeringen har gett universitet och högskolor i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet så att alla delar av omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete. Vi har även tillsatt en utredning om unga

forskarens villkor där förslag nu remitteras för hur trygga villkor och transparenta karriärvägar kan skapas. Sammantaget genomför regeringen en rad olika insatser, och fler kan bli aktuella framöver. Stärkt jämställdhet behövs om Sverige ska nå regeringens mål att vara ett av världens främsta forskningsländer.

Sverige har en feministisk regering. Det betyder att jämställdhet står högt på agendan i utvecklandet av den svenska modellen. Ett tydligt nationellt mål för jämställdhet bland nyrekryterade professorer är ett viktigt steg på vägen.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)
Riksdagsledamot från Stockholms län

Alexandra Völker (S)
Riksdagsledamot från Stockholms län

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu krävs samarbete för att möta lärarbristen

Publicerad 30 maj 2016 Uppdaterad 30 maj 2016

Dagen Samhälle Debatt 30 maj 2016. Lärarbrist. Lärarna är nyckeln för att vända utvecklingen i skolan och de lägger grunden för vårt samhällsbygge. För att möta den lärarbrist Sverige står inför måste vi arbeta tillsammans på alla nivåer, skriver Helene Hellmark Knutsson som bjuder in till regionala dialogmöten.

Nyckeln för att vända utvecklingen i den svenska skolan är skickliga och engagerade lärare, men Sverige har en stor lärarbrist. Sedan dag ett har regeringen därför arbetat för att stärka läraryrkets attraktivitet och för att få fler att vilja bli och förbli lärare.

Detta gör vi genom en kombination av insatser som verkar på lång sikt och sådana som ger effekt snabbt. Det är rätt väg framåt, för det finns inga snabba lösningar som ensamma löser lärarbristen och vänder utvecklingen i skolan.

1. Regeringen bygger nu ut lärarutbildningarna med 2 300 platser och ser över behoven av ytterligare utbyggnad samtidigt som kvaliteten förstärks. Riksdagen har också beslutat att införa regeringens förslag på system för att säkra kvaliteten på högskoleutbildningarna, det kommer att utvärdera och främja kvaliteten på lärarutbildningen. Vi ser även ett behov av vissa justeringar av examensbeskrivningarna för lärar- och förskollärarexamina, bland annat för att skapa en mer attraktiv ämneslärarutbildning. Ett förslag på förändrad ämneslärarutbildning har varit på remiss och regeringen tar nu frågan vidare.

2. Att gå från en annan karriär till att bli lärare måste bli enklare och mer

attraktivt. Riksdagen har nu beslutat enligt regeringens proposition om en särskild satsning för att få naturvetare att bli lärare genom att erbjuda dem anställning under tiden de läser in den kompletterande pedagogiken. Den svenska skolan saknar lektorer och därför har regeringen även lagt ett förslag på riksdagens bord som ökar möjligheterna för forskarutbildade att bli lärare.

3. Under våren 2015 ledde jag möten med arbetsmarknadens parter inom skolan som utmynnade i regeringens omfattande och välförankrade satsning Lärarlönelyftet, där tre miljarder på årsbasis ska gå till att höjda lärarlöner. Satsningens syfte är att vända utvecklingen i den svenska skolan genom att öka läraryrkets attraktionskraft och karriärmöjligheterna för lärare.

4. Vårt samhällsbygge måste även ta tillvara på den värdefulla kompetensen hos de som kommer till Sverige med utländsk lärarerfarenhet. Därför har snabbspår startats för lärare med utländsk utbildning och regeringen arbetar med förslag för hur nyanlända med yrkeserfarenhet från skolan snabbare ska kunna börja jobba i skolan. Vi satsar även kraftigt på kompletterande utbildning, vilket skapar möjligheter att komplettera en utländsk lärarutbildning för att bli behörig att jobba som lärare i Sverige.

5. Lärarassistenter och liknande tjänster är ett sätt att säkerställa att lärare får mer tid för att undervisa. Regeringen har träffat lärarfacken för att bereda förslag om hur huvudmän som vill anställa lärarassistenter kan stödjas och samtalen fortsätter nu om hur medel för att avlasta lärarna kan användas på ett effektivt sätt i skolan.

Skolkommissionen lämnade nyligen sitt delbetänkande och där pekar de bland annat på att i de länder som lyckats vända utvecklingen i skolan har också de centrala aktörerna jobbat tillsammans. Det behövs en välfungerande samverkan mellan lärarutbildare, skolhuvudmän och staten. Skolkommissionen, tillsammans med den breda samsyn vi ser inom arbetet för Nationell samling för läraryrket, är en tydlig framgång för regeringens linje om ett gemensamt ansvarstagande på nationell nivå. Men vi måste också stärka samverkan regionalt.

Därför kommer jag att bjuda in till en rad regionala dialogseminarier där det första redan ägt rum i Malmö. Det finns goda exempel att hämta på hur samverkan och samarbete kan fungera mellan lärarutbildare och skolhuvudmän. Nu behövs fortsatt samarbete om det gemensamma ansvaret för att möta lärarbristen och vad som mer behöver göras framöver.

Viktiga områden för samtalen blir hur vi kan stärka kopplingen mellan skola

och akademi, förbättra lärarförsörjningen, främja en skola på vetenskaplig grund och stärka lärarutbildningen.

Vi behöver alla ta ansvar för att skapa en jämlik skola som där ingen elev ska lämnas efter och ingen hållas tillbaka. En sådan skola stärker hela vårt samhällsbygge – för det är i skolan som lärarna lägger grunden för Sveriges framtid.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Ministern: 2030 ska hälften av de nya professorerna vara kvinnor

Publicerad 20 maj 2016 Uppdaterad 20 maj 2016

Dagens Arena Opinion 20 maj 2016 De mest kompetenta ska bli professorer. Därför sätter vi målet att lika många kvinnor som män ska rekryteras, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

Den svenska högskolan är långt ifrån jämställd. Könsbundna föreställningar påverkar fortfarande studievalen och kvinnor och män ges olika förutsättningar att klara sina studier.

Samma sak gäller för forskares karriär. Trots att vi är världsledande när det gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden så är tre av fyra professorer män, och utvecklingen mot en jämställd könsfördelning går alldeles för långsamt.

Faktum är att den till och med har saktat in. Vi måste ha högre ambitioner än så.

I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Det ska vara självklart att kvinnor har samma möjligheter att nå toppositioner som män. För ofta har föreställningar om manliga genier fått gå före kompetens i akademien. Och för ofta har internrekrytering och nätverk fått spela större roll än hårt arbete.

97 procent av nobelprisen i världen har sedan 1901 gått till män. En siffra som svart på vitt visar på varför vi måste se till att forskare som är kvinnor ska kunna utföra sitt arbete på lika villkor som män.

Riksdagen fastställde 1997 att det ska finnas mål för könsfördelningen bland

nyrekryterade professorer på universitet och högskolor. Inför nästa målperiod, 2017 till 2019, höjer regeringen nu ambitionsnivån avsevärt.

Dels kommer de nya rekryteringsmålen vara betydligt högre än de under nuvarande målperiod, i genomsnitt rör det sig om en ökning om nio procentenheter per lärosäte för kommande målperiod.

Dels sätter vi för första gången en nationell målbild: lika många kvinnor som män ska rekryteras som professorer. Regeringen sätter målet att 50 procent av de nyrekryterade professorerna ska vara kvinnor år 2030. Det är en tydlig ambitionshöjning.

För att uppnå jämn könsfördelning i högskolan genomför regeringen även ytterligare insatser.

Regeringen har från 2016 gett universitet och högskolor i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet, så att alla delar av verksamheten omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete.

Utan attraktiva karriärvägar där forskare bedöms utifrån sina meriter kommer våra universitet och högskolor inte att attrahera den kompetens som vi behöver till forskningen, varken nationellt eller internationellt. Då kommer vi missa det mål regeringen satt upp – att Sverige ska vara ett av världens främsta forskningsländer.

Därför tillsatte regeringen en utredning om unga forskares villkor. Den överlämnades nyligen med förslag om hur trygga villkor och transparenta karriärvägar kan skapas.

Sammantaget genomför regeringen en rad olika insatser, och ytterligare åtgärder kan bli aktuella framöver. Sverige har en feministisk regering. Det betyder att jämställdhet står högt på agendan. Ett tydligt nationellt mål för jämställdhet bland nyrekryterade professorer är ett viktigt steg på vägen.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu öppnar vi upp högskolorna

Publicerad 19 maj 2016 Uppdaterad 19 maj 2016

Aktuellt i politiken 6 maj 2016 För att Sverige ska kunna ta tillvara all den kompetens som finns behöver vi ha en tydlig och förutsägbar antagning till högskolan. Därför ser regeringen nu över hur tillträdet till högskolan ska utformas.

Det är med utbildning av högsta kvalitet som Sverige kan stärka den svenska modellen och möta den globala konkurrensen. Inte med låga löner. Regeringen bygger därför ut högskolan med 14 300 platser till och med 2018.

För att säkerställa kvaliteten i utbildningen har regeringen också presenterat en satsning om nästan 900 miljoner kronor fram till 2018. Detta i särskilda kvalitetsmedel till ämnen inom humaniora och samhällsvetenskap.

Alla som drömmer om att studera i högskolan förtjänar att möta ett tydligt och förutsägbart system för att få sina meriter prövade. Så är det inte i dag.

Reglerna för tillträde har ändrats vid flera tillfällen utan att ett helhetsgrepp har tagits, vilket resulterat i ett lapptäcke av regler som riskerar att missgynna blivande studenter. Det i sin tur missgynnar samhället – Sverige behöver bli bättre på att tillvarata kompetens.

För att göra antagningen tydligare och mer förutsägbar ser nu regeringen över hur tillträdet till högskolan ska utformas. Utredningen kommer bland annat att se över högskoleprovets roll. Högskoleprovet var tänkt att vara en andra chans för att komma in på högskolan, men i dag har det fått en delvis annan funktion.

Det finns ingen åldersgräns för när du kan skriva högskoleprovet, och ett starkt resultat redan under gymnasieskolan kan skapa negativa effekter för

gymnasiestudierna.

Ett enklare och tydligare tillträde ska också garantera att de studenter som blir antagna har rätt förkunskaper för att genomföra utbildningen med goda resultat, och att de kan använda sin utbildning för att bidra till arbetsliv och samhälle.

Vi vill också att det ska bli enklare än i dag att uppnå grundläggande behörighet genom arbetslivserfarenhet, något som kan möjliggöra ett livslångt lärande och att fler börjar studera på högskolan.

Alla blivande studenter måste få sina meriter prövade på ett tydligt sätt. Det är ett sätt att vässa Sveriges möjlighet att konkurrera med kunskap i stället för med låga löner, och det krävs för att vi ska klara kompetensförsörjningen i hela landet.

Det är i sin tur en viktig del av den svenska modellen som vi ska fortsätta att utveckla.

Helene Hellmark Knutsson minister (S) för högre utbildning och forskning

Johan Büser riksdagsledamot (S), Göteborg

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Fuskarna kan portas – och polisanmälas

Publicerad 16 maj 2016 Uppdaterad 16 maj 2016

Aftonbladet Debatt 16 maj 2016 Genom att skriva högskoleprovet ska du kunna öka din möjlighet att få studera vidare på högskolan och få den utbildning du drömmer om. Den möjligheten att komma in på högskolan har en stor betydelse för många framtida liv. Hela 75 000 personer skrev vårens högskoleprov.

Tyvärr har det visat sig att det förekommer fusk på högskoleprovet. Ett femtiotal fall har upptäckts sen 2013 enligt Universitets- och högskolerådet (UHR). Det är inte acceptabelt.

Det ska inte vara möjligt att kunna fuska sig förbi dem som har studerat hårt för att kunna komma in på en utbildning.

Därför ser regeringen nu över hur fusket kan förebyggas. Vi har nyligen fått en rad förslag av UHR på åtgärder som kan användas för att bekämpa fusket och vi arbetar nu med dessa. Målet är att stoppa pågående fusk vid provtillfällena, men också att avskräcka dem som funderar på att bryta mot reglerna. Fusk ska få konsekvenser.

Ett förslag är att göra det brottsligt att fuska på högskoleprovet, vilket det faktiskt inte är i dag.

Genom att kräva att provsvaren lämnas på heder och samvete skulle det bli möjligt att polisanmäla misstänkt fusk. Det är ett intressant förslag som regeringen kommer arbeta vidare med.

Ett annat förslag är att tillåta utrustning som stör ut elektronisk

kommunikation. Det finns utmaningar med detta förslag, inte minst tekniska. I dagsläget är det bara Försvarsmakten och FRA som får använda sådan utrustning. Men regeringen analyserar även detta, samt övriga förslag från UHR som rör sekretesskydd för tipsare och granskning av provdeltagares tillhörigheter. Det ska inte löna sig att fuska.

Regeringen undersöker också vad som kan göras för att den som har ertappats med att fuska inte ska få skriva högskoleprovet igen, i alla fall inte inom en viss tidsperiod. En sådan förändring bör ha en starkt förebyggande effekt.

Regeringen arbetar nu vidare med hur fusk på högskoleprovet kan bekämpas. Vissa frågor kräver en mer noggrann analys innan det går att ge ett definitivt besked. Ambitionen är att ha delvis nya regler på plats redan nästa gång högskoleprovet skrivs, det vill säga den 29 oktober. Så att de med ärligt uppsåt som skriver provet får den chans de förtjänar.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi vill ha de bäst lämpade

Publicerad 10 maj 2016 Uppdaterad 10 maj 2016

Dagens Nyheter Debatt 12 april 2016 Antalet doktorander har under flera år minskat kraftigt och Sveriges mål att vara en kunskapsnation är hotat, varnar nationalekonomer på DN Debatt. ”Jag ser inte att kvantitet och kvalitet ska stå emot varandra”, kontrar forskningsminister Helene Hellmark Knutsson.

Antalet nya doktorander har vid fyra av de fem största svenska universiteten minskat med över 30 procent under perioden 2011–2015, skriver Rikard Forslid och Jonas Häckner, båda professorer i nationalekonomi vid Stockholms universitet, på DN Debatt.

De befarrar att de nya utredningsförslagen (SOU 2016:29) kommer leda till att ännu färre studenter kommer att antas till utbildningar på forskarnivå med konsekvensen att Sverige inte lever upp till målsättningen att vara en kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson medger att antalet antagna doktorander minskat under de senaste åren. Det i sig betyder inte att kvaliteten på forskningen försämras, enligt ministern för högre utbildning och forskning.

Utredningens uppdrag var att ta reda på hur villkoren för doktorander kan förbättras. Ett av förslagen är att tidsbegränsade anställningar som radas på varandra ersätts med fasta anställningar.

– Vi vill erbjuda trygga och ordentliga villkor för att kunna rekrytera de bäst lämpade studenterna till forskarutbildning, säger Helene Hellmark Knutsson.

De förbättrade villkoren innebär ökade kostnader för universitetet.

– I den kommande forskningspropositionen ska vi prioritera basanslagen,

alltså de forskningsmedel som universitetet och högskolor själva fördelar som de önskar, säger Helene Hellmark Knutsson.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Enighet om fem punkter för att stärka läraryrket

Publicerad 10 maj 2016 Uppdaterad 10 maj 2016

Dagens Nyheter Debatt 10 maj 2016 Nationell samling för läraryrket. För att stärka lärare och rektorer i sin profession vill vi satsa på fem punkter: karriärtjänster på vetenskaplig grund, vårda behörighetsreformen, frigör lärartid, ge skolledare bättre förutsättningar och ge nya lärare en bra introduktion, skriver företrädare för regeringen, lärarfacken, SKL och idéburna skolor.

Svensk skola har många styrkor. Hundratusentals lärare och skolledare arbetar hårt varje dag för att ge barn och elever en bra undervisning. Det är denna kompetens och detta engagemang som måste tas tillvara när vi ska bygga en skola där alla Sveriges elever får den tid och det stöd de behöver och har rätt till. Detta har varit utgångspunkten för regeringens initiativ "Nationell samling för läraryrket" där vi har fört samtal om hur läraryrkets attraktivitet kan öka. Idag är vi stolta över att tillsammans kunna presentera en rad förslag som regeringen kommer att gå vidare med.

I de länder som har lyckats vända utvecklingen i skolan har de centrala aktörerna jobbat tillsammans, utifrån gemensamma utgångspunkter och mål. Det har vi inte lyckats med i Sverige. Samtidigt har den politiska debatten handlat om sådant som egentligen är lärarnas eller rektorernas ansvar. Följden har blivit reformer som varit svagt förankrade i skolans beprövade erfarenhet och i forskningen, och ett läraryrke som tappat i status.

Den nationella samlingen för läraryrket har brutit med den traditionen. Inom ramen för denna möts vi som är ansvariga för skolans utveckling och våra samtal har redan gett resultat. Under året som gått har vi tagit fram kriterierna för Lärarlönelyftet, en omfattande reform på 3 miljarder på

årsbasis som syftar till att vända kunskapsresultaten i skolan och öka läraryrkets attraktivitet genom höjda lärarlöner.

På samma sätt arbetar regeringen i dialog med parterna inom den nationella samlingen för att statliga medel avsatta för skolan ska nå fram och kunna användas på det sätt som ger störst effekt utifrån de lokala förutsättningarna. Till exempel bygger statsbidraget till lågstadiet på lokala rekryteringsstrategier, och när medlen nu förstärks med sammanlagt 800 miljoner per läsår har det tydliggjorts att medlen, förutom att användas för att anställa fler lärare, ska kunna användas för till exempel lärarassistenter om det ger lärarna mer tid för sitt arbete. Ett särskilt utvecklingsarbete pågår mellan SKL och regeringen för att medel till elevhälsan ska stärka kvalitet och organisationsutveckling. Regeringen har träffat facken för att bereda förslag om hur man stödjer huvudmän som vill anställa lärarassistenter och aviserar i budgetpropositionen att samtalen fortsätter om hur medel för att avlasta lärarna kan användas på ett effektivt sätt i skolan.

Nu fortsätter samtalen för att stärka läraryrkets attraktivitet. Fler ska välja lärarbanan och vilja fortsätta i yrket eller komma tillbaka till yrket, och lärare ska kunna utvecklas och växa i sin profession. Yrket ska värderas högre i lön och god arbetsmiljö. Lärare och skolledare måste få de verktyg och den respekt de behöver för att utöva sitt yrke.

I nästa steg av nationell samling är vi överens om att stärka lärare och rektorer i sin profession genom följande:

Karriärtjänsterna behöver främja skolutveckling på en vetenskaplig grund. Förstelärare och lektorer ska ha tydliga och goda förutsättningar för uppdraget att utveckla och förbättra undervisningen. Karriärtjänstsystemet ska få större legitimitet i lärarkåren som helhet, och kunna fungera i både stora och små skolor samt i skolor med särskild pedagogik eller profil.

Legitimations- och behörighetsreformen ska vårdas. Alla elever har rätt att möta kunniga, engagerade och behöriga lärare. Utifrån detta och de erfarenheter som nu kan dras tas justeringar av förordningen som styr legitimationen fram i dialog med fackförbund och huvudmän. Detta inkluderar att ta fram en tidplan för hur fritidspedagoger, modersmålslärare och yrkeslärare framöver kan inkluderas i behörighetssystemet.

Tid ska frigöras så att lärare kan vara lärare. Regeringen har minskat antalet nationella prov i grundskolan och förbereder en digitalisering av de nationella proven samt fortsatt analys av provutredningens förslag. Det är

viktigt att minska den administrativa börda som tar fokus från lärares huvuduppdrag. Därför ska metoder som lyckats minska administrationen och öka tiden att skapa kvalitet i undervisningen samlas och spridas vidare. Ett område som regeringen just nu bereder är förslag som kan bidra till huvudmännens arbete med att anställa andra yrkeskategorier för att avlasta lärarna.

Skolledare ska få bättre förutsättningar för sitt pedagogiska ledarskap. Skolledarna ska kunna organisera arbetet på skolan och utveckla det pedagogiska ledarskapet för att värna lärarnas huvuduppdrag. Det kommer i samma sammanhang att utredas hur förskolechefer kan bli rektorer också i lagens mening.

Alla nya lärare ska få en bra introduktion i läraryrket. Huvudmännen ansvarar för att genomföra och utveckla ett introduktionsår av hög kvalitet. Parterna inom kommunerna har identifierat frågan som viktig för att nya lärare ska stanna i yrket och har kommit överens om att introduktionen ska förbättras. Regeringen är beredd att lyssna på de eventuella behov av regeländringar som kan finnas.

Regeringen utser inom kort en utredare som får i uppdrag att i dialog med parterna arbeta fram de förslag som nu behövs för att förverkliga dessa fem punkter.

Parallellt fortsätter mötena inom Nationell samling för läraryrket och arbetet på andra områden för att stärka läraryrket.

Vi ser ett behov av vissa justeringar av examensbeskrivningarna för lärar- och förskollärorexamina. Det behöver bland annat ses över hur en mer attraktiv ämneslärarutbildning kan skapas, för att få fler att söka och för att minska avhoppet som bedöms vara särskilt stora inom denna utbildning. Ett förslag på en förändrad ämneslärarutbildning har varit på remiss och regeringen tar nu frågan vidare genom dialog inom ramen för Nationell samling för läraryrket.

Regeringen bygger nu ut lärarutbildningarna med 2 300 platser och ser över behoven av ytterligare utbyggnad samtidigt som kvaliteten förstärks. Att gå från en annan karriär till att bli lärare måste också bli enklare och mer attraktivt. Därför öppnas fler möjligheter för den som har annan akademisk utbildning att bli lärare genom att läsa in en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) under tiden man jobbar i skolan. Dessutom förbättras förutsättningarna för yrkeslärare att bli behöriga och för lärare att få

kompetens i Svenska som andraspråk eller som speciallärare inom Lärarlyftet. Men även andra förändringar kan behövas för att få fler lärare.

Vi måste också ta tillvara kompetensen hos de som kommer till Sverige med utländsk lärarerfarenhet. Tillsammans har vi därför tagit ansvar för att bygga upp snabbspår för lärare med utländsk utbildning och vi bereder förslag för hur nyanlända med yrkeserfarenhet från skolan snabbare ska kunna börja jobba i skolan. Genom fjärrundervisning kan lärares kompetens komma fler till del och villkoren att arbeta som studiehandledare eller modersmåslärare förbättras. Huvudmännen ansvarar sedan för att ge sina lärare goda förutsättningar att läsa in behörigheten, och ska säkerställa att nyanlända och andra elever som har rätt till studiehandledning och modersmålsundervisning får den.

Det finns inga snabba lösningar som ensamma löser lärarbristen och vänder utvecklingen i skolan. Det krävs fortsatt hårt arbete och insatser på både kort och lång sikt. Vi behöver utföra det arbetet för att stärka vårt samhällsbygge och möta våra samhällsutmaningar – för det är i skolan som lärarna lägger grunden för Sveriges framtid. Vi tar nu gemensamt ansvar för att fler ska ta chansen att välja läraryrket och se hur fantastiskt det kan vara att med rätt förutsättningar arbeta i skolan.

Gustav Fridolin, utbildningsminister (MP)

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Aida Hadzialic, gymnasie- och kunskapslyftsminister (S)

Johanna Jaara Åstrand, ordförande Lärarförbundet

Bo Jansson, ordförande Lärarnas Riksförbund

Lena Micko, ordförande Sveriges Kommuner och Landsting

Matz Nilsson, ordförande Sveriges skolledarförbund

Håkan Wiclander, ordförande Idéburna skolors riksförbund

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

"Att minska resistensen mot antibiotika är en ödesfråga"

Publicerad 25 april 2016 Uppdaterad 25 april 2016

Debattartikel i Göteborgsposten, 22 april 2016 Tio miljoner personer årligen kommer att dö fram till år 2050 om vi inte lyckas tackla den ökade resistensen mot antibiotika. Därför presenterar regeringen nu en ny strategi för att vända utvecklingen, skriver bland andra Gabriel Wikström.

Den moderna hälso- och sjukvården är på många sätt fantastisk. Vi kan bota och lindra sjukdomar och skador som tidigare låg bortom den medicinska vetenskapens förmåga. Samtidigt vilar denna förmåga på en bräcklig grund. Modern kirurgi bygger i hög grad på att vi kan använda antibiotika för att minimera risken för infektioner.

Antibiotikaresistens, och andra former av mikrobiell resistens, är redan i dag ett utbrett problem. Allt fler bakterier utvecklar resistens mot befintliga antibiotika, samtidigt som utvecklingen av nya antibiotikaklasser har bromsat upp. Enligt en nyligen publicerad rapport dör cirka 700 000 personer per år i infektionssjukdomar på grund av resistens mot olika läkemedel. Siffran riskerar att växa till 10 miljoner personer årligen till år 2050 om vi inte lyckas tackla problemet. För att möta denna utmaning fattade regeringen på torsdagen beslut om en ny och uppdaterad strategi mot antibiotikaresistens.

Sprids globalt

Resistenta bakterier sprids globalt. De kan spridas i vår miljö, mellan människor och djur, samt via livsmedel. Resistens är inte ett isolerat problem för någon enskild sektor eller del av världen. Det är ett gemensamt problem och måste tacklas gemensamt, med ett så kallat one health-perspektiv. Det

innebär att djur- och humanmedicinområdena arbetar samordnat med ett gemensamt synsätt, samt att övriga sektorer måste bidra. För att nya antibiotika ska kunna utvecklas krävs insatser från både den akademiska forskningen och näringslivet.

Världshälsoorganisationen WHO antog förra året, efter en process där bland annat Sverige varit starkt pådrivande, en global handlingsplan mot antibiotikaresistens. Varje land ska anta egna strategier eller handlingsplaner.

Dags att uppdatera

Sveriges senaste strategi mot antibiotikaresistens är från 2005. Under vårt arbete med att uppdatera den har också företrädare för de borgerliga partierna och Vänsterpartiet varit inbjudna till diskussion, vilket resulterat i värdefulla inspel. Även om strategin beslutas av regeringen, konstaterar vi att det i stor utsträckning råder blocköverskridande enighet inom detta viktiga område.

En ny strategi måste botten i det arbete som redan görs – och i ett internationellt perspektiv är Sverige framgångsrikt. Det betyder inte att vi kan vara nöjda, vi måste bygga vidare på och utveckla dagens insatser.

Strategin innehåller sju målområden:

1. Ökad kunskap genom stärkt övervakning. Sverige är ledande på övervakning av resistensläget, liksom på att ha data kring försäljning och användning av antibiotika.
2. Fortsatt starka förebyggande åtgärder. Så långt det är möjligt måste vi genom att förebygga infektioner och smittspridning minska behovet av antibiotika hos både djur och människor.
3. Ansvarsfull användning av antibiotika. Vi måste säkerställa att verksamma antibiotika används ansvarsfullt och endast när det är nödvändigt, för att förebygga ytterligare resistensutveckling. Det är extra angeläget att vi har modeller för att befintliga och nya antibiotika görs tillgängliga, men under former där risken för resistensutveckling minimeras. Därför ger regeringen idag Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utforma förslag till en eller flera sådana modeller.
4. Mer forskning. För att kunna förebygga och bekämpa bakterieinfektioner och antibiotikaresistens med nya metoder krävs ökad kunskap. Det behövs breda insatser inom forskningen – från grundforskning inom

infektionsmedicin till forskning om prevention och smittskydd, och vidare till forskning om implementering.

5. Ökad kunskap. Kunskap behöver finnas såväl hos allmänheten som inom de medicinska professionerna om riskerna för resistensutveckling vid antibiotikaanvändande, liksom om förebyggande åtgärder för att förhindra infektioner. Konsumenter måste också ges möjlighet att göra aktiva val. Ursprungsmärkning av kött kan bidra till att konsumenter kan välja kött från länder med en bättre antibiotikaanvändning i produktionen.

6. Stödjande strukturer och system. Ett samordnat arbete med tydliga stödstrukturer är nödvändigt för att kunna bedriva ett långsiktigt uthålligt arbete.

7. Ledarskap inom EU och i det internationella arbetet. Sverige ska visa fortsatt ledarskap i det globala arbetet. Det gäller såväl i arbetet i internationella samarbeten och organisationer som i bilaterala kontakter med enskilda länder. Det tydliga internationella perspektivet är en förändring gentemot den tidigare strategin. Det nationella och internationella arbetet måste gå hand i hand.

Sverige driver på

I höst ska frågan om antimikrobiell resistens, inklusive antibiotikaresistens lyftas i FN:s generalförsamling. Arbetet med att förhandla formerna för mötet pågår. Sverige är pådrivande för att få ett tydligt politiskt ställningstagande på högsta nivå om vikten av att ta problemen på allvar, och arbeta i enlighet med WHO:s globala handlingsplan.

Antibiotikaresistens är en av vår tids stora ödesfrågor. Det är endast tillsammans – såväl inom Sveriges gränser som mellan länder – vi kan möta denna utmaning.

Gabriel Wikström

folkhälsa-, sjukvårds- och idrottsminister

Sven-Erik Bucht

landsbygdsminister

Helene Hellmark Knutsson

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Så ska vi möta lärarbristen

Publicerad 11 april 2016 Uppdaterad 11 april 2016

Lärarnas tidning 6 april 2016 Högskoleminister Helene Hellmark Knutsson: Att få fler att vilja bli lärare är en av regeringens högst prioriterade frågor.

Den svenska modellen innebär att vi ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner. För att lyckas med det måste vi vända de sjunkande skolresultaten. Skolan står i dag inför stora utmaningar - där skickliga och engagerade lärare är avgörande för att förbättra kunskapsresultaten. Men Sverige har en stor lärarbrist och för regeringen är arbetet för att möta den en av de viktigaste politiska prioriteringarna för mandatperioden.

Det ökade antalet nyanlända är en av de faktorer som påverkar behovet av lärare. Men Sverige hade stått inför ett ökat behov av lärare oavsett flyktingmottagandet då vi även ser ett ökande antal elever födda i Sverige, samtidigt som många lärare går i pension de kommande åren.

Skickliga och engagerade lärare är nyckeln för att vända utvecklingen i skolan. För att möta lärarbristen ser vi att det behövs en kombination av åtgärder. Inom min portfölj arbetar jag med:

- En utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningen med 2 300 platser. Dessutom satsar regeringen på att höja kvaliteten i bland annat lärar- och förskollärarytbildningarna, med nära 900 miljoner kronor under mandatperioden. I december lämnades också ett förslag på ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högskolan som ska främja kvaliteten på bland annat lärarytbildningen.
- Fler vägar till läraryrket. Regeringen satsar på olika typer av kompletterande pedagogisk utbildning för dem som redan har en annan akademisk utbildning men vill bli lärare. Riksdagen har även beslutat enligt regeringens proposition om en särskild satsning för att få

naturvetare att bli lärare genom att erbjuda dem anställning under tiden de läser in den kompletterande pedagogiken. Den svenska skolan saknar också lektorer och därför undersöker regeringen möjligheten för forskarutbildade att bli lärare. Ett särskilt utbildningsbidrag på 25 000 kronor i månaden föreslås för de forskare som läser in kompletterande pedagogik.

- Läraryrkets attraktivitet måste öka. Under våren 2015 ledde jag möten med arbetsmarknadens parter inom skolan. De ledde till att regeringen kunnat besluta om en rejäl och väl förankrad satsning på lärarnas löner genom Lärarlönelyftet på tre miljarder på årsbasis.
- Vi måste också ta vara på värdefull lärarerfarenhet hos nyanlända. Därför snabbtreds hur vi bättre ska ta tillvara kompetensen hos dem som har utländsk lärarerfarenhet och hur det kan bli enklare att kombinera jobb i skolan med utbildningsinsatser, validering av kunskap och kompetens och bedömning av utbildning. Regeringen satsar även kraftigt på kompletterande utbildning, vilket skapar en möjlighet att komplettera en utländsk utbildning för att bli behörig att jobba som lärare i Sverige.

Vi ser nu ett ökat intresse för lärar- och förskollärarytbildningarna. Antalet antagna har ökat med hela 12 procent jämfört med förra vårterminen. Nu behövs fortsatt hårt arbete. Det sker bland annat via den nationella samlingen för läraryrket där regeringen tillsammans med arbetsmarknadens parter arbetar för att stärka läraryrket och säkra lärarförsörjningen. Vi ska stärka kopplingen mellan skola och akademi, främja en skola på vetenskaplig grund och stärka lärarutbildningen.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nytt högskolesystem rättar till allvarliga brister

Publicerad 07 mars 2016 Uppdaterad 07 mars 2016

Svenska Dagbladet Debatt 1 mars 2016 Universitet och högskolor behöver ett system som kombinerar en heltäckande nationell granskning med lärosätenas eget kvalitetsarbete för att på ett effektivt sätt stärka och främja kvalitet på utbildningarna. Inom kort beslutar riksdagen om ett sådant system. Det kommer åtgärda nuvarande systems brister och innebära ett mer sammanhållet och skarpt system för att granska högskolans utbildningar. Det skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

Enligt de fakta som finns så håller den svenska högskolan hög kvalitet, och Sverige har i regel med tre till fyra lärosäten på de internationella listorna över världens 100 främsta universitet och högskolor. Det är imponerande för ett land med tio miljoner invånare. Men det finns kvalitetsbrister i den högre utbildningen som behöver åtgärdas. I den första regeringsförklaringen slog därför statsminister Stefan Löfven fast att "kvaliteten i högskolan ska höjas". Regeringen investerar nu nära 900 miljoner kronor totalt under mandatperioden på att stärka kvaliteten inom humaniora och samhällsvetenskap. Men vi vet att mer behövs.

För att på ett verkningsfullt sätt stärka kvaliteten med en effektiv användning av skattemedel är det viktigt att jobba systematiskt, på olika nivåer och utifrån goda kunskapsunderlag. Regeringen har därför föreslagit ett nytt nationellt system för att säkra och främja kvaliteten på högskolans

utbildningar.

Det system vi har i dag infördes av den förra regeringen och det har haft allvarliga brister. Bland annat så täcker det inte in alla utbildningar och det har ett alltför smalt resultatfokus genom att fokusera för ensidigt på examensarbeten. Bristerna i systemet har medfört kritik och att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) uteslöts ur den Europeiska organisationen för kvalitetssäkring (ENQA).

Regeringens förslag på system stämmer i stället väl överens med fastslagna internationella riktlinjer och blir mer sammanhållet genom att koppla det kvalitetsarbete som sker på universitet och högskolor med nationella granskningar via UKÄ. Det kommer att utvärdera fler utbildningar, och se till fler kvalitetsaspekter.

Det nya systemet föreslås bygga på fyra komponenter. En fortsatt central komponent är provningar av examenstillstånd och rätten att utfärda examina via UKÄ. En ny komponent är granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Den ska både kontrollera att kvalitetssäkringsarbetet leder till hög kvalitet och även bidra till kvalitetsutveckling. En komponent som utvecklats är utbildningsutvärderingar. De ska kunna initieras av UKÄ eller regeringen och ske antingen vid enstaka lärosäten eller vid samtliga för att få en bild av kvaliteten på en utbildning. För utbildningar som leder till yrkesexamen där det finns ett särskilt behov av att få en nationell bild, som lärarutbildningen, kommer också utbildningsvärderingar att ske regelbundet inom en sexårsperiod. En ny komponent är tematiska utvärderingar som på nationell nivå ska granska centrala kvalitetsaspekter. Det kan till exempel handla om internationalisering eller arbetslivsanknytning.

Det nya systemet är välförankrat och ett skarpt system som kommer att göra skillnad. Efter riksdagsbeslutet kommer UKÄ få ansvaret att implementera och utforma systemet i detalj, i dialog med högskolesektorn och arbetslivet.

Även med ett nytt system kommer universitet och högskolor fortsätta ha ett viktigt och tydligt lagstadgat ansvar för utbildningens kvalitet. Sverige behöver starka och ansvarsfulla universitet och högskolor. Här har också universitetslärarna en viktig uppgift och jag utgår från att professionen kommer att ställa tydliga och rättvisa krav på studenterna.

Även studenterna har ett fortsatt stort ansvar för utbildningen. Den svenska modellen med en välutbyggd högskola och omfattande studiemedelssystem ger stor valfrihet, men kräver också ett stort personligt ansvar. Arbetet med

utbildningarnas kvalitet är också enligt lag ett gemensamt arbete för högskolornas personal och studenterna. Det kräver aktivt engagemang och att högskolorna och lärarna verkar för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

Genom det nationella kvalitetssäkringssystem som nu införs får Sverige ett kraftfullt verktyg för ett genomtänkt och systematiskt kvalitetsarbete. Det blir centralt i det fortsatta arbetet med att öka kvaliteten och främja starka och ansvarsfulla lärosäten som attraherar forskare och studenter från hela världen.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen investerar i höjda lärarlöner

Publicerad 19 februari 2016 Uppdaterad 19 februari 2016

Eskilstuna-Kuriren Debatt 19 februari 2016 Med Lärarlönelyftet gör regeringen en stor insats för att öka läraryrkets attraktivitet.

Nu har regeringen beslutat om Lärarlönelyftet som ska ge omkring 60 000 lärare mellan 2500 och 3500 kronor mer i lön.

Den svenska modellen innebär att vi ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner. För att lyckas med det måste vi vända den negativa kunskapsutvecklingen i svensk skola. Skolan står idag inför stora utmaningar, där skickliga och engagerade lärare är en nyckel för att förbättra kunskapsresultaten. Samtidigt anser endast fem procent av Sveriges lärare att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja samma yrke igen. Lärarnas löneutveckling är också svag jämfört med OECD-snittet för jämförbara yrkesgrupper.

Sedan dag ett har regeringen därför arbetat för att höja läraryrkets attraktivitet. Under våren 2015 hölls möten med arbetsgivarorganisationerna för skolan och lärarfacken om hur en sådan förändring skulle kunna åstadkommas. Samtalen gav resultat i form av en modell med kriterier för att höja lärarnas löner, Lärarlönelyftet. Och nu har regeringen tagit beslutet att investera 3 miljarder på årsbasis till höjda lärarlöner genom Lärarlönelyftet.

Utifrån regeringens mål att vända kunskapsresultaten i svensk skola ligger fokus i satsningen på att höja lönerna för legitimerade lärare i grund- och gymnasieskolan.

En viktig nyhet är att Lärarlönelyftet inte kan användas för nyrekrytering. Medel tillförs för att skolhuvudmännen ska höja lönerna för lärare som

utvecklat undervisningen på egen hand eller tillsammans med kolleger och på så sätt förbättrat elevernas studieresultat i skolan eller måluppfyllelsen i förskolan. Lärarlönelyftet sker utöver den vanliga lönerevisionen och därmed är satsningen inte en inblandning i den ordinarie lönesättningen. En given utgångspunkt för regeringen är att svensk lönebildning sköts av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden.

När regeringen investerar i skolan föreslår moderaterna i stället att skära ned utbildningsbudgeten med 3,2 miljarder jämfört med regeringen. Bland annat vill de inte investera i höjda lärarlöner. Det är inte rätt väg framåt.

Den svenska modellen ska utvecklas, inte avvecklas. Med Lärarlönelyftet gör regeringen en stor insats för att öka läraryrkets attraktivitet och förbättra kunskapsresultaten i skolan. Det är en investering som är helt nödvändig för Sverige.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Caroline Helmersson Olsson (S), utbildningsutskottet, riksdagsledamot
Sörmland

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Kunskap behövs i kampen mot rasismen

Publicerad 16 februari 2016 Uppdaterad 16 februari 2016

Dagens Arena 16 februari 2016 Nu satsar vi 20 miljoner per år på ett forskningsprogram om rasism för att utveckla kunskap och metoder som är vetenskapligt förankrade, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Rasismen har en lång och mörk historia i Sverige och världen. På grund av rasism har människor genom historien blivit förföljda, förtryckta och mördade.

Den står i strid med principen om alla människors lika värde och utgör ytterst ett hot för hela den värdegrund som bär upp en demokrati. På så sätt begränsar rasismen både enskilda människors liv samtidigt som den får förödande konsekvenser för hela samhället.

Nu ser vi oroande mönster i Sverige och Europa som tyder på att rasismen växer sig allt starkare. Polariseringen ökar och vi ser tendenser som ifrågasätter den svenska modellens tro på demokrati, yttrandefrihet och människors lika värde.

Därför har regeringen satt arbetet mot rasism högt upp på agendan. Det innebär konkreta åtgärder i vår vardag – men för att också långsiktigt kunna motverka rasismen behöver vi ny kunskap. Regeringen har därför valt att genomföra två kopplade kunskapsinsatser mot rasism.

Den första av dessa två insatser resulterade i invigningen av Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet. Institutet möjliggjordes genom att regeringen gav Göteborgs universitet i uppdrag att sprida kunskap och

metoder för att minska rekryteringen av människor till våldsbejakande ideologier och rörelser samt till rasistiska organisationer.

Inom ramen för Segerstedtinstitutet kan universitetet nu utgöra en kunskapsplattform och bedriva utbildning inom området.

Den andra insatsen som nu beslutats av regeringen är att ge Vetenskapsrådet i uppdrag att inrätta ett nationellt forskningsprogram om rasism. Vetenskapsrådet ska i samråd med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte, utlysa 20 miljoner kronor per år från och med 2016 för att stärka forskning om rasism.

Att medlen utlyses i konkurrens blir en viktig princip för att säkra forskningens kvalitet och relevans.

Forskningsprogrammet ska sammanföra och stärka svensk forskning inom områden som är relevanta för förståelsen av bakgrunden till rasism, dess utveckling över tid och dess konsekvenser för människor och samhällen. På så sätt ska ett brett, tvärvetenskapligt sammanhållet forskningsprogram skapas, för att utveckla kunskap och metoder som är vetenskapligt förankrade.

Genom dessa två insatser kommer vi få ny kunskap om rasismen och dess orsaker. Det kommer att stärka samhällets motståndskraft och ge oss bättre verktyg för att på lång sikt värna vårt demokratiska samhälle.

Det är viktigt. Modellen för vårt samhälle bygger på öppenhet och alla människors lika värde. Låt oss fortsätta på den vägen.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Högskola för hela Sverige

Publicerad 09 februari 2016 Uppdaterad 09 februari 2016

Västerviks-Tidningen 3 februari 2016 I dag besöker vi Campus Västervik för att diskutera samhällsutveckling och tillgång till högre utbildning i hela landet.

Tillgången till kompetens en viktig konkurrensfaktor för hela Sverige och avgörande för att nå regeringens mål om att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Att ta tillvara och utveckla hela befolkningens kompetens är centralt för att främja företagande, entreprenörskap och för att kunna utveckla nya varor, tjänster och tekniska lösningar. Regeringen satsar varje år cirka 1,5 miljarder kronor på regionala tillväxtåtgärder. Kalmar län får cirka 43 miljoner kronor, där länets regionala utvecklingsstrategi pekar ut prioriterade utvecklingsområden. Ett av de prioriterade områdena är lärande och kompetensförsörjning, något som har enorm betydelse för regional tillväxt. Högskolan spelar en stor roll för välfärd, tillväxt och utveckling. Den är den största statliga verksamheten i antalet anställda och har 400 000 studenter. Verksamheten har en stor regional betydelse för en dynamisk samverkan med samhället, men sker samtidigt alltmer på nationell och internationell nivå. Alla lärosäten har utifrån detta ett nationellt uppdrag. Den tidigare borgerliga regeringens politik ledde till att högskolorna och de nya universiteten, däribland Linnéuniversitetet, fick avsevärt mindre forskningsmedel än de äldre universiteten. För att ge stabilare förutsättningar samt skapa en bättre balans och koppling mellan forskning och utbildning har regeringen för 2016 ökat anslagen med 29 miljoner för detta till Linnéuniversitet. Dessutom fördelar vi 37 miljoner till nya utbildningsplatser vid Linnéuniversitet till 2018. Vi föreslår även ett nytt nationellt system för att främja och säkra kvaliteten på utbildningarna. Stora delar av landet riskerar att få brist på högutbildade. Att människor kan få tillgång till utbildning är viktigt och här skiljer sig förutsättningarna åt mellan olika delar av landet. Därför besöker vi med intresse Campus Västervik, ett av de lärocentrum som finns runtom i landet och som skapar ökade möjligheter till högre utbildning utan att du behöver lämna din hemkommun.

Regionförbundet i Kalmar län har på regeringens uppdrag skapat en regional kompetensplattform. Den ska öka samverkan mellan den regionala tillväxtpolitiken, jobb- och utbildningspolitiken. Inom ramen för detta genomförs flera aktiviteter för att långsiktigt kunna möta näringslivets och den offentliga sektorns behov av kompetens. Sådan samverkan är ett viktigt exempel på hur olika politikområden kan komplettera varandra för att bidra till en positiv utveckling. På så sätt skapar vi goda långsiktiga förutsättningar för en hållbar regional tillväxt och ett Sverige som håller ihop.

landsbygdsminister, minister för högre utbildning och forskning,
riksdagsledamot från Kalmar samt ordförande i riksdagens
utbildningsutskott, riksdagsledamot Västervik

Sven-Erik Bucht (S) , Helene Hellmark Knutsson (S) , Lena Hallengren (S) ,
Krister Örnfjäder (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Därför höjer Löfvenregeringen forskningsanslaget till högskolan Dalarna

Publicerad 09 februari 2016 Uppdaterad 09 februari 2016

DT Debatt 8 februari 2016 Att investera i kunskap är klok framtidspolitik. Nu fördelar regeringen mer resurser till högre utbildning och forskning vid Högskolan Dalarna.

Tillgång till kompetens en viktig konkurrensfaktor för hela Sverige och avgörande för att nå regeringens mål att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Att ta tillvara och utveckla hela befolkningens kompetens är centralt för att främja företagande, entreprenörskap och för att kunna utveckla nya varor, tjänster och tekniska lösningar. Det innebär även att det måste finnas tillgång till högre utbildning i hela landet. I dag besöker jag Högskolan Dalarnas campus i Borlänge och Falun för att ta del av den viktiga utbildning, forskning och samverkan med samhället som högskolan bedriver.

Högskolan spelar en stor roll för välfärd, tillväxt och utveckling. Den är den största statliga verksamheten i antalet anställda och har 400 000 studenter. Verksamheten har stor regional betydelse för en dynamisk samverkan med samhället, men sker samtidigt alltmer på nationell och internationell nivå. Alla lärosäten har utifrån detta ett nationellt uppdrag – oavsett om de är universitet eller högskolor, nya eller gamla.

Den tidigare borgerliga regeringens politik ledde däremot till att högskolorna och de nya universiteten, däribland Högskolan Dalarna, fick avsevärt mindre forskningsmedel än de äldre universiteten. För att Sverige ska vara en ledande forsknings- och kunskapsnation krävs goda förutsättningar för

universitet och högskolor. Grunden är statliga anslag som skapar möjlighet till goda villkor för forskare, genom finansiering och anställning. För stabilare förutsättningar och bättre balans och koppling mellan forskning och utbildning ökar regeringen forskningsanslaget till Högskolan Dalarna med 5 miljoner för 2016. Dessutom fördelas 40 miljoner till nya utbildningsplatser vid högskolan till 2018 och vi föreslår ett nytt nationellt system för att främja och säkra kvaliteten på utbildningarna.

Regeringens mål är att stärka svenska universitet och högskolor. Vi behöver starka och ansvarsfulla lärosäten som attraherar forskare och studenter från hela världen. För vi behöver mer kunskap - inte mindre - för att bekämpa arbetslösheten, förbättra människors hälsa, klara klimathotet, utforska vår omvärld och stärka demokratin och vår gemensamma välfärd.

Sverige ska vara ett av världens bästa forskningsländer och en ledande kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige står inför en stor lärarbrist

Publicerad 09 februari 2016 Uppdaterad 09 februari 2016

SVT Opinion 8 januari 2016 Det totala rekryteringsbehovet av lärare kan komma att uppgå till 90 000 heltidstjänster för perioden 2015-2019 vilket betyder att det kan behövas examineras omkring 60 000 fler lärare än under de senaste fem åren.

Sverige står inför en stor lärarbrist. Med den befolkningsökning vi ser behöver vi göra än mer för att möta det stora behovet av fler lärare. Nu behöver vi samarbete för att bygga svensk skola starkare och höja kunskapsresultaten.

Därför är det glädjande att Annie Lööf och Centerpartiet har diskuterat den här viktiga frågan under sina kommundagar i helgen.

Skickliga och engagerade lärare är nyckeln till en bra skola. Men idag står den svenska skolan inför en mycket stor lärarbrist.

Det totala rekryteringsbehovet av lärare kan komma att uppgå till 90 000 heltidstjänster för perioden 2015-2019 vilket betyder att det kan behövas examineras omkring 60 000 fler lärare än under de senaste fem åren.

Det ökade antalet nyanlända är en av de faktorer som påverkar behovet av lärare i Sverige. Men Sverige hade stått inför ett ökat behov av lärare oavsett flyktingmottagandet då vi även ser ett ökande antal elever födda i Sverige, samtidigt som många lärare går i pension under de kommande åren.

Dessa behov måste vi möta. Alla barn ska kunna få en bra start i skolan och en fullgod utbildning, samtidigt som vi måste låta proffsen vara proffs.

Lärarbristen kräver snabba insatser men även långsiktiga satsningar. Vi behöver öka läraryrkets attraktivitet och förbättra lärarutbildningen så fler

väljer att bli och förbli lärare. Med en stor brist på lärare behövs det fler, inte färre, utbildningsplatser.

Samtidigt behöver vi även en hög kvalitet på lärarutbildningen, en utbildning som måste finnas i hela landet för att möta de behov som finns i våra skolor.

Här blir en viktig fråga framöver hur vi får en bra lärarförsörjning även till de orter som ligger långt från universitet och högskolor. En väg framåt är att genom samverkan med kommunerna skapa regionaliserade utbildningsplatser av hög kvalitet.

Vi måste även se till att insatser för att stärka lärarutbildningens kvalitet, som bland annat övningsskolor, inte koncentreras till de stora städerna.

Det är också viktigt att skapa fler vägar in i läraryrket. Regeringen har satsat på kompletterande pedagogisk utbildning för att de som har en särskild ämneskunskap snabbare ska kunna bli lärare.

Till exempel föreslår vi särskilda satsningar mot MINT (matematik, ingenjörsvetenskap, natur och teknik), ämnen där det i dag råder stor lärarbrist.

Vi ser också över hur vi på bästa sätt kan ta tillvara på den kompetens som nu kommer till Sverige. Regeringen arbetar även med att bygga ut utbildningarna för lärare och förskollärare.

OECD har i sin slutrapport om svensk skola lyft att läraryrkets attraktivitet behöver höjas, en viktig faktor är en ökning av lärarnas löner. Regeringen har nu presenterat lärarlönelyftet, en stor lönesatsning som fördelar 3 miljarder på årsbasis för höjda lärarlöner.

En viktig åtgärd för att öka läraryrkets attraktivitet som kommer att innebära ett genomsnittligt lönepåslag inom ett intervall på mellan 2 500 och 3 500 kronor.

För att klara skolans utmaningar och befolkningsökningen behövs samarbete. Vi måste ta fram reformer för snabba insatser, men samtidigt behålla fokus för en långsiktig förändring för att vända kunskapsresultaten i den svenska skolan och öka läraryrkets attraktivitet.

Det är positivt att Centerpartiet utifrån Migrationsöverenskommelsen står bakom regeringens utredning som ser över vissa frågor om nyanlända elevers utbildning.

Att Centerpartiet under sina kommundagar i helgen diskuterat förslag på hur vi kan möta lärarbristen är glädjande och en bra utgångspunkt för vidare samarbete.

Regeringen har arbetat för att möta lärarbristen sedan dag ett men den är stor utmaning och vi måste fortsätta att vända på varje sten. Hårt arbete återstår men det måste göras eftersom lärarna är nyckeln för att vända utvecklingen i skolan.

För att ett sådant arbete ska lyckas behöver det vila på en bred samsyn i riksdagen. Ett sådant brett samarbete för skolans bästa är något som bara kan vara till gagn för Sverige.

Helene Hellmark Knutsson

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu ska alla högskolor öka jämställdheten

Publicerad 22 januari 2016 Uppdaterad 22 januari 2016

Dagens Arena Opinion 20 januari 2016 Könsbundna föreställningar påverkar studievalen på Sveriges universitet och högskolor och 75 procent av professorerna män. Det måste vi rätta till, skriver ministern för högre utbildning och forskning.

I dag studerar omkring 400 000 studenter heltid eller deltid i Sverige. Tiden som student är för många en viktig del av livet där grunden läggs för personlig utveckling, värderingar och livsval. Dessutom är högskolan den största statliga verksamheten i Sverige sett till antalet anställda.

Tyvärr är denna viktiga verksamhet långt ifrån jämställd. Könsbundna föreställningar påverkar fortfarande studievalen och kvinnor och män ges olika förutsättningar att klara sina studier.

Samma sak gäller forskarkarriären. Trots att vi är världsledande när det gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden så är 75 procent av professorerna män. Ökningen av andelen kvinnor som är professorer har dessutom saktat in de senaste åren och det finns strukturella löneskillnader mellan män och kvinnor inom högskolan.

För att vi ska kunna ta tillvara kompetens på bästa sätt är det avgörande att vi kommer tillrätta med ojämställdheten i högskolan, det är viktigt såväl för individen som för Sverige. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Samtidigt som det ska vara självklart att kvinnor har samma möjligheter att nå toppositioner som män, måste vi arbeta för att öka studiemotivationen bland unga män.

Arbetet med att uppnå jämn könsfördelning är komplext och insatser krävs på flera nivåer inom högskolan. Men det krävs för en framstående kunskaps- och forskningsnation och för ett jämställt samhälle.

Vi har alla att vinna på en ökad jämställdhet, och vi har alla ett ansvar att arbeta för det. Därför uppdrar regeringen nu universitet och högskolor via regleringsbreven att jämställdhetsintegrera sin verksamhet, så att alla delar av universitet och högskolors verksamhet omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete.

För att stödja universitet och högskolor i arbetet avsätter regeringen även fem miljoner kronor årligen i fyra år. Dessa pengar ges till Göteborgs universitet där Nationella sekretariatet för genusforskning finns för att fungera som stöd i jämställdhetsarbetet.

Sverige har en feministisk regering. Det betyder att jämställdhet står högt på agendan. Och det betyder också att vi har en plikt att verka för reell förändring. Nu börjar arbetet för att kompetens ska vara styrande för högskolan och för att alla talanger ska tas tillvara.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu ska alla högskolor öka jämställdheten

Publicerad 20 januari 2016 Uppdaterad 20 januari 2016

Dagens Arena Debatt 20 januari 2016 Könsbundna föreställningar påverkar studievalen på Sveriges universitet och högskolor och 75 procent av professorerna män. Det måste vi rätta till, skriver ministern för högre utbildning och forskning.

I dag studerar omkring 400 000 studenter heltid eller deltid i Sverige. Tiden som student är för många en viktig del av livet där grunden läggs för personlig utveckling, värderingar och livsval. Dessutom är högskolan den största statliga verksamheten i Sverige sett till antalet anställda.

Tyvärr är denna viktiga verksamhet långt ifrån jämställd. Könsbundna föreställningar påverkar fortfarande studievalen och kvinnor och män ges olika förutsättningar att klara sina studier.

Samma sak gäller forskarkarriären. Trots att vi är världsledande när det gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden så är 75 procent av professorerna män. Ökningen av andelen kvinnor som är professorer har dessutom saktat in de senaste åren och det finns strukturella löneskillnader mellan män och kvinnor inom högskolan.

För att vi ska kunna ta tillvara kompetens på bästa sätt är det avgörande att vi kommer tillrätta med ojämställdheten i högskolan, det är viktigt såväl för individen som för Sverige. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Samtidigt som det ska vara självklart att kvinnor har samma möjligheter att nå toppositioner som män, måste vi arbeta för att öka studiemotivationen bland unga män.

Arbetet med att uppnå jämn könsfördelning är komplext och insatser krävs på flera nivåer inom högskolan. Men det krävs för en framstående kunskaps- och forskningsnation och för ett jämställt samhälle.

Vi har alla att vinna på en ökad jämställdhet, och vi har alla ett ansvar att arbeta för det. Därför uppdrar regeringen nu universitet och högskolor via regleringsbrev att jämställdhetsintegrera sin verksamhet, så att alla delar av universitet och högskolors verksamhet omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete.

För att stödja universitet och högskolor i arbetet avsätter regeringen även fem miljoner kronor årligen i fyra år. Dessa pengar ges till Göteborgs universitet där Nationella sekretariatet för genusforskning finns för att fungera som stöd i jämställdhetsarbetet.

Sverige har en feministisk regering. Det betyder att jämställdhet står högt på agendan. Och det betyder också att vi har en plikt att verka för reell förändring. Nu börjar arbetet för att kompetens ska vara styrande för högskolan och för att alla talanger ska tas tillvara.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige ska tillvarata all kompetens

Publicerad 20 januari 2016 Uppdaterad 20 januari 2016

ETC Debatt 19 januari 2016 Sverige måste bli bättre på att ta tillvara den kompetens och utbildning människor som flyr till Sverige bär med sig. Det är centralt både för den enskilde och för samhället, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

Ett bra mottagande av nyanlända är en framtidsinvestering vårt samhälle inte har råd att gå miste om. De som kommer till Sverige bär med sig kompetens och erfarenhet vi behöver för att bygga Sverige starkt. Hela 30 procent av de som befinner sig i etableringsuppdraget har till exempel eftergymnasial utbildning. Och att få användning av sin kompetens och erfarenhet är ofta av stor vikt för den enskilde individen.

I dag har många utrikesfödda i Sverige jobb som inte motsvarar deras utbildning och erfarenhet. Det är ett slöseri med kompetens, både för den enskilde och för samhället. Svårigheterna för de med utländsk utbildning och yrkeserfarenhet att hitta ett jobb som motsvarar deras kompetens vittnar om praktiska hinder, men även om den strukturella diskriminering som finns på arbetsmarknaden.

Sverige måste bli bättre på att tillvarata den kunskap som de människor som kommer hit bär med sig. Därför intensifierar regeringen arbetet för att möjliggöra detta. Vår ambition är inte bara att du ska få ett jobb – utan också rätt jobb som motsvarar din kompetens. Här är möjligheten att få din tidigare utbildning bedömd, din kompetens validerad eller att komplettera din utbildning ofta avgörande för att snabbt kunna få jobb.

Regeringen gör nu ett omfattande arbete på många fronter för att hantera de utmaningar vi står inför. Via regleringsbrev och budget sjsätts ett paket med konkreta åtgärder för att göra det enklare för personer med utländsk utbildning att få sin kompetens erkänd och använd:

- En omfattande förstärkning av kompletterande utbildningar påbörjas nu via regleringsbreven till universitet och högskolor. En sådan utbildning gör det möjligt att läsa klart en påbörjad utländsk utbildning. Regeringen fördelar ytterligare 25 miljoner kronor till detta under 2016 och sedan beräknas satsningen öka kraftigt till hela 340 miljoner 2019. Förslaget innebär att nya utbildningar kommer startas och att de som redan finns utökas utifrån de behov som finns. Exempelvis ser vi behov av att starta kompletterande utbildningar för psykolog och biomedicinsk analytiker.
- Regeringen snabbtredet nu utifrån Migrationsöverenskommelsen hur vi bättre ska ta tillvara på alla de lärare som nu kommer till Sverige samtidigt som vi har stor lärarbrist. Bland annat utreds hur vi bättre kan tillvarata kunskap och kompetens som inhämtats utomlands i skolan, och hur det kan bli enklare att kombinera jobb i skolan med utbildningsinsatser, validering av kunskap och kompetens och bedömning av utbildning.
- I regleringsbrevet till Universitets- och högskolerådet, UHR, ger regeringen i uppdrag att föreslå en fördelning av 30 miljoner kronor per år för resten av mandatperioden för att utveckla en effektivare bedömning av personers reella kompetens – alltså de färdigheter de bär med sig – vid universitet och högskolor. Dagens situation bedömer vi inte fungera tillfredsställande och det är prioriterat att alla som behöver få sin reella kompetens bedömd inom högre utbildning ska erbjudas den möjligheten.
- I samma regleringsbrev får UHR en förstärkning av arbetet med att bedöma utländsk utbildning. En uppföljning har visat att det finns en koppling mellan utlåtanden och ett bättre utfall på arbetsmarknaden. För att förstärka arbetet fördelar vi 8 miljoner kronor mer till UHR 2016. Därefter beräknas 12,5 miljoner kronor fördelas från 2017 utöver vad som tidigare beräknats.
- UHR får i uppdrag att genomföra en valideringsinsats. Syftet är att öka tillgängligheten till validering och göra det möjligt att få ett utlåtande om din utländska utbildning även om du inte har tillräcklig dokumentation. Därmed ska fler kunna få sina kvalifikationer erkända för att snabbare kunna börja studera, komplettera en påbörjad utbildning eller börja jobba.

Sverige har sedan 1900-talets början gått från gått från att vara ett av

Europas fattigaste länder till att vara ett av de rikaste, en viktig orsak har varit att vi tagit tillvara de erfarenheter och kunskaper som människor som kommer hit burit med sig. Sverige ska fortsätta på den vägen.

De insatser som regeringen nu genomför kommer att skapa bättre förutsättningar för att ta tillvara den kompetens som finns och skapa möjligheter för snabbare etablering. Det är centralt både för individerna och för Sverige.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Livslånga lärandet ska stärkas

Publicerad 20 januari 2016 Uppdaterad 20 januari 2016

Svenska Dagbladet Debatt 19 januari 2016 Det livslånga lärandet blir allt viktigare i den kunskapsintensiva, komplexa och globala värld vi lever i. För att Sverige ska kunna vara en ledande kunskapsnation behöver vi högre utbildning och forskning av hög kvalitet. Därför satsar regeringen på fler utbildningsplatser, särskilda kvalitetsmedel, ökad arbetsmarknadsanknytning och insatser för att ta tillvara den kompetens som finns i landet. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Under den förra mandatperioden minskade antalet utbildningsplatser och det blev det svårare att komma in på högskolan. Samtidigt blir högre utbildning allt viktigare för framtidens jobb och Sveriges konkurrenskraft – och som debattörerna från TCO och deras medlemsförbund påtalar även för att hantera omställning mellan jobb och det livslånga lärande som blir allt viktigare på framtidens arbetsmarknad. Högskoleutbildning ska ge beredskap att möta förändringar i arbetslivet, träning i att formulera och lösa problem samt kunskaper och färdigheter baserade på en stabil vetenskaplig eller konstnärlig grund. Men särskiljande för den högre utbildningen är också att den ska bilda individen och ge förmåga till kritiskt och självständigt tänkande. Det är också viktiga aspekter som vi måste komma ihåg i utformandet av högskolepolitiken.

Regeringen har påbörjat en utbyggnad av högskolan. Denna utbyggnad är viktig för att göra utbildning tillgänglig i hela landet och säkra de kompetensförsörjningsbehov som finns. Fler utbildningsplatser och en

breddad rekrytering till högskolan behövs för att alla oavsett bakgrund ska ha möjlighet att studera – individers värdefulla kompetens och ambitioner ska inte slösas bort. Satsningen uppgår till att motsvara 14 600 nya högskoleplatser 2019.

Förutom att tillföra medel för att utöka antalet platser på högskolan väljer regeringen även att göra en kvalitetsförstärkning inom humaniora och samhällsvetenskap. För att förstärka kvaliteten avsätter regeringen 250 miljoner kronor per år fram till 2018. Dessutom har regeringen nyligen presenterat ett nytt förslag på system för att säkra kvaliteten i högskolan. Det är viktigt att alla studenter har genomgått en utbildning av god kvalitet och som enligt högskolelagen rustar studenterna med förmåga för kritiska bedömningar, formulera och lösa problem och möta förändringar i arbetslivet.

Jag instämmer i att det är viktigt med goda möjligheter att läsa fristående kurser, i olika studietakt och på distans via nätet för att öka utbildningens tillgänglighet och relevans. Flexibiliteten, tillgängligheten och det rika kursutbudet har varit något av den svenska högskolans signum. Den nyligen avslutade utredningen "Högre utbildning under tjugo år" menar att det minskade antalet fristående kurser påverkar utrymmet för fortbildning och vidareutbildning negativt. Utredningens bedömning är också att lärosätena inte ytterligare bör minska utbudet av fristående kurser. Utredningen har varit på remiss och remissvaren bereds för tillfället inom Regeringskansliet.

Det är centralt att omfånget och fördelningen av utbildningsplatser och kurser fungerar väl. I lärosätenas uppdrag ska utbildningsutbudets storlek bestämmas utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Vid planeringen av utbildningsutbudet och utbildningarnas innehåll ska universitet och högskolor samverka med arbetsmarknaden och kommande arbetsgivare. En välfungerande dialog och samverkan mellan akademi och samhälle är något som regeringen anser är viktigt. Fortbildning och vidareutbildning är ett av högskolans uppdrag och ska därför också ingå i den strategiska utbildningsplaneringen.

Principen att universitet och högskolor själva ansvarar för högskolans utbildningsutbud har gällt i över tjugo år och infördes för att utbildningarna då bedömts kunna nå högre kvalitet, men också för att universitet och högskolor anses ha bäst kompetens att avgöra vilka behov som finns nu och i framtiden på arbetsmarknaden. Sedan är det viktigt att också minnas att det även finns ett ansvar hos arbetsgivarna för att skapa förutsättningar för vidareutbildning och livslångt lärande, och ett personligt ansvar hos

individen att sträva efter fortsatt lärande.

Utredningen "Högre utbildning under tjugo år" har gjort bedömningen att uppdragsutbildning inom högskolan är en viktig form för kompetensutveckling av olika grupper på arbetsmarknaden. Uppdragsutbildning får köpas av arbetsgivare för sin personal och kan då anpassas efter personalens och arbetsgivarens behov av kompetensutveckling. De flesta universitet och högskolor ger uppdragsutbildning i olika omfattning. Regeringen har nu gett Universitetskanslersämbetet i uppdrag att följa upp uppdragsutbildning inom högskolan. I uppdraget ingår bland annat att kartlägga vilka typer av utbildningar som bedrivs inom uppdragsutbildningen. Uppdraget ska redovisas den 15 april och jag ser fram emot resultatet. När uppdraget är redovisat kommer regeringen att se över om det behövs några åtgärder för att förbättra uppdragsutbildningsreglerna.

Ytterligare en angelägen fråga är utbildningarnas arbetsmarknadsanknytning. Alla utbildningar ska vara så användbara som möjligt både för individen och för samhället. Kravet på universitet och högskolor att se till att utbudet av högre utbildning har tillfredsställande arbetslivsanknytning fordrar att utbildningsutbudet utformas med en god balans mellan reguljär utbildning och kurser av mer tydlig fort- och vidareutbildningskaraktär, liksom mellan heltidsstudier och deltidstudier samt distansstudier. Regeringen delar TCO-förbudens syn i detta avseende. Det är därför angeläget att samtliga universitet och högskolor har väl utformade processer för dialog med företrädare för arbetslivet vid utformningen av utbildningsutbudet. Regeringen kommer att arbeta för att stärka arbetslivsanknytningen i den högre utbildningen och utbildningarnas användbarhet.

Rätt vägval framåt för Sverige är att investera i kunskap och utbildning av hög kvalitet för fler – både för unga som vill studera och för yrkesverksamma som behöver vidareutbilda sig. Då behöver vi satsa på högre utbildning, forskning och goda förutsättningar för ett livslångt lärande.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi stärker både kvaliteten och lärarna

Publicerad 19 januari 2016 Uppdaterad 19 januari 2016

Dagens Samhälle Debatt 19 januari 2016 Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. Då krävs ett bra system för att säkra och främja kvalitet och avhjälpa brister. Ett kvalitetssäkringssystem är inte centralt för kvaliteten på den högre utbildningen, menar mina kritiker, men den åsikten går stick i stäv med vad majoriteten av remissinstanserna anser – där lärosäten och studentkårer ingår, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Högre utbildning ska ge studenterna kunskaper och färdigheter – men även förmåga till självständigt och kritiskt tänkande, att formulera och lösa problem samt en beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Utifrån detta är det, precis som Tobias Hägerland och Alexander Maurits och skriver, centralt att stärka universitets- och högskolelärarna och undervisningen. Vi behöver ha duktiga lärare med god kontakt med studenterna, bra högskolepedagogik och stark forskningsanknytning i utbildningen.

Regeringen har valt att göra en kvalitetsförstärkning inom humaniora och samhällsvetenskap, där det finns indikationer på att kvaliteten behöver stärkas och andelen lärarledd tid öka. Därför avsätter vi 250 miljoner kronor per år fram till 2018 för detta.

Arbetet med att stärka kvaliteten och lärarna går också hand i hand med ett nytt kvalitetssystem. Med ett fungerande nationellt kvalitetssystem som

samverkar med lärosätenas egna kan kvalitetsbrister identifieras och åtgärdas. Både på lärosätetsnivå och på statlig nivå. Det kommer att ge kvalitetsutveckling.

Dagens system, som infördes av den förra regeringen tar inte hänsyn till lärosätenas eget arbete i tillräckligt hög grad och har även andra brister. Regeringen har därför lämnat ett förslag till riksdagen på ett nytt system för att säkra kvaliteten på utbildningarna och främja kvalitetsutveckling vid Sveriges universitet och högskolor.

Det nya nationella systemet ska bli mer sammanhållet än dagens system genom en starkare koppling mellan det kvalitetsarbete som sker på universitet och högskolor och Universitetskanslersämbetets egna granskningar. Det är också baserat på en gedigen utredning utförd av Universitetskansler Harriet Wallberg i nära dialog med högskolesektorn.

Bristerna i den förra regeringens system gjorde att Universitetskanslersämbetet, efter en utvärdering av den europeiska kvalitetssäkringsorganisationen ENQA, inte längre uppfyllde de europeiska principerna och utslöts ur ENQA. För att skapa legitimitet för svensk högre utbildning utomlands är det viktigt att det nya systemet utformas i linje med de internationella principer som finns för kvalitetssäkring. Dagens system kritiserar även för att det fokuserar allt för mycket på bara vissa delar av utbildningarna och inte heller utvärderar alla utbildningar. Det vill vi ändra på!

Genom det nya systemet kommer Universitetskanslersämbetets granskningar och lärosätenas kvalitetssäkringsarbete att komplettera varandra och skapa ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem. Det kommer ge en bred och mer heltäckande bild av kvaliteten på högre utbildning som väl stämmer överens med fastslagna internationella riktlinjer.

Högskolan är den enskilt största statliga verksamheten i Sverige när det gäller antal anställda och vi har nära 400 000 studenter i landet. En så omfattande och central verksamhet för vårt samhälle måste ha ett välfungerande och tillförlitligt system för att kontrollera och främja kvaliteten på utbildningarna. Med regeringens förslag får vi ett system som inte bara kommer kvalitetssäkra högskolans utbildningar utan även främja kvaliteten på dem. På så sätt lägger vi en viktig hörnsten i arbetet för att göra Sverige till en ledande kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Det är forskningspolitik, inte regionpolitik

Publicerad 15 januari 2016 Uppdaterad 15 januari 2016

Upsala Nya Tidning Debatt 14 januari 2016 Att högskolor och de nya universiteten får en förstärkning via dessa medel handlar om forskningspolitik, inte om regionalpolitik som debattörerna anser, skriver Helen Hellmark Knutsson.

Akademiledningen vid Sveriges unga akademi skriver att regeringens fördelning av 300 miljoner kronor i forskningsanslag är förödande för forskningen. Sverige lägger via statsbudgeten årligen cirka 33 miljarder kronor på forskning. Av dessa har regeringen nu valt att göra en uppdaterad fördelning av 300 miljoner kronor, alltså av knappt 1 procent av de statliga resurserna till forskning.

Utifrån omfattningen på förändringen är det svårt att se att den skulle vara förödande. Förändringen gör inte heller att något lärosäte förlorar resurser, då det handlar om 300 nya miljoner som tillförs utifrån propositionen Forskning och innovation från 2012.

För att Sverige ska vara en ledande forsknings- och kunskapsnation krävs goda förutsättningar för våra universitet och högskolor. Alla lärosäten är för regeringen av nationellt intresse – oavsett om de är universitet eller högskolor, nya eller gamla. I den tidigare borgerliga regeringens politik fick högskolorna och de fyra nya universiteten, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Karlstads universitet och Örebro universitet, avsevärt mycket mindre forskningsmedel än de äldre universiteten. Här finns en outnyttjad potential. Dessa lärosäten har också framfört behov av ytterligare forskningsmedel och regeringen bedömer att de har förmåga att hantera nya resurser.

Höjda anslag för forskning och utbildning på forskarnivå skulle ge dessa lärosäten stabilare förutsättningar för sin forskning och utbildning och ge en bättre balans och koppling mellan forskning och utbildning. Att högskolor och de nya universiteten får en förstärkning via dessa medel handlar om forskningspolitik, inte om regionalpolitik som debattörerna anser.

Därför har regeringen gjort en ny gruppindelning för fördelningen av de 300 miljonerna där mer resurser än tidigare fördelas till högskolorna och de fyra nya universiteten så att de får bättre förutsättningar att utvecklas. Inom grupperna fördelas sedan resurserna utifrån indikatorer i enlighet med propositionen Forskning och innovation. Dessutom har regeringen valt att garantera samtliga universitet och högskolor som ingår i fördelningen minst 5 miljoner kronor i ökade anslag för forskning och utbildning på forskarnivå.

Denna fördelning kommer att skapa en större trygghet och möjliggöra forskning med större långsiktighet på fler orter.

Regeringen arbetar aktivt för att stärka svensk forskning och innovation. Ett arbete som kommer fortsätta under mandatperioden och i den kommande forskningspolitiska propositionen. En proposition som ska innehålla ett tioårigt perspektiv, tydligt arbete mot en jämställd akademi och satsningar på unga forskare. Med investeringar i forskning ska vi främja kunskapsutvecklingen, ett innovativt näringsliv, skapa fler jobb och möta våra stora samhällsutmaningar.

Helene Hellmark Knutsson, minister (S) för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Inflytandet ska värnas

Publicerad 07 januari 2016 Uppdaterad 07 januari 2016

Upsala Nya Tidning Debatt 4 januari 2016 Sedan kårobligatoriets avskaffande finns oroande signaler om villkoren för ett starkt och oberoende studentinflytande, därför ska förutsättningarna nu analyseras, skriver Helene Hellmark Knutsson och Caroline Sundberg.

Utbildningarnas kvalitet är en gemensam angelägenhet för högskolan och dess studenter. Internationellt uppmärksammas studenternas möjlighet att påverka sina studier som allt viktigare för akademi och samhälle – och för att skapa engagerade och självständiga samhällsmedborgare.

Studentkårerna som representerar studenterna bär enligt lag huvudansvaret för studentinflytandet. Genom att utse allt från kursrepresentanter till ledamöter i lärosätets styrelse fångas studenternas perspektiv in och studentkårerna är en kritisk medspelare som ser till att utbildningarna faktiskt fungerar för studenterna i praktiken.

Studentinflytandet har flera olika syften:

Det stärker utbildningskvaliteten. Genom att ta tillvara studenters syn på utbildningen kan undervisningen utvecklas och förbättra studenternas lärande. På så vis får både individer och samhälle mer ut av högskolan.

Det skapar engagemang för studierna. Möjligheten att påverka och bli lyssnad på är viktiga förutsättningar för engagemang och lärande.

Studentinflytande bidrar till att skapa förutsättningar för utbildning som är viktig för att ge människor tillgång till bildning för personlig utveckling och förutsättningar till ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle, och på så sätt bli självständiga samhällsmedborgare.

Men studentkårernas förutsättningar att bedriva sin verksamhet förändrades i grunden då den tidigare borgerliga regeringen drev igenom ett avskaffande av kårobligatoriet 2010 utan att ge goda förutsättningar för ett starkt och oberoende studentinflytande.

Studentkårer ska ta tillvara alla studenters intressen. Men sedan 2010 rapporterar studentkårer att förutsättningarna för att garantera studenternas inflytande blivit sämre. Många studentkårer vittnar om att ekonomin försvagats kraftigt, vilket påverkar möjligheten att ha studentombud och studiebevakning. En del kårer har lätt att få annan finansiering än medlemsavgifter, andra har det inte. På vissa håll går även universitet och högskolor in med ekonomiska resurser eftersom studentkårernas arbete ses som kvalitetsdrivande.

Med ojämlika förutsättningar för studentkårerna riskerar studenters möjlighet till inflytande bli beroende på var och vad de studerar.

Enligt en undersökning från Sveriges förenade studentkårer (SFS) har studentkåren med det lägsta stödet per student bara en femtedel av den med det högsta. Samtidigt kan stöd från lärosäten och externa aktörer medföra att kårernas verksamhet påverkas och att oberoendet försvagas. Enligt SFS undersökning upplever många studentkårer att de är beroende av att hålla en god relation med sina lärosäten av ekonomiska skäl. Det riskerar studentinflytandets oberoende och att verksamheten styrs mot sådant som är mer lönsamt än ideellt påverkansarbete. Utan starka studentkårer står också lärosätena utan en med- och motpart som kan hjälpa dem i deras kvalitetsarbete.

Att det finns en risk för en beroendeställning mellan studentkår och lärosäte riskerar möjligheterna för kårerna att bedriva ett självständigt och meningsfullt studentinflytande.

För att skapa ett starkt och oberoende studentinflytande ser vi därför ett behov att se över studentkårernas oberoende och förutsättningarna för deras verksamhet. Frågor om kårernas jämlika villkor och deras förutsättningar att självständigt bedriva ett starkt studentinflytande behöver särskilt uppmärksammas.

Regeringen ger därför nu i uppdrag till Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att kartlägga och analysera studentinflytandets förutsättningar efter kårobligatoriets avskaffande.

Om UKÄ ser att det behövs åtgärder för att stärka ett oberoende studentinflytande ska de också föreslå ändringar.

Sverige ska ha ett starkt studentinflytande som driver högskolornas kvalitetsutveckling framåt.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Caroline Sundberg, ordförande Sveriges förenade studentkårer

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Den svenska högskolan måste bli mer jämställd

Publicerad 30 december 2015 Uppdaterad 30 december 2015

Metro Debatt 30 december 2015 75 procent av professorerna i Sverige är män. Ökningen av andelen kvinnliga professorer har dessutom saktat in. Det är inte acceptabelt, därför ger regeringen nu universitet och högskolor i uppdrag att öka takten i jämställdhetsarbetet, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Vid högskolan i Sverige studerar omkring 400 000 studenter på heltid eller deltid. Tiden som student är också för många en viktig del av livet där grunden läggs för personlig utveckling och för framtida livsval. Högskolan är dessutom den största statliga verksamheten i Sverige sett till antalet anställda.

Tyvärr är denna viktiga verksamhet långt ifrån jämställd. Många politiska reformer har genom åren genomförts på jämställdhetsområdet, men vi ser att vissa problematiska mönster kvarstår. Könsbundna föreställningar påverkar fortfarande studievalen och kvinnor och män ges olika förutsättningar att klara sina studier. Samma sak gäller forskarkarriären. Trots att vi är världsledande när det gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden så är endast 25 procent av professorerna kvinnor.

Ökningen av andelen kvinnor som är professorer har dessutom saktat in de senaste åren. Om vi fortsätter i samma takt som i dag riskerar vi få vänta mer än tre decennier innan lika många kvinnor som män kan titulera sig professorer. En sådan långdragen väntan har varken kvinnliga hårt arbetande forskare eller vårt samhälle råd med.

Vi måste komma till rätta med denna ojämställdhet för att ta tillvara kompetens på bästa sätt, och för att alla individer ska kunna följa den väg som är rätt för just dem. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Att alla kvinnor och män känner att de kan göra fria val utan att mötas av strukturella hinder eller hindrande attityder är oerhört viktigt. Men det är också en fråga om att ta till vara på all kompetens.

Arbetet med att uppnå jämn könsfördelning är komplext och insatser krävs på flera nivåer inom högskolan. Men om Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation krävs en jämställd akademi. Vi har alla att vinna på en ökad jämställdhet, och vi har alla ett ansvar att arbeta för det.

Det är av stor vikt att alla delar av universitet och högskolors verksamhet omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete. Därför uppdrar regeringen nu universitet och högskolor via regleringsbrev att jämställdhetsintegrera sin verksamhet.

För att stödja dem i detta arbete avsätter regeringen fem miljoner kronor årligen i fyra år. Dessa pengar ges till Göteborgs universitet där Nationella sekretariatet för genusforskning finns, för att fungera som stöd för universitet och högskolor i deras jämställdhetsarbete.

Sverige har en feministisk regering. Det betyder att jämställdhet står högt på agendan. Och det betyder också att vi har en plikt att verka för reell förändring. Nu påbörjas arbetet för att kompetens ska vara styrande för högskolan och alla talanger ska tas tillvara. Bara så kan högskolan spegla samhället och Sverige ta täten som kunskaps- och forskningsnation.

Helene Hellmark Knutsson (S)

Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Så ska kvaliteten på högskolan säkras

Publicerad 14 december 2015 Uppdaterad 14 december 2015

Svenska Dagbladet Debatt 14 december 2015 På tisdag lämnar regeringen ett förslag till riksdagen på ett nytt system som ska säkra kvaliteten på utbildningarna och främja kvalitetsutveckling vid Sveriges universitet och högskolor. För utbildningar där det finns ett särskilt behov av att få en nationell bild av kvaliteten, som lärarutbildningen, kommer också utbildningsvärderingar att ske regelbundet. Det här är ett skarpt system där examenstillstånd fortfarande kan ifrågasättas och återkallas om inte utbildningar håller måttet. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. Det kräver en hög kvalitet på utbildningarna vid våra universitet och högskolor. Studenter ska alltid känna sig trygga med att de får en bra utbildning.

Högskolan är den enskilt största statliga verksamheten i Sverige när det gäller antal anställda och vi har nära 400 000 studenter i Sverige. Att fler lär sig mer via högre utbildning blir också alltmer avgörande för framtidens jobb och konkurrenskraft, men även för att ge människor ökad frihet att forma sina egna liv. Högre utbildning och forskning av hög kvalitet är också centralt för Sveriges jobb och tillväxt. Sverige är ett litet exportberoende land som ska konkurrera med kunskap. Inte med låga löner.

En så omfattande och central verksamhet för vårt samhälle måste ha ett

välfungerande och tillförlitligt system för att kontrollera och främja kvaliteten på utbildningarna. Allt annat vore slöseri med skattemedel och människors tid.

För att stärka kvaliteten på Sveriges högskoleutbildningar föreslår regeringen att myndigheten Universitetskanslersämbetet får ansvar för ett nationellt kvalitetssäkringssystem med inriktning både på kontroll av resultat och på kvalitetsutveckling. Det nya nationella systemet ska bli mer sammanhållet än i dag genom en starkare koppling mellan det kvalitetsarbete som sker på universitet och högskolor och Universitetskanslersämbetets egna granskningar.

Den förra regeringens system hade här allvarliga brister som gjorde att Universitetskanslersämbetet, efter en utvärdering av den europeiska kvalitetssäkringsorganisationen ENQA, inte längre uppfyllde de europeiska principerna och utslöts ur ENQA. För att skapa legitimitet för svensk högre utbildning utomlands är det viktigt att det nya systemet utformas i linje med de internationella principer som finns för kvalitetssäkring.

Det tidigare system som fanns kritiserades även för att det fokuserade allt för mycket på bara vissa delar av utbildningarna och inte heller utvärderade alla utbildningar. Det vill vi ändra på. Regeringen föreslår att det nya systemet ska bestå av fyra komponenter, där dagens system med examenstillståndsprövningar och utbildningsutvärderingar kompletteras med två nya komponenter; granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete och tematiska utvärderingar.

Regeringens förslag på kvalitetssäkringssystem består av:

1. Universitetskanslersämbetets uppgift att pröva examenstillstånd och rätten att enligt lag utfärda examina är fortsatt en central komponent i kvalitetssäkringssystemet.
2. En ny komponent är granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete som har till syfte att dels kontrollera att kvalitetssäkringsarbetet leder till hög kvalitet, dels att bidra till kvalitetsutveckling. Om ett lärosäte får sitt kvalitetssäkringssystem underkänt kommer Universitetskanslersämbetet ansvara för extern granskning av lärosätet till dess att bristerna är avhjälpna. Ett underkänt kvalitetssäkringsarbete på ett lärosäte bör också leda till att ett ökat antal utbildningsutvärderingar genomförs till dess det är säkerställt att lärosätet självt kan bära det ansvaret igen.

3. En fortsatt viktig och utvecklad komponent i systemet är utbildningsutvärderingar där Universitetskanslersämbetet kommer genomföra utvärderingar av ett urval utbildningar. Utbildningsutvärderingar ska kunna göras antingen vid enstaka lärosäten eller vid samtliga lärosäten för att få en nationell bild av kvaliteten på en viss utbildning. Utbildningsutvärderingar bör i första hand initieras av Universitetskanslersämbetet, men de ska även kunna genomföras på uppdrag av regeringen. För utbildningar som leder till yrkesexamen där det finns ett särskilt behov av att få en nationell bild av kvaliteten, som lärarutbildningen, kommer också utbildningsvärderingar att ske regelbundet.

4. En ny komponent tematiska utvärderingar kommer utgå från viktiga uppgifter som är centrala kvalitetsaspekter i högre utbildning. Det kan till exempel handla om breddad rekrytering, internationalisering och jämställdhet, vilka är viktiga kvalitetsaspekter för den högre utbildningen. Dessa utvärderingar kan bidra till viktig kunskap och nationella jämförelser av hur lärosätena arbetar och vilka resultat det ger.

Genom det nya systemet med dess fyra komponenter kommer Universitetskanslersämbetets granskningar och lärosätenas kvalitetssäkringsarbete att komplettera varandra och skapa ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem. Det kommer ge en bred och mer heltäckande bild av kvaliteten på högre utbildning som väl stämmer överens med fastslagna internationella riktlinjer.

Systemet är brett förankrat och framtaget i samråd med företrädare för såväl universitet och högskolor, som studenter och arbetsliv. Det är också ett skarpt system där examenstillstånd fortfarande kan ifrågasättas och återkallas om inte utbildningar håller måttet. Med regeringens förslag får vi ett system som inte bara kommer kvalitetssäkra högskolans utbildningar utan även främja kvaliteten på dem. På så sätt lägger vi ytterligare en hörnsten i arbetet för att nå målet att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Stor lärarbrist kräver samarbete

Publicerad 20 november 2015 Uppdaterad 20 november 2015

Svenska Dagbladet Debatt 18 november 2015 Det är ingen hemlighet att den svenska skolan står inför en stor lärarbrist. Med den befolkningsökning vi ser till följd av flyktingkrisen behöver vi göra än mer för att möta det stora behovet av lärare, det kommer kräva både kort- och långsiktiga reformer. Nu behöver vi samarbete för att bygga svensk skola starkare och höja kunskapsresultaten. Något jag hoppas Folkpartiet diskuterar på sitt landsmöte i helgen, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

Skickliga och engagerade lärare är nyckeln till en bra skola. Men i dag står den svenska skolan inför en mycket stor lärarbrist. Enligt Lärarförbundets och SCB:s beräkningar riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025. En lärarbrist som nu kommer att öka då många flyr till Sverige. Dessa behov måste vi möta. Alla barn ska kunna få en bra start i skolan och en fullgod utbildning.

OECD har i sin slutrapport om svensk skola lyft att läraryrkets attraktivitet behöver höjas och att en viktig faktor är en ökning av lärarnas löner. Regeringen har därför presenterat lärarlönelyftet, en stor lönesatsning som kommer fördela 3 miljarder på årsbasis för höjda lärarlöner. En viktig åtgärd för att öka läraryrkets attraktivitet som kommer innebära ett genomsnittligt lönepåslag inom ett intervall på mellan 2500 och 3500 kronor. Därför är det positivt att även Folkpartiet ser vikten av höjda lärarlöner i sin budgetmotion där de stödjer lärarlönelyftet. Det skapar en trygghet för satsningen, men även en stabilitet för våra lärare.

Det är också viktigt att se över hur vi kan få fler vägar in i läraryrket. Här har regeringen satsat på kompletterande pedagogisk utbildning för att de som har en särskild ämneskunskap snabbare ska kunna bli lärare. Till exempel föreslår vi särskilda satsningar mot MINT (matematik, ingenjörsvetenskap, natur och teknik), ämnen där det i dag råder stor lärarbrist. Vi ser också över hur vi på bästa sätt kan ta tillvara på den kompetens som nu kommer till Sverige. Regeringen arbetar även med att bygga ut utbildningarna för lärare och förskollärare. Med en stor brist på lärare behövs det fler, inte färre, utbildningsplatser, men även stärkt kvalitet på lärarutbildningen.

Att Folkpartiet stödjer en majoritet av dessa satsningar i sin motion är något som skapar god grund för samarbete. Regeringens arbete inom den nationella samlings för läraryrket har listat flera förslag för att höja yrkets attraktivitet och vända kunskapsresultaten i skolan. Arbetet fortsätter, och det finns behov av mycket mer. För att klara skolans utmaningar och den befolkningsökning vi ser behövs samarbete. Vi måste ta fram kortsiktiga reformer men samtidigt behålla fokus för en långsiktig förändring för att vända kunskapsresultaten i den svenska skolan och öka läraryrkets attraktivitet.

För att ett sådant arbete ska lyckas behöver det vila på en bred samsyn i riksdagen. Ett sådant brett samarbete för skolans bästa är till gagn för Sverige och något som jag som minister är beredd att verka för.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet

"Nu tar vi ett samlat grepp om kompetensförsörjningen"

Publicerad 05 november 2015 Uppdaterad 05 november 2015

Debattartikel i Dagens Medicin 5 november 2015 Vi behöver se på bristsituationen i vården ur ett brett perspektiv, skriver två ministrar.

Vi vill att svensk hälso- och sjukvård ska vara i världsklass. Den ska sätta patienten i centrum, och ha hög tillgänglighet. Den ska bedrivas forskningsnära och främja innovation. Den är på många sätt framstående redan i dag, men det finns stora utmaningar. En av de främsta är kompetensförsörjningen.

Ofta diskuteras brist på bland annat sjuksköterskor och läkare. För vissa specialiteter och på vissa orter finns tydliga bristsituationer. Men totalt sett har vi aldrig haft så många läkare och sjuksköterskor som i dag. Vi måste därför ta oss an dessa frågor ur ett brett perspektiv. Några nyckelområden är:

- Sjukvårdens förmåga att rekrytera, utbilda och behålla medarbetare med rätt kompetens.
- Hur medarbetarnas tid används, inte minst balansen mellan administration och patientkontakt.
- Fördelningen av arbetsuppgifter mellan olika yrkesgrupper.

Regeringen bjöd tidigare i år in bland annat sjukvårdens huvudmän och de största fackförbunden till en samling för vårdens kompetensförsörjning. I dag hålls ett möte inom ramen för samlingen med fokus på de högskoleutbildade vårddyrkena.

Men redan i den budget regeringen och Vänsterpartiet lagt fram finns flera viktiga satsningar.

Vi bygger ut utbildningarna till sjuksköterska, specialistjuksköterska och barnmorska med drygt 1 500 nybörjarplatser till 2017. I budgeten avsätts en professionsmiljard som ska stötta arbetet med kompetensförsörjning, för att sjukvårdens proffs ska få vara just proffs och ägna mer tid åt patienterna.

Hälso- och sjukvården har en viktig resurs i många av de människor som nu flyr till Sverige med viktig vårdkompetens och utbildning från sina hemländer. Vi tillför därför 65 miljoner kronor till Socialstyrelsen år 2016, och 42 miljoner per år från 2017, för att stärka arbetet med att validera hälso- och sjukvårdspersonal från länder utanför EU/EES. Dessutom föreslår vi en kraftig utökning av kompletterande utbildning med 340 miljoner till år 2019 så att de som behöver komplettera exempelvis sin läkar- eller sjuksköterskeutbildning ska kunna göra det.

Det pågår även ett arbete mellan parterna inom ramen för satsningen på snabbspår för nyanlända, som syftar till att ytterligare snabba på etableringen.

För en välfungerande hälso- och sjukvård är det centralt med god samverkan med universitet och högskolor om forskning och innovation. Förutsättningar för detta är något som regeringen arbetar med inför nästa forskningspolitiska proposition.

Regeringen kommer i dag att fatta beslut om två myndighetsuppdrag kopplat till specialistkompetenskurserna inom ramen för läkares specialisttjänstgöring. Detta är en del i att se hur statens styrning av kurserna bör utformas för att säkra den långsiktiga försörjningen av specialistläkare. Statskontoret ska i samråd med berörda aktörer analysera statens ansvar för kurserna, och även lämna förslag på hur det bör vara utformat i förhållande till andra relevanta aktörers åtagande. Socialstyrelsen ska också föreslå hur uppföljningen kan utvecklas för att det ska vara möjligt att på ett systematiskt sätt bedöma behovet.

Detta är några åtgärder som vi nu vidtar. Men för att kompetensförsörjningen ska fungera tillfredsställande krävs även insatser från andra aktörer inom vården, inte minst landstingen. Insatserna måste också vara samordnade. En god dialog mellan alla inblandade aktörer – där dagens möte är en viktig del – är avgörande för att vi tillsammans ska kunna möta gemensamma utmaningar.

Gabriel Wikström
Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Här är modellen för lärarlönelyftet

Publicerad 30 oktober 2015 Uppdaterad 30 oktober 2015

Svenska Dagbladet Debatt 30 oktober 2015 Den svenska skolan står sedan tidigare inför en stor lärarbrist. Dessutom ökar behoven då vi måste kunna ge de barn som flyr hit en bra start i skolan. Nu presenterar regeringen modellen för hur lärarlönelyftet ska genomföras, den satsning som ska fördela 3 miljarder kronor på årsbasis till högre lärarlöner och få fler att vilja bli lärare. Det skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

I dag står den svenska skolan inför en mycket stor lärarbrist. Enligt Lärarförbundets och SCB:s beräkningar riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025. Dessutom kommer behoven av lärare att öka ytterligare för att ge de barn som flyr till Sverige en bra start. Samtidigt anser endast fem procent av Sveriges lärare att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja samma yrke igen. Lärarnas löneutveckling är också svag jämfört med OECD-snittet för jämförbara yrkesgrupper. Denna situation kräver tydliga åtgärder så att vi kan få fler att vilja bli lärare.

OECD har i sin slutrapport om svensk skola lyft att det svenska läraryrkets attraktivitet behöver höjas och att en viktig faktor är en ökning av lärarnas löner. Skickliga och engagerade lärare är nyckeln till en bra skola. Utifrån den stora lärarbristen har regeringen valt att prioritera insatser som syftar till att få fler att vilja bli lärare och att få skickliga lärare att stanna kvar i yrket. Under våren har jag haft möten med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och med lärarfacken om hur vi kan åstadkomma en sådan förändring. I samtalen har det varit viktigt att utarbeta en modell för satsningen som parterna står bakom samtidigt som det ska kunna gå att följa

och styra de statligt avsatta medlen.

Dessa samtal har gett resultat. Därför kan vi nu skicka ut en väl underbyggd modell på remiss för att höja lärarnas löner, lärarlönelyftet. Modellen innebär en omfattande investering i höjda lärarlöner som kommer omfatta 3 miljarder kronor på årsbasis, från och med höstterminen 2016. Lärarlönelyftet innebär att medel tillförs för höjda löner till vissa lärare i syfte att premiera skicklighet och utveckling i yrket. Reformen bygger vidare på att skolhuvudmännen lokalt fattar beslut om lönehöjningar. Statsbidraget kommer endast att betalas ut till en huvudman som höjer lönen för lärare eller förskollärare utöver vad som följer av den ordinarie lönerevisionen. Satsningen innebär således inte en inblandning i den ordinarie lönesättningen. En given utgångspunkt för regeringen har varit att svensk lönebildning ska skötas av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden.

I samband med dialogen med regeringen om satsningen har önskemålen varit tydliga om att satsningen på höjda löner inte ska blandas ihop med medlen och modellen för karriärtjänster utan vara en tydlig separat satsning.

Därför föreslås en modell där ett särskilt statsbidrag införs vid halvårsskiftet 2016. Det genomsnittliga lönepåslaget utifrån modellen kommer vara inom ett intervall på mellan 2500 och 3500 kronor. Genom det kommer regeringen att stimulera skolhuvudmännen att ge särskilt kvalificerade lärare, förskollärare eller fritidspedagoger högre lön för att därigenom bidra till en ökad kvalitet i undervisningen, till förbättrade kunskapsresultat och till verksamhetens utveckling i övrigt. För att komma i fråga för högre lön ska du ha visat intresse för, och god förmåga till, att utveckla undervisningen på egen hand och tillsammans med kolleger och därigenom förbättrat elevernas studieresultat eller måluppfyllelsen i förskolan.

Det är angeläget att lönesatsningen bidrar till att stärka de skolformer som omfattas så att resultat och måluppfyllelse förbättras samtidigt som den bidrar till att öka läraryrkets attraktivitet. Ett fokus i satsningen ligger på höjd lön för legitimerade lärare som finns i grund- och gymnasieskolan utifrån de stora utmaningar som skolan står inför. Även fritidspedagoger och förskollärare kan i viss utsträckning omfattas. En ytterligare målsättning är att satsningen ska fungera väl lokalt och få god acceptans av dem som ska implementera den. Kriterierna har därför tagits fram gemensamt av parterna i samband med dialogen inför satsningen. Vidare har regeringen som avsikt att säkerställa att det sker en noggrann utvärdering av hur modellen verkställs, fungerar och hanteras.

Regeringen är också väl medveten om att många idag kommer till Sverige med värdefull lärarerfarenhet. Regeringen gör därför en rad satsningar för att ge dessa goda vägar in till läraryrket. I budgeten satsade vi bland annat stort på validering av reell kompetens, bedömning av utländsk utbildning och kompletterande utbildning för lärare. Det är bra åtgärder som nu konkretiseras och kommer att följas upp.

Investeringar i kompetens och matchning är det tredje steget i den nationella jobbagendan. Här är skolan helt central. Det är i skolan våra barn och unga tar till sig kunskap, utvecklar ett kritiskt tänkande och samarbetsförmåga samt får verktygen för att bli aktiva samhällsmedborgare. Med lärarlönelyftet gör regeringen en stor insats för att öka läraryrkets attraktivitet så att vi kan få fler lärare. Det är en investering som på lång sikt kommer vara helt nödvändig för den svenska skolans framtid.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringens satsning består av två delar

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Dagens Nyheter Debatt 17 augusti 2015 Ett nationellt forskningsprogram där medel utlyses via en forskningsmyndighet ska säkerställa att medlen går till relevant forskning av hög kvalitet, skriver ministern Helene Hellmark Knutsson (S) till 18 forskare som kritiserar Segerstedtinstitutet (14/8).

Regeringen har inte glömt behoven av forskningsinsatser om rasism. Den nya satsning vi genomför består av två delar. En del är det uppdrag till Göteborgs universitet som resulterat i Segerstedtinstitutet för att sprida och utveckla fungerande metoder mot extremism och rasism. Men den andra delen är att möjliggöra inrättandet av ett nationellt forskningsprogram om rasism.

Rasism och våldsbejakande extremism utgör allvarliga hot mot vårt öppna samhälle och vår demokrati. Att bekämpa rasism och extremism är svåra frågor som regeringen arbetar med på många sätt samtidigt. Kortsiktiga säkerhetshöjande insatser kombineras med långsiktiga förebyggande insatser för att motverka grundorsakerna. Kunskapen har alltid varit rasismens största fiende och därför genomför regeringen nu åtgärder för att öka och sprida kunskapen om rasism och extremism.

Regeringen har gett ett uppdrag till Göteborgs universitet att sprida och utveckla fungerande metoder för att minska rekryteringen av människor till våldsbejakande ideologier och rörelser och till rasistiska organisationer. Uppdraget har sedan Göteborgs universitet valt att genomföra genom att inrätta Segerstedtinstitutet.

Regeringens förhoppning är att framgångsrika modeller genom

Segerstedtinstitutet kan utvecklas, spridas och bli framgångsrika nationellt. Genom att verksamheten knyts till Göteborgs universitet ges också långsiktiga förutsättningar, goda utvecklingsmöjligheter och möjlighet till forskningsanknytning av arbetet. En av de modeller som kan utvecklas är Toleransprojektet som har bedrivits sedan det tragiska mordet på John Hron i ett tjugotal kommuner på ett framgångsrikt sätt. Nu kan denna modell som bygger på beprövad erfarenhet utvecklas och analyseras inom institutet.

Dessutom kan också Göteborgs universitet välja att utöka och utveckla sitt institut som nu är under uppstart. Det är också universitetet som har ansvaret att välja vilka som ska genomföra uppdraget och hur det ska organiseras. Regeringen förutsätter att universitetet som myndighet hanterar detta på ett inkluderande sätt. Jag hoppas och tror att det arbete universitetet lägger grunden för nu kommer bli av stor betydelse för framtiden.

Segerstedtinstitutet är dock inte en satsning på rasismforskning. Men en sådan behövs. Redan i samband med vårändringsbudgeten deklarerade jag därför att regeringen som en kompletterande satsning kommer att möjliggöra medel för forskning om rasism. Detta besked är lika aktuellt i dag.

För att förstå och kunna motverka rasismen behöver vi mer kunskap om de bidragande orsakerna och strukturerna. Forskare vittnar också om att möjligheterna att söka medel för forskning om rasismen måste öka.

Regeringen bör dock inte detaljstyra forskningen och peka ut vilka forskare som ska få pengar. Det finns i dag flera universitet och högskolor som bedriver forskning inom området och därför kommer regeringen att inrätta ett nationellt forskningsprogram om rasism. Genom att göra ett nationellt forskningsprogram där medel utlyses via en forskningsmyndighet kan vi säkerställa att medlen går till relevant forskning av hög kvalitet.

Regeringen är fast besluten att bekämpa det hot som rasism och extremism utgör mot Sverige, enskilda personer och vårt demokratiska system. Två insatser sker nu genom inrättandet av Segerstedtinstitutet och ett nationellt forskningsprogram om rasism. Genom dessa och ett flertal andra insatser stärker regeringen samhällets gemensamma skydd mot de värderingar som delar upp människor i grupper och ställer oss mot varandra.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Obligatorisk andraspråksinläring är detaljstyrning

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Dagens Arena 18 augusti 2015 Det är viktigt att låta lärosätena själva besluta om utbildningarnas innehåll, skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning i en replik.

I går krävde 26 lärare och forskare att regeringen ska göra andraspråksinläring obligatoriskt i alla lärarutbildningar.

Under flera år har Sverige haft sjunkande kunskapsresultat i skolan. Det syntes bland annat i den senaste PISA-undersökningen. Samtidigt har vi sett en oroväckande utveckling när det gäller lärarutbildningarnas och läraryrkets attraktivitet, en utveckling som påverkar våra barns resultat i skolan.

Att vända utvecklingen och höja resultaten i skolan är prioriterat för regeringen, det är därför vi satsar på lärarlönelyftet för att öka läraryrkets attraktionskraft. Utöver lärarlönelyftet väljer vi även att bygga ut och höja kvaliteten i lärarutbildningen för att ge fler möjligheten att utbilda sig för att möta behovet av utbildade lärare. Redan i ansökningsstatistiken för höstterminen 2015 har vi sett en ökning av antalet sökande till lärarutbildningen. Nu fortsätter arbetet med grund i de reformer vi genomför.

All högskoleutbildning ska hålla hög kvalitet, det gäller även för lärarutbildningen. Examensbeskrivningen för lärarutbildningen sätter upp en övergripande inriktning och kunskapsmål för vad utbildningen ska leda till. Men för att utbildningarna ska hålla en hög kvalitet med en forskningsanknytning där studenter möter nya forskningsrön är det viktigt att lämna utformandet av utbildningarnas innehåll till högskolorna själva och den personal som bedriver undervisningen.

Förutom lärosätenas uppdrag att utforma utbildningen är en av lärosätenas uppgift att samverka med det omgivande samhället, det avser spridning av forskningsresultat och att berätta om sin verksamhet. Samverkan avser även att föra dialog med studenters framtida arbetsgivare, som skola och friskola, så att den utbildning lärosätet ger innehåller de ämnen som behövs och efterfrågas ute i verksamheten.

En central del i att tillgodogöra sig utbildningen i skolan är språket. Därför är det också viktigt att det finns lärare med speciell utbildning att lära ut svenska som andraspråk. Det finns i dag särskilda ämneslärarutbildningar för svenska som andraspråk och de nationella examensmålen är utformade för att ge lärosätena möjlighet att göra lokala anpassningar efter de behov som definieras.

Det är regeringens ambition att höja kunskapsresultaten i skolan, öka läraryrkets attraktivitet och öka antalet studenter som söker sig till lärarutbildningen samtidigt som de som är nära verksamheten ska utforma utbildningen. Vi kommer fortsatt följa utvecklingen för att nå regeringens ambition att vända resultaten i skolan.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen fortsätter att stärka läraryrket

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Svenska Dagbladet 8 september 2015 Tillgången till lärare är till stor del en fråga om läraryrkets attraktivitet. Huvudorsaken till att det fortfarande är för få studenter som söker till vissa utbildningar är att yrket inte är tillräckligt attraktivt, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, i en replik.

En nyckelfaktor för att stärka resultaten i den svenska skolan är en lärarutbildning av hög kvalitet. Här är regeringen helt enig med Lärarnas riksförbund och dess studerandeförening (SvD Debatt 1/9). Behovet av en högkvalitativ lärarutbildning förstärks även av att vi i dag ser en oroande utveckling inom läraryrket. Endast 5 procent av Sveriges lärare anser att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja att bli lärare igen. Enligt Lärarförbundets och SCB:s siffror riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025.

Men vi ska komma ihåg att kvaliteten i den nya lärarutbildningen från 2011 ännu inte blivit utvärderad av UKÄ. Innan dess vore det förhastat att som det föreslås ändra på dimensioneringen av utbildningen till att omfatta färre lärosäten. Att minska på lärarutbildningen är inte heller rätt väg när vi står inför en stor lärarbrist. Det är viktigt att det finns tillgång till lärar- och förskolläraryrket med hög kvalitet i hela landet. Det finns risk att färre skulle söka om utbildningen begränsas till ett fåtal lärosäten långt från sökandes hemorter.

Som artikeln påpekar så är lärarutbildningens dimensionering viktig för att möta skolans behov. Här anser regeringen att vi behöver prioritera en ökad

dimensionering av utbildningarna för att möta lärarbristen. I våras föreslog regeringen därför en utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna med 2 300 fler nybörjarplatser. Men tillgången till lärare är till stor del en fråga om läraryrkets attraktivitet. Huvudorsaken till att det fortfarande är för få studenter som söker till vissa utbildningar är att yrket inte är tillräckligt attraktivt.

Det är också utifrån denna allvarliga situation som regeringen gått in och tagit ett större ansvar för att stärka läraryrket. Under våren har jag lett regeringens samtal med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarfacken. Dessa samtal har gett resultat och utifrån dem har regeringen presenterat Lärarlönelyftet. Genom Lärarlönelyftet kommer regeringen investera 3 miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner. Det innebär att cirka 60 000 lärare kan få ett genomsnittligt påslag på 3 000 kronor per månad. Syftet är att öka läraryrkets attraktionskraft och därigenom resultaten i skolan. Beslut om höjd lön kommer tas lokalt utifrån välförankrade kriterier som har tagits fram genom vårens samtal med skolans parter.

Gällande kvaliteten på lärarutbildningen så avser regeringen att genomföra flera olika stärkande åtgärder. Vi behöver en lärarutbildning som ställer krav på studenterna, bedrivs med god pedagogik och lärarkontakt och på bästa sätt förbereder studenterna för arbetslivet. Det är helt avgörande att utbildningen håller hög kvalitet och efterfrågas på hela arbetsmarknaden. För att stärka resurserna till lärarutbildningen har regeringen redan i vårens ändringsbudget prioriterat en kvalitetsförstärkning av bland annat lärar- och förskollärarytbildningarna på 125 miljoner kronor för 2015. För resten av mandatperioden beräknar regeringen att satsningen ska uppgå till det dubbla, 250 miljoner kronor per år.

Men regeringen vill även se över systemet för att säkra kvaliteten. Utbildningsdepartementet skickade därför i våras ut en remiss med ett förslag på ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem av högskoleutbildning. Målet är att skapa ett nationellt system som i ännu högre grad än dagens bidrar till att utveckla och stärka kvaliteten i den högre utbildningen, inklusive lärarutbildningen. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen inväntar även en uppföljning av den verksamhetsförlagda utbildningen som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) genomför.

Med Lärarlönelyftet presenterat, ett nytt kvalitetssäkringssystem under beredning och kvalitetsstärkande insatser prioriterade för lärarutbildningen

fortsätter nu arbetet med att stärka lärarutbildningen och läraryrket. Under hösten kommer jag därför träffa skolans parter för att diskutera hur vi på fler sätt höjer attraktiviteten i läraryrket, ytterligare stärker lärarutbildningen och skapar fler vägar in i läraryrket.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Främja kvinnliga forskares karriärvägar

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Upsala Nya Tidning 9 september 2015 Det krävs krafttag i Europa och Sverige för jämställdhet i högskola och forskning, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning och Anna Hedh (S) europaparlamentariker.

I dag röstar Europaparlamentet om en resolution som rör kvinnors karriärvägar inom högskola och forskning. Vi ser fortfarande att kvinnor begränsas på grund av sitt kön med sämre möjligheter till karriärutveckling. Detta enorma kompetenslöseri måste upphöra för att stärka Sveriges och Europas konkurrenskraft.

Statskontorets undersökning från 2014 visar att kvinnor får tillgång till forskningsanslag i Sverige i mindre utsträckning än män. Det gäller både i absoluta termer och i förhållande till andelen kvinnor och män i den forskande personalen. Dessutom är bara en fjärdedel av professorerna kvinnor och ökningen har stannat av. I EU:s medlemsländer är i genomsnitt endast 18 procent av professorerna kvinnor.

Situationen blir sakta bättre, men utvecklingen går alldeles för långsamt. Detta gör att Sverige och EU inte tillvaratar all värdefull kompetens och kreativitet som finns i vårt samhälle. Därför tar regeringen och Socialdemokraterna i EU nu krafttag för att situationen ska förbättras i Sverige och i Europa.

Att regeringen är feministisk påverkar även utbildningspolitiken. Regeringen har som mål att andelen professorer som är kvinnor ska öka, att forskningsmedel ska fördelas jämställt, och att universitet och högskolor ska

få ett tydligare uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering i hela sin verksamhet. För att uppnå detta har regeringen bland annat tillsatt en expertgrupp som verktyg i utformandet av kommande reformer på dessa områden och även en utredning för att förbättra karriärsystemen för unga forskare. Men vår politik för jämställdhet i akademien stannar inte vid Sveriges gränser utan den gäller även internationellt.

Sverige har i Bolognaprocessen, som är ett samarbete mellan 48 länder i Europa, sett till att jämställdhet för första gången någonsin är en prioriterad fråga. Detta tack vare regeringens arbete inför- och under ministerkonferensen i Jerevan i maj. Att Socialdemokraterna är ett feministiskt parti, leder en feministisk regering och bedriver en feministisk utrikespolitik innebär att vi har en särskild plikt att se till att även EU tar sitt ansvar för att stödja reell förändring i medlemsländerna. Nu är frågorna åter på agendan i Europa när Europaparlamentet i dag med stor sannolikhet röstar för en resolution om kvinnors karriärvägar inom högre utbildning och forskning.

Genom exempelvis de stora forskningsanslag som ges i Horizon2020-programmet har EU starka styrmedel som bör användas för att uppmuntra jämställdhet. Viktiga redskap som EU ytterligare bör stödja är jämställdhetsplaner, expertgrupper i likhet med Sveriges, nätverk för kvinnliga forskare och att medvetandegörande utbildning för alla som jobbar med rekrytering och forskningsanslag. En förutsättning för att åstadkomma denna förändring är att se till att beslutande organ inom akademien har en jämnare sammansättning, utan att det går ut över kvinnors möjlighet att forska.

Dagens situation är ett enormt slöseri med människors kompetens. Dessutom resulterar det i stora brister i kvaliteten i både högre utbildning och forskning, eftersom det inte är meriter som avgör. Nu går Sverige och Socialdemokraterna i framkant för att högskolan ska spegla samhället och att alla talanger ska tas tillvara.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Anna Hedh (S), europaparlamentariker

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Internationella kontakter är vägen framåt

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Hallandsposten 18 september 2015 Det svenska samhället har vilat på öppenhet mot omvärlden som samhällsmodell och ekonomi. Det har tjänat oss väl historiskt och vi ska fortsätta på den vägen. Ett utbyte av kunskap är en viktig del av internationaliseringen och för framtidens jobb. Förra veckan besökte jag Högskolan i Halmstad och träffade representanter för västsvenska lärosäten, studenter och näringsliv för att främja internationalisering.

Historiskt har Sverige valt en samhällsmodell som baseras på öppenhet mot omvärlden där vi tagit emot de människor som sökt sig till Sverige. Detsamma gäller ekonomin, där vi främjat fri handel över gränserna. Sett i backspegeln har detta aktiva val tjänat Sverige väl. Vår öppenhet har gjort Sverige framgångsrikt.

Nu lever vi i en tid när behoven av kunskap och kompetens ständigt ökar på arbetsmarknaden – och samtidigt ser vi en allt mer global och digitaliserad värld. Vi har allt fler samarbeten, affärsavtal, vänskapsband, och familjerelationer som sträcker sig över gränser och kontinenter. Vägen framåt är inte att sluta Sverige mot omvärlden, utan i stället att stärka Sverige genom att utveckla kunskapsutbytet med andra länder.

Internationaliseringen av högskolan bidrar till nya kontaktytor, kunskapsutbyte, ökad relevans för utbildningarna i arbetslivet, ökad mångfald och större förståelse mellan länder och samhällen.

Internationaliseringen skapar många möjligheter, men det kräver ett aktivt arbete. Antalet internationella studenter har minskat kraftigt sedan början på 2010-talet vid studieavgiftsinförandet för tredjelandsstudenter. Jämfört med läsåret 2010/2011 har antalet nya inresande studenter minskat med 7 600 personer 2013/2014. Samtidigt reser också för få svenska studenter och forskare utanför Sveriges gränser. Vi ser ett behov av att identifiera de möjligheter som finns, och vilka utmaningar som behöver bemötas.

Den nuvarande strategin för internationalisering är nu drygt tio år gammal. Sedan dess har det tagits flera beslut som förändrat högskolans förutsättningar.

Följande ser vi som tre viktiga framtidsbehov:

Hinder för internationalisering bör identifieras och så långt som möjligt undanröjas. Vi vill se ökad rörlighet för studenter, forskare och annan personal. Men vi ska också se till att få kvalitet i utbytena så att perspektiv och erfarenheter delas, och göra den internationella dimensionen till en naturlig del i all verksamhet vid universitet och högskolor.

Vi behöver möjliggöra etableringar av internationella kunskapsintensiva företag och ett intresse för Sverige hos utländska lärosäten och studenter. Samtidigt behöver våra lärosäten och företag vara aktiva internationellt.

Meriter från utländsk utbildning måste tas tillvara, oavsett om det är studier via ett utbyte inom ramen för en svensk utbildning, eller en hel utbildning hos de som kommer hit. Här behövs också en stark arbetslivsanknytning – både för svenska och internationella studenter.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Alla lärosäten är viktiga

Publicerad 23 september 2015 Uppdaterad 23 september 2015

Jönköpings-Posten 22 september 2015 För att Sverige ska vara en ledande forsknings- och kunskapsnation krävs goda förutsättningar för våra universitet och högskolor.

Grunden för universitets och högskolors forskning och utbildning på forskarnivå utgörs av statliga anslag. Genom anslagen skapas möjlighet att ge goda villkor för forskare, i form av tryggare finansiering och anställningar.

De möjliggör även risktagande som kräver större långsiktighet än vad korta projektmedel kan ge. Den tryggheten och långsiktigheten är av stor betydelse för att nå nya forskningsresultat och hitta lösningar på våra stora samhällsutmaningar.

För regeringen är det viktigt att forskning och högre utbildning bedrivs i hela landet.

Det möjliggör att stora delar av samhället kan ha en nära kontakt med avancerad forskning och rekrytera högt kvalificerad personal. Alla lärosäten är för regeringen av nationellt intresse – oavsett om de är universitet eller högskolor, nya eller gamla.

I propositionen "Forskning och innovation" från 2012 gjordes bedömningen att anslagen för forskning och forskarutbildning till universitet och högskolor borde öka med 300 miljoner kronor 2016. I budgetpropositionen för 2016 fördelar regeringen nu dessa 300 miljoner.

I den tidigare borgerliga regeringens politik fick högskolorna och de fyra nya universiteten, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Karlstads universitet och Örebro universitet, avsevärt mycket mindre forskningsmedel än de äldre universiteten.

Regeringen ser här en outnyttjad potential. Dessa lärosäten har framfört behov av ytterligare forskningsmedel och regeringen bedömer att de har förmåga att hantera nya resurser.

Höjda anslag för forskning och utbildning på forskarnivå skulle ge Högskolan i Jönköping stabilare förutsättningar för sin forskning och utbildning och ge en bättre balans mellan forskning och utbildning.

Det skulle också skapa positiva effekter lokalt, regionalt och nationellt.

Därför gör regeringen en ny gruppindelning, där mer resurser än tidigare fördelas till högskolorna och de fyra nya universiteten så att de får bättre förutsättningar att utvecklas.

Inom grupperna fördelas sedan resurserna utifrån indikatorer i enlighet med propositionen "Forskning och innovation".

Regeringen har dessutom valt att garantera samtliga universitet och högskolor som ingår i fördelningen minst 5 miljoner kronor i ökade anslag för forskning och utbildning på forskarnivå.

Denna fördelning kommer att skapa en större trygghet och möjliggöra forskning med större långsiktighet på fler orter.

Det innebär att Jönköping University (tidigare Högskolan i Jönköping) får 8,7 miljoner kronor i nya forskningsmedel.

Regeringen arbetar aktivt för att stärka svensk forskning och innovation. Ett arbete som kommer att fortsätta under mandatperioden och i den kommande forskningspropositionen.

Med investeringar i forskning ska vi främja kunskapsutvecklingen, ett innovativt näringsliv, skapa fler jobb och möta våra stora samhällsutmaningar.

Regeringens mål är att Sverige ska vara en ledande forsknings- och kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson (S)

Minister för högre utbildning och forskning

Tomas Strand (S)

Riksdagsledamot Jönköpings län

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen fortsätter att stärka läraryrket

Publicerad 09 september 2015 Uppdaterad 09 september 2015

Svenska Dagbladet Debatt 8 september 2015

Tillgången till lärare är till stor del en fråga om läraryrkets attraktivitet. Huvudorsaken till att det fortfarande är för få studenter som söker till vissa utbildningar är att yrket inte är tillräckligt attraktivt, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, i en replik.

Replik: Lärarutbildning

En nyckelfaktor för att stärka resultaten i den svenska skolan är en lärarutbildning av hög kvalitet. Här är regeringen helt enig med Lärarnas riksförbund och dess studerandeförening (SvD Debatt 1/9). Behovet av en högkvalitativ lärarutbildning förstärks även av att vi i dag ser en oroande utveckling inom läraryrket. Endast 5 procent av Sveriges lärare anser att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja att bli lärare igen. Enligt Lärarförbundets och SCB:s siffror riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025.

Men vi ska komma ihåg att kvaliteten i den nya lärarutbildningen från 2011 ännu inte blivit utvärderad av UKÄ. Innan dess vore det förhastat att som det föreslås ändra på dimensioneringen av utbildningen till att omfatta färre lärosäten. Att minska på lärarutbildningen är inte heller rätt väg när vi står inför en stor lärarbrist. Det är viktigt att det finns tillgång till lärar- och förskolläraryrket med hög kvalitet i hela landet. Det finns risk att färre skulle söka om utbildningen begränsas till ett fåtal lärosäten långt från sökandes hemorter.

Som artikeln påpekar så är lärarutbildningens dimensionering viktig för att möta skolans behov. Här anser regeringen att vi behöver prioritera en ökad dimensionering av utbildningarna för att möta lärarbristen. I våras föreslog regeringen därför en utbyggnad av lärar- och förskollärarytutbildningarna med 2 300 fler nybörjarplatser. Men tillgången till lärare är till stor del en fråga om läraryrkets attraktivitet. Huvudorsaken till att det fortfarande är för få studenter som söker till vissa utbildningar är att yrket inte är tillräckligt attraktivt.

Det är också utifrån denna allvarliga situation som regeringen gått in och tagit ett större ansvar för att stärka läraryrket. Under våren har jag lett regeringens samtal med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarfacken. Dessa samtal har gett resultat och utifrån dem har regeringen presenterat Lärarlönelyftet. Genom Lärarlönelyftet kommer regeringen investera 3 miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner. Det innebär att cirka 60 000 lärare kan få ett genomsnittligt påslag på 3 000 kronor per månad. Syftet är att öka läraryrkets attraktionskraft och därigenom resultaten i skolan. Beslut om höjd lön kommer tas lokalt utifrån välförankrade kriterier som har tagits fram genom vårens samtal med skolans parter.

Gällande kvaliteten på lärarutbildningen så avser regeringen att genomföra flera olika stärkande åtgärder. Vi behöver en lärarutbildning som ställer krav på studenterna, bedrivs med god pedagogik och lärarkontakt och på bästa sätt förbereder studenterna för arbetslivet. Det är helt avgörande att utbildningen håller hög kvalitet och efterfrågas på hela arbetsmarknaden. För att stärka resurserna till lärarutbildningen har regeringen redan i vårens ändringsbudget prioriterat en kvalitetsförstärkning av bland annat lärar- och förskollärarytutbildningarna på 125 miljoner kronor för 2015. För resten av mandatperioden beräknar regeringen att satsningen ska uppgå till det dubbla, 250 miljoner kronor per år.

Men regeringen vill även se över systemet för att säkra kvaliteten. Utbildningsdepartementet skickade därför i våras ut en remiss med ett förslag på ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem av högskoleutbildning. Målet är att skapa ett nationellt system som i ännu högre grad än dagens bidrar till att utveckla och stärka kvaliteten i den högre utbildningen, inklusive lärarutbildningen. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen inväntar även en uppföljning av den verksamhetsförlagda utbildningen som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) genomför.

Med Lärarlönelyftet presenterat, ett nytt kvalitetssäkringssystem under beredning och kvalitetsstärkande insatser prioriterade för lärarutbildningen fortsätter nu arbetet med att stärka lärarutbildningen och läraryrket. Under hösten kommer jag därför träffa skolans parter för att diskutera hur vi på fler sätt höjer attraktiviteten i läraryrket, ytterligare stärker lärarutbildningen och skapar fler vägar in i läraryrket.

Helene Hellmark Knutsson (S)

minister för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen satsar på höjda lärarlöner

Publicerad 08 juli 2015 Uppdaterad 08 juli 2015

Vestmanlands Läns Tidning 8 juli 2015 År 2020 ska Sverige ha lägst arbetslöshet i EU. För att uppnå detta krävs en jämlik och framgångsrik skola. Det är i skolan våra barn och unga tar till sig kunskap, utvecklar ett kritiskt tänkande och formar verktygen för att bli aktiva samhällsmedborgare. Det är i skolan grunden läggs för den kompetens som behövs i arbetslivet.

Idag är läget i den svenska skolan allvarligt. Sverige har haft sjunkande kunskapsresultat under flera år. Svenska elever har försämrade resultat i samtliga tre kunskapsområden i PISA och ligger under OECD-genomsnittet i alla kunskapsområden. Fler elever än någonsin lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet och samtidigt ökar ojämlikheten i skolan.

Vi ser dessutom en oroande utveckling inom läraryrket. Endast fem procent av Sveriges lärare anser att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja att bli lärare igen. Även om intresset för lärar- och förskolläraryrken har ökat något är söktrycket fortsatt relativt lågt med endast 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen höstterminen 2014.

Som jämförelse var det genomsnittliga söktrycket för samtliga yrkesprogram 2,1. Enligt Lärarförbundets och SCB:s siffror riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025.

Det är utifrån denna allvarliga situation som regeringen nu går in och tar ett större ansvar för att stärka läraryrket. Under våren har vi fört samtal med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarfacken. Dessa samtal har gett resultat och vi kan nu presentera Lärarlönelyftet.

Genom Lärarlönelyftet kommer regeringen investera 3 miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner. Det innebär att cirka 60 000 lärare kan få ett genomsnittligt påslag på 3 000 kronor per månad. Beslut om höjd lön kommer att tas lokalt utifrån välförankrade kriterier som har tagits fram genom vårens samtal med parterna.

OECD visar att Sverige inte skiljer sig från andra länder genom låga ingångslöner för lärare, men att löneutvecklingen är svagare. Lärarlönelyftet riktas därför mot särskilt skickliga lärare.

Det kan till exempel vara lärare som utvecklar och prövar olika metoder eller angreppssätt i undervisningen eller som väljer att ta på sig rollen som handledare för lärarstudenter eller för nyanställda lärare.

Lärarlönelyftet ska bidra till en långsiktig löneförhöjning till de lärare som kommer i fråga, utöver den ordinarie lönerevisionen. Investeringen kommer att stärka läraryrkets status och attraktivitet och långsiktigt även höja kunskapsresultaten – för skickliga lärare är nyckeln för att vända utvecklingen i skolan.

Lärarlönelyftet kompletterar de investeringar som regeringen redan har beslutat om:

För det första fler anställda, så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre. Här ingår även fler speciallärare så att eleverna får stöd så snart de behöver det.

För det andra ett ökat statligt ansvar för en jämlik skola med mer resurser till de skolor med lägst resultat och tuffast förutsättningar.

För det tredje ett mer attraktivt läraryrke genom ökade resurser till lärarnas kompetensutveckling, minskad administration och en höjd kvalitet i lärarutbildningen.

Med Lärarlönelyftet på plats fortsätter den nationella samlingsen för läraryrket. I höst möter regeringen skolans parter för att diskutera hur vi på fler sätt höjer attraktiviteten i läraryrket genom att förbättra lärarnas arbetsmiljö och skapa fler vägar in i yrket och utvecklingsvägar för lärare.

Sverige lämnar nu tiden av skattesänkningar och nedskärningar bakom oss. Regeringen satsar framåt på en jämlik skola med kunskapen i fokus. Det stärker svensk konkurrenskraft på bästa tänkbara sätt - genom att alla barn och unga ges en bra start i vuxen- och arbetslivet.

Debattartikel från Statsrådsberedningen, Utbildningsdepartementet

Nu höjer vi lärarlönerna

Publicerad 30 juni 2015 Uppdaterad 30 juni 2015

Aftonbladet Debatt 29/6 2015

År 2020 ska Sverige ha lägst arbetslöshet i EU. För att lyckas måste Sveriges konkurrenskraft stärkas. Sedan 2006 har Sverige fallit från plats 3 till plats 10 i World Economic Forums mätning av den globala konkurrenskraften. Nu börjar resan tillbaka.

Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens. Vi ska konkurrera genom att ligga i framkant i den globala ekonomin. Det är utgångspunkten för Sveriges nya jobbagenda som består av tre delar: 1) framtidsinvesteringar i infrastruktur, bostäder och miljö, 2) en aktiv näringspolitik för fler och växande företag och 3) satsningar på kompetens och matchning.

För det krävs en jämlik och framgångsrik skola. Det är i skolan våra barn och unga tar till sig kunskap, utvecklar ett kritiskt tänkande och formar verktygen för att bli aktiva samhällsmedborgare. Här läggs grunden för den kompetens som behövs i arbetslivet.

Läget i den svenska skolan är mycket allvarligt. Sverige har haft sjunkande kunskapsresultat under flera år. Svenska elever har försämrade resultat i samtliga tre kunskapsområden i PISA och ligger under OECD-genomsnittet i alla kunskapsområden. Fler elever än någonsin lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Samtidigt ökar ojämlikheten i skolan.

Vi ser även en oroande utveckling inom läraryrket. Endast fem procent av Sveriges lärare anser att läraryrket har hög status och bara varannan lärare skulle välja att bli lärare igen. Enligt Lärarförbundets och SCB:s siffror riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till år 2025.

Det är mot denna bakgrund som staten nu går in och tar ett större ansvar. Vi tillför riktade resurser för att höja lärarlönerna. Under våren har vi fört samtal med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarnas

fackliga organisationer. Dessa samtal har gett resultat och vi kan nu presentera Lärarlönelyftet.

Regeringen investerar tre miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner. Besluten om höjd lön fattas lokalt. Lärarlönelyftet kan omfatta runt 60 000 lärare. Skolhuvudmännen kan rekvirera ett genomsnitt om 3 000 kronor i månaden för dessa lärare som sedan fördelas lokalt.

OECD visar att Sverige inte skiljer sig från andra länder genom låga ingångslöner för lärare, men att löneutvecklingen är svagare. Lärarlönelyftet riktas därför mot särskilt skickliga lärare. Det kan till exempel vara lärare som utvecklar och prövar olika metoder eller angreppssätt i undervisningen eller som väljer att ta på sig rollen som handledare för lärarstudenter eller för nyanställda lärare.

Lärarlönelyftet ska bidra till en långsiktig löneförhöjning till de lärare som kommer i fråga, utöver den ordinarie lönerevisionen.

Lärarlönelyftet kompletterar de investeringar som regeringen redan beslutat om:

- Fler anställda, så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre. Fler speciallärare så att eleverna får stöd så snart de behöver det.
- Ökat statligt ansvar för en jämlik skola med mer resurser till de skolor med lägst resultat och tuffast förutsättningar.
- Ett mer attraktivt läraryrke genom ökade resurser till lärarnas kompetensutveckling, minskad administration samt höjd kvalitet i lärarutbildningen.

Med Lärarlönelyftet på plats fortsätter den nationella samlingsen för läraryrket. I höst möter regeringen parterna för att diskutera hur vi på fler sätt höjer attraktiviteten i läraryrket genom att förbättra lärarnas arbetsmiljö och skapa fler vägar in i yrket och utvecklingsvägar för lärare.

Vi lämnar nu tiden av skattesänkningar och nedskärningar bakom oss. Vi satsar framåt för en jämlik skola med kunskapen i fokus. Det stärker svensk konkurrenskraft på bästa tänkbara sätt – genom att alla barn och unga ges en bra start in vuxen- och arbetslivet.

Stefan Löfven,
statsminister (S)

Helene Hellmark Knutsson,
minister för högre utbildning och forskning samt Lärarlönelyftet (S)

Gustav Fridolin,
utbildningsminister (MP)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Öka högskolornas internationalisering

Publicerad 24 juni 2015 Uppdaterad 24 juni 2015

Dagens Samhälle Debatt, 17 juni 2015. Ett internationellt utbyte av kunskap är centralt för framtidens jobb och samhälle. Samtidigt har vi färre internationella studenter som kommer hit och för få svenska studenter som studerar utomlands. Därför påbörjar regeringen nu ett arbete för att främja internationaliseringen vid universitet och högskolor.

Internationaliseringen skapar många möjligheter, men det kräver ett aktivt arbete. Antalet internationella studenter har minskat kraftigt sedan början på 2010-talet, som en konsekvens av att den förra borgerliga regeringen införde studieavgifter för tredjelandsstudenter. Jämfört med läsåret 2010-2011 har antalet nya inresande studenter minskat med 7 600 personer 2013-2014. Samtidigt reser också för få svenska studenter och forskare ut över Sveriges gränser. Vi ser ett behov av att identifiera de möjligheter som finns, och vilka utmaningar som behöver bemötas.

Följande ser regeringen som tre viktiga framtidsbehov:

- Hinder för internationalisering bör identifieras och så långt som möjligt undanröjas. Vi vill se ökad rörlighet för studenter, forskare och annan personal. Men vi ska också se till att få kvalitet i utbytena så att perspektiv och erfarenheter delas, och göra den internationella dimensionen till en naturlig del i all verksamhet vid universitet och högskolor.
- Vi behöver möjliggöra etableringar av internationella kunskapsintensiva företag och ett intresse för Sverige hos utländska lärosäten och studenter. Samtidigt behöver våra lärosäten och företag vara aktiva

internationellt.

- Meriter från utländsk utbildning måste tas tillvara, oavsett om det är studier via ett utbyte inom ramen för en svensk utbildning, eller en hel utbildning hos de som kommer hit. Här behövs också en stark arbetslivsanknytning – både för svenska och internationella studenter.

Sverige måste bedriva ett aktivt arbete med internationalisering. Regeringen bjuder därför i dag onsdag in lärosäten, organisationer och näringsliv till den första i en rad hearingar för att i dialog främja internationalisering av universitet och högskolor.

Vår ambition är att internationaliseringen ska öka. Det är nödvändigt för att Sverige ska vara en ledande och attraktiv kunskapsnation.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Satsning på rymdforskning

Publicerad 24 juni 2015 Uppdaterad 24 juni 2015

Norrländska Socialdemokraten Opinion, 24 juli 2015.
Svensk rymdforskning och rymdverksamhet är en strategisk tillgång som regeringen avser ta vara på. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, ansvarig minister för svensk rymdpolitik, efter ett besök till Kirunaområdet och rymdbasen Esrange.

Rymden fascinerar. Vem har inte sett upp mot stjärnhimlen och undrat om det finns liv därute eller om universum är oändligt?

Människans nyfikenhet är grunden för olika typer av rymdforskning, som har gett oss värdefulla insikter i allt från universums uppkomst till mer praktisk tillämpbar kunskap om villkor i extrema miljöer. Detta är en nyfikenhet som förenar människor över gränserna och som gör rymden till ett ständigt pågående fredsprojekt.

Samtidigt har rymden, och de upptäckter som görs där, en allt viktigare roll för det dagliga livet på jorden.

Vi vet att forskning och utveckling inom rymdsektorn är en viktig motor som stimulerar en bred utveckling av nya teknologier och tjänster. Upptäckterna kan dessutom tillämpas inom många områden. Rymdtillämpningar och rymdbaserade system har i dag en central del i olika samhällsfunktioner och näringslivsaktiviteter – exempelvis inom kommunikation, finansiella tjänster, jord- och skogsbruk, miljöövervakning, materialutveckling och transporter.

Svensk rymdforskning och rymdverksamhet är därmed en strategisk tillgång för utvecklingen av kunskapssamhället, för att stärka svensk industris konkurrenskraft och för att möta samhällets behov. Det gäller inte minst frågor om klimat och miljö, men även när det gäller mer tekniskt orienterad

forskning och medicinsk forskning. Detta är en viktig grund och ett tydligt motiv för statligt engagemang och höga ambitioner.

Sedan jag tillträdde som ansvarig minister för rymdpolitiken har jag imponerats av det kunnande som svenska aktörer inom rymdsektorn besitter. Detta intryck har stärkts under mitt besök till Kirunaområdet den här veckan. Industri, offentlig sektor och akademi har tillsammans skapat ett rymdkluster i regionen med stora möjligheter.

Det statliga Rymdbolaget bedriver på rymdbasen Esrange en framgångsrik verksamhet, med uppsändning av sondraketer och höghöjdsballonger samt världens största civila markstation för nedtagning av satellitdata. Jag besökte även Institutet för Rymdfysik, utanför Kiruna, vilket är ett framstående statligt forskningsinstitut som spelar en viktig roll i ett antal stora internationella projekt.

Till exempel finns flera instrument från institutet ombord på den omtalade rymdsonden Rosetta som i vintras lyckades sätta ner en landare på en komet efter nära tio års färd genom rymden. Att svenska innovationer når så långt som till yttre rymden är en verklig framgång som visar på stor framtidspotential.

Några av de insatser som jag fram-över avser att göra som rymdminister är följande:

- På nationell nivå vill jag se till hur vi på bästa sätt ska använda de strategiska resurser vi redan har och sedan fortsätta utveckla dem vidare. Utredningen för en nationell rymdstrategi har just detta som sitt uppdrag, och jag ser därför med spänning fram emot att ta emot den efter sommaren.
- Som ledamot i statsministerns innovationsråd kommer jag att verka för en diskussion om hur vi bättre kan tillvarata den potential som rymdsektorn besitter för att bidra till att lösa samhällsliga utmaningar och vässa svensk industris konkurrenskraft.
- I mitt arbete som ansvarig minister för högre utbildning och forskning avser jag att framhålla vikten av rymden som inspiration på olika plan för människor, inte minst barn och ungdomar, vilket kan leda till ett ökat intresse för teknik och naturvetenskap.

Regeringen kommer att arbeta för att utveckla förutsättningarna för rymdverksamhet och rymdforskning. Rymdens förmåga att förena och inspirera är något som vi ska tillvarata.

Helene Hellmark Knutsson minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Viktigt med högre utbildning i hela landet

Publicerad 22 juni 2015 Uppdaterad 22 juni 2015

Dagens Samhälle Debatt, 22 juni 2015. När vi nu bygger ut den högre utbildningen är det viktigt att platserna tillfaller hela landet och inte bara de stora städerna, svarar Helene Hellmark Knutsson på ett öppet brev från fyra C-landstingspolitiker som oroar sig för att en läkarutbildning läggs ned.

REPLIK på öppet brev från Anna-Stina Nordmark-Nilsson (C) m.fl.
”Nedlagd läkarutbildning vore förödande”.

Det är viktigt att vi har högre utbildning och forskning av hög kvalitet i hela landet, inte minst för att säkerställa kompetensförsörjningen.

Svensk hälso- och sjukvård ska vara världsledande. Regeringens hälso- och sjukvårdspolitik syftar till att alla ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Tillgången till välutbildad personal, däribland läkare, är väsentlig för att fortsätta utvecklingen mot detta mål.

Jag tror att avsändarna till det öppna brevet delar regeringens uppfattning i dessa frågor. Tyvärr trodde den förra borgerliga regeringen att man kunde koncentrera den högre utbildningen till ett fåtal av landets större universitet.

Regeringen för en kontinuerlig dialog med våra lärosäten om hur vi säkerställer kompetensförsörjningen i hela landet, vilket självfallet inkluderar även de nordliga länen. Men det är viktigt att komma ihåg att utformning och genomförande av utbildningen i huvudsak är en fråga för landets universitet och högskolor.

Sedan är det vid planering av utbildningsutbudet viktigt att universitet och högskolor tar del av analyser som gäller det framtida behovet på arbetsmarknaden. För stora delar av utbudet behöver sådana analyser grundas på bedömningar om arbetsmarknaden på såväl regional som nationell nivå.

Regeringen presenterar i vårändringsbudgeten för 2015 en utbyggnad av antalet utbildningsplatser i högskolan. Utbyggnaden består till viss del av riktade utökningar av vissa utbildningar, bland annat sjuksköterske- och barnmorskeutbildningen.

Satsningen innebär att universitet och högskolor till viss del också tilldelas medel som inte riktas till specifika utbildningar för att på så sätt möjliggöra för lärosätena att själva dimensionera efter studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Utbyggnaden motsvarar den som regeringen föreslog och beräknade i budgetpropositionen för 2015. Regeringen anser att den del av ökningen som inte särskilt riktas till vissa utbildningar möjliggör för lärosäten att även bygga ut andra utbildningar där behovet är stort.

Vid mitt lärosätesbesök vid Umeå universitet under våren redovisade universitet just arbetet med den regionaliserade läkarutbildningen och det positiva utfall som den har haft. Regeringen ser också positivt på samarbetet mellan Umeå universitet och landstingen i den norra sjukvårdsregionen.

Detta är ett av många exempel som visar på vikten av att det finns högre utbildning i hela Sverige och att den verksamhetsförlagda delen av utbildningen kan göras på olika orter runt om i landet. Detta måste vi säkerställa. Därför är det viktigt när vi nu bygger ut den högre utbildningen att platserna tillfaller hela landet och inte bara de stora städerna.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Så ska svensk rymdforskning utvecklas

Publicerad 11 juni 2015 Uppdaterad 11 juni 2015

Dagens Samhälle Debatt, 11 juni 2015 Svensk rymdforskning och rymdverksamhet är en strategisk tillgång som regeringen avser ta vara på. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, ansvarig minister för svensk rymdpolitik, efter ett besök till Kirunaområdet och rymdbasen Esrange

Rymden fascinerar. Vem har inte sett upp mot stjärnhimlen och undrat om det finns liv därute eller om universum är oändligt? Människans nyfikenhet är grunden för olika typer av rymdforskning, som har gett oss värdefulla insikter i allt från universums uppkomst till mer praktisk tillämpbar kunskap om villkor i extrema miljöer. Detta är en nyfikenhet som förenar människor över gränserna och som gör rymden till ett ständigt pågående fredsprojekt.

Samtidigt har rymden, och de upptäckter som görs där, en allt viktigare roll för det dagliga livet på jorden.

Vi vet att forskning och utveckling inom rymdsektorn är en viktig motor som stimulerar en bred utveckling av nya teknologier och tjänster. Upptäckterna kan dessutom tillämpas inom många områden. Rymdtillämpningar och rymdbaserade system har i dag en central del i olika samhällsfunktioner och näringslivsaktiviteter – exempelvis inom kommunikation, finansiella tjänster, jord- och skogsbruk, miljöövervakning, materialutveckling och transporter.

Svensk rymdforskning och rymdverksamhet är därmed en strategisk tillgång för utvecklingen av kunskapssamhället, för att stärka svensk industris konkurrenskraft och för att möta samhällets behov. Det gäller inte minst frågor om klimat och miljö, men även när det gäller mer tekniskt orienterad

forskning och medicinsk forskning. Detta är en viktig grund och ett tydligt motiv för statligt engagemang och höga ambitioner.

Sedan jag tillträdde som ansvarig minister för rymdpolitiken har jag imponerats av det kunnande som svenska aktörer inom rymdsektorn besitter. Detta intryck har stärkts under mitt besök till Kirunaområdet den här veckan. Industri, offentlig sektor och akademi har tillsammans skapat ett rymdkluster i regionen med stora möjligheter.

Det statliga Rymdbolaget bedriver på rymdbasen Esrange en framgångsrik verksamhet, med uppsändning av sondraketer och höghöjdsballonger samt världens största civila markstation för nedtagning av satellitdata. Jag besökte även Institutet för Rymdfysik, utanför Kiruna, vilket är ett framstående statligt forskningsinstitut som spelar en viktig roll i ett antal stora internationella projekt.

Till exempel finns flera instrument från institutet ombord på den omtalade rymdsonden Rosetta som i vintras lyckades sätta ner en landare på en komet efter nära tio års färd genom rymden. Att svenska innovationer når så långt som till yttre rymden är en verklig framgång som visar på stor framtidspotential.

Några av de insatser som jag framöver avser att göra som rymdminister är följande:

- På nationell nivå vill jag se till hur vi på bästa sätt ska använda de strategiska resurser vi redan har och sedan fortsätta utveckla dem vidare. Utredningen för en nationell rymdstrategi har just detta som sitt uppdrag, och jag ser därför med spänning fram emot att ta emot den efter sommaren.
- Som ledamot i statsministerns innovationsråd kommer jag att verka för en diskussion om hur vi bättre kan tillvarata den potential som rymdsektorn besitter för att bidra till att lösa samhällsliga utmaningar och vässa svensk industris konkurrenskraft.
- I mitt arbete som ansvarig minister för högre utbildning och forskning avser jag att framhålla vikten av rymden som inspiration på olika plan för människor, inte minst barn och ungdomar, vilket kan leda till ett ökat intresse för teknik och naturvetenskap.

Regeringen kommer att arbeta för att utveckla förutsättningarna för rymdverksamhet och rymdforskning. Rymdens förmåga att förena och

inspirera är något som vi ska tillvarata.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Utbildning är nyckeln till framtidens jobb

Publicerad 08 juni 2015 Uppdaterad 08 juni 2015

Blekinge Läns Tidning, 8 juni 2015 I framtiden kommer kunskapsbehoven att öka. Allt fler jobb kommer kräva en högre utbildning. Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv.

Regeringen har därför en uttalad vilja att höja Sveriges ambitioner för högskolan och den högre utbildningen. Det är en politik som efterfrågas av landets studenter, lärosäten och lärare – liksom av näringslivet.

Sverige måste aktivt arbeta för att fler personer ska kunna ta del av kunskap och högre utbildning, inte färre. Och för att högre utbildning av god kvalitet ska finnas i hela landet och inte bara i de största städerna. Det behövs för att hela Sverige ska leva.

Redan i regeringsförklaringen deklarerade statsministern också att antalet högskoleplatser ska öka. Regeringen planerar för 14 300 nya platser till och med år 2018. Utöver det satsar regeringen också på att stärka utbildningarnas kvalitet.

För Blekinge Tekniska högskola innebär det 169 nya platser. Regeringen ser fler platser och en kvalitetssatsning på högskolan i Blekinge och runt om i hela landet som en viktig byggsten för både regional utveckling och för tillväxt. I satsningen på Blekinge Tekniska högskola ingår bland annat nya sjuksköterskeplatser och specialistsjuksköterskeplatser, två viktiga framtidsyrken där Sverige behöver fler utbildade.

Historiskt har Sverige investerat strategiskt i utbildningssystemet och i en

målmedveten utbyggnad av högskolan. Dessa investeringar har lönat sig långsiktigt, både för samhället och för dem som studerar vidare. Det är en klok politik, särskilt i en tid där antalet som söker sig till högskolan ökar kraftigt och där konkurrensen om platserna hårdnat. Dörren ska inte stängas för dem som vill utbilda sig.

Både högre utbildning och forskning har också ett stort stöd inom hela befolkningen: ett stöd för att vi investerar mycket och satsar brett, och att fler får möjlighet att studera.

Vi ser högre utbildning och forskning som ett område som kan bygga Sverige starkt inför framtiden och ge oss ökad kunskap och svar på många av de utmaningar vi står inför: hur vi ska skapa nya jobb och tillväxt i hela landet, höja kunskapsnivån och klara klimathotet.

Att satsa på att bygga ut BTH med fler nya högskoleplatser så att fler får läsa vidare och investera medel i att stärka kvaliteten på utbildningarna möjliggör viktiga framtidsinvesteringar i hela Blekinge och rustar fler ungdomar inför framtidens jobb. Vi behöver utbilda människor så att de kan ta plats på en föränderlig och global arbetsmarknad. Ingen vet exakt vilka jobb som kommer att behövas i framtiden, men vi ser att kraven på kompetens ökar över tid.

Genom långsiktiga satsningar på kunskap och utbildning kan vi därför skapa ett modernt samhälle som blir till ett föredöme i världen.

Helene Hellmark Knutsson (S) samt Christina Mattisson (S)
Minister för högre utbildning och forskning samt regionråd, Region Blekinge

Debattartikel

Stoppa kompetensslöseriet i högskolan

Publicerad 03 juni 2015 Uppdaterad 03 juni 2015

Dagens arena, 3 juni 2015 Om vi fortsätter i samma takt som i dag får vi vänta mer än tre decennier innan lika många kvinnor som män kan titulera sig professorer. Slöseriet av kompetens och talang på grund av ojämställdhet måste upphöra.

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Det är så vi konkurrerar globalt och det är så vi bygger vårt samhälle starkt.

Men för att lyckas med detta måste vi tillvarata all kompetens och kreativitet som finns i vårt samhälle. Helt grundläggande är att kvinnor och män ska kunna verka på lika villkor i högskolan och ges samma möjligheter till akademisk karriär.

Tyvärr är vi inte där i dag. Kvinnor och män har inte samma chanser att avancera inom akademien, meritera sig till de högsta tjänsterna eller få forskningsanslag. Detta är inte bara ett allvarligt slöseri med människors talang och kompetens, det är också ett brott mot de jämställdhetspolitiska mål som Sverige har satt upp.

I regeringsförklaringen utlovade statsministern flera åtgärder för att förändra situationen: forskningsanslagen ska fördelas jämnt, andelen kvinnliga professorer ska öka och villkoren för unga forskare ska förbättras. Regeringen skickade med detta en tydlig signal att mer tid inte kommer att lösa problemen med bristande jämställdhet.

Trots att kvinnor är i majoritet bland studenterna och att trenden de senaste 30 åren varit att kvinnor utbildar sig allt mer och män allt mindre så minskar

andelen kvinnor ju högre upp man kommer i den akademiska hierarkin. Av landets professorer är 75 procent män och utvecklingen mot en mer jämställd könsfördelning går alldeles för långsamt och har till och med saktat in.

Om vi fortsätter i samma takt som i dag riskerar vi få vänta mer än tre decennier innan lika många kvinnor som män kan titulera sig professorer. En sådan långdragen väntan har varken våra blivande toppforskare eller vårt samhälle råd med.

Inte heller fördelningen av forskningsanslag förändras av sig självt. En ny undersökning visar att 30 procent av Sveriges mest citerade forskare är kvinnor. Men av de excellenssatsningar som ska stödja toppforskning går 85 procent till manliga huvudsökande. Tidigare har det konstaterats att excellenssatsningarna omfördelat mellan en halv och en miljard kronor per år från kvinnor till män.

Detta är inte acceptabelt. Jämställdhet skapas där resurser fördelas och beslut fattas. Därför måste genuskompetens säkerställas vid bedömning av forskningsansökningar vid forskningsråden och Vinnova.

Vi ska även vara medvetna om att ojämställdheten börjar tidigare än i forskarkarriären. Det finns i dag tydliga könsnormer inbäddade i bilden av olika yrken. Detsamma gäller bilden av forskare, som ofta är den av en äldre man i vit rock. Dessa skeva bilder riskerar att påverka ungas utbildningsval redan i tidig ålder.

Vi behöver därför se till att kvinnor och män kan göra fria studieval, som inte styrs av normer. Det behöver här ske ett aktivt arbete från lärosätenas sida för att få kvinnor och män att välja friare. Samhällets behov av att tillvarata den bästa kompetensen motverkas när könsbundna föreställningar styr studieval och utbildning.

För att ytterligare vässa våra jämställdhetsreformer för högskolan påbörjar vi socialdemokrater nu ett aktivt arbete med att lyssna in och ta hjälp av experter på området.

I dag arrangerar Socialdemokraterna i utbildningsutskottet ett stort seminarium i riksdagen om just den ojämställda akademien där forskare och myndighetsföreträdare deltar. Sverige behöver en strategisk politik på området och för att nå dit krävs – utöver vår politiska vilja – mer kunskap och rätt verktyg. En viktig fråga handlar om hur jämställdhetsintegrering vid universitet och högskolor kan utformas.

Nästa vecka sammanträder sedan regeringens expertgrupp för jämställdhet i högskolan för första gången. Expertgruppen består av personer från olika delar av samhället som tillsammans kommer att bidra till att prioritera upp arbetet för att öka jämställdheten i högskolan. Gruppen kommer att komma med idéer och förslag och blir därmed bli ett viktigt verktyg i utformandet av kommande reformer för att stärka jämställdheten i högskolan under mandatperioden.

Sverige har en feministisk regering och Socialdemokraterna är ett feministiskt parti. Det betyder att genusfrågor och jämställdhet står högt på vår agenda. Det betyder också att vi har en plikt att verka för reell förändring.

Nu påbörjas ett viktigt arbete för att kompetens ska vara styrande för högskolan och alla talanger ska tas tillvara. Bara så kan högskolan spegla samhället och Sverige ta täten som kunskaps- och forskningsnation i världen.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning
Lena Hallengren (S), ordförande riksdagens utbildningsutskott

Regeringskansliet

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Investeringar i utbildning avgörande för framtidens jobb

Publicerad 02 juni 2015 Uppdaterad 02 juni 2015

SVT Opinion, 2 juni 2015 "Ett nytt kunskapslyft blir en del av Sveriges nya jobbagenda. Det ska rusta Sverige inför framtidens arbetsmarknad och skapa fler jobb. Det är en av de centrala delarna i vår politik och en strategisk investering som kommer ge fler studenter studieplatser, fler jobb, nya företagsetableringar samt regional och nationell tillväxt", skriver Ylva Johansson (S) och Helene Hellmark Knutsson (S).

Vi vet att framtidens jobb kommer kräva mer utbildning och kompetens. Det är en följd av samhällets utveckling, med en ökad grad av digitalisering och robotisering.

Dessutom kommer samhällsutvecklingen att innebära att kraven på vidareutbildning och kompetensutveckling under hela livet, både på och mellan jobb, kommer att öka.

När vi utformar arbetsmarknadspolitiken är utbildningsfrågorna centrala, och när vi utformar utbildningspolitiken gör vi det också med ett arbetsmarknadsperspektiv.

Vi vet att det kommer att ställas än högre krav på arbetstagarnas kunskap, produktivitet och innovationsförmåga i framtiden. Därför måste människor rustas inte bara för att matchas mot dagens jobb, utan för att även stå sig starka på morgondagens arbetsmarknad.

En av regeringens mest prioriterade frågor är ungdomsarbetslösheten och speciellt långtidsarbetslösheten bland unga. Den som redan i unga år fastnar i

långvarig arbetslöshet, riskerar att få det mycket svårt även i framtiden.

Regeringen förstärker nu ungas jobbchanser genom att införa traineejobb för unga arbetslösa.

Genom att kombinera jobb och yrkesutbildning får unga en fot in på arbetsmarknaden, samtidigt som de får en yrkesutbildning på gymnasial nivå inom ett yrke där det idag råder brist på arbetskraft.

När internationella bolag väljer att förlägga investeringar i Sverige så är tillgången till kompetent personal en nyckelfråga. Att vi är ett framgångsrikt forskningsland är en ytterligare faktor, men det som till sist brukar blir avgörande för beslutet är ändå att det går att rekrytera kompetent personal.

Tyvärr ser vi att antalet högskoleplatser i relation till antalet unga minskat över tid och att antalet internationella studenter minskat. Nyinvesteringar i högre utbildning i hela landet blir därför en avgörande fråga för framtidens jobb.

Det är därför vi i vårändringsbudgeten investerar i ett nytt kunskapslyft som ska sluta rekryteringsgapet. Kraftiga och strategiska investeringar genomförs i högskola, universitet, folkbildning och vuxenutbildning.

Fler ska ges möjlighet att studera vidare, samtidigt som vi höjer kvaliteten på utbildningarna.

I vårändringsbudgeten investerade vi bland annat i en utbyggnad av högskolan med cirka 14 300 platser under mandatperioden. En del av denna riktas in mot bristyrken på arbetsmarknaden som sjuksköterskor, barnmorskor och specialistsjuksköterskor samt lärare.

Men i satsningen ingår även platser som lärosätena själva för förfoga över. Vi vet inte exakt vilka jobb som kommer att uppstå på morgondagens arbetsmarknad, och därför är det viktigt att det finns en flexibilitet i utbildningssystemet.

Det ska vara möjligt att byta jobb, och att omutbilda eller vidareutbilda sig under arbetslivet. Det ska också finnas goda möjligheter för dem som har en utländsk utbildning att komplettera den i de fall det behövs.

Vi vet att det ställs allt högre krav på kompetens på arbetsmarknaden. Vi vet också att vi har möjlighet att möta dessa behov - men för det krävs en klok politik med kunskapsreformer som rustar för det moderna arbetslivet.

Genom satsningar på utbildning bygger vi ett starkt fundament för att kunna möta morgondagens arbetsmarknad. Så formar vi Sveriges nya jobbagenda.

Ylva Johansson, arbetsmarknadsminister

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Stärkt polarforskning med USA gynnar klimatet

Publicerad 20 maj 2015 Uppdaterad 25 maj 2015

Dagens Samhälle Debatt 20 maj 2015 Klimatfrågan är en prioriterad fråga för regeringen. Genom att satsa på två stora gemensamma forskningsexpeditioner till Arktis tillsammans med USA kommer både forskningen och klimatet gynnas samtidigt som det skapar fler jobb.

Sverige och USA har sedan länge ett djupgående samarbete på forskningsområdet. Redan för tjugo år sedan utfördes hälften av svenska vetenskapliga arbeten i samarbete med forskare i USA.

För att uppmärksamma att USA tar över ordförandeskapet i Arktiska rådet anordnar den svenska Washingtonambassaden i veckan en konferens med titeln The Arctic – Hot or Cold. Jag kommer hålla ett linjetal vid konferensen för att betona att USA och Sverige beslutat att ta ytterligare ett steg mot ökat samarbete inom polar- och klimatforskning.

I samband med talet signerar USA och Sverige ett avtal om en gemensam Arktisexpedition under sommaren 2015 som kommer följas av ytterligare en expedition sommaren 2017. Genom att samarbeta kommer vi få ut mer forskning för pengarna. Den svenska isbrytaren Oden kan genom att användas av flera länder göra polarexpeditioner med tätare mellanrum, fler mätningar kan utföras och forskarna kan bilda nya samarbeten.

Det kommer gynna forskningen, klimatet och skapa jobb.

När vi nu återigen formaliserar vårt samarbete med USA inom polarforskning med hjälp av den svenska isbrytaren Oden tar vi också ännu ett steg mot närmare forskningssamarbete mellan våra två länder.

Det behövs. För de senaste åren har utvecklingen stått stilla. Antalet forskningssamarbeten med USA har legat kvar på samma nivå, men som andel av våra totala samarbeten har de minskat till att utgöra endast omkring en tredjedel av Sveriges internationella forskningssamarbeten. Den minskade andelen samarbeten med USA är en följd av stora ökade investeringar i forskning i världen och att svenska forskare följt med i denna globaliseringstrend och breddat sina samarbeten.

Huvudsakligen är det samarbeten inom Europa som ökat till följd av EU:s forskningsprogram, men vi har även ökat samarbeten med de viktiga forskningsnationerna i Asien. I flera asiatiska länder ökar investeringarna i forskning och de avsätter stora belopp till forskning och utveckling. Vetenskapliga publikationer från Kina har ökat sjufaldigt sedan år 2000. De från Sydkorea har ökat fyrfaldigt. Liknande utveckling syns i Indien. Singapore har under de senaste fem åren höjt sin kvalitet och citeras nu bland de absolut främsta i världen.

Även i USA har investeringarna ökat. Stimulanspaketet till följd av finanskrisen 2008 möttes i USA med stora investeringar i forskning. Trots nedskärningar inom andra områden ligger investeringarna i forskning fortfarande högt. Sedan 2000 har USA ökat sin vetenskapliga produktion med mer än 50 procent. Men samtidigt har antalet samarbeten mellan USA och Sverige legat still på oförändrad nivå. Här finns en oanvänd potential till ökade samarbeten som skulle gynna både forskning och jobb.

Regeringen arbetar nu med att öka kontaktytorna med USA. Av speciell vikt är då samarbeten inom forskning.

Svensk polarforskning och klimatforskning är världsledande. Baserat på den svenska isbrytaren Oden som utrustats med forskningslaboratorier och avancerad utrustning har svensk polarforskning gått från bra till världsledande. Genom ökat samarbete med USA kan denna forskning bidra ytterligare i arbetet för att möta klimathotet.

Samarbete i Arktis och inom polar- och klimatforskning blir därmed en tydlig temperaturmätare på hur nära vi samarbetar med USA och ett viktigt bidrag i arbetet för att möta vår tids stora ödesfråga.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

”Här är expertgruppen för jämställdhet”

Publicerad 13 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

svt opinion 13 maj 2015 Andelen kvinnor ökar, men det går alldeles för långsamt. De två senaste åren har andelen professorer som är kvinnor ökat ännu långsammare än tidigare. Så ska det inte vara. Jämställdheten behöver förbättras, skriver Helene Hellmark Knutsson (S).

Sveriges regering är en feministisk regering. Det innebär att alla frågor som rör jämställdhet och maktförhållandena mellan könen är högt prioriterade.

Trenden de senaste 30 åren är att kvinnor utbildar sig allt mer och män allt mindre. Men fortfarande ser vi att kvinnor begränsas på grund av sitt kön och att de har sämre möjligheter till karriärutveckling.

Som minister för högre utbildning och forskning kommer jag att bedriva ett aktivt arbete med dessa frågor inom högskolan. Inom högskolan ser vi till exempel ett mönster av könsbundna studieval och att andelen kvinnliga professorer endast är 25 procent och ökar för långsamt.

Därför tillsätter jag i dag som en första åtgärd en expertgrupp för ökad jämställdhet i högskolan.

Expertgruppen består av personer från olika delar av samhället som kan bidra med viktiga kunskaper och erfarenheter i jämställdhetsfrågor. Tillsammans ska vi prioritera upp arbetet med att öka jämställdheten i högskolan.

I gruppen ingår:

KTH:s vicerektor Gustav Amberg,
filosofiedoktor Fredrik Bondestam,
vice president Volvo Group Telematics & WirelessCar Peter Grönberg,
journalisten Johanna Koljonen,
docent Agneta Stark,
analytiker John Tumpane,
professor Agnes Wold,
Rättviseförmedlingens ordförande Seher Yilmaz.

I jämställdhetsgruppen kommer vi att diskutera ojämställdheten inom högskolan ur olika perspektiv.

Med sin breda och gedigna kompetens från bland annat näringsliv, akademi och civilsamhälle vet jag att ledamöterna kommer att kunna tänka nytt och kreativt kring hur vi kan öka jämställdheten.

Gruppen kommer att komma med idéer och förslag inför nästa stora forskningsproposition som ska läggas hösten 2016, och blir därmed bli ett viktigt verktyg i utformandet av kommande reformer för att stärka jämställdheten i högskolan under mandatperioden.

Regeringen har som mål att uppnå att andelen professorer som är kvinnor ska öka. Trots att kvinnor under lång tid har varit i majoritet bland studenterna i utbildning på grundnivå och avancerad nivå är endast en fjärdedel av professorerna kvinnor.

Andelen ökar, men det går alldeles för långsamt. De två senaste åren har andelen professorer som är kvinnor ökat ännu långsammare än tidigare. Så ska det inte vara. Jämställdheten behöver förbättras.

Riksdagen har fastställt att det ska finnas mål för könsfördelningen av nyrekryterade professorer på lärosätena. De mål som finns gäller till och med i år, 2015.

Regeringen följer noga i vilken mån lärosätena uppnår rekryteringsmålen och arbetet med utformningen av de nya rekryteringsmålen som ska gälla från och med 2016 pågår.

Regeringen har också som mål att forskningsmedel ska fördelas jämställt. Stora mängder forskningsmedel delas ut varje år till landets forskare och dessa medel är i många fall helt avgörande för forskarnas arbete.

Vi vet att exempelvis Vetenskapsrådet arbetar med att komma till rätta med den sneda fördelning som finns baserad på forskares könstillhörighet. Det är viktigt att processerna för att tilldela resurser, såväl som själva utfallet av forskningsstöd, hanteras på ett korrekt sätt.

Annars kommer kvinnor fortsätta missgynnas. Det finns fortfarande mer att göra på detta område, och jämställdhetsgruppen kommer att diskutera hur arbetet kan utvecklas.

Regeringen har dessutom jämställdhetsintegrering som mål. I regeringsförklaringen tas upp att myndigheter ska få ett tydligare uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering i all sin verksamhet.

Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas och beaktas i alla led i beslutsprocesserna och att de aktörer som normalt sett deltar i beslutsprocesser ansvarar för att så sker.

Jag kommer att föra en dialog med universiteten och högskolorna om hur ett sådant arbete kan utformas.

Jämställdhet i högskolan är i grunden en fråga om rättvisa för individen. Men det är också en avgörande fråga för högskolans ställning som samhällsbärande institution – och i förlängningen för samhällsutvecklingen och Sveriges konkurrenskraft.

Därför måste jämställdheten inom högskolan öka.

Helene Hellmark Knutsson

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Högre utbildning oavsett vilken bakgrund man har

Publicerad 11 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

Norrländska Socialdemokraten Opinion 11 maj 2015
Sverige har under lång tid strategiskt investerat i utbildning och kunskap. Genom vårt studiemedelssystem och investeringar i fri högre utbildning vid ett stort antal lärosäten runtom i Sverige har unga en stor möjlighet att prova sina vingar.

Dessa investeringar i utbildning har lönat sig väl både för både individer och samhälle. Så mycket som hälften av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högtbildade anställda, enligt en uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum. Vi vet också att högre utbildning lönar sig utifrån många tydligt mätbara aspekter för individen.

Men det finns tyvärr en social snedrekrytering till högskolan beroende på studenternas bakgrund. Det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå. Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare. Vi vill minska denna sociala snedrekrytering till högskolan.

Att människors talang inte tas tillvara är ett slöseri. Högre utbildning spelar inte bara en stor roll för individen, utan även för samhället. Det handlar dels om kompetensförsörjning, dels om demokrati och folkbildning. Men det handlar även om kvaliteten inom den högre utbildningen. Breddad rekrytering möjliggör en större mångfald i perspektiv och erfarenheter i utbildningen samt att lärosätena rekryterar de studenter som är bäst lämpade för utbildningen oavsett bakgrund

Som verktyg för att motverka snedrekryteringen har regeringen nu gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

En ytterligare insats för att ytterligare öppna dörrarna till högskolan är fler utbildningsplatser vid universitet och högskolor. Närheten och tillgången till högre utbildning påverkar vilka som väljer att studera vidare.

Under hela 1900-talet har antalet studenter vid våra universitet och högskolor ökat, precis som i de flesta jämförbara länder. Det har varit en positiv utveckling som medfört ökade möjligheter i livet för tiotusentals människor och en alltmer välutbildad arbetskraft för samhället i stort. Vi vill se fortsatta investeringar i högre utbildning i hela landet. I den senaste vårbudgeten investerar också regeringen i cirka 14 300 nya utbildningsplatser i högskolan till 2018.

Vi tror att förnyade och tydliga ambitioner när det gäller utbildning och kunskap är rätt väg framåt för vårt samhälle.

Vi har ett ansvar för att göra högre utbildning tillgängligt för alla – inte bara för dem med en privilegierad bakgrund.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Talla Alkurdi
ordförande för socialdemokratiska studentförbundet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vill minska snedrekrytering

Publicerad 07 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

Värmlands Folkblad 7 maj 2015 Arbetet för att bredda rekryteringen och bygga ut högskolan är viktigare än någonsin. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, och Talla Alkurdi, ordförande för S-studenter.

Sverige har under lång tid strategiskt investerat i utbildning och kunskap. Genom vårt studiemedelssystem och investeringar i fri högre utbildning vid ett stort antal lärosäten runtom i Sverige har unga en stor möjlighet att prova sina vingar.

Dessa investeringar i utbildning har lönat sig väl både för både individer och samhälle. Så mycket som hälften av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högutbildade anställda, enligt en uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum. Vi vet också att högre utbildning lönar sig utifrån många tydligt mätbara aspekter för individen.

Men det finns tyvärr en social snedrekrytering till högskolan beroende på studenternas bakgrund. Det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå. Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare. Vi vill minska denna sociala snedrekrytering till högskolan.

Att människors talang inte tas tillvara är ett slöseri. Högre utbildning spelar inte bara en stor roll för individen, utan även för samhället. Det handlar dels om kompetensförsörjning, dels om demokrati och folkbildning. Men det handlar även om kvaliteten inom den högre utbildningen. Breddad rekrytering möjliggör en större mångfald i perspektiv och erfarenheter i

utbildningen samt att lärosätena rekryterar de studenter som är bäst lämpade för utbildningen oavsett bakgrund

Som verktyg för att motverka snedrekryteringen har regeringen nu gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

En ytterligare insats för att ytterligare öppna dörrarna till högskolan är fler utbildningsplatser vid universitet och högskolor. Närheten och tillgången till högre utbildning påverkar vilka som väljer att studera vidare.

Under hela 1900-talet har antalet studenter vid våra universitet och högskolor ökat, precis som i de flesta jämförbara länder. Det har varit en positiv utveckling som medfört ökade möjligheter i livet för tiotusentals människor och en alltmer välutbildad arbetskraft för samhället i stort. Vi vill se fortsatta investeringar i högre utbildning i hela landet. I den senaste vårbudgeten investerar också regeringen i cirka 14 300 nya utbildningsplatser i högskolan till 2018.

Vi tror att förnyade och tydliga ambitioner när det gäller utbildning och kunskap är rätt väg framåt för vårt samhälle.

Vi har ett ansvar för att göra högre utbildning tillgängligt för alla – inte bara för dem med en privilegierad bakgrund.

Helene Hellmark Knutsson

Talla Alkurdi

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Höjda lärarlöner är ett måste för skolan

Publicerad 07 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

Aftonbladet Debatt 7 maj 2015 Så ska vi vända utvecklingen efter larmrapporten.

Denna vecka presenterade OECD sin slutrapport om svensk skola, ”Improving schools in Sweden: an OECD perspective”. Bland de huvudpunkter som OECD lyfter ingår att kvaliteten på lärarutbildningen behöver stärkas och att läraryrkets attraktivitet behöver höjas.

Regeringen delar den uppfattningen. Skickliga och engagerade lärare är det viktigaste verktyget för att nå kunskapsmålen i skolan. Därför måste vi investera strategiskt i lärarutbildningen och i insatser som gör att fler vill söka sig till läraryrket.

Vid mina besök vid universitet och högskolor har jag prioriterat att besöka lärarutbildningar och där sett det viktiga arbete som redan pågår. Allt ifrån försöken med övningsskolor för att höja kvaliteten på verksamhetsförlagd utbildning till forskarskolor för att stärka forskningsanknytningen vid lärarutbildningen är verksamheter vars utveckling som jag kommer följa noga.

Som ansvarig minister för lärarutbildningen och för arbetet med att stärka läraryrkets attraktivitet arbetar jag också med flera insatser i linje med OECD:s rekommendationer om ökad kvalitet på lärarutbildningen och ett mer attraktivt läraryrke.

Lärarutbildningens kvalitet ska höjas. Höjda antagningskrav är ofta förekommande i skoldebatten, men vi vill även tala mer om att göra lärarutbildningen till ett attraktivt utbildningsval för studenter. Då är det viktigt att även diskutera utbildningens innehåll och utformning.

Läroarutbildningen ska ställa hårda krav, men ha god pedagogik och på bästa sätt förbereda studenterna för arbetslivet. Den ska vara en eftertraktad utbildning som är ett tydligt plus i cv:t. Kvalitetsinsatser för läroarutbildningen handlar också om att forskningsanknytningen behöver stärkas på sina håll och att kvaliteten måste säkerställas i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Statsministern aviserade redan i regeringsförklaringen en kvalitetsatsning på högskolan. Som ett steg har regeringen identifierat att resurser för ökad kvalitet ska riktas mot bland annat läroarutbildning och förskolläroarutbildning. För detta ändamål avsätter regeringen nu 125 miljoner kronor i vårbudgeten. Vi aviserar även att vi kommer att investera 250 miljoner kronor årligen från 2016.

Regeringen vill bidra till att höja statusen och attraktiviteten i läroaryrket. En satsning på höjda läroarlöner som stärker yrkets attraktivitet är ett viktigt verktyg för att på sikt bidra till att förbättra resultaten i skolan. Lärarna som kan komma i fråga för lönesatsningen ska vara särskilt kvalificerade för verksamheten och den undervisning som bedrivs. Jag för därför samtal med skolans parter om hur vi bäst använder och fördelar de 3 miljarder kronor på årsbasis som regeringen avser att avsätta för höjda läroarlöner inför budgetpropositionen för 2016. En given förutsättning är att berörda parter tar ansvar för att påtagligt prioritera höjda läroarlöner. Vidare är en utgångspunkt att svensk lönebildning alltjämt ska skötas av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden.

Att stärka läroaryrket är en förutsättning för att vända utvecklingen i skolan. Därför prioriterar regeringen ovanstående insatser för att stärka läroaryrkets attraktivitet genom höjda läroarlöner och investeringar för att höja kvaliteten i läroarutbildningen. Det är investeringar som på lång sikt kommer vara helt nödvändiga för skolans framtid.

Helene Hellmark Knutsson

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Kunskap är vägen framåt

Publicerad 04 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

Dalademokraten Debatt 4 maj 2015 Sverige har under lång tid strategiskt investerat i utbildning och kunskap. Genom vårt studiemedelssystem och investeringar i fri högre utbildning vid ett stort antal lärosäten runt om i Sverige har unga en stor möjlighet att prova sina vingar.

Dessa investeringar i utbildning har lönat sig väl både för både individer och samhälle. Så mycket som hälften av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högutbildade anställda, enligt en uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum. Vi vet också att högre utbildning lönar sig utifrån många tydligt mätbara aspekter för individen.

Men det finns tyvärr en social snedrekrytering till högskolan beroende på studenternas bakgrund. Det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå. Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare. Vi vill minska denna sociala snedrekrytering till högskolan.

Att människors talang inte tas tillvara är ett slöseri. Högre utbildning spelar inte bara en stor roll för individen, utan även för samhället. Det handlar dels om kompetensförsörjning, dels om demokrati och folkbildning. Men det handlar även om kvaliteten inom den högre utbildningen. Breddad rekrytering möjliggör en större mångfald i perspektiv och erfarenheter i utbildningen samt att lärosätena rekryterar de studenter som är bäst lämpade för utbildningen oavsett bakgrund

Som verktyg för att motverka snedrekryteringen har regeringen nu gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas

arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

En ytterligare insats för att ytterligare öppna dörrarna till högskolan är fler utbildningsplatser vid universitet och högskolor. Närheten och tillgången till högre utbildning påverkar vilka som väljer att studera vidare.

Under hela 1900-talet har antalet studenter vid våra universitet och högskolor ökat, precis som i de flesta jämförbara länder. Det har varit en positiv utveckling som medfört ökade möjligheter i livet för tiotusentals människor och en alltmer välutbildad arbetskraft för samhället i stort. Vi vill se fortsatta investeringar i högre utbildning i hela landet. I den senaste vårbudgeten investerar också regeringen i cirka 14 300 nya utbildningsplatser i högskolan till 2018.

Vi tror att förnyade och tydliga ambitioner när det gäller utbildning och kunskap är rätt väg framåt för vårt samhälle.

Vi har ett ansvar för att göra högre utbildning tillgängligt för alla – inte bara för dem med en privilegierad bakgrund.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Talla Alkurdi
ordförande för socialdemokratiska studentförbundet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Universitetet måste byggas ut

Publicerad 04 maj 2015 Uppdaterad 18 maj 2015

Lundagård.se Debatt 4 maj 2015 Arbetet för att bredda rekryteringen och bygga ut högskolan är viktigare än någonsin. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, och Talla Alkurdi, ordförande för S-studenter, i en debattartikel.

Sverige har under lång tid strategiskt investerat i utbildning och kunskap. Genom vårt studiemedelssystem och investeringar i fri högre utbildning vid ett stort antal lärosäten runtom i Sverige har unga en stor möjlighet att prova sina vingar.

Dessa investeringar i utbildning har lönat sig väl både för både individer och samhälle. Så mycket som hälften av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högutbildade anställda, enligt en uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum. Vi vet också att högre utbildning lönar sig utifrån många tydligt mätbara aspekter för individen.

Men det finns tyvärr en social snedrekrytering till högskolan beroende på studenternas bakgrund. Det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå. Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare. Vi vill minska denna sociala snedrekrytering till högskolan.

Att människors talang inte tas tillvara är ett slöseri. Högre utbildning spelar inte bara en stor roll för individen, utan även för samhället. Det handlar dels om kompetensförsörjning, dels om demokrati och folkbildning. Men det handlar även om kvaliteten inom den högre utbildningen. Breddad rekrytering möjliggör en större mångfald i perspektiv och erfarenheter i

utbildningen samt att lärosätena rekryterar de studenter som är bäst lämpade för utbildningen oavsett bakgrund.

Som verktyg för att motverka snedrekryteringen har regeringen nu gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

En ytterligare insats för att ytterligare öppna dörrarna till högskolan är fler utbildningsplatser vid universitet och högskolor. Närheten och tillgången till högre utbildning påverkar vilka som väljer att studera vidare.

Under hela 1900-talet har antalet studenter vid våra universitet och högskolor ökat, precis som i de flesta jämförbara länder. Det har varit en positiv utveckling som medfört ökade möjligheter i livet för tiotusentals människor och en alltmer välutbildad arbetskraft för samhället i stort. Vi vill se fortsatta investeringar i högre utbildning i hela landet. I den senaste vårbudgeten investerar också regeringen i cirka 14 300 nya utbildningsplatser i högskolan till 2018.

Vi tror att förnyade och tydliga ambitioner när det gäller utbildning och kunskap är rätt väg framåt för vårt samhälle.

Vi har ett ansvar för att göra högre utbildning tillgängligt för alla – inte bara för dem med en privilegierad bakgrund.

Helene Hellmark Knutsson (S),
minister för högre utbildning och forskning

Talla Alkurdi,
ordförande för socialdemokratiska studentförbundet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi vill ha en högskola av hög kvalitet

Publicerad 24 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

**Trollhättans tidning - Elfsborgs läns allehanda, TTELA
24 april 2015 Högre utbildning av god kvalitet ska
finnas i hela landet. Därför investerar regeringen i en
utbyggnad av högskolan och utbildningarnas kvalitet.**

Regeringen höjer Sveriges ambitioner för den högre utbildningen. Vi vet att det är en politik som efterfrågas av Sveriges studenter, lärosäten och lärare. Men också av näringsliv och offentlig sektor.

Vi står nämligen inför stora generationsväxlingar på arbetsmarknaden och kunskapsbehoven ökar. Allt fler jobb kräver en högre utbildning. Därför måste Sverige aktivt arbeta för att fler personer kan ta del av kunskap och högre utbildning. Utbildning är nyckeln till jobb och konkurrenskraft men också till människors frihet att forma sina egna liv.

Den 15 april presenterade regeringen sin första vårändringsbudget och vårproposition. Här prioriterar vi tydligt att högre utbildning av god kvalitet ska finnas i hela landet och inte bara i de största städerna. Regeringen föreslår att bygga ut högskolan med cirka 14 300 platser till 2018, varav Högskolan Väst får nära 400 nya platser. I vårändringsbudgeten avsatte regeringen också 125 miljoner kronor 2015 till att höja kvaliteten inom högre utbildning. Under de resterande åren under mandatperioden uppgår satsningen till 250 miljoner kronor per år.

Historiskt har Sverige under socialdemokratiska regeringar investerat i en målmedveten utbyggnad av högskolan. Vi vet att dessa investeringar har lönat sig långsiktigt både för samhället och dem som har studerat vidare. Högskolan Väst visar värdet av att högre utbildning finns i hela landet. Sveriges förenade studentkårer utsåg Trollhättan till årets studentstad 2014-

2015 och Högskolan Väst har också ett erkänt gott samarbete med det omgivande samhället.

Regeringen vill genom långsiktiga satsningar på kunskap och utbildning skapa ett modernt samhälle som blir till ett föredöme i världen. Det är ett slöseri med resurser och utvecklingspotential för Sverige om de som vill och har behörighet att läsa vid högskolan aldrig får den möjligheten. Vi kommer därför fortsatt att driva på för en utbyggnad av högskolan för att tillgängliggöra högre utbildning av god kvalitet i hela landet.

Helene Hellmark Knutson (S) minister för högre utbildning och forskning.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Fler bör få möjlighet att studera vidare

Publicerad 23 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Svenska Dagbladet Opinion 23 april 2015 Regeringen har nu inlett arbetet för att ge fler möjligheten att studera vidare. Detta genom att arbeta för att bredda rekryteringen och bygga ut högskolan. Men ambitionen delas inte av alla. Det skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning.

Samtidigt som regeringen arbetar aktivt för att motverka den sociala snedrekryteringen till högskolan ser vi att våra ambitioner inte delas av alla. På senare tid har det initierats en debatt inom Moderaterna och på andra håll inom borgerligheten om att införa studieavgifter för svenska studenter (20/4). Det vill säga att det inte längre ska vara avgiftsfritt att studera vid universitet och högskolor. Från borgerliga studentdebattörer har det bland annat förts fram förslag på avgifter på upp till 50 000 kronor per student och termin.

Den här debatten är allvarlig och visar med all tydlighet vilka skillnader som finns på synen på högre utbildning. Ytterst handlar det om samhällssyn.

Vi vill minska den sociala snedrekryteringen till högskolan, inte öka den. För det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning. Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare. Vi vill att den svenska högskolan ska välkomna alla – oavsett bakgrund, kön eller funktionsnedsättning. Den sociala snedrekryteringen är inte bara ett jämlikhetsproblem utan även ett ekonomiskt problem. Att människors talang inte tas tillvara är ett slöseri. Högre utbildning spelar inte bara en stor roll för individen, utan även för

samhället. Det handlar dels om kompetensförsörjning, dels om demokrati och folkbildning. Hela samhället tjänar på en tillgänglig högskola där utbildningen håller hög kvalitet.

Att införa studieavgifter skulle ytterligare öka den sociala snedrekryteringen. När ungdomar från mindre resursstarka familjer eller från familjer utan akademisk bakgrund står inför valet att studera vidare blir den ekonomiska aspekten mycket relevant. Dagens studiemedelssystem är fördelaktigt och ger individen stor frihet att söka sig till högskolan oavsett sin egen och föräldrarnas inkomst. Men om ingen av föräldrarna har studerat på högskola saknas ofta stödet till högre utbildning i hemmet. Rädslan för att dra på sig studieskulder gör att steget till att påbörja högre studier blir för stort. Att införa avgifter skulle riskera att ytterligare förstärka snedrekryteringen. Det skulle minska individens livsval och göra att samhället förlorar viktiga talanger.

Regeringen ser en annan väg framåt. Vi vill att fler ska få möjlighet att studera, inte färre.

I den senaste vårbudgeten investerar regeringen i cirka 14 300 nya utbildningsplatser i högskolan till 2018. Det är ett tydligt steg för en öppen högskola.

Tidigare hade också universitet och högskolor ett uppdrag att skapa en handlingsplan för att främja den breddade rekryteringen och sedan rapportera sina åtgärder till regeringen. Detta uppdrag tog den borgerliga regeringen bort 2010. Men regeringen har nu gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

Om förslaget om att införa studieavgifter skulle anammas av Moderaterna eller något av de andra borgerliga partierna är det en konflikt som regeringen är beredd att ta. Samhället har ett ansvar för att göra högre utbildning tillgängligt för alla – inte bara för dem med en privilegierad bakgrund.

HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)

minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Ministern om varför hon blev politiker: "Jag ville göra skillnad"

Publicerad 23 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Nyheter24 Debatt 23 april 2015 Helene Hellmark Knutsson (S) är minister för högre utbildning och forskning. Hon skriver att hennes politiska engagemang växte när hon ville förändra villkoren på sin arbetsplats och menar att du också har möjlighet att påverka världen.

Mitt politiska engagemang började i facket. Jag engagerade mig fackligt för att jag ville vara med och påverka min egen arbetsplats. Det handlade om arbetsmiljön, arbetstimmarna, lönen och rätten till semester. Om att få skäliga villkor på arbetsplatsen och att ingen skulle behöva slita ut sig eller skada sig på jobbet.

När jag kände att jag kunde vara med och påverka min arbetsplats var inte steget långt till att vilja förändra samhället i stort. Jag fångades av kommunpolitiken i Sundbyberg, där jag fortfarande bor. Genom att engagera mig politiskt i min egen kommun fick jag möjlighet att driva på i frågor som ligger mig varmt om hjärtat: att förbättra skolan, bygga fler bostäder, och att tjejer och killar ska ha lika möjligheter att ta del av idrott, kultur och samhällsliv.

Efter att ha varit kommunalråd i Sundbyberg och landstingsråd Stockholms län har jag nu förmånen att vara minister för högre utbildning och forskning. Jag brinner särskilt för att bygga ut högskolan så att fler ska kunna studera vidare, att stärka lärarutbildningen så läraryrket blir mer attraktivt, och för att högre utbildning och forskning ska bli mer jämställt i form av hur pengar fördelas och att kvinnor och män ska ha samma möjligheter till en akademisk karriär.

Jag är övertygad. Att engagera sig politiskt är viktigt och ditt engagemang spelar roll. Du kan vara med och påverka den stad, det land och den värld du lever i.

Så titta närmare på de politiska partierna i Sverige. Vilket av dem fångar upp flest av dina åsikter? Det handlar inte främst om enskilda sakfrågor – de kan förändras över tid. Det handlar om vilken människosyn, vilken samhällssyn, vilka drivkrafter, och vilka långsiktiga mål och värderingar de olika partierna har.

Engagera dig sen i det parti som ligger dig närmast. Delta i de aktiviteter som ger dig mest glädje och utveckling. Och driv de frågor som är viktiga för just dig.

Helene Hellmark Knutsson (S),
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen lägger särskilda resurser på att stärka kvaliteten

Publicerad 22 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

DN Debatt 22 april 2015 Framtidens utvärdering av högskoleutbildningar ska säkerställa utbildningarnas kvalitet på ett bättre sätt än nuvarande system, skriver ansvariga minister Helene Hellmark Knutsson i svar till Centrum för rättvisa (20/4).

Den amerikanska studenten Connie Dickinson har betalat studieavgift för sin utbildning i Sverige. Hon kräver nu sina pengar tillbaka eftersom hon inte anser att utbildningen höll utlovad kvalitet. Fallet har väckt diskussion under veckan. Samtidigt som jag beklagar Dickinsons situation välkomnar jag debatten om kvaliteten inom högre utbildning.

Dickinson har stämt högskolan som hon studerade vid. Därför vore det i alla avseenden olämpligt om regeringen uttalade sig innan domstolen har sagt sitt. Men jag vill vara tydlig om regeringens syn på kvalitet. All högskoleutbildning i Sverige ska hålla hög kvalitet.

Redan i regeringsförklaringen klargjorde statsministern att kvaliteten inom högre utbildning ska höjas. Generellt är kvaliteten också god men det finns områden där den brister. Det kan exempelvis handla om för stora undervisningsgrupper eller för lite lärarledd undervisning. I vårändringsbudgeten avsatte regeringen därför 125 miljoner kronor 2015 till att höja kvaliteten inom högre utbildning. Under de resterande åren av mandatperioden uppgår satsningen till 250 miljoner per år. Detta är en investering som inte återfinns i de borgerliga budgetförslagen.

Regeringen har nyligen även skickat ut en remiss med förslag på ett nytt kvalitetssäkringssystem. Systemet kommer att innehålla flera olika

komponenter, som tillsammans har som syfte att kunna säkerställa utbildningarnas kvalitet på ett bättre sätt än nuvarande system.

När det gäller internationella studenter så har de minskat kraftigt efter att den tidigare borgerliga regeringen införde studieavgifter. Det är olyckligt. Den kompetens som utländska studenter för med sig behövs. I ett globalt kunskapssamhälle är högre utbildning central. Internationaliseringen av högskolan bidrar till nya kontaktytor, ett berikande kunskapsutbyte, en ökad mångfald och en större förståelse mellan länder och samhällen. Den bygger ovärderliga nätverk med utländska studenter och forskare. Internationaliseringen av den högre utbildningen behöver öka. Det behövs för att Sverige ska vara en ledande och attraktiv kunskapsnation.

Högre utbildning är något långt mer än en vara som kan betalas och förbrukas. En högskoleutbildning öppnar dörrar, ger kunskaper för livet och gynnar både den enskilde och samhället i stort. Men då måste utbildningen också hålla hög kvalitet. Det är en viktig fråga för regeringen. Därför satsar vi särskilda resurser på att stärka kvaliteten och på internationalisering – och därför arbetar vi för att få till stånd ett välfungerande system för kvalitetssäkring av högre utbildning.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi ger utredningen tid

Publicerad 20 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Upsala Nya Tidning 20 april 2015 Den borgerliga budgeten gav inte möjlighet att utreda öppna nätbaserade utbildningar tillräckligt noga, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, i ett svar till Betty Malmberg (M).

Den moderata riksdagsledamoten Betty Malmberg är bekymrad över att regeringen ger Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att utreda öppna nätbaserade utbildningar, MOOC:s (UNT 15/4). Flytten av uppdraget, från den tidigare regeringens utredare, skedde dock på grund av att den budget som de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna röstade igenom i riksdagen i höstas inte finansierade tillräckligt med tid till utredningen.

De öppna nätbaserade kurserna som kallas MOOC:s (Massive Open Online Courses) startades i USA och hittills är det främst amerikanska universitet som har lett utvecklingen. MOOC:s karakteriseras i de flesta fall av ett mycket stort antal studenter, avgiftsfrihet, att antagningen är öppen och att kurserna ges över internet. Lärosätena ser ett värde i MOOC:s av flera skäl som exempelvis kunskapsspridning och rekrytering av studenter. De första kurserna startade hösten 2014, så erfarenheterna från Sverige är ännu få, men ett par lärosäten har börjat utveckla kurser.

MOOC:s har en stor potential. De kan medföra ökade möjligheter att studera oavsett livssituation, bostadsort och tid i livet. De skulle till exempel bli en viktig del i yrkesverksammas möjlighet att kompetensutveckla sig och bidra till en breddad rekrytering till högskolan. Dessutom skulle MOOC:s kunna bidra till en högre kvalitet i den högre utbildningen. Till exempel om de kan användas för att kombinera digitala föreläsningar med världsledande

forskare med att de delar som sker fysiskt på campus får mer resurser och högre kvalitet.

Ur ett svenskt perspektiv väcker dock MOOC:s ett antal viktiga frågor som måste belysas: bland annat:

Vilka rättigheter och vilket inflytande får studenterna?

Hur ska examination och tillgodoräknande ske?

Hur ska de finansieras?

UKÄ har goda förutsättningar att genomföra en kvalitativ utredning då de har den breda kompetens som behövs för att belysa de olika aspekterna av nätbaserad utbildning.

Genom regeringens beslut får UKÄ också mer tid att genomföra uppdraget, vilket innebär att de kommer att kunna göra en mer djuplodande analys. Jag ser fram emot att UKÄ:s uppdrag utgör en god grund för de fortsatta diskussionerna om MOOC:s.

Gällande meriteringsanställningar, som Betty Malmberg också tar upp, anser regeringen att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskare ges goda villkor att verka. Regeringen vill ta ett helhetsgrepp om forskningens villkor. Detta inkluderar karriärvägar, men även andra aspekter av att skapa trygga villkor för forskare. Om detta vill regeringen hitta en samsyn över blockgränserna. Jag tror att det är möjligt.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Högskolan ska välkomna alla – oavsett bakgrund

Publicerad 20 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Sundsvalls Tidning, Debatt 20 april 2015 Regeringen har startat arbetet med att få upp breddad rekrytering på den politiska dagordningen igen.

Förra veckan stängde landets universitet och högskolor sin ansökan inför höstterminen. Den senaste tiden har tiotusentals ungdomar funderat på om högskolestudier är rätt väg i livet. Men tyvärr är det också många som på grund av sin sociala bakgrund inte valde att söka. För det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning.

Din bakgrund och dina föräldrars utbildningsnivå påverkar alltså om du känner att högskolan är något för dig. Regeringen vill att den svenska högskolan ska vara välkomnande och kännas som ett möjligt val för alla – oavsett bakgrund, kön eller funktionsnedsättning.

Det betyder att så många dörrar som möjligt ska hållas öppna. Gymnasieskolan ska vara högskoleförberedande och det ska finnas goda möjligheter att läsa upp betyg på Komvux.

Men det räcker inte att de strukturella hindren undanröjs. Attityder och kunskap måste också ändras så att fler känner att högskolan är en möjlig väg just för dem. Det gäller såväl att söka till högskolan, som att kunna delta i studier på ett likvärdigt sätt. Därför tror vi att Sverige behöver ett aktivt arbete för att bredda rekryteringen till högskolan.

Tidigare hade universitet och högskolor ett uppdrag att skapa en handlingsplan för att främja den breddade rekryteringen och sedan rapportera sina åtgärder till regeringen. Detta uppdrag tog den borgerliga

regeringen bort 2010. Arbetet mot social snedrekrytering stannade av.

Jag vill vara tydlig. Breddad rekrytering och breddat deltagande ska upp på den politiska dagordningen igen.

Därför har regeringen gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

Det finns flera skäl till varför det är viktigt att motverka snedrekryteringen. Det är inte acceptabelt att möjligheterna att söka sig till och delta i högre utbildning skiljer sig åt på grund av bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå. En breddad rekrytering och ökad mångfald leder även till att utbildningens kvalitet ökar. I en grupp där studenterna har olika bakgrund berikas utbildningen av att fler erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra.

Snedrekryteringen innebär också att samhället inte utnyttjar sina talanger, samtidigt som efterfrågan på personer med högre utbildning ökar. Att alla människors potential tas tillvara är därför inte bara en fråga om jämlikhet utan en ekonomisk vinst för hela samhället.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Lärarkrisen är djupt oroande

Publicerad 15 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Expressen Debatt 15 april 2015 Mer än 65 000 behöriga lärare beräknas saknas år 2025. Därför satsar vi 450 miljoner kronor på 6000 utbildningsplatser på lärarutbildningen. Det är en ökning årligen med närmare 2000 nybörjarplatser för special-, grund- och förskollärare, skriver Gustav Fridolin, Helene Hellmark Knutsson och Aida Hadzialic.

Nyligen redovisade Lärarförbundet siffror från SCB som visar att lärarbristen riskerar att bli större än vi trott. Mer än 65 000 behöriga lärare beräknas saknas år 2025. Det gör oss djupt oroade. Vi vet att duktiga lärare är det viktigaste verktyget för att nå kunskapsmålen.

Regeringen har som tydlig ambition att förbättra resultaten i den svenska skolan. Här är lärarna helt centrala. Ett starkt läraryrke med skickliga lärare är vägen framåt för att stärka resultaten i skolan.

Därför har regeringen påbörjat en omfattande nationell samling för läraryrket. Den kommer bland annat innehålla medel för höjda lärarlöner, bättre kvalitet på lärarutbildningen och utökade möjligheter för lärare att få kompetensutveckling.

Regeringen föreslår också en utökning av antalet utbildningsplatser på lärarutbildningen. Fullt utbyggd kommer satsningen 2019 att uppgå till cirka 450 miljoner kronor per år, och omfatta ungefär 6000 utbildningsplatser. Det råder en brist på speciallärare och specialpedagoger, och därför satsar regeringen på en ökning med sammanlagt 300 nybörjarplatser årligen inom dessa utbildningar. Antalet nybörjarplatser på grundlärarutbildningen ska öka med 700 platser årligen. Vidare satsar regeringen på 800 nybörjarplatser årligen på förskollärarutbildningen.

En satsning på höjda lärarlöner som stärker yrkets attraktivitet kan på sikt bidra till att förbättra resultaten i skolan. Regeringens avsikt är att i budgetpropositionen för 2016 tillföra resurser som ska leda till höjda lärarlöner. Under förutsättningen att berörda parter tar ansvar för att påtagligt prioritera höjda lärarlöner kan resurser tillföras motsvarande 3 miljarder kronor på årsbasis. Det är utgångspunkten för de samtal vi nu för med skolans parter, där vi tillsammans ska komma överens om hur satsningen ska utformas. En given utgångspunkt är att svensk lönebildning ska skötas av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden.

Lärares möjligheter att utveckla sin kompetens även under yrkeslivet måste stärkas. Enligt den internationella undersökningen TALIS från 2013 deltar svenska lärare i kompetensutvecklande aktiviteter i mindre utsträckning än sina kolleger i andra länder.

Känslan av och vetskapen om att man kan utvecklas i sitt yrke, tror vi är en viktig dragningskraft för att få fler att välja läraryrket. Därför vill regeringen satsa på kompetensutveckling för lärare, i både grund- och gymnasieskolan samt SFI. För SFI-lärare finns satsningar, dels på insatser för att få fler SFI-lärare som det i dag råder stor brist på, dels på kompetensutveckling i svenska som andraspråk. I vårbudgeten finns 15 miljoner avsatt för i år och 100 miljoner årligen därefter. I höstas föreslog regeringen även 200 miljoner för att kompetensutveckla lärare och förskolepersonal. Dessa medel var fördelade både på såväl pågående insatser som på insatser som regeringen avser att återkomma med.

Samtidigt som vi riskerar att stå inför en lärarbrist, vet vi att många nyanlända som kommer till vårt land har yrkesbakgrund som lärare. Att inte ta vara på deras kompetens i skolan är att kasta bort resurser. Elever som kommer i gymnasieåldern, och som får gå gymnasieskolans språkinträdning, har ämneskunskaper med sig sedan tidigare skolgång. För att de snabbt ska kunna komma in i den svenska skolan, måste de få möjlighet att fortsätta utveckla sina ämneskunskaper samtidigt som de lär sig svenska.

Vi vill därför göra det möjligt för människor som kommer hit med en lärarbakgrund att så snabbt som möjligt börja undervisa i de ämnen som de är utbildade för. Det ska ske genom validering och kompletterande utbildning.

Många av de nyanlända lärarna kan tidigt arbeta som studiehandledare, modersmåls lärare eller undervisa i ämnen på sina och elevernas modersmål

på språkintruktionsprogrammen. På så sätt kan nyanlända elever få möjlighet att behålla och utveckla sina kunskaper i skolans olika ämnen samtidigt som de lär sig svenska.

Regeringen har som tydligt mål att förbättra resultaten i den svenska skolan och därigenom ge våra barn en bättre utbildning. Att vi lyckas kommer vara avgörande för hela samhället. Utmaningarna är stora, men vi vet att de går att övervinna genom att investera i konkreta och kunskapsunderbyggda reformer. Därför prioriterar vi att höja läraryrkets status och attraktivitet.

Gustav Fridolin, (MP) utbildningsminister

Helene Hellmark Knutsson, (S) minister för högre utbildning och forskning

Aida Hadzialic, (S) gymnasie- och kunskapslyftsminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen ska höja kvalitén i lärarutbildningen

Publicerad 14 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Metro Debatt 14 april 2015 REPLIK: Jag delar Ditte Karlssons uppfattning (Metro 13/4). Den lärarbrist vi står inför är oroande. Skickliga och engagerade lärare är det viktigaste verktyget för att nå kunskapsmålen i skolan.

Därför behöver läraryrket bli mer attraktivt. En förutsättning för att uppnå det är att lärarutbildningen håller hög kvalitet. Statsministern aviserade redan i regeringsförklaringen en kvalitetssatsning på högskolan. För lärarutbildningen handlar det bland annat om att forskningsanknytningen behöver stärkas på sina håll men också att vi säkerställer kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Ytterligare insatser för att höja läraryrkets attraktivitet är utökad kompetensutveckling under yrkeslivet samt höjda lärarlöner. Därför vill regeringen satsa på lärarna, i både grund- och gymnasieskolan samt sfi. Som ansvarigt statsråd för frågan för jag just nu också samtal med skolans parter om hur vi bäst använder och fördelar de 3 miljarder kronor som regeringen har avsatt för höjda lärarlöner.

Att vända utvecklingen i läraryrket är en förutsättning för att vända utvecklingen i skolan. Därför kommer regeringen att prioritera investeringar i läraryrkets attraktivitet, att höja kvaliteten i lärarutbildningen och förbättra lärarnas löner och arbetsvillkor.

Helene Hellmark Knutsson (S),

Debattartikel från Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet

Göteborg blir centrum i kampen mot rasismen

Publicerad 12 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

GP Debatt 12 april 2015 Genom kunskap kan vi bekämpa fördomar och rasism och här spelar högskolor och universitet en avgörande roll. Därför satsar vi bland annat på att sprida och utveckla det framgångsrika Toleransprojektet vidare samt skapa ett sammanhållet forskningsprogram om rasism för att motverka rekryteringen av människor till rasistiska organisationer, skriver Helene Hellmark Knutsson (S) och Alice Bah Kuhnke (MP).

Rasismen har en lång och mörk historia i både Sverige och i övriga världen. Genom historien har människor förföljts, förtryckts och mördats till följd av en ideologi som gör skillnad på människors rättigheter. Rasismen begränsar människors liv och får förödande konsekvenser. Det är oacceptabelt i ett demokratiskt samhälle.

En viktig del i kampen mot rasism handlar om att bekämpa fördomar. Det gör vi bäst genom ökad kunskap. Regeringen presenterar i dag därför två insatser för att sprida de lyckade modeller som finns för att minska rekryteringen av människor till rasistiska organisationer:

- Dels avsätter vi fem miljoner kronor för 2015, och återkommer i budgetpropositionen för 2016 med medel för kommande år, till Göteborgs universitet för att möjliggöra inrättandet av ett nationellt resurscentrum för bland annat utveckling och spridning av kunskap och metoder som har utvecklats inom det så kallade Toleransprojektet i Göteborg.

- Dels inrättar vi ett forskningsprogram och utlyser medel till forskning om rasism.

Det finns i dag en modell som har tagits fram av Kungälv kommun i samverkan med Göteborgs universitet, det så kallade Toleransprojektet. Detta är ett arbete som startade 1995 efter det brutala mordet på en 14-årig pojke, John Hron, som misshandlades till döds av fyra ungdomar med koppling till högerextremistiska grupper.

Projektet har använts framgångsrikt i skolor i 20 kommuner för att skapa ett mer tolerant samhälle och för att minska rekryteringen av människor till rasistiska organisationer. Projektet vänder sig till skolan och kärnan är att genom undervisning möta unga som har en intolerant världsbild samt att belysa värdet av att delta i den demokratiska gemenskapen. En viktig del i arbetet är även kompetensutvecklingsinsatser för personal i skolan i syfte att stärka grund- och gymnasieskolor i sitt värdegrundsarbete.

Göteborgs universitet avser att i samarbete med Kungälv kommun inrätta ett centrum för studier om rasism och våldsbejakande extremism. Centrumet kommer bland annat att organisera fortsatt implementering av Toleransprojektet.

Genom att regeringen tillför medel till Göteborgs universitet möjliggörs för universitetet att inrätta centrumet och på sikt utveckla verksamheten ytterligare. Göteborgs universitet beslutar själva om sin interna organisation och verksamhetens närmare innehåll och utformning. Modellen kan nu spridas ytterligare och bli ett framgångsrikt arbetssätt nationellt. Genom att verksamheten knyts till Göteborgs universitet möjliggörs långsiktiga organisatoriska förutsättningar för verksamheten, goda utvecklingsmöjligheter och forskningsanknytning av arbetet. Visionen är en tvärvetenskaplig nationell och internationell mötesplats för forskning, utbildning och spridning av kunskaper och metoder.

Forskning om rasism

Redan i dag bedrivs framstående forskning om rasism och dess följder för människor och samhälle. Med hjälp av forskning får vi möjligheter att motverka rasistiska föreställningar. Med ett sammanhållet nationellt forskningsprogram kan vi samla svensk forskning om rasism. Regeringen avser därför att genom de offentliga forskningsfinansiärerna tydligare prioritera forskning inom området rasism. Medel för detta ändamål kommer att utlysas 2015 och fördelas 2016 och ska kunna sökas av statliga

universitet och högskolor och enskilda utbildningsanordnare.

Forskningsprogrammet ska vara internationellt framstående och internationellt integrerat. Ett sammanhållet forskningsprogram på området ska också leda till spridning och effektivt nyttjande av forskningsresultat. Utbildning och samverkan ska utgöra en integrerad och central del av forskningsprogrammet.

Hotar demokratin

Rasistiska föreställningar är i grunden ett hot mot hela den värdegrund som bär upp vår demokrati. I det arbetet spelar universitet och högskolor en avgörande roll och därför stärker vi nu den tvärvetenskapliga forskningen.

Kunskap har genom historien varit rasismens värsta fiende. Genom den här satsningen på kvalificerad forskning bygger vi upp samhällets gemensamma skydd mot de värderingar som delar upp människor i grupper och ställer oss mot varandra.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Alice Bah Kuhnke (MP)
kultur- och demokratiminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Energi för framtiden

Publicerad 10 april 2015 Uppdaterad 28 april 2015

Uppsala Nya Tidning 10 april 2015 I dag besöker vi Ångströmlaboratoriet i Uppsala. Vi gör det för att ta del av den i många avseenden världsledande energiforskning som bedrivs vid Uppsala universitet.

Sverige och världen står inför en rad utmaningar på klimat- och energiområdet. Den befintliga svenska kärnkraften är på väg att stegvis fasas ut och vi söker nu praktiska lösningar för att klara energiförsörjningen och industrins konkurrenskraft. Globalt är klimatfrågan en ödesfråga som måste lösas. Detta skapar utmaningar men utgör också en fantastisk möjlighet för vårt land. Sverige ska vara ett av de länder som visar att lösningen på energiutmaningen och klimatfrågan inte är en börda, utan att vi genom att hitta dess lösning skapar internationell konkurrenskraft, fler högt kvalificerade arbetstillfällen och nya exportföretag.

För att upptäcka och utveckla morgondagens energilösningar behöver vi mer av utbildning, forskning och innovation. Investeringar i dessa områden rustar Sverige för morgondagens utmaningar.

Därför avsätter Energimyndigheten och Vetenskapsrådet cirka 60 miljoner kronor årligen till energiforskning vid Uppsala universitet. Det handlar bland annat om forskning på att utnyttja vågkraft för förnybar elproduktion, forskning kring att använda solenergi direkt för att framställa ”solbränsle”, det vill säga vätgas, forskning om att optimera solcellsgenererad el genom att reducera produktionskostnaden, och forskning kring alternativa kylningsmetoder för att reducera energiåtgång i bland annat kylskåp, frysar och luftkonditioneringar.

Redan i regeringsförklaringen meddelade statsministern att basanslagen i forskningsfinansieringen för djärvare idéer ska öka. En förutsättning för att lärosätena ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på risktagande

kring nya projekt som kan leda till vetenskapliga framsteg är också en långsiktig forskningspolitik. Det bygger på att vi når en politisk samsyn kring vissa kärnvärden med de borgerliga partierna. Vi tror att det är möjligt.

Forskning ska respekteras som den långsiktiga verksamhet det är och regeringens nästa forskningsproposition kommer därför att ha ett tioårigt perspektiv. Genom att ge en ram på tio år ges möjligheter för forskarvärlden att se hur spelreglerna ser ut förbi mandatperioder och politiska majoriteter. Regeringens mål är att trygga tillgången på el och annan energi med en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat – och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Det är också en utgångspunkt för den energiforskningsproposition som är planerad till hösten 2016. En nyckel i det arbetet är en fördjupad strategisk samverkan mellan akademien, näringslivet och det omgivande samhället.

Den energiforskning som bedrivs på Uppsala universitet och landets lärosäten är en viktig del av innovationssystemet. Sveriges universitet och högskolor är inte enbart en leverantör av kunskap utan en samverkanspart för att uppnå ett hållbart samhälle.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Högskolan ska välkomna alla

Publicerad 30 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Värmlands Folkblad 30 mars 2015 Regeringen har tagit beslut om ett uppdrag om att kartlägga och analysera breddad rekrytering till högskolan. Det är starten på arbetet för att få upp breddad rekrytering på den politiska dagordningen igen. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, och Gunilla Svantorp, riksdagsledamot.

Den 15 april stänger landets universitet och högskolor sin ansökan inför höstterminen. I dessa veckor kommer därför tiotusentals ungdomar att fundera på om högskolestudier är rätt väg i livet. Men tyvärr är det också många som på grund av sin sociala bakgrund inte kommer att söka. För det är fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning.

Din bakgrund och dina föräldrars utbildningsnivå påverkar alltså om du känner att högskolan är något för dig. Regeringen vill att den svenska högskolan ska vara välkomnande och kännas som ett möjligt val för alla – oavsett bakgrund, kön eller funktionsnedsättning.

Det betyder att så många dörrar som möjligt ska hållas öppna. Gymnasieskolan ska vara högskoleförberedande och det ska finnas goda möjligheter att läsa upp betyg på komvux.

Men det räcker inte att de strukturella hindren undanröjs. Attityder och kunskap måste också ändras så att fler känner att högskolan är en möjlig väg just för dem. Det gäller såväl att söka till högskolan, som att kunna delta i studier på ett likvärdigt sätt. Därför tror vi att Sverige behöver ett aktivt arbete för att bredda rekryteringen till högskolan.

Tidigare hade universitet och högskolor ett uppdrag att skapa en handlingsplan för att främja den breddade rekryteringen och sedan rapportera sina åtgärder till regeringen. Detta uppdrag tog den borgerliga regeringen bort 2010. Arbetet mot social snedrekrytering stannat av.

Vi vill vara tydliga. Breddad rekrytering och breddat deltagande ska upp på den politiska dagordningen igen.

Därför har regeringen gett Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel med fokus både på hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas. Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt mandat för sitt arbete.

Det finns flera skäl till varför det är viktigt att motverka snedrekryteringen. Det är inte acceptabelt att möjligheterna att söka sig till och delta i högre utbildning skiljer sig åt på grund av bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå. En breddad rekrytering och ökad mångfald leder även till att utbildningens kvalitet ökar. I en grupp där studenterna har olika bakgrund berikas utbildningen av att fler erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra.

Snedrekryteringen innebär också att samhället inte utnyttjar sina talanger, samtidigt som efterfrågan på personer med högre utbildning ökar. Att alla människors potential tas tillvara är därför inte bara en fråga om jämlikhet utan en ekonomisk vinst för hela samhället.

Helene Hellmark Knutsson

Gunilla Svantorp

Debattartikel från Statsrådsberedningen, Utbildningsdepartementet

Vi satsar två miljarder på fler lågstadielärare – redan i år

Publicerad 29 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

DN Debatt 29 mars 2015 Förra året lämnade var åttonde elev grundskolan utan fullständig gymnasiebehörighet. För att vända utvecklingen krävs kraftfulla insatser tidigt. Regeringen avsätter i vårbudgeten två miljarder kronor till fler lärare i lågstadiet, skriver Stefan Löfven, Helene Hellmark Knutsson och Gustav Fridolin.

Vi ska vända utvecklingen i skolan och se till att eleverna får förutsättningar att nå kunskapsmålen. Kunskapsnivån i svensk skola ska höjas och kvaliteten i undervisningen ska stärkas. Utifrån forskning och beprövad erfarenhet har vi en tydlig bild av vilka åtgärder som krävs.

För det första måste alla elever få det stöd de behöver i en tidig ålder, vilket innebär att de tidiga insatserna måste öka i omfattning och kvalitet. För det andra ska fler vilja bli lärare och stanna i yrket, varför läraryrkets attraktivitet måste höjas. För det tredje ska alla skolor vara bra skolor, så att en elevs resultat inte avgörs av var hen bor eller av föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Grunden för en bra skola är lärarna, och det är i mötet mellan lärare och elev som kunskaper och kompetenser utvecklas. Sverige har en välutbildad och engagerad lärarkår som med rätt förutsättningar kan lyfta den svenska skolan. Men i dag har lärare ofta inte tid att vara lärare. Skolverket har konstaterat att lärare i genomsnitt bara har en dryg kvart för planering och efterarbete för en lektion. De administrativa arbetsuppgifterna har växt och tiden med eleverna har minskat. Dessa arbetsvillkor är en viktig orsak till att

en fjärdedel av lärarna sedan 2006 har lämnat yrket av andra skäl än pension.

Samtidigt står skolan inför stora rekryteringsutmaningar. Sveriges Kommuner och Landsting har beräknat att skolan och förskolan behöver totalt 150.000 nya medarbetare sett till pensionsavgångar och växande barnkullar fram till år 2023 om inga förändringar görs i arbetssätt, organisation och bemanning. Elevernas kunskapsutveckling och skolans framtid hänger på att vi attraherar fler lärare och ger dem bättre förutsättningar att göra sitt jobb. Regeringen har redan påbörjat en nationell samling för läraryrket. Två av de viktigaste delarna i detta kommer vara att skapa mer tid för undervisning och bidra till en bättre löneutveckling för lärare.

I dag presenterar vi budgetsatsningar som möjliggör att fler kan anställas och som innebär fler utbildningsplatser på lärarutbildningen.

1. Fler anställda lärare i lågstadiet, så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre i lågstadiet. För att höja utbildningskvaliteten och ge lärare i lågstadiet mer tid för varje elev får skolans huvudmän, kommuner och fristående skolor, nu möjlighet att ta del av ett statsbidrag för att kunna anställa fler lärare. Det innebär att speciallärare eller annan personal kan anställas så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre. I år avsätts 2 miljarder kronor för detta ändamål.

En förutsättning för att kunna ta del av statsbidraget är att huvudmännen har en rekryteringsstrategi som visar hur de på lokal nivå planerar att gå till väga för att möta skolans stora rekryteringsbehov.

2. Fler utbildningsplatser på lärarutbildningen. En förutsättning för att göra läraryrket mer attraktivt är att lärarutbildningen håller hög kvalitet. Utbildningen ska ställa höga krav, bedrivs på vetenskaplig grund och på bästa sätt förbereda studenterna på rollen som lärare. Regeringen satsar därför särskilda kvalitetsresurser på att stärka lärarutbildningen. Alla studenter som ska bli lärare ska ha genomgått en utbildning av hög kvalitet.

För att skapa möjligheter att möta skolans rekryteringsutmaningar föreslår regeringen en utökning av antalet utbildningsplatser på lärarutbildningen. Antalet nybörjarplatser på grundlärarutbildningen ska öka med 700 platser årligen. För att råda bot på dagens brist på speciallärare och specialpedagoger föreslås också en ökning med 300 nybörjarplatser årligen inom speciallärar- och specialpedagogutbildningen samt bättre villkor att utbilda sig till dessa yrken. Därtill föreslås 800 nybörjarplatser årligen inom

förskollärarytbildningen.

Fullt utbyggd kommer satsningen 2019 att uppgå till cirka 450 miljoner kronor per år, och omfatta ungefär 6.000 utbildningsplatser.

Såväl investeringen för att anställa fler så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre som investeringen i fler utbildningsplatser har sin tyngdpunkt på lågstadiet. Det ligger i linje med regeringens lågstadielöfte som går ut på att alla barn och elever tidigt ska få det stöd de behöver för att nå kunskapsmålen. I regeringens lågstadielöfte ingår utöver dessa investeringar bland annat en reglerad läsa-skriva-räkna-garanti för insatser från förskoleklass upp till årskurs 3, och även ett uppdrag till Skolverket om att återinföra riktmärke för mindre barngrupper i förskolan.

Vårt lågstadielöfte som möjliggör anställande av fler lärare i kombination med en utökning av antalet platser på lärarutbildningen gör att fler elever får stöd i tid och att vi kan ta viktiga steg mot en mer likvärdig skola för alla elever. Det är en skolpolitik med starkt stöd för i forskningen, som efterfrågas av dem som arbetar i skolan och som har brett politiskt stöd i Sveriges riksdag.

Stefan Löfven (S), statsminister

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Gustav Fridolin (MP), utbildningsminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Utbildning, forskning och innovation prioriteras

Publicerad 18 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Nya Wermlands-Tidningen Debatt 18 mars 2015

Genom att hitta samsyn kan vi bygga en forskningspolitik som sträcker sig över mandatperioder och har ett brett politiskt stöd. Det är dags att börja respektera forskning som den långsiktiga verksamhet det är, skriver Helene Hellmark Knutsson och Gunilla Svantorp.

Svar till Betty Malmberg (NWT 10/3)

Att Sverige är ett av de länder som satsar mest på forskning är något vi ska värna om. Där är vi eniga med Betty Malmberg. Det är också glädjande att det finns en politisk samsyn över partigränserna gällande vikten av investeringar i svensk forskning. Den samsynen har tjänat Sverige väl. Den tidigare borgerliga regeringens satsningar på forskning och forskningsinfrastruktur ligger därför kvar och bildar en viktig grund för de nya satsningar som samarbetsregeringen vill genomföra.

Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Regeringen kommer därför att föra en medveten politik för att främja forskningen vid universitet och högskolor i Sverige. En politik för att stärka högre utbildning och forskning i dialog med lärosäten, ansvariga myndigheter och andra aktörer.

Det behövs långsiktiga förutsättningar för att bedriva forskning och goda möjligheter att göra karriär som forskare. Därför har regeringen som mål att nästa forskningsproposition ska ha ett tioårigt perspektiv och att basanslagen för forskning ska prioriteras upp. Vi vill också att forskningsanslagen ska fördelas jämställt, och att en ökad andel kvinnor ska bli professorer. Sist,

men inte minst, vill vi satsa på yngre forskare. Det är de som kommer att stå för framtidens stora upptäckter. Vi vill förbättra unga forskares villkor. Då kommer forskarkarriären att bli attraktiv för fler unga talanger, svenska såväl som utländska.

Betty Malmberg lyfter i sin artikel grunderna för omfördelning av basanslag. Att regeringen inte föreslog någon omfördelning beror på att det inte var möjligt att ta ställning till frågan under den korta tid som stod till den nya regeringens förfogande för att ta fram ett budgetförslag. Därför gjordes samma fördelning 2015 som för 2014. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med förslag som rör fördelningen av forskningsmedel till universitet och högskolor.

Fördelningen av forskningsmedel kommer att vara en viktig del av diskussionen inför nästa forskningsproposition som kommer att läggas 2016. Bland annat vill vi prioritera upp basanslagen just för att ytterligare stärka lärosätena och möjliggöra ökad långsiktighet.

Snart påbörjar regeringen arbetet med nästa forskningsproposition, det omfattande förslag som anger den forskningspolitiska färdriktningen. I det arbetet välkomnar vi dialog och samarbete med partierna som ingick i den föregående regeringen. Genom att hitta samsyn kan vi bygga en forskningspolitik som sträcker sig över mandatperioder och har ett brett politiskt stöd. Det är dags att börja respektera forskning som den långsiktiga verksamhet det är. Då ger vi forskarvärlden möjlighet att se hur spelreglerna ser ut förbi mandatperioder och politiska majoriteter.

Det förutsätter att vi når en politisk enighet kring vissa kärnvärden. Vi tror att det är möjligt och ser fram emot samtal om detta. Då kan vi tillsammans stärka Sverige som forskningsnation.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Gunilla Svantorp (S)
Riksdagsledamot

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Lärarna ska få bättre insyn i skolans vardag

Publicerad 18 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Nerikes Allehanda Åsikt 18 mars 2015 Regeringen kommer att genomföra konkreta åtgärder för att stärka resultaten i skolan. Vårt mål är högre kvalitet i lärarutbildningen och ett attraktivare läraryrke. Det skriver Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, och Lena Baastad, kommunstyrelsens ordförande i Örebro.

Det viktigaste för elevers skolresultat är skickliga och engagerade lärare. Att vända utvecklingen i läraryrket är en förutsättning för att vända utvecklingen i skolan.

Regeringens tydliga ambition är därför att läraryrkets status ska höjas. För att lyckas med detta krävs att fler ser läraryrket som ett intressant och spännande yrkesval. Det åstadkommer vi genom en satsning på lärarnas löner och deras arbetsvillkor.

Redan i opposition påbörjade Socialdemokraterna arbetet med en nationell samling för läraryrket. Den genomförs nu av regeringen i syfte att stärka Sveriges lärare. I denna satsning ingår att investera tre miljarder kronor per år från 2016 för att höja lärarlönerna.

Vi vill också se en professionalisering av läraryrket med lärare som inte drunknar i administration. Lärare ska ha tid att göra ett bra jobb i mötet med eleverna och breda möjligheter till karriär- och kompetensutveckling.

Regeringen vill även skapa en högkvalitativ och attraktiv lärarutbildning. Vi vet att forskningsanknytningen i utbildningen på sina håll behöver stärkas, men vi vet också att vi behöver titta närmare på den verksamhetsförlagda

delen av utbildningen. Att möta elever är en viktig del i att förbereda studenterna för sitt kommande yrke.
En försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor lanserades 2014.

Idén med övningsskolor är att den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen, den så kallade VFU:n, ska stärkas.
Det är positivt att försöken genomförs, men vi vill också understryka att försöksverksamheten självklart ska utvärderas efteråt.

För Örebro är det viktigt att utveckla läraryrket, och kommunen har därför valt att vara med i försöket.

I Örebro kommun är så här långt Karolinska skolan, Gumaeliuskolan, Stora Mellösa skola, Hovstaskolan, Vivallaskolan, och Lillåns förskoleområde med i den nya verksamheten.

Under 2015 kommer fler skolor och förskolor att involveras i verksamheten. Bland annat innebär försöken att studenterna ska göra merparten av sin VFU på en och samma förskola eller skola.

Målet är att lärarstudenter och forskare ska få bättre tillgång till skolans vardag.

Våra barn förtjänar den bästa utbildning de kan få. Det får de genom skickliga och engagerade lärare.

Att höja läraryrkets attraktivitet är därför en central framtidsfråga som kräver ett långsiktigt politiskt arbete. I det arbetet måste vi alla vara villiga att satsa – kommuner såväl som regering.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Lena Baastad (S)
Kommunstyrelsens ordförande i Örebro

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Högskolan ska bli en kraft för social förändring

Publicerad 17 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Expressen 17 mars 2015 Nu har regeringen tagit beslut för att bredda rekryteringen till högskolan, vilket nedprioriterats av den borgerliga regeringen, skriver Helene Hellmark Knutsson.

Regeringen har satt upp ett tydligt mål. Till år 2020 ska Sverige ha lägst arbetslöshet i EU. För att nå dit behöver vi prioritera investeringar i den högre utbildningen. Så mycket som hälften av Sveriges ekonomiska tillväxt 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen anställda med högskoleutbildning.

Därför är det djupt bekymmersamt att utbyggnaden av högskolan har stannat av under de senaste tio åren och att andelen sökande som antas till högskolan har minskat kraftigt.

Helene Hellmark Knutsson Minister för högre utbildning och forskning (S)
Detta samtidigt som söktrycket är högre än någonsin. Det är inte en politik som bygger Sverige starkt. Regeringen vill därför öka antalet högskoleplatser i hela landet.

Ett problem som ytterligare förvärrar situationen är att den sociala snedrekryteringen till högskolan består. Fortfarande är det drygt tre gånger så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än de vars föräldrar har gymnasieutbildning.

Ju längre utbildning dina föräldrar har, desto större är sannolikheten att du studerar vidare.

Vi vill att den svenska högskolan ska välkomna alla - oavsett bakgrund, kön

eller funktionsnedsättning.

Tidigare hade universitet och högskolor ett uppdrag att skapa en handlingsplan för att främja den breddade rekryteringen och sedan rapportera sina åtgärder till regeringen.

Detta tydliga uppdrag tog den borgerliga regeringen bort 2010 och breddad rekrytering har prioriterats ned politiskt.

Vi har nu sett vad som händer när politiken har ignorerat frågan om social snedrekrytering. Ingenting alls. Jag vill därför vara tydlig. Breddad rekrytering och breddat deltagande ska upp på den politiska dagordningen igen.

Regeringens mål är att alla unga ska känna att de har möjlighet och frihet att plugga vidare. Det betyder att så många dörrar som möjligt ska hållas öppna. Gymnasieskolan ska vara högskoleförberedande och det ska finnas goda möjligheter att läsa upp betyg på Komvux.

Men det räcker inte att de strukturella hindren undanröjs. Attityder och kunskap måste också ändras så att fler känner att högskolan är en möjlig väg för just dem. Det gäller såväl att söka till högskolan, som att kunna delta i studier på ett likvärdigt sätt.

De politiska beslut vi fattar i dessa viktiga frågor ska baseras på kunskap och vara väl belysta. I ett första steg ger regeringen ett myndighetsuppdrag om breddad rekrytering, som ska utmynna i ytterligare kunskap om vilka insatser som fungerar.

Samtidigt tillsätter jag också inom kort en expertgrupp för jämställdhet, som ska komma med förslag kring hur vi kan förbättra jämställdheten i högskolan.

Regeringens uppdrag för breddad rekrytering ger Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppgift att kartlägga lärosätenas arbete med breddad rekrytering. I uppdraget ingår att lyfta fram goda exempel och att lämna rekommendationer till lärosätenas fortsatta arbete. Arbetet ska fokusera på både hur fler kan attraheras till högskolan och på hur deltagandet i den högre utbildningen kan stärkas.

Frågan har i princip varit död politiskt de senaste åren, vilket innebär att arbetet på olika håll inte haft högsta prioritet.

Detta uppdrag från regeringen ger UHR ett tydligt och starkt mandat med sitt arbete.

Det finns flera skäl till varför det är viktigt att motverka snedrekryteringen. Det är orättvist att ens bakgrund ska spela så stor roll för valet att gå vidare till högskolan.

Snedrekryteringen innebär också att samhället inte utnyttjar sina talanger, samtidigt som efterfrågan på personer med högre utbildning ökar.

En breddad rekrytering och ökad mångfald leder även till att utbildningens kvalitet ökar. I en grupp där studenterna har olika bakgrund berikas utbildningen av att fler erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra.

Vi vill att högskolan ska vara en kraft för social förändring. Kunskap blir inte mindre för att den delas av fler - tvärtom. Högre utbildning stärker vårt demokratiska samhälle, och även tillväxt och välfärd.

Att alla människors potential och talanger får möjlighet att blomstra är därför inte bara en fråga om jämlikhet, det är också en ekonomisk vinst för hela samhället.

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och forskning (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

”Nu tar vi ett helhetsgrepp på resistenta bakterier”

Publicerad 09 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Dagens Medicin 9 mars 2015 Tre ministrar kallar till blocköverskridande möte mot antibiotikaresistens i dag.

Den ökande förekomsten och snabba spridningen av antibiotikaresistenta bakterier är ett växande globalt hälsohot. Att bekämpa det är en ödesfråga som i högsta grad berör oss i Sverige. Om vi inte kan få stopp på spridningen av resistens så kommer världen att stå utan effektiva läkemedel mot en rad sjukdomar. Här spelar forskningen en viktig roll. Vår moderna vård är beroende av effektiva antibiotika för att bekämpa bakterieinfektioner, men också vid behandling av bland annat cancer.

Om vi hamnar i ett läge där effektiva antibiotika saknas riskerar tillstånd som vi i dag enkelt kan bota att bli dödliga. Redan i dag dör minst 25 000 personer varje år i EU på grund av infektioner som borde ha kunnat botas med antibiotika, om bakterierna inte hade blivit multiresistenta.

Användningen av antibiotika påverkar både uppkomst och spridning av resistens. Att internationellt minska användningen av antibiotika är därför nyckeln till att motverka resistensen. Det är avgörande att antibiotika endast används när det verkligen behövs, när det är effektivt, och under kort tid.

Sverige har under lång tid vidtagit åtgärder mot antibiotikaresistens och har ett bra läge jämfört med många andra länder. Tidigare regeringar har prioriterat frågan. Vi är stolta över den samsyn som funnits över blockgränserna, och hoppas att den kan fortsätta. Samtidigt påverkas Sverige av en sämre resistenssituation på global nivå. I dag reser vi fritt över världen och fler svenskar söker också vård utomlands. Resistenta bakterier sprids då med de människor som bär dem. I Sverige ökar antalet fall av infektioner

med antibiotikaresistenta bakterier.

Även inom djurnäringen ligger Sverige bra till, mycket tack vare vår goda djurvälstånd och förebyggande smittskyddsåtgärder. Därför är det viktigt att vi arbetar för ett bättre djurskydd, och mot slentrianmässig användning av antibiotika till djur, både inom EU och globalt. Genom framsynta investeringar kan vi minska behovet av antibiotika till djuren. Detta är den modell vi arbetar efter i Sverige. Antibiotika i djurhållningen får aldrig maskera undermåliga uppfödningssystem.

Resistenta bakterier kan spridas både mellan människor och djur och i miljön. Dessutom kan bakterier sinsemellan utbyta gener som ger resistens. Resistensarbetet kräver därför ett helhetsperspektiv, som omfattar användningen av antibiotika hos både människor och djur.

För att vi ska lyckas bromsa resistensutvecklingen ser vi att det krävs åtgärder på flera fronter. Vår tanke är därför att en ny strategi ska kunna tas fram i politisk enighet. Det är ett arbete vi nu initierar med ett politiskt blocköverskridande möte.

- Sverige vill stödja Världshälsoorganisationen WHO med att ta fram ett globalt program för övervakning av antimikrobiell resistens. Här finns ett etablerat samarbete mellan Folkhälsomyndigheten och WHO. Vi behöver stå på en fast kunskapsgrund om problemets globala vidd. Det krävs en omfattande kunskap om resistensläget. Både för att väcka dem som ännu inte sett allvaret och för att ha goda grunder för beslut och uppföljning av åtgärder.
- Sverige behöver fortsätta vara en stark internationell aktör. Vi är ledande när det gäller kampen mot antibiotikaresistens globalt, bland annat inom den USA-initierade satsningen The Global Health Security agenda. Sverige är också drivande i arbetet med den plan som föreslås antas på WHO:s världshälsoförsamling i maj. Sverige är det land som använder minst antibiotika till djuren i hela EU, där vi just nu driver antibiotikafrågan i arbetet med tre pågående lagförslag för djursektorn. Vi kommer även arbeta inom FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, bland annat för en kraftfull resolution om antibiotika i juni, samt inom OECD.
- För att kunna utveckla nya läkemedel, behandlingsmetoder, diagnostiska verktyg och förebyggande åtgärder mot bakteriella infektioner krävs

omfattande forskningsinsatser. Dessutom behövs bättre samverkan mellan akademi, sjukvård och näringsliv. Sveriges omfattande statliga finansiering av forskning vid universitet och högskolor spelar en viktig roll i möjliggörandet av forskning som kan ligga till grund för morgondagens mediciner. Dessutom stöds forskning på EU-nivå både genom Horisont 2020-programmet och genom ett gemensamt initiativ medlemsstaterna emellan som Sverige koordinerar via Vetenskapsrådet.

När nya antibiotika tas fram krävs globala system som säkrar en restriktiv användning, för att hindra att bakterier utvecklar ny resistens. En modell behövs därför som säkerställer tillgänglighet men också att de inte överanvänds. Detta kräver nya samverkans- och affärsmodeller för att stimulera nya insatser på området.

Även det inhemska arbetet behöver ses över. Samtidigt som antibiotikaförskrivningen generellt sett sjunkit, är skillnaderna stora mellan olika landsting. 2014 varierade antalet förskrivna antibiotikarecept per 1000 invånare hos landstingen mellan 260 och 359 – en för stor skillnad för att vara slumpmässig.

Den nu gällande svenska strategin är från 2005. Efter tio år har det blivit dags att se över och uppdatera den. Antibiotikaresistens är för viktigt för att vi ska låta partipolitiska meningsskillnader hindra arbetet. Med ett fortsatt högt internationellt engagemang, framstående forskning och en förnyad svensk strategi som sätter färdriktningen för vårt arbete vill vi ta nya steg för att motverka antibiotikaresistensen. Det är en avgörande hälsofråga för framtiden.

Sven-Erik Bucht, Landsbygdsminister

Helen Hellmark Knutsson, Minister för högre utbildning och forskning

Gabriel Wikström, Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Svensk högskola ska bli jämställd

Publicerad 08 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Dagens Arena 8 mars 2015 Kvinnor och män har olika förutsättningar att klara högskolan och göra forskarkarriär. Helene Hellmark Knutsson (S) skriver om varför hon nu tillsätter en expertgrupp för jämställdhet i högskolan.

Sverige har en feministisk regering. Genusfrågor och jämställdhet står högt på regeringens agenda. Det gäller alla dagar på året, men det blir särskilt aktuellt att tala om den 8 mars.

Att alla, oavsett kön, har lika förutsättningar inom högskolan är en prioriterad fråga för mig och för regeringen. Många politiska reformer på jämställdhetsområdet har genomförts genom åren, men vi ser att vissa problematiska mönster kvarstår.

Könsbundna föreställningar påverkar fortfarande studievalen. Kvinnor och män har olika förutsättningar att klara högskolan. Samma sak när det gäller forskarkarriären. Och arbetet med att öka andelen kvinnliga professorer går alltför långsamt. Om Sverige ska vara en framstående forskningsnation krävs en mer jämställd akademi där såväl kvinnors som mäns kompetens tas till vara.

Redan i regeringsförklaringen utlovade statsministern flera åtgärder på högskolan inom forskningen: forskningsanslagen ska fördelas jämställt, andelen kvinnliga professorer ska öka och villkoren för unga forskare ska förbättras. Detta är frågor som har stor inverkan på jämställdheten i högskolan.

För att intensifiera arbetet kommer jag nu att tillsätta en expertgrupp för jämställdhet i högskolan. Expertgruppen kommer att bestå av personer från olika delar av samhället som kan bidra med viktiga kunskaper och

erfarenheter i jämställdhetsfrågor och tillsammans prioritera upp arbetet för att öka jämställdheten i högskolan.

Gruppen kommer dels att ta fram konkreta underlag och förslag inför nästa stora forskningsproposition som ska läggas hösten 2016. Dels kommer gruppen att avrapportera sina huvudslutsatser för ökad jämställdhet i högskolan till mig om ett år. Den kommer därmed bli ett centralt verktyg i utformandet av kommande reformer för att stärka jämställdheten i högskolan under mandatperioden.

Regeringen kommer även att föra en dialog med lärosätena om hur jämställdhetsintegrering vid universitet och högskolor ska utformas. Vi kommer att säkerställa genuskompetens vid bedömning av forskningsansökningar till råden och Vinnova. Och vi avser ha en fortsatt dialog med universitet och högskolor, råden och Vinnova om hur jämställdheten i forskningen ska stärkas.

Universitet och högskolor måste skapa lika möjligheter för kvinnor och män att meritera sig, både inom utbildning på forskarnivå och senare i forskarkarriären. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Samhällets behov av att tillvarata den bästa kompetensen motverkas när könsbundna föreställningar styr studieval och utbildning.

Jag vill se en kunskapsbaserad och effektiv politik som ger största möjliga effekt. Därför kommer jag ta hjälp av experter inom området.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

En mer jämställd akademi krävs

Publicerad 06 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Borås Tidning, Debatt 6 mars 2015 Om Sverige ska vara en framstående forskningsnation krävs en mer jämställd akademi där såväl kvinnors som mäns kunskap och erfarenheter tas till vara.

Universitet och högskolor måste skapa lika möjligheter för kvinnor och män att meritera sig. Det gäller både inom utbildning på forskarnivå och senare i forskarkarriären. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär.

Idag motverkas samhällets behov av att tillvarata den bästa kompetensen när könsbundna föreställningar styr studieval och utbildning. Därtill har kvinnor och män har olika förutsättningar att klara högskolan. Samma sak när det gäller forskarkarriären. Och arbetet med att öka andelen kvinnliga professorer går alltför långsamt. Om Sverige ska vara en framstående forskningsnation krävs en mer jämställd akademi där såväl kvinnors som mäns kunskap och erfarenheter tas till vara.

Att alla, oavsett kön, har lika förutsättningar inom högskolan är en prioriterad fråga för mig och för regeringen. Många politiska reformer på jämställdhetsområdet har genomförts genom åren, men vi ser att vissa problematiska mönster kvarstår.

Redan i regeringsförklaringen utlovade statsministern flera åtgärder på högskolan inom forskningen: forskningsanslagen ska fördelas jämställt, andelen kvinnliga professorer ska öka och villkoren för unga forskare ska förbättras. Detta är frågor som har stor inverkan på jämställdheten i högskolan.

För att intensifiera arbetet kommer jag nu att tillsätta en expertgrupp för jämställdhet i högskolan. Expertgruppen kommer att bestå av personer från

olika delar av samhället som kan bidra med viktiga förslag och insikter i jämställdhetsfrågor och tillsammans prioritera upp arbetet för att öka jämställdheten i högskolan.

Gruppen kommer att ta fram konkreta underlag och förslag inför nästa stora forskningsproposition som ska läggas hösten 2016. Den kommer även att avrapportera sina huvudslutsatser för ökad jämställdhet i högskolan till mig om ett år. Den kommer därmed bli ett centralt verktyg i utformandet av kommande reformer för att stärka jämställdheten i högskolan under mandatperioden.

Regeringen kommer också att föra en dialog med lärosätena om hur jämställdhetsintegrering vid universitet och högskolor ska utformas. Vi kommer att säkerställa genuskompetens vid bedömning av forskningsansökningar till råden och Vinnova. Och vi avser ha en fortsatt dialog med universitet och högskolor, råden och Vinnova om hur jämställdheten i forskningen ska stärkas.

Sverige har en feministisk regering. Genusfrågor och jämställdhet står högt på regeringens agenda. Det gäller alla dagar på året, men det blir särskilt aktuellt att tala om den 8 mars. Jag vill se en kunskapsbaserad och effektiv politik som ger största möjliga effekt. Därför kommer jag ta hjälp av experter inom området.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Regeringen prioriterar forskning

Publicerad 04 mars 2015 Uppdaterad 02 april 2015

UNT.se 4 mars 2015 Regeringen kommer prioritera utbildning, forskning och innovation, skriver Helene Hellmark Knutsson (S) i ett svar till Betty Malmberg (M).

Att Sverige är ett av de länder som satsar mest på forskning är något vi ska värna om. Där är jag enig med Betty Malmberg. Det är också glädjande att det finns en politisk samsyn över partigränserna gällande vikten av investeringar i svensk forskning. Den samsynen har tjänat Sverige väl.

Den tidigare borgerliga regeringens satsningar på forskning och forskningsinfrastruktur ligger därför kvar och bildar en viktig grund för de nya satsningar som samarbetsregeringen vill genomföra.

Regeringen kommer prioritera utbildning, forskning och innovation. Vi avser föra en medveten politik för att driva fram utveckling vid universitet och högskolor i Sverige. En politik för att stärka högre utbildning och forskning i dialog med lärosäten, ansvariga myndigheter och andra aktörer.

Statsministern påtalade redan i regeringsförklaringen att Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Viktiga byggstenar är långsiktiga förutsättningar för att bedriva forskning och goda möjligheter att göra karriär som forskare. Därför har regeringen som mål att nästa forskningsproposition ska ha ett tioårigt perspektiv och att basanslagen för forskning ska prioriteras upp. Vi vill också att forskningsanslagen ska fördelas jämställt, och att en ökad andel kvinnor ska bli professorer.

Sist, men inte minst, vill vi satsa på yngre forskare – såväl svenska som utländska. Det är de som kommer att stå för framtidens stora upptäckter.

Betty Malmberg lyfter i sin artikel grunderna för omfördelning av basanslag. Att regeringen inte föreslog någon omfördelning beror på att det inte var

möjligt att ta ställning till frågan under den korta tid som stod till den nya regeringens förfogande för att ta fram ett budgetförslag. Därför gjordes samma fördelning 2015 som för 2014. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med förslag som rör fördelningen av forskningsmedel till universitet och högskolor.

Fördelningen av forskningsmedel kommer att vara en viktig del av diskussionen inför nästa forskningsproposition som kommer att läggas 2016. Bland annat vill vi prioritera upp basanslagen just för att ytterligare stärka lärosätena och möjliggöra ökad långsiktighet.

Snart påbörjar regeringen arbetet med nästa forskningsproposition, det omfattande förslag som anger den forskningspolitiska färdriktningen. I det arbetet välkomnar jag dialog och samarbete med partierna som ingick i den föregående regeringen. Genom att hitta samsyn kan vi bygga en forskningspolitik som sträcker sig över mandatperioder och har ett brett politiskt stöd. Det är dags att börja respektera forskning som den långsiktiga verksamhet det är. Då ger vi forskarvärlden möjlighet att se hur spelreglerna ser ut förbi mandatperioder och politiska majoriteter.

Det förutsätter att vi når en politisk enighet kring vissa kärnvärden. Jag tror att det är möjligt och ser fram emot samtal om detta. Då kan vi tillsammans stärka Sverige som forskningsnation.

Helene Hellmark Knutsson, minister (S) för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Satsning även på utbildningen i högskolan

Publicerad 19 februari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Västerbottens-Kuriren 19 februari 2015 Utbyggnaden av högskolan har stått still och det har blivit svårare att komma in på högskolan under den förra mandatperioden. Det är inte en framtidsinriktad politik. Antalet högskoleplatser ska öka i hela landet. Dessutom ska kvaliteten stärkas på utbildningarna. Det krävs en medveten politik för att utveckla den högre utbildningen i Sverige. Det skriver Helene Hellmark Knutsson som är minister (S) för högre utbildning och forskning.

Sverige genomförde under den förra regeringen stora investeringar i forskning. Inte minst i forskningsinfrastruktur. Men ambitionerna kom tyvärr av sig gällande högre utbildning och studenter. Det märker vi nu. Sverige halkar efter medan andra länder har höjt sina kunskapsnivåer.

OECD-rapporten "Education at a glance" som Universitetskanslersämbetet har analyserat visar svart på vitt att ambitionerna för högskoleplatser har legat still sedan 2006. Den tidigare borgerliga regeringen hade inte något intresse av att satsa på fler högskoleutbildade. Utbyggnaden av högskolan har stått still och det har dessutom blivit svårare att komma in på högskolan under den förra mandatperioden. Det är inte en framtidsinriktad politik.

Från allt fler håll kommer signaler att Sverige måste satsa på den högre utbildningen. Vi hör det från företag, studenter, rektorer, fackförbund, forskare och analytiker. Och nu även från OECD.

I ett internationellt perspektiv måste vi se till att inte fortsätta halka efter

andra länders kunskapsnivå. OECD:s data visar att antalet högskoleutbildade i Sverige legat stilla medan många andra länder kontinuerligt har fortsatt satsa på högskolan.

Våra nordiska grannländer har passerat oss, med Norge i topp på 44 procent i andel invånare med eftergymnasial utbildning. Sverige ligger på 34 procent, knappt över OECD-medel. Det är inte tillräckligt.

Regeringen är övertygad om att Sverige ska konkurrera med investeringar i kunskap och kompetens. När fler än någonsin vill studera på högskolan är det ett slöseri med resurser och utvecklingspotential att hindra dem. Vi ser högskolan som ett framtidsområde som kan bygga Sverige starkt, och ge oss ökad kunskap och svar på många av de utmaningar vi står inför: hur vi ska bekämpa arbetslösheten, klara klimathotet och stärka både samhälle, demokrati och välfärd.

En ny uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum visar att så mycket som 50 procent av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högutbildade anställda.

Sverige står inför ett allt större behov av ny arbetskraft som har högskoleutbildning. En av anledningarna är den stora generationsväxling som sker på svensk arbetsmarknad. Inte minst i offentlig sektor där vi har stora behov av lärare, sjuksköterskor, socialsekreterare och andra. Och även i det privata näringslivet finns ett växande behov. Då måste vi se till att fler kan studera vidare.

Sammantaget är bilden tydlig: Sverige behöver höja kunskapsnivån och möjligheterna till högskoleutbildning. Vi har inte råd att halka efter.

Under mandatperioden kommer regeringen öka antalet högskoleplatser i hela landet. Ambitionen är cirka 14 000 nya utbildningsplatser till och med 2018. Dessutom ska kvaliteten stärkas på utbildningarna. Redan i budgetpropositionen föreslog regeringen att 125 miljoner kronor skulle avsättas för att stärka kvaliteten och sedan 250 miljoner från 2016.

Regeringen avser att återkomma med förslag för att stärka kvaliteten. Ett förslag som snart kommer remitteras är ett nytt nationellt kvalitetsutvärderingssystem av högre utbildning. Det har som syfte att bli mer kvalitetsdrivande än nuvarande system genom ett större ansvar hos lärosätena, samtidigt som det även kontrollerar att utbildningarna håller hög kvalitet.

Regeringen kommer att föra en medveten politik för att utveckla den högre utbildningen i Sverige. Att investera i kunskap är en klok framtidspolitik för såväl enskilda människor som för samhället i stort.

Helene Hellmark Knutsson

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu inleds processen för höjda lärarlöner

Publicerad 10 februari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

**Aftonbladet Debatt 10 februari 2015 Från och med 2016
avsätter vi 3 miljarder årligen.**

Under de senaste årtiondena har kunskapsresultaten sjunkit i den svenska skolan. Flera nationella undersökningar och utvärderingar har under ett flertal år visat på den nedåtgående trenden när det gäller elevernas resultat. Den negativa trenden har bekräftats även i internationella studier, som till exempel TIMSS och PISA. Den senaste PISA-undersökningen, från 2012, visade bland annat att svenska 15-åringar för första gången presterade under OECD-genomsnittet i såväl matematik som läsförståelse och naturvetenskap.

Samarbetsregeringen har därför som tydlig och prioriterad målsättning att förbättra resultaten i den svenska skolan. När vi bygger skolan stark så bygger vi samhället starkt.

OECD framhåller i sina preliminära rekommendationer till Sverige att läraryrket behöver stärkas och göras mer attraktivt genom bland annat högre löner. En satsning på bättre löneutveckling, i linje med vad OECD rekommenderar, kan på sikt bidra till att förbättra resultaten i skolan.

Att koppla lönesatsningen till kompetens och karriärutveckling kan också bidra till att höja kunskapsnivån generellt bland lärarna, att kunskap kan spridas mellan lärare och därför bidra till ett stärkande av till exempel det kollegiala samarbetet mellan lärare som är av central betydelse för deras professionella utveckling.

Regeringen instämmer i vikten av sådana insatser. Vi måste säkra att alla elever får en högkvalitativ utbildning, och skickliga och engagerade lärare är nyckeln. Därför måste läraryrket bli mer attraktivt än det är idag.

Regeringen sjsätter nu en nationell samling för läraryrket. En av de viktigaste delarna i denna nationella samling kommer vara att skapa en bättre löneutveckling f r lärare. Och för att löneutvecklingen ska göra skillnad i klassrummen vill vi också koppla den till karriärmöjligheter och kompetens.

I dag  r skolans parter inbjudna till ett första möte, för att diskutera formerna och den fortsatta processen f r en dialog med parterna – med höjda lärarlöner som målsättning.

Parterna som deltar vid samtalen kommer ha ett stort ansvar för hur satsningen ska kunna förverkligas. Lärarnas löner ska bestämmas i förhandlingar mellan parterna, och vi ska inte övergå till en statlig lönepolitik f r lärarna.

Men samarbetsregeringen tar initiativ till samtalen och avsätter tre miljarder årligen från 2016. Det är en tydlig signal om hur viktigt vi anser det är att höja läraryrkets status och förbättra resultaten i skolan.

Det primära syftet med satsningen är att staten vill bidra med medel till löneökning f r fler lärare än de som i dag omfattas av den genomförda karri rstegsreformen. Vi måste se till att de som utbildas till lärare f r sådana villkor att de trivs med vad de g r och vill stanna inom skolan. Lärare ska känna sig värdesatta av samhället, och de ska också kunna utvecklas och ha karriärmöjligheter inom läraryrket. Genom att satsa på lärarnas löner g r vi en framtidsinvestering som är en viktig pusselbit för hur vi ska stärka utbildningssystemet i sin helhet och göra både lärarutbildning och läraryrket attraktivt.

Inom ramen för den nationella samlingen f r läraryrket kommer regeringen också se över lärares administrativa arbetsbörda, hur staten kan bistå huvudmännen för att säkerställa att lärarna f r tid f r sitt uppdrag, hur nya lärare f r en bra introduktion i yrket och hur fler vägar kan öppnas in i läraryrket.

När vi lyckas med det tror vi att fler kommer att vilja söka sig till det yrke som betyder så mycket för både individer, samhälle och arbetsliv.

Helene Hellmark Knutsson (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Gustav Fridolin (MP)

Utbildningsminister

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet

Så vill regeringen satsa på invandrade akademiker

Publicerad 05 februari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

DN Debatt 5 februari 2015 Invandringen oundgänglig för att säkra den framtida tillväxten och utvecklingen i Sverige. Ett bra mottagande av nyanlända är därför en framtidsinvestering vi inte har råd att gå miste om, skriver Ylva Johansson (S) och Helene Hellmark Knutsson (S).

Regeringen välkomnar Sacos och andra aktörers insatser för att belysa bristerna i mottagandet och etableringen av nyanlända. Det är oundgängligen en stor utmaning att förbättra insatserna för nyanlända när så många nu söker skydd i Sverige. Samtidigt är det en oundgänglig möjlighet att människor söker sig till vårt land. I en tid då de flesta länder i Europa kämpar med en åldrande befolkning är invandringen oundgänglig för att säkra den framtida tillväxten och utvecklingen. Ett bra mottagande av nyanlända är därför en framtidsinvestering vi inte har råd att gå miste om – inte minst då många nyanlända har värdefulla erfarenheter och utbildningar.

I dag har alltför få utrikes födda ett arbete som motsvarar deras kvalifikationer. Att så många utlandsfödda svenskar inte får jobb som motsvarar deras kvalifikationer innebär förlorade möjligheter både för samhället och för individen. Det vittnar om strukturell diskriminering på arbetsmarknaden, men även om praktiska hinder på grund av utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska brister.

Regeringen delar Sacos uppfattning om att de kompletterande utbildningarna är ett av flera viktiga verktyg för att en person med utländsk utbildning ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Ett prioriterat förslag från regeringen är därför att utöka anslagen till de kompletterande utbildningarna med

ytterligare 20 miljoner för 2015 och framåt. Det är en satsning som är väl anpassad till hur mycket utbildningarna i dagsläget bedöms kunna gå att utöka. Regeringen kommer fortsatt att följa hur de kompletterande utbildningarna fungerar, utformas och finansieras.

Hela samhället tjänar på att nyanländas kompetenser tas till vara snabbt. Bedömningar av utländsk utbildning är därmed av stor betydelse för etableringen på arbetsmarknaden eller för tillträde till högre utbildning. Regeringen har därför föreslagit en förstärkning av Universitets- och högskolerådets bedömningsverksamhet under 2015 och 2016.

Många nyanlända saknar kunskap om de möjligheter till kompletterande utbildning, validering och yrkesanpassad svenska som finns. Regeringen undersöker därför hur myndighetssamarbete och informationsutbyte kan förbättras.

I dag är kopplingen mellan personer med utländsk högskoleutbildning och arbetsmarknaden alltför svag. Etableringsuppdraget behöver därför anpassas bättre efter deltagarnas behov av stöd och insatser. Förslag bereds även på hur tiden kan tillvaratas mer effektivt för att korta sträckan från ankomst till etablering på arbetsmarknaden. Det kan handla om att tidigarelägga insatser såsom svenskundervisning, samhällsorientering samt kartläggning av utbildningar och yrkeskompetenser. Det finns också många framgångsrika exempel på regional samverkan där man exempelvis har kunnat erbjuda ett brett och flexibelt utbud av yrkes-SFI, kombinerat med praktik och utbildning. Detta har visat sig underlätta och effektivisera språkinläringen samtidigt som de nyanlända får svensk arbetslivserfarenhet och utbildning.

Till syvende och sist är den bästa insatsen för att fler nyanlända akademiker snabbare ska komma i arbete att skapa en välfungerande arbetsmarknad. Regeringens målsättning är att nyanlända ska komma i arbete eller utbildning betydligt snabbare än i dag. Vår ambition är dessutom inte bara att man ska få ett jobb – utan att man ska få rätt jobb.

Ylva Johansson (S), arbetsmarknadsminister

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige ska vara en ledande kunskaps-, forsknings och innovationsnation

Publicerad 05 februari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Skånskan Debatt 5 februari 2015 I år har vi fått möjlighet att studera bygget av MAX IV i Lund. En forskningsanläggning som ger Sverige möjlighet att genom världsledande teknik attrahera de främsta forskarna och bryta ny vetenskaplig mark.

Vi ser fram emot att MAX IV invigs nästa år och slår upp portarna. Anläggningar som denna utgör en stomme för samarbetsregeringens målsättning att Sverige ska vara en ledande kunskaps-, forsknings och innovationsnation. Vi vill att Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner.

Att satsa på utbildning, forskning och innovation står därför högt på regeringens dagordning. Och att göra det i dialog med lärosäten, de ansvariga myndigheterna, näringslivet och landets kommuner.

Stora infrastruktursatsningar som MAX IV står emellertid inte på egna ben utan är alltid beroende av individerna som ska föra dem framåt. Därför måste vi säkerställa att hela utbildningssystemet har hög kvalitet så att det finns en god kompetensförsörjning för akademien i framtiden. I det avseendet är de gemensamma satsningarna från stat och kommun på ökad lärartäthet och förbättrade resultat inom grund- och gymnasieskolan viktiga.

Det krävs en politik med tydliga ambitioner för den högre utbildningen. Det handlar om att investera i fler högskoleplatser i hela landet, och därigenom ge fler möjligheter att studera vidare och motverka den sociala

snedrekryteringen. Vi ska ge de som vill studera vidare goda möjligheter där de inte hindras av sin bakgrund.

Tyvärr har utbyggnaden av högskolan stannat av de senaste tio åren. Under den förra mandatperioden blev det svårare att komma in på högskolan, särskilt för personer över 30 år. Andelen sökande som antas till högskolan har minskat tydligt de tre senaste åren. Hösten 2014 blev bara en tredjedel av dem som sökte till Lunds universitet antagna. Det är olyckligt.

När fler människor än någonsin vill och kan studera på högskolan är det ett slöseri med resurser och utvecklingspotential för Sverige att stänga dörren för dem. Att möta framtidens utmaningar och det ökande studieintresset genom att minska möjligheten till utbildning är fel väg att gå.

Samarbetsregeringens ambition är att fortsätta utbyggnaden av högskolan med fler utbildningsplatser, med fokus på studenternas efterfrågan, arbetsmarknadens behov och utbildningskvaliteten. Målsättningen är drygt 14 000 nya utbildningsplatser till och med 2018.

I ett internationellt perspektiv måste Sverige även se till att inte halka efter andra länders kunskapsnivå, något vi sett oroväckande tecken på de senaste åren. Det handlar därför också om att stärka kvaliteten i utbildningarna. Alla studenter ska känna att de har en högkvalitativ utbildning som utmanar och utvecklar. Därför angav statsministern redan i Regeringsförklaringen att kvaliteten på den högre utbildningen ska stärkas. Dessutom handlar det om att forma en ambitiös och långsiktig forskningspolitik som knyter an till en lika genomtänkt utbildningspolitik. Det är så vi på riktigt bygger Sverige starkt och konkurrenskraftigt för framtiden.

Investeringar i utbildning och forskning, som MAX IV och ESS, är också viktiga för jobb och tillväxt regionalt. Den signalen kommer från många håll – från lärosäten, forskare, lärare och studenter. Så mycket som hälften av den ekonomiska tillväxten 2001-2010 har skett tack vare den ökade andelen högutbildade anställda, enligt en uppmärksammas forskningsrapport från Entreprenörskapsforum.

Därför vill vi fortsätta investera i utbildning och forskning och förverkligandet av de skarpaste idéerna.

Kunskap är och kommer förbli vårt främsta internationella konkurrensmedel.

Helene Hellmark Knutsson (S)
minister för högre utbildning och forskning

Anders Almgren (S)
kommunstyrelsens ordförande i Lund

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

”Annie Lööf borde strida för en annan utbildningspolitik”

Publicerad 30 januari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

SVT opinion 30 januari 2015 ”Om Lööf och Centern väljer att stå upp för fler platser på högskolan runt om i hela landet skulle det vara viktig byggsten för både regional utveckling och tillväxt”, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning.

Högre utbildning med god kvalitet ska finnas i hela landet. Det är samarbetsregeringens ambition. Och det är Centerpartiets ambition.

Vi borde därför kunna enas om en utbyggnad av högskolan i hela landet. Jag hoppas därför att Annie Lööf och Centerpartiet i helgen på sina kommundagar väljer en väg där investeringar i högre utbildning prioriteras.

I framtiden kommer kunskapsbehoven att öka. Allt fler jobb kommer kräva en högre utbildning.

Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv.

Därför måste Sverige aktivt arbeta för att fler personer kan ta del av kunskap och högre utbildning, inte färre.

Redan i regeringsförklaringen deklarerade statsministern att antalet högskoleplatser ska öka i hela landet. I budgeten planerades det sedan för 14 300 nya platser till och med år 2018.

Men i den budget som röstades igenom av Folkpartiet, Centerpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna med stöd av Sverigedemokraterna

sänktes ambitionerna med 4300 färre nya platser.

Dessutom försvann hundratals miljoner som skulle gå till viktiga kvalitetsförstärkningar. Det var olyckligt, men det är inte oreparerbart.

Den politiska hösten präglades av ett svårt parlamentariskt läge. Decemberöverenskommelsen innebar ett gemensamt ansvarstagande för Sverige som skapar politisk stabilitet.

Regeringen vill fortsätta samarbetsbrett, inte minst på områden där det redan finns en samsyn. En tydligt sådan samsyn finns med Centerpartiet när det gäller högre utbildning.

Centerpartiet har som en av sina viktiga prioriteringar i de vallöften de gett att högre utbildning av god kvalitet ska finnas i hela landet och inte bara i de största städerna.

Utifrån detta löfte hoppas jag nu att Annie Lööf och Centerpartiet i helgen beslutar sig för att driva en högskolepolitik som verkligen möjliggör detta – istället för den svaga kompromiss som fanns i den borgerliga budgetmotionen.

Om Centerpartiet väljer att stå upp för kvalitetssatsningar och fler platser på högskolan runt om i hela landet skulle det vara viktig byggsten för både regional utveckling och tillväxt.

Det vore bra för landet och det vore i linje med Centerpartiets politik.

Historiskt har Sverige under både socialdemokratiska och borgerliga regeringar investerat strategiskt i utbildningssystemet och i en målmedveten utbyggnad av högskolan.

Vi vet att dessa investeringar har lönat sig långsiktigt både för samhället och för dem som studerar vidare.

Det är en klok politik i en tid där antalet som söker sig till högskolan ökar kraftigt och där konkurrensen om platserna hårdnat. Vi ska inte stänga dörren för dem som vill utbilda sig.

Regeringen har en uttalad vilja att höja Sveriges ambitioner för högskolan och den högre utbildningen.

Vi vet att det är en politik som efterfrågas av landets studenter, lärosäten och

lärare.

Vi vill genom långsiktiga satsningar på kunskap och utbildning skapa ett modernt samhälle som blir till ett föredöme i världen.

Både högre utbildning och forskning har ett stort stöd inom hela befolkningen: ett stöd för att vi investerar mycket och satsar brett, och att fler får möjlighet att studera.

Vi ser det här som ett område som kan bygga Sverige starkt inför framtiden och ge oss ökad kunskap och svar på många av de utmaningar vi står inför: hur vi ska skapa nya jobb och tillväxt i hela landet, stärka småföretagen och klara klimathotet.

Vi kommer därför fortsatt att driva på för en utbyggnad av högskolan med hög kvalitet för att tillgängliggöra studenter högre utbildning i hela landet.

Att de borgerliga partierna la en gemensam budgetmotion efter valet var naturligt.

Men jag hoppas att Annie Lööf nu vågar ta strid för den politik för högre utbildning som Centerpartiet verkligen tror på.

Satsa på att bygga ut högskolan med fler nya högskoleplatser så att fler får läsa vidare och investera medel i att stärka kvaliteten på utbildningarna.

Det skulle möjliggöra viktiga framtidsinvesteringar i hela landet och rusta fler ungdomar inför framtidens jobb.

Helene Hellmark Knutsson

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

En öppen högskola av hög kvalitet med fler utbildningsplatser i hela landet är avgörande för samhällets utveckling

Publicerad 22 januari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

UNT.SE 22 januari 2015

Antalet studenter vid Sveriges universitet och högskolor har ökat under 1900-talet, liksom i de flesta jämförbara länder. Det har varit en positiv utveckling som medfört ökade möjligheter i livet för tiotusentals människor och en alltmer välutbildad arbetskraft för samhället i stort. Ett viktigt strategiskt vägval som gjort detta möjligt är den utbyggnad av den svenska högskolan som genomförts av såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar, med starkt stöd från TCO.

Nu står Sverige inför ett nytt utbildningspolitiskt vägskäl. Konkurrensen om platser ökar, enligt statistik från myndigheterna Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet. Det har blivit allt svårare att komma in på högskolan, särskilt för personer över 30 år.

Utbyggnaden av högskolan har avstannat under de senaste tio åren och andelen sökande som antas till högskolan har minskat kraftigt de tre senaste åren. Därför vill regeringen investera i drygt 14 000 nya utbildningsplatser till och med 2018.

När fler människor än någonsin vill studera på högskolan vore det ett uppenbart slöseri med resurser och utvecklingspotential för Sverige att stänga dörren framför deras ansikten. Att möta framtidens utmaningar och det ökande studieintresset genom att minska möjligheten till utbildning är fel väg att gå. Den rätta vägen framåt är att investera i kunskap och utbildning

av hög kvalitet för fler – både för unga som vill studera och för yrkesverksamma.

All statistik visar nämligen att de med högst utbildningsnivå vidareutbildar sig i störst utsträckning under yrkeslivet. Det innebär att de yrkesverksammes behov av vidareutbildning även på högskolenivå har ökat kraftigt, eftersom de högutbildade blivit många fler.

I en modern kunskapsnation som Sverige kan högskolestudier inte längre vara en kort fas i unga människors liv som leder till ett yrke man sedan ska ha under resten av livet. Så ser inte verkligheten ut i dag och ännu mindre i framtiden – utbildningskraven på arbetsmarknaden höjs hela tiden. Högre utbildning måste bli ett naturligt och återkommande inslag i allt fler människors liv.

Om vi sänker ambitionen för hur många som ska kunna läsa på högskolan blir det långsiktiga priset mycket högt.

Att fler lär sig mer är nämligen avgörande för framtidens jobb och konkurrenskraft – och därmed för vår välfärd. Dessutom ger utbildning människor ökad frihet att forma sina egna liv. I ett internationellt perspektiv måste Sverige också se till att inte halka efter andra länders kunskapsnivå, vilket vi sett oroväckande tecken på de senaste åren. Vi är övertygade om att Sverige ska konkurrera med investeringar i kunskap och kompetens – vi behöver inte bara fler utan också bättre jobb.

Fler platser över hela landet och god flexibilitet bidrar även till en breddad rekrytering till högre studier. I dag har föräldrarnas utbildningsnivå fortfarande stor betydelse för vilka som väljer att studera vidare eller ej.

Att alla människors potential och talanger får möjlighet att blomstra är inte bara en fråga om jämlikhet – det är en ekonomisk vinst för hela samhället.

Därför måste arbetet för att motverka den sociala snedrekryteringen till högskolan prioriteras under mandatperioden.

En ökning av antalet platser ska ske hand i hand med en förstärkning av utbildningarnas kvalitet. TCO har i en rad rapporter visat på allvarliga kvalitetsbrister i den högre utbildningen. Det handlar bland annat om alltför lite lärarledd tid, stora undervisningsgrupper och en pedagogik som inte sätter studenten i centrum.

Risken med detta är att alltför få fullföljer sina studier och att utbildningarna

inte ger den kunskap som de är menade att ge.

Regeringen kommer därför att agera för att stärka kvaliteten i den högre utbildningen. Från 2016 har regeringen därför föreslagit att avsätta en kvarts miljard per år för att stärka kvaliteten i den högre utbildningen. Efter Decemberöverenskommelsen hoppas vi nu att diskussionen om att säkerställa en hög utbildningskvalitet kan fortsätta. Vi tror att det går att finna en samsyn över blockgränsen i denna viktiga framtidsfråga.

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning

Eva Nordmark, ordförande TCO

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi måste bli överens om grunderna för skolpolitiken

Publicerad 05 januari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

DN Debatt 5 januari 2015 Samförstånd behövs. Det är tid för ansvar. Vi hoppas att regeringen och Alliansen nu tillsammans kan arbeta för en skolpolitik som ligger fast över val och förankras i forskning och bland skolpersonal, skriver de tre ministrarna vid utbildningsdepartementet Gustav Fridolin, Helene Hellmark Knutsson, Aida Hadzialic.

Med decemberöverenskommelsen finns förutsättningar för ett nytt samtalsklimat i svensk politik. Regering och opposition ska debattera Sveriges vägval, men måste samtidigt vara beredda att komma överens i större och viktigare frågor. I överenskommelsen pekas energi, säkerhetspolitik och pensioner ut som tre frågor för fortsatt och närmare samarbete.

Det är bra, men det finns fler frågor där brett politiskt ansvarstagande skulle vara välkommet. Skolans bästa måste väga tyngre än partitaktik. Elever och lärare förtjänar trygghet och arbetsro. Skolans styrdokument bör inte målas om varje gång det byts färg på regeringen. De borde i stället grundas i en gemensam övertygelse om att varje barn har rätt till de kunskaper man behöver i livet, och formas utifrån modern forskning om hur varje elev kan tillgodogöra sig den kunskapen.

Sverige har här att lära av Finland. Den finska skolan, såsom flera av de andra framgångsrika skolsystemen i världen, kännetecknas av att politiken läggs fram i brett samförstånd och att professionen ges ett stort ansvar. I den djupgranskning av svensk skola som nu genomförs av OECD påtalar man

behovet av detta, att lärarkåren måste ges tillit och förutsättningar att möta skolans utmaningar. Det kräver självklart mycket av lärarkåren, men det kräver lika mycket av oss politiker. Vi måste klara att fokusera på förutsättningarna för lärare och skolledare, snarare än att försöka detaljstyra lärarnas vardag. Vi måste lita till att lärare och skolledare med rätt förutsättningar kan ge varje elev en bra start, snarare än att ständigt riva i nyss genomförda reformer. Och vi måste klara att komma överens om grunderna för skolpolitiken.

I 2014 års val var skolan den allra viktigaste valfrågan. Det var självklart mot bakgrund av utmaningarna vi har. När klockorna ringde för sommarlov 2014 var det fler barn som lämnade nio år i svensk grundskola utan att kunna gå vidare till gymnasiet än någonsin tidigare. Ger vi inte alla barn en bra start går vi som land miste om talanger, vår ekonomiska utveckling hotas, vi kommer misslyckas med att lösa de stora framtidsutmaningarna och klyftor mellan människor kommer att växa.

Samtidigt grävde den heta valdebatten om skolan allt djupare politiska skyttegravar, och det är nu vårt gemensamma ansvar att för skolans bästa försöka ta oss ur dem. Det finns då anledning att konstatera att det växt fram en enighet om behovet av att investera i skolan. Det är välkommet. I den sista budgeten alliansen la fram som regering prioriterade man 62 procent av satsningarna på skattesänkningar och bara två procent på skolan. När den prioriteringen nu ändras görs det i stort i samstämmighet. I den borgerliga budget som gick igenom med Sverigedemokraternas stöd skars i och för sig utgiftsområdet för utbildning ned med en halv miljard 2015 jämfört med regeringens förslag, men genom decemberöverenskommelsen får regeringen möjlighet att tillföra de nödvändiga resurserna i tilläggsbudget och höstbudget för kommande år.

Det finns också flera gemensamma nämnare mellan regering och opposition om vad som nu behöver göras. Regeringen prioriterar tidiga insatser till den elev som behöver extra stöd, satsningar för att öka attraktiviteten i läraryrket och en mer jämlik skola genom mer resurser till de skolor som har de tuffaste utmaningarna. Flera av de investeringar som regeringen föreslagit här har också accepterats av de borgerliga partierna såsom mindre barngrupper i förskolan, fler anställda i skolans tidiga år och ökade resurser till skolor med särskilt tuffa utmaningar. Med decemberöverenskommelsen finns också möjlighet för regeringen att inleda den nödvändiga nationella samlings för läraryrket som vi aviserat, och leva upp till löftet om tre statliga miljarder på årsbasis från 2016 för att parterna ska kunna höja lärares löner.

Samarbetsregeringen har tre utgångspunkter för de förslag vi för fram för skolan:

1. Vi kommer i varje läge att eftersträva brett politiskt stöd för de reformer vi lägger fram. De som arbetar i skolan ska kunna känna trygghet i skolans styrdokument, att det som sägs i dag också gäller i morgon. Då krävs brett politiskt ansvarstagande. Det är tydligt att detta varit en framgångsfaktor för flera av de mest framgångsrika skolsystemen.

2. Stora skolreformer ska vara förankrade bland dem som arbetar i skolan. Det är skolledare och lärare som gör jobbet med att möta varje barn. Det är de som måste leda skolans utveckling. Vår uppgift är att se till att de har förutsättningar för det arbetet. För att lärare och skolledare ska kunna ta ägarskap för skolans utveckling, kan inte reformer drivas igenom över huvudet på dem som arbetar i skolan.

3. Förändringar i skolsystemet ska vara förankrade i modern forskning. Sådant som läroplaner, kursplaner och betygssystem ska inte styras av ideologi, utan utifrån vad vi vet om hur man skapar de bästa möjligheterna för inläring hos varje elev.

Regeringens fokus på tidiga insatser, läraryrkets attraktivitet och en jämlik skola tar avstamp i dessa utgångspunkter. Det står i kontrast till några av de förslag som förts fram i motioner i Sveriges riksdag från de borgerliga partierna. Om de borgerliga till exempel framhåller med att fortsatt vilja genomdriva ännu en förändring av betygssystemet trots att det saknar forskningsstöd, så skulle man behöva göra det med svagt parlamentariskt underlag byggt på Sverigedemokraternas stöd och mot lärarfackens uttalade vilja. Det finns anledning att tvivla på om svenska folket vill att skolpolitiken ska behandlas på det sättet.

Regeringen har här visat på de tre utgångspunkter vi ser som nödvändiga för att säkerställa att reformer i skolan leder till en bättre skolutveckling. Om de borgerliga partierna inte delar någon av utgångspunkterna får man gärna förklara för skolans medarbetare, svenska elever och föräldrar varför man vill göra förändringar i skolan som saknar forskningsstöd eller inte ger rätt förutsättningar för lärare och skolledare. I annat fall hoppas vi att vi kan mötas också i de frågor där vi i dag tycker olika, och tillsammans arbeta för en skolpolitik som ligger fast över val och är förankrad i såväl forskning som bland de som arbetar i skolan.

För utmaningarna i skolan är på riktigt. Alldeles för många lärare upplever

att man inte får den tid man behöver med sina elever. Skolledare ges alldeles för ofta dåliga förutsättningar att utöva pedagogiskt ledarskap. Stödet till elever som halkar efter dröjer upp i årskurserna och problem som hade kunnat mötas tidigt växer och blir alltför stora. Läget är allvarligt. Då är det tid för ansvar, snarare än konflikt.

Gustav Fridolin, utbildningsminister (MP)

Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning (S)

Aida Hadzialic, gymnasie- och kunskapslyftsminister (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Slöseri med kompetens att inte bygga ut högskolan

Publicerad 30 december 2014 Uppdaterad 02 april 2015

DN Debatt 30 december 2014 Konkurrensen om högskoleplatserna i Sverige har ökat de senaste åren. Att inte bygga ut högskolan nu är slöseri med kompetens och ambitioner. Men utbyggnaden bör ske i dialog med lärosätena så att kvaliteten inte äventyras, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), ansvarig minister för högre utbildning och forskning.

Saco påtalar på DN Debatt (30/12) att satsningar på endast fler högskoleplatser varken gynnar samhället, högskolorna eller studenter om studenterna endast får en utbildning av tvivelaktig kvalitet. Regeringen instämmer i att kvaliteten på den högre utbildningen måste säkerställas för att den ska fylla sitt syfte. Generellt håller också utbildningarna god kvalitet, men det finns också tecken på att den måste stärkas. Exempel är brist på studenternas kontakt med lärare som finns vid ett antal utbildningar och bristande forskningsanknytning i utbildningen – något som Saco lyfter fram. Regeringen anser därför att det är angeläget att kvaliteten förbättras där det behövs – och att kvaliteten ska stärkas deklarerade även Stefan Löfven redan i regeringsförklaringen.

En första investering för att stärka kvaliteten föreslog regeringen i budgetpropositionen – 125 miljoner kronor skulle avsättas 2015 för att stärka kvaliteten i utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap samt lärar- och förskollärarytbildningar. Sedan beräknades ytterligare 125 miljoner kronor tillskjutas från 2016. I sig skulle dessa medel inte åtgärda alla problem, men de hade varit ett tydligt steg i rätt riktning. Nu finns tyvärr inte dessa medel med i den borgerliga budgetmotion som antogs. Men efter

Decemberöverenskommelsen hoppas vi att diskussionen om att säkerställa en hög utbildningskvalitet kan fortsätta. Där hoppas jag också på goda samtal med Saco angående de frågor de lyfter.

Saco påminner om att vid mitten av 40-talet så bedrevs högre utbildning endast vid några få lärosäten. Skillnaden mot dagens system är slående. Idag kan långt fler ungdomar välja att studera vidare vid ett stort antal framgångsrika universitet och högskolor i hela landet. Något som är helt avgörande för dem på dagens arbetsmarknad – och något som även varit gynnsamt för både regional utveckling och för att fler ska kunna studera vidare oavsett socioekonomisk bakgrund.

Att dagens högskolesystem blev möjligt berodde till mycket stor del på framsynta och strategiska investeringar i utbildningssystemet under socialdemokratiska regeringar. Vi anser att det har lönat sig väl och tror att få i dag motsätter sig den utbyggnad som skett.

Att drygt 40 procent i dag har påbörjat högskoleutbildning vid 24 års ålder är inte heller en orimlig hög nivå och det är viktigt att Sverige inte halkar efter andra länders kunskapsnivå, vilket vi sett oroväckande tecken på de senaste åren. Vi ska utmärka oss internationellt med kunskap och kompetens. Det är en klok framtidspolitik.

Men konkurrensen om högskoleplatserna har ökat i Sverige under senaste åren. Något som medfört att allt färre sökande kommer in – vid höstens antagning endast 4 av 10 sökande. Det är ett slöseri med kompetens och människors ambitioner att alltfler möts av stängda dörrar till högskolan. Dessutom sker det samtidigt som en tydlig arbetskraftsbrist håller på att uppstå för ett antal akademiskt utbildade yrkesgrupper.

Därför anser regeringen inte att vi ska vänta med att även investera i fler högskoleplatser. Något som även efterfrågas av många lärosäten och studenter. Däremot bör det givetvis ske i dialog med lärosätena så att utbyggnaden kan genomföras i en sådan takt så att inte kvaliteten på utbildningarna äventyras.

Vi delar Sacos inställning att Sverige bör vara en ledande kunskapsnation. Investeringar i utbildning och kunskap är väl värda och ger långsiktiga effekter av högt värde för såväl enskilda människor som för samhället i stort.

Helene Hellmark Knutsson (S), ansvarig minister för högre utbildning och

forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu stärker regeringen universiteten

Publicerad 01 december 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Upsala Nya Tidning 1 december 2014 Den nya samarbetsregeringen prioriterar en långsiktig politik med strategiska framtidsinvesteringar i både högre utbildning och forskning, skriver Helene Hellmark Knutsson.

Sverige har de senaste åren genomfört stora och viktiga investeringar i forskning och forskningsinfrastruktur. Det är bra satsningar som regeringen avser fortsätta. Men vi behöver också investera i den högre utbildningen.

Sedan 2010 har antalet högskoleplatser skurits ner kraftigt, samtidigt som antalet sökande har ökat. Här behöver Sverige en ny politisk inriktning.

Att tusentals människor som vill studera aldrig får möjligheten är ett uppenbart slöseri med resurser och utvecklingspotential för Sverige. Den rätta vägen framåt är att investera i kunskap och utbildning av hög kvalitet för fler.

Att satsa på en utbildning är en klok framtidspolitik som ger långsiktiga utdelningar av högt värde. Historiskt har Sverige investerat strategiskt i utbildningssystemet och i en målmedveten utbyggnad av högskolan. Det har lönat sig väl. I framtiden kommer allt fler jobb kräva en högre utbildning och kunskapsbehoven kommer att öka. Dessutom måste Sverige också se till att inte hamnar på efterkälken när det gäller kunskapsnivån internationellt.

Därför anser regeringen att antalet högskoleplatser ska

utökas. I regeringsförklaringen har vi aviserat att antalet högskoleplatser ska ökas i hela landet.

Redan i budgetpropositionen för 2015 följs det beskedet upp konkret med 5 000 nya högskoleplatser som avses fördelas ut i regleringsbrev till lärosätena. Antalet platser kommer sedan att ökas ytterligare de kommande åren.

Parallellt med att den högre utbildningen byggs ut måste det samtidigt säkerställas att kvaliteten på utbildningarna är hög. Redan i regeringsförklaringen har regeringen därför aviserat att kvaliteten på utbildningarna ska höjas. Även om svensk högskola generellt sett håller hög kvalitet finns det områden där kvaliteten behöver stärkas. Framför allt gäller det inom ämnesområdena humaniora och samhällsvetenskap där det bland annat finns en brist på undervisningstimmar. Det påverkar studiernas kvalitet. Och möjligheterna att läsa klart försämras om kontakten med lärare blir låg. Det är också viktigt att alla studenter som ska bli lärare eller förskollärare har genomgått en utbildning av god kvalitet.

Därför föreslår regeringen en kvalitetsförstärkning av resurserna till utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap samt till lärar- och förskolläraryt utbildningar.

Under 2015 föreslås 125 miljoner kronor för ändamålet, och sedan ytterligare 125 miljoner kronor från 2016.

När det gäller forskningspolitiken så har samarbetsregeringen uppfattningen att Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Det är helt avgörande för vår framtida utveckling. Svensk forsknings- och innovationspolitik ska främja deltagande i internationell kunskapsutveckling, främja ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv och möta våra nationella och globala samhällsutmaningar.

En övergripande målsättning är att forskningspolitiken ska karaktäriseras av samarbete och långsiktighet.

I detta ingår förstås att ta hänsyn till vad den föregående regeringen presenterade – men även att samtidigt forma en långsiktigt hållbar forskningspolitik för framtiden.

Nästa forskningsproposition kommer att innehålla konkreta planer och förslag för de kommande fyra åren på samma sätt som de tidigare forskningspolitiska propositionerna. Till detta kommer regeringen i propositionen även att presentera en plan för ett tioårigt perspektiv. Det är viktigt att forskningspolitiken är långsiktig. Genom att ge en ram på tio år ges möjligheter för forskarvärlden att se hur spelreglerna ser ut förbi mandatperioder och politiska majoriteter.

En långsiktig forskningspolitik är en förutsättning för att lärosätena ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på risktagande kring nya osäkra projekt som kan leda till vetenskapliga framsteg. Det förutsätter att vi når en politisk samsyn kring vissa kärnvärden. Vi tror att det är möjligt.

För att bygga upp högkvalitativ forskning behöver vi ha forskare som vill och vågar satsa en stor del av sin tidiga karriär på forskning.

Villkoren för yngre forskare måste förbättras. En ung forskare i dag kan gå många år utan att få en säker anställning. Det är bara genom att de unga forskarna har bra villkor som de har riktigt bra möjligheter att våga satsa på den forskning som kan innehålla större risker, och därmed även möjligheter till framtidens stora genombrott.

Andelen kvinnliga professorer måste öka och forskningsanslagen fördelas jämställt. I dag är en av fyra svenska professorer en kvinna. Det visar att det finns strukturer inom den akademiska världen, precis som i arbetslivet i stort, som hindrar kvinnor från att avancera på samma villkor som män. Dessa strukturer ska brytas. Det är en jämställdhetsfråga att kvinnor ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Men det är också en resursslöserifråga. Att kvinnors avancemang begränsas innebär ett slöseri med kompetens och talang. Därför vill regeringen titta närmare på, och dra lärdomar från, de universitet och högskolor som har tillsatt en större andel kvinnliga professorer. I forskningspropositionen kommer vi även att återkomma med åtgärder för att öka jämställdheten.

Regeringen påbörjar nu ett omfattande arbete med att stärka de strategiska förutsättningarna för både utbildning och forskning i Sverige.

Det är ett arbete som kommer ge betydande långsiktiga vinster för båda

individer och samhället i stort.

Helene Hellmark Knutsson

minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi slår vakt om avgiftsfriheten

Publicerad 17 november 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Dagens Arena 17 november 2014 Regeringen tänker fortsatt slå vakt om avgiftsfriheten för högre utbildning i Sverige och värna en ökad internationalisering, skriver Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning, i en replik.

I ett globalt kunskapssamhälle är internationaliseringen av högre utbildning central. Den bidrar till nya kontaktytor, ett berikande kunskapsutbyte, en ökad mångfald och en större förståelse mellan länder och samhällen. Dessutom stärker det kvaliteten i den högre utbildningen.

Regeringens ambition är att internationaliseringen av högre utbildning ska öka. Det behövs för att Sverige ska vara en ledande och attraktiv kunskapsnation.

I en debattartikel på Dagens Arena belyser S-studenter de problem de ser med avgiftssystemet för de utbildningar som arrangeras i internationella gemensamma utbildningsprogram, alltså när utländska lärosäten tar ut en avgift för sin utbildning även under den tid studenten studerar vid ett svenskt lärosäte.

Detta är dock inte en studieavgift för en högskoleutbildning i Sverige utan för utbildning vid det utländska lärosätet, inom ramen för det gemensamma internationella utbildningsprogrammet. Pengarna går alltså till det utländska lärosätet.

Vi har lyssnat på den kritik som framförts och har förståelse för de farhågor som lyfts. Vi förstår också kraven på ytterligare analys och ser för tillfället över hur en sådan kan utföras. Till exempel för att se hur volymen av samarbetena förändras och hur det påverkar det övriga utbildningsutbudet.

Efter Universitetskanslersämbetets tillsynsbeslut var den formella möjligheten för universitet och högskolor att delta i internationella utbildningssamarbeten oklar, vilket hämmade internationaliseringen och gjorde framtiden oklar för de lärosäten som ville delta i sådana samarbeten.

Därför bedömer vi att frågan nu måste få en lösning. I dagsläget riskerar Sveriges internationella utbildningssamarbeten att upphöra om vi inte agerar.

Det är också värt att nämna att vi inte har möjlighet att hindra utländska lärosäten att ta ut avgifter. Det är inte heller ett nytt fenomen. Dessutom kommer möjligheten finnas kvar till studentutbyten där det fortfarande är kostnadsfritt för studenter från Sverige.

Under frågans behandling har också CSN bekräftat att möjligheterna till merkostnadslån för avgifterna till de utländska lärosätena inom dessa utbildningssamarbeten kommer att förbättras.

Regeringen föreslår därför lagändringar som ser till att internationella utbildningssamarbeten där svenska universitet och högskolor och utländska universitet och högskolor har gemensamma utbildningsprogram inte tvingas att upphöra.

Lagändringen tydliggör dessutom att utländska lärosätens studieavgifter aldrig får komma svenska universitet och högskolor till del. Svensk utbildning är och ska förbli avgiftsfri.

Vi kommer noga att följa utvecklingen i frågan och vidta ytterligare initiativ om det skulle visa sig att avgiftsfriheten för svensk högre utbildning hotas eller urholkas. Regeringen tänker fortsatt slå vakt om avgiftsfriheten för högre utbildning i Sverige och värna en ökad internationalisering.

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning